

MITOJ DE LA MALNOVA IZRAELO

EDUARD
PETIŠKA

PŘÍBĚHY STARÉHO IZRAELE

EDUARD
PETIŠKA

MARTIN

EDUARD PETIŠKA

MITOJ DE LA MALNOVA IZRAELO

tradukis kaj aranĝis Vladimír Türk

kiel videolibro:

<https://1url.cz/@MITOJ.IZRAELO>

© CC BY-SA 4.0

<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0>

EDUARD PETIŠKA

PŘÍBĚHY STARÉHO IZRAELE

jako videokniha:

<https://1url.cz/@MITOJ.IZRAELO>

Verkisto, poeto kaj tradukisto Eduard Petiška estas aŭtoro de pli ol naŭdek titoloj, alparolanta jam la kvinan generacion, de legantoj infanaĝaj ĝis la supozeble saĝa maljuneco. Ĉiuj konas la Legolibron de Martínek, aŭ la figureton Krteček (Talpeto), kiu, kiel maskoto de la astronauto Andrew Feustel, ankaŭ vizitis la kosmon en 2011.

La libroj de Petiška tradukitis en pli ol dudek lingvojn, inter aliaj ankaŭ en Esperanton – en 2024 aperis Malnovaj grekaj mitoj (trad. H.G. Kaiser) kaj Golemo kaj aliaj judaj mitoj de la malnova Prago (trad. V. Türk), okaze de cent jaroj de la naskiĝo (14.5.1924 – 6. 6 1987).

Unu sekcio de lia verkaro enhavas modernan prilaboron de fabeloj, legendoj kaj rakontoj de diversaj kulturaj areoj; jen rakontoj el antikva Egiptio, Mezopotamio, Izraelo, malnovaj grekaj fabeloj kaj legendoj, arabaj rakontoj pri mil kaj unu noktoj, malnovpragaj judaj legendoj kaj ege sukcesa prezento de malnovaj ĉeĥaj mitoj.

Mitoj de la malnova Izraelo apartenas al tiuj plej allogaj el la verkoj de ĉi tiu serio.

Spisovatel, básník a překladatel Eduard Petiška je autorem více než devadesáti titulů, oslovující už pátou generaci čtenářů od dětství až do údajně moudrého stáří. Martínkovu čítanku nebo Krtečka, který se jako maskot astronauta Andrewa Feustela v r. 2011 podíval i do vesmíru, zná každý.

Petiškovy knihy byly přeloženy do více než dvaceti jazyků, mezi jinými i do esperanta – v r. 2024 vyšly Staré řecké báje (přel. H.G.Kaiser) a Golem a jiné židovské pověsti ze staré Prahy (přel. V. Türk), u příležitosti stého výročí narození (14.5.1924 – 6. června 1987).

Jeden oddíl autorovy tvorby obsahuje moderní zpracování bájí, pověstí a příběhů různých kulturních oblastí; vidíme zde příběhy ze starého Egypta, Mezopotámie, Izraele, staré řecké báje a pověsti, arabské příběhy tisíce a jedné noci, staropražské pověsti i mimořádně úspěšné vyprávění starých dějů země české.

Příběhy starého Izraele patří k nejpoutavějším dílům celé této řady.

ENHAVO

01 KREO DE LA MONDO	4
02 KAINO KAJ HABELO	10
03 DILUVO	13
04 BABELA TURO	17
05 ABRAHAMO KAJ ISAAKO	20
06 SODOMO KAJ GOMORA	27
07 JOZEFO KAJ LIAJ FRATOJ	31
08 MOSEO	40
09 SAMSONO	58
10 SAŬLO KAJ DAVIDO	63
11 SALOMONO	75
12 JONAO	87
13 JUDITA KAJ HOLOFERNO	91
14 FINO DE JERUZALEMO	96

OBSAH

01 STVOŘENÍ SVĚTA	4
02 KAIN A ÁBEL	10
03 POTOPA	13
04 BABYLÓNSKÁ VĚŽ	17
05 ABRAHÁM A IZÁK	20
06 SODOMA A GOMORA	27
07 JOSEF A BRATŘI JEHO	31
08 MOJŽÍŠ	40
09 SAMSON	58
10 SAUL A DAVID	63
11 ŠALAMOUN	75
12 JONÁŠ	87
13 JUDITA A HOLOFERNES	91
14 KONEC JERUZALÉMA	96

KIEL ESTIS KREITA LAŬ LA IZRAELIDOJ
LA MONDO KAJ ĈIUJ ĜIAJ MIRINDAĴOJ
KAJ KIEL LA UNUAJ HOMOJ RICEVIS DONACE
PARADIZON KAJ KIEL ILI PERDIS ĜIN

En la komenco de ĉio estis la Eternulo, la granda kaj sola dio de Izraelo. Lia spirito ŝvebis super la akvoj, ĉar la mondo estis akvo kaj la akvo estis la mondo.

La Eternulo prenis sian helan mantelon kaj etendis ĝin kiel tapiŝon. Tiel li kreis la ĉielon. La ĉielo kreskis kaj kreskis ĉiudirekte, ne estis por ĉi fino. Jen la Eternulo ordonis:

"Haltu!"

Kaj la ĉielo haltis kaj ĉesis kreski.

Tiam la Eternulo levis la neĝon, kiu kuŝis sub lia trono, etendis sian manon super la dezertajn akvojn, kaj verŝis la neĝon supren.

"Iĝu tero," li ordonis.

Kaj la akvo firmiĝis kaj fariĝis tero. El la akvo naskiĝis neĝo kaj el la neĝo tero. Ankaŭ la tero kreskis kaj kreskis en ĉiuj direktoj kaj estis senfina. Jen la Eternulo ordonis al la tero ĉesi kreski kaj difinis ĝiajn limojn.

En la dua tago, la Eternulo kreis la firmamenton kaj anĝelojn, flugilhavajn estaĵojn, ke ili servu al li. Li ankaŭ kreis duoblan fajron. Por unu fajro li difinis la lokon sur la tero kaj la alian li metis en la submondon. Li asignis al la supraj akvoj la spacon super la ĉielo kaj al la malsupraj akvoj sub la ĉielo. Se li ne apartigus la akvojn, ili englutus la mondon.

En la tria tago, la tero ankoraŭ similis al dezerta ebenaĵo, kaj ebena surfaco kovris larĝfore ĝian vizaĝon. Kaj la Eternulo ordonis, ke la akvoj kolektiĝu, kaj jen leviĝis el la akvo montetoj, el la akvoj kreskantis montoj kaj inter ili aperis valoj.

JAK VZNIKL PODLE IZRAELCŬ
SVĚT A VŠECHNY JEHO DIVY
A KTERAK PRVNÍ LIDÉ DOSTALI DAREM
RÁJ A JAK HO POZBYLI

Na počátku všeho byl Jahve, veliký a jediný izraelský bůh. Jeho duch se vznášel nad vodami, neboť svět byl voda a voda byla svět.

Jahve vzal svůj jasný plášť a rozestřel jej, jako by rozprostřel koberec. Tak stvořil nebesa. Nebesa rostla a rostla do všech stran, nebylo jim konce. Tu Jahve rozkázal:

„Zastavte se!“

A nebesa se zastavila a přestala růst.

Potom zvedl Jahve sněh, který ležel pod jeho trůnem, vztáhl dlaně nad pusté vody a nasypal sněh na hladinu.

„Staň se zemí,“ přikázal.

A voda ztuhla a stala se zemí. Z vody se zrodil sněh a ze sněhu země. Také země rostla a rostla na všechny strany a byla bez konce. Tu rozkázal Jahve, aby země přestala růst a určil jí hranice.

Druhého dne stvořil Jahve nebeskou klenbu a anděly, okřídlené bytosti, aby mu sloužily. Stvořil i dvojí oheň. Jednomu ohni vykázal místo na zemi a druhý uložil v podsvětí. Horním vodám určil prostor nad oblohou a dolním pod oblohou. Kdyby byl neoddělil vody od sebe, pohltily by svět.

Třetího dne se země ještě podobala pusté pláni a rovná hladina pokrývala široko daleko její tvář. I poručil Jahve vodám, aby se shromáždily, a hle, z vody vyrůstaly kopce, hory si razily cestu vzhůru a mezi nimi se objevila údolí.

La akvoj defluantis de la tera dorso, ili konverĝis en ravinoj kaj rifuĝis en la profundo. La akvoj kuniĝis por formi la maron. Tamen, la malsataj ondoj baldaŭ leviĝis kaj volis regi la montetojn kaj deklivojn perforte. Sed la Eternulo haltigis la antaŭirantan maron, mezuris ĝin kaj ĉirkaŭis ĝin per sablo, kiel homo baras sian vinbergardenon. Kiam ajn la maro leviĝas kaj vidas la sablon antaŭ si, ĝi retiriĝas. Akvoj elfluis el la profundo, por provizi akvon por la tuta kreitaro, kiu loĝas sur la tero. El la profundo la nuboj ĉerpis akvon por pluvo. Kaj la Eternulo starigis al la nuboj, kien ili portu sian pluvon. En la tria tago li ankaŭ malfermis la pordegojn de la ĝardeno Eden kaj prenis de tie semojn de herboj, plantoj kaj arboj kaj disĵetis ilin sur la teron. La semoj ĝermis kaj devastigis riĉan tablon por ĉiuj vivantaj estaĵoj.

En la kvara tago, la Eternulo kreis du lumojn, unu similan al la alia, ambaŭ samgrandajn kaj egale brilantajn. Apenaŭ li kreis ilin, la lumoj komencis kvereli, kiu estas pli granda kaj pli brilas. La kverelo ne ĉesis kaj la kriadon aŭdis la Eternulo. Li malgrandigis unu lumon kaj starigis la grandan lumon por regi la tagon kaj la malgrandan por regi la nokton. Do la suno kaj la luno ekiris sian vojaĝon. Fine la Eternulo kreis la stelojn.

En la kvina tago li vivigis la akvon per fiŝoj. Ankaŭ diversaj birdoj kaj ĉiaspecaj akridoj leviĝis el la akvoj, kaj pepado de la birdoj kaj zumado de la insektoj unuafoje sonis en la aero. De ĉiu speco de fiŝoj, birdoj kaj aliaj kreitaĵoj la Eternulo kreis po paro, por ke ili multiĝu kaj ilia speco ne pereu. En la kvina tago la Eternulo enspiris la vivon ankaŭ al grandega drako Levjatan kaj montris al ĝi lokon en la plej profunda profundo de la maro. De tie Levjatan levas la kapon kaj snufas, ĝis la maro ĉirkaŭ ĝi bolas. Ĉi tie falas timego je ĉiuj enondaj loĝantoj kaj tremas eĉ la plej grandaj kaj furiozaj predantoj.

En la sesa tago la Eternulo kreis la bestojn. Ŝafoj kaj kaproj mordetis la herbon en la herbejoj, cervoj kaj cervinoj eliris el la arbaro por paŝti sin. En tiu tago, la Eternulo kreis ankaŭ la plej grandan el ĉiuj bestoj, grandegan bovon, kiu satiĝas ĉiutage per herbo el mil herbaj montoj. Kio estas forpa tita en tago, kreskas dum la nokto,

Vody stékaly ze hřbetu země, sbíhaly se ve stržích a uchylovaly do hlubin. Vody se spojily a vzniklo moře. Hladové vlny se vsak brzy vzedmuly a chtěly násilím ovládnout stráně a svahy. Ale Jahve zarazil postupující moře, přeměřil je a obklopil písekem, jako člověk oplocuje svou vinici. Kdykoli se moře vzbouří a spatří před sebou písek, ucouvne. Z hlubin vytryskly vody, aby se mělo kde napájet veškeré tvorstvo, které zabydlí zemi. Z hlubin čerpala oblaka vodu pro deště. A Jahve určil oblakům, kam mají donést svůj déšť. Třetího dne otevřel také brány rajské zahrady Edenu a vybral odtamtud semena trávy, rostlin a stromů a rozsel je po zemi. Semena vzkličila a prostřela bohatý stůl pro všechny živé tvory.

Čtvrtého dne stvořil Jahve dvě světla, jedno jako druhé, obě stejně veliká a stejně zářící. Sotva je stvořil, začala se světla přít, které z nich je větší a které více září. Hádka neustávala a křik uslyšel Jahve. Zmenšil jedno světlo a velkému světlu určil, aby vládlo dni, a malému, aby vládlo noci. Tak se vydaly na svou pouť slunce a měsíc. Nakonec stvořil Jahve hvězdy.

Pátého dne oživil vody rybami. Z vod povstalo i rozličné ptactvo a všelijaké kobyly a ovzduším poprvé zaznělo ptačí cvrlikání a bzukot hmyzu. Od každého druhu ryb, ptáků a ostatních tvorů stvořil Jahve po páru, aby se množili a jejich rod nevyhynul. Pátého dne vdechl Jahve život i obrovskému draku Leviatanu a vykázal mu místo v nejhlubších hloubkách moře. Odtud Leviatan pozvedá hlavu a supí, až moře kolem něho vře. Tu padne převeliký strach na všechny obyvatele vln a chvějí se i největší a nejzpuštěnější dravci.

Šestáho dne stvořil Jahve zvířata. Na lukách okusovaly trávu ovce a kozy, z lesů vyšel na pastvu jelen a laň. Toho dne stvořil Jahve také největší ze všech zvířat, ohromného býka behemota, který se denně sytí trávou z tisíce travnatých hor. Co za den spase, přes noc narůstá,

kaj matene la montoj verdas denove. Ĝi trinksatiĝas per akvo el la rivero Jordano, ĝi baras la fluon de la rivero per sia faŭko kaj gluthaltigas la tutan riveron. La Eternulo kreis kaj por leviatano kaj por behemoto inkunulinojn. Sed se tiaj gigantaj bestoj havus idojn, ilia monstra raso detruus la teron. Tial la Eternulo mortigis la femalojn de la grandegaj bestoj kaj saligis ties viandon, por ke ĝi estu freŝa, ĝis post la mondfino ĉiuj virtuloj sidiĝos al granda festeno.

En ses tagoj kreiĝis la mondo kaj la sep ĉieloj super ĝi. Unu ĉielo super la alia. Ĉiuj ĉieloj estas kunligitaj per longaj eskaloj. Kiu volus supreniri de la tero la unuan ĉielon, ascendus kvincent jarojn. La superba trono de la Eternulo leviĝas nur en la lasta, la sepa ĉielo. Ĉi tie staras trezorejo de la altvaloraj donacoj de la vivo kaj ĉi tie ankaŭ estas konservita la mirakla roso, per kiu foje la Eternulo vekos la mortintojn, kiam ĉi tiu mondo finiĝos.

Fine venis la momento, kiam la Eternulo decidis krei homon — estaĵon, kiu similus al li. Li kreis la tutan mondon per sia vorto, sed la homon li kreis propramane. Li knedis lin el argilo miksitaj kun akvo, kvazaŭ li knedus paston el faruno kaj akvo. Al la homa figuro li enspiris vivon. La anĝeloj ĉirkaŭis la unuan homon kaj miris:

"Kiu estas ĉi tiu, la viro, kiun vi kreis?"

La Eternulo respondis al ili:

"Lia saĝeco estas pli granda ol via."

Tiam li alvokis ĉiujn bestojn kaj birdojn, kaptis ilin sur sia ungo kaj portis ilin antaŭ la anĝelojn. Li montris al ili la bestojn kaj demandis:

"Kiel nomiĝas tiuj bestoj?"

Sed la anĝeloj ne sciis.

La Eternulo venigis la homon kaj demandis lin pri la bestonomoj. Kaj la homo konis ĉiujn bestojn laŭnome. Li nomis virbovon, ĉevalon, azenon, kamelon, aglon kaj leonon. Tiel, kiel la Eternulo montrantis ilin.

"Kaj kiel nomiĝas vi?" demandis la Eternulo.

"Vi knedis min el argilo," diris la viro, "tial mi devus esti nomita Adamo."

a zrána jsou hory opět zelené. Napájí se vodou z řeky Jordánu, zastaví tlamou tok řeky a polkne naráz celý proud. I leviatanu, i behemotovi stvořil Jahve družky. Ale kdyby měla tak obrovitá zvířata mladé, zničil by jejich nestvůrný rod zemi. Proto porazil Jahve samice obrovských zvířat a jejich maso nasolil, aby bylo čerstvé, až po konci světa zasednou všichni spravedliví k veliké hostině.

V šesti dnech vznikl svět a nad ním sedm nebes. Jedno nebe nad druhým. Všechna nebe jsou mezi sebou spojena dlouhými žebříky. Kdo by chtěl vystoupit ze země do prvního nebe, stoupal by pět set roků. Nádherný Jahvův trůn se tyčí až v posledním, sedmém nebi. Zde stojí pokladnice vzácných darů života a zde je uložena i zázračná rosa, kterou jednou Jahve probudí ty, kdo zemřeli, až skončí tento svět.

Konečně nadešla chvíle, kdy se Jahve rozhodl stvořit člověka — bytost, která by se mu podobala. Celý svět stvořil svým slovem, ale člověka udělal vlastníma rukama. Uhnětl ho z hlíny, smísené s vodou, jako by hnětl těsto z mouky a vody. Lidské postavě vdechl život. Andělé obstoupili prvního člověka a divili se:

„Kdo je to, ten člověk, kterého jsi stvořil?“

Jahve jim odpověděl:

„Jeho moudrost je větší než vaše.“

Pak svolal všechna zvířata a ptáky, zachytil je na svém nehtu a přinesl je před anděly. Ukazoval jim zvířata a ptal se:

„Jakpak se ta zvířata jmenují?“

Ale andělé nevěděli.

Jahve dal přivést člověka a zeptal se ho na jména zvířat. A člověk znal všechna zvířata jménem. Jmenoval býka, koně, osla, velblouda, orla i lva. Tak, jak na ně Jahve ukazoval.

„A jak se jmenuješ ty?“ zeptal se ho Jahve.

„Uhnětl jsi mne z hlíny,“ řekl člověk, „měl bych se proto jmenovat Adam.“

Kaj la unua viro estis nomita Adamo - "knedita el argilo." Li loĝis meze de la rava ĝardeno Edeno, kaj la Eternulo instruis al li multajn utilajn aferojn. Li ankaŭ montris al li, kiel akiri fajron. Li metis du ŝtonojn en liajn manojn, ke li kunfrotu ilin kaj batfrotante li ricevu fajrerojn kaj el la fajreroj flamon.

Adamo vivis en paradizo, sed li estis sola kaj malgaja. Kaj la Eternulo rigardis lin el la ĉielo kaj pensis: Ne estas bone por la homo esti sola. Li denove etendis la manon al la argilo kaj faris el ĝi virinon. Li enspiris vivon al la virino, nomis ŝin Lilith, kaj sendis ŝin al Adamo, por ke ŝi vivu kun li en la paradizo. Ne daŭris longe kaj Lilith kun Adamo ekkverelis. Ŝi ne volis submetiĝi al lia volo.

"Vi estas la sama kiel mi," ŝi diris, "la Eternulo faris nin ambaŭ el la sama argilo."

La kvereloj de Lilith kun Adamo ne havis finon. Iun tagon ĝenita Lilith eldiris la sekretan kaj potencon veran nomon de Dio kaj leviĝis en la aeron kaj malaperis. Adamo denove estis sola kaj pli soleca ol antaŭe.

Do li turnis sin al la Eternulo.

"Ho, la mondreganto," li diris, "la virino, kiun vi donis al mi, malaperis. Kaj tamen ĉiuj estaĵoj, al kiuj vi enspiris vivon, vivas duope."

La Eternulo sendis Adamon en profundan dormon. Poste li elprenis la ripon de Adamo kaj kreis el ĝi novan virinon. Li ne kreis ŝin el la kapo, por ke ŝi fiere ne levu la kapon, li ne kreis ŝin el la okulo, por ke ŝi ĉie ne spionu per la okuloj, nek el la orelo, por ke ŝi ne aŭskultu iun ajn, li ne kreis ŝin el la buŝo de Adamo, por ke ŝi ne parolu multe, sed li kreis ŝin el ripo, el ostoj, kiu estas haŭtkovrita eĉ kiam oni estas nuda. La Eternulo vivigis la virinon kaj sendis ŝin al Adamo kun mil anĝeloj, kun sono de harpoj kaj violonoj, kun muziko kaj kantoj. Tiam li invitis Adamon kaj lian edzinon al festeno. Servistaj anĝeloj kuiris por ili viandon kaj malvarmigis vinon. Kiam vidis la honorojn, kiujn la Eternulo montris al la unuaj homoj la serpento, ĝia envio ne koncedis al li kvieton. La serpento estis en tiuj antikvaj tempoj la plej ruza besto kaj ĝi ankoraŭ ne havis sian nunan formon. Ĝi havis krurojn kaj estis rekta kiel tigo de kano. Ĝi cerbumis, kontraŭ kiu el la unuaj homoj uzi trukon.

I dostal první člověk jméno Adam — „z hlíny uhnětený“. Žil uprostřed rozkošné rajské zahrady v Edenu a Jahve ho naučil mnoha užitečným věcem. Ukázal mu také, jak si má opatřit oheň. Vložil mu do rukou dva kameny, aby je třel o sebe a křesáním získal jiskry a z jisker plamen.

Adam žil v ráji, ale byl sám a bylo mu smutno. Jahve na něho shlížel z nebes a uvažoval: Není dobře člověku samotnému. Sáhł znovu po hlíně a vytvořil z ní ženu. Vdechl ženě život, dal jí jméno Lilith a poslal ji k Adamovi, aby s ním bydlila v ráji.

Netrvalo dlouho a Lilith se pustila s Adamem do hádky. Nechtěla se podrobit jeho vůli.

„Jsi stejný jako já,“ říkala, „Jahve nás oba uhnětl ze stejné hlíny.“

Hádky Lilith s Adamem neměly konce. Jednoho dne pronesla rozmrzelá Lilith tajné a mocné pravé jméno boha a vznesla se do ovzduší a zmizela. Adam byl opět sám a osamělejší než dříve.

I obrátil se k Jahvovi.

„Ó, pane světa,“ řekl, „žena, kterou jsi mi dal, odešla. A přece všichni tvorové, kterým jsi vdechl život, žijí ve dvojicích.“

Jahve seslal na Adama hluboký spánek. Ve spánku vyňal Adamovi žebro a z žebra stvořil novou ženu. Nestvořil ji z hlavy, aby nepozvedala pyšně svou hlavu, nestvořil ji z oka, aby neslídila všude očima, ani z ucha, aby nepopřávala kdekomu sluchu, nestvořil ji z Adamových úst, aby příliš nemluvila, ale stvořil ji z žebra, z kosti, která je přikryta kůží, i když je člověk nahý. Jahve dal ženě život a poslal ji k Adamovi s tisícem andělů za zvuků harf a houslí, s písněmi a zpěvy. Pak pozval Adama a jeho ženu na hostinu. Sloužící andělé pro ně pekli maso a chladili jim víno. Pocty, které prokazoval Jahve prvním lidem, spatřil had a závist mu nedopřávala klidu. Had byl za těch dávných časů nejlstivější zvíře a neměl ještě svou dnešní podobu. Měl nohy a byl vzpřímený jako stéblo rákosy. Rozvažoval, proti komu z prvních lidí použít lsti.

Se mi alparolos la viron, li pensis, li ne aŭskultos min. Estas malfacile movi la menson de viro. Mi preferos paroli kun la virino. Mi certas, ke ŝi aŭskultos min kaj estas pli facile persvadi ŝin.

La serpento elserĉis la virinon dum ŝi promenadis sola en la paradizo kaj alparolis ŝin:

"Ĉu estas vere, ke la Eternulo malpermesis al vi homoj manĝi la frukton?"

"Ni povas pluki fruktojn el ĉiuj arboj," diris la virino, "nur fruktojn el la arbo de la scio pri bono kaj malbono, kiu staras meze de la paradizo, ni pluki ne rajtas."

"Kaj ĉu vi scias, kial la Eternulo malpermesis tion al vi?" diris la serpento. "Ĉar li mem manĝis la fruktojn de tiu arbo antaŭ ol krei la mondon. Li timas, ke vi ne fariĝu liaj egaluloj, ke vi ne povu fari tion, kion li. Tial li malpermesis al vi manĝi la frukton de la arbo en la mezo de la paradizo." Kaj la serpento alproksimiĝis al la malpermesita arbo kaj tuŝis ĝin. "Rigardu," ĝi vokis al la virino, "mi tuŝis la arbon kaj nenio okazis al mi."

La virino, konfuzita de la serpenta tentado, ĝia deloga parolo, plukis la fruktojn de la arbo de la scio pri bono kaj malbono, manĝis ilin kaj alportis ilin al Adamo, kaj ankaŭ Adamo manĝis. Apenaŭ la unuaj homoj manĝis la malpermesitan frukton, scio malfermis iliajn okulojn. Ili rekonis, ke ili estas nudaj kaj komencis kovri sian nudecon per figaj folioj.

La Eternulo, kiu vidis ĉion el sia sepa ĉielo, venis al la pordego de Edeno, sed Adamo kun la virino kaŝis sin antaŭ li en arbustoj.

"Kie vi estas, Adamo? vokis la Eternulo.

"Mi aŭdis vin veni," respondis Adamo, "kaj mi kaŝis min en la arbustoj. Mi timis, ĉar mi estas nuda."

"Kiu diris al vi, ke vi estas nuda? Vi manĝis la frukton de la arbo de scio, kiun mi malpermesis al vi."

Kaj la Eternulo venigis la unuajn homojn antaŭ sian juĝon. Unue li demandis Adamon:

"Kial vi manĝis el la arbo de scio? Ĉu mi ne malpermesis al vi manĝi ĝiajn fruktojn? Ĉu mi ne postulis obeon de vi?"

Jestliĝe oslovím muže, říkal si, neposlechne mě. Je těžké pohnout myslí muže. Raději promluví s ženou. Jistě mě vyslechne a snáže ji přemluví.

Had vyhledal ženu, když se procházela sama v ráji, a oslovil ji: „Je pravda, že vám, lidem, zakázal Jahve jíst ovoce?“

„Můžeme trhat ovoce ze všech stromů,“ řekla žena, „jenom ze stromu poznání dobra a zla, který stojí uprostřed ráje, ovoce trhat nesmíme.“

„A víš, proč vám to Jahve zakázal?“ řekl had. „Protože sám jedl ovoce toho stromu, než stvořil svět. Bojí se, abyste se mu nestali rovni, abyste nedovedli to, co on. Proto vám zakázal jíst ovoce ze stromu uprostřed ráje.“ A had se přiblížil k zakázanému stromu a dotkl se ho. „Podívej,“ zavolal na ženu, „dotkl jsem se stromu, a nic se mi nestalo.“

Žena, zmatená lákáním hada, jeho úlisnou řečí, utrhla plody stromu poznání dobra a zla, jedla je a donesla Adamovi a Adam jedl také. Sotva první lidé snědli zakázané ovoce, poznání jim otevřelo oči. Poznali, že jsou nazí, a začali svou nahotu přikrývat fíkovými listy.

Jahve, který ze svého sedmého nebe všechno viděl, sestoupil k bránám Edenu, ale Adam s ženou se před ním ukryli do houštiny.

„Kde jsi, Adame?“ zvolal Jahve.

„Slyšel jsem, že přicházíš,“ odpověděl Adam, „a skryl jsem se do křoví. Báł jsem se, protože jsem nahý.“

„Kdo ti řekl, že jsi nahý?“ otázal se Jahve. „Jedl jsi ovoce ze stromu poznání, které jsem ti zakázal.“

A Jahve postavil první lidi před svůj soud. Nejdříve se zeptal Adama:

„Proč jsi jedl ze stromu poznání? Cožpak jsem ti nezakázal, abys jeho ovoce jedl? Nežádal jsem od tebe poslušnost?“

"Ho, reganto de la mondo," diris Adamo, "la virino, kiun vi kreis por mi, alportis frukton, kaj mi manĝis."

"Kial vi deŝiris la malpermesitan frukton?" ekkriis la Eternulo al la virino. "La serpento trompis min," diris la virino.

La Eternulo vokis la serpenton.

"Ĉar vi faris tion," li diris al la serpento, "vi rampos sur via ventro dum via tuta vivo, vi manĝos argilon kaj polvon dum via tuta vivo, kaj ĉiuajn sep jarojn vi formetos vian haŭton en granda doloro." Kaj la Eternulo prenis la serpenton kaj detranĉis ĝiajn kruojn. "Via lango kaŭzis vian falon," li diris, "ĉiuj homoj sciu por ĉiam kaj eterne, de kie venas malbona parolo kaj kalumnio," kaj la Eternulo kaptis la serpenton kaj duonigis ĝian langon. Poste li malbenis la serpenton kaj forpelis ĝin el la paradizo.

"Mi multigos viajn suferojn," diris la Eternulo al la virino, "vi ekkonos doloron kaj zorgojn kaj viro regos super vi."

"Al vi," li ekparolis al Adamo, "malbenita estos la tero, kiun vi kultivos. Via rikolto estos dornoj kaj fiherboj, kaj vi manĝos panon en la ŝvito de via vizaĝo, ĝis vi mem revenos en la teron. Polvo vi estas kaj al polvo vi revenos." Poste la Eternulo donis al Adamo kaj al lia edzino vestojn el felo kaj forpelis ilin el la paradizo. Ĉe la pordego de Edeno li gardigis kerubojn, anĝelojn kun eltiritaj flamantaj glavoj. Ili gardis la vojjon al la arbo de vivo.

Kiu gustumos la frukton de la arbo de vivo, tiu vivos eterne. Kaj nenio pli mankis al Adamo por simili Dion. Li estis kreita laŭ lia bildo kaj kapablis ekkoni bonon kaj malbonon.

Sed la vivo sur la tero, al kiu la Eternulo kondamnis homojn, estas mortfina. Finiĝis la tempo de paradiza feliĉo, kiam la tero kaj la arboj senlabore ofertis siajn fruktojn al homoj, kaj la homo konis nek mankon, nek penon, nek doloron. Li devis multe labori kaj ofte rikoltis zorgon kaj malĝojon. Vivo estis mezurita al homoj kaj povis daŭri nur en iliaj infanoj.

Tiam Adamo nomis sian edzinon Chavá. La hebrea nomo kaŝas en si ŝian mision. Ŝi fariĝis la vivodona patrino de la homa raso. Ni konas ŝin sub la nomo Eva.

„Ó pane světa,“ promluvil Adam, „žena, kterou jsi mi stvořil, přinesla ovoce a já jedl.“

„Proč jsi trhala zakázané ovoce?“ zvolal Jahve na ženu.

„Had mě obelstil,“ řekla žena.

Jahve dal přivolat hada.

„Protože jsi to učinil,“ řekl hadovi, „budeš se celý život plazit po břiše, budeš se sytit hlínou a prachem po všechny dny svého života a každých sedm let svlékneš kůži za hrozných bolestí.“ A Jahve vzal hada a usekal mu nohy. „Tvůj jazyk způsobil tvůj pád,“ řekl, „ať tedy na věky věků všichni vědí, kde mají původ zlá řeč a pomluva.“ A Jahve uchopil hada a roztrhl mu jazyk na dvě poloviny. Pak hada proklel a vyhnal ho z ráje.

„Rozmnožím tvé útrapy,“ řekl Jahve ženě, „poznáš bolest i starost a muž ti bude panovat.“

„Tobě,“ promluvil k Adamovi, „bude zlořečena země, kterou budeš obdělávat. Tvá úroda bude trní a plevel a v potu tváře budeš jíst chléb, dokud se sám do země nevrátíš. Prach jsi a v prach se navrátíš.“

Pak dal Jahve Adamovi a jeho ženě oděv z kůže a vyhnal je z ráje. Před brány Edenu postavil na stráž cherubíny, anděly s obnaženými plamennými meči. Střežili cestu ke stromu života.

Kdo okusí ovoce ze stromu života, bude žít věčně. A nic víc Adamovi nechybělo, aby se podobal bohu. Byl stvořen k jeho obrazu a dovedl poznávat dobré a zlé.

Ale život na zemi, k němuž Jahve lidi odsoudil, je smrtelný. Skončil čas rajske blaženosti, kdy země i stromy nabízely lidem své plody bez práce a člověk neznal nedostatek, ani námahu, ani bolest. Musil těžce pracovat a často sklízel starost a zármutek. Život byl lidem odměřen a mohl pokračovat jenom v jejich dětech.

Tehdy dal Adam své ženě jméno Chavá. Hebrejské jméno skrývá v sobě její poslání. Stala se matkou dávající život lidskému pokolení. My ji známe pod jménem Eva.

HOMO UNUAFOJE MORTIGOS HOMON KAJ AKCEPTOS PUNON POR TIO

Al Adam kaj lia edzino naskiĝis du filoj. La virino nomis la pli maljunan knabon Kaino kaj la pli junan Habelo, Hebel en la hebrea. Kiam la fratoj maturiĝis, ĉiu el ili elektis laboron. Kaino fariĝis farmisto, plugis, semis kaj rikoltis. Habelo paŝtis ŝafojn, prizorgis sian gregon, kaj kiam venis la tondotempo, li tondis de la ŝafoj la lanon.

Ili laboris diligente la tutan jaron. Kaino rikoltis la kultivaĵojn el la kampoj kaj la grego de Habelo multiĝis. Alproksimiĝis la tempo, kiam estis necese alporti bruloferon al la Eternulo.

La ruza Kaino metis sur la oferŝtonon la plej malbonan, kio elkreskis al li. La plej bonan parton de la rikolto li konservis por si. La seninsida Habelo metis sur la oferŝtonon la plej grasajn ŝafojn.

La Eternulo ĝojis pri la ofero de Habelo kaj sendis el la ĉielo fajron, kiu ekbruligis la oferon de Habelo kaj konsumis ĝin. La oferon de Kaino li ne akceptis.

Kaino vidinte, ke la fumo de la ofero de Habelo leviĝas al la ĉielo kaj lia ofero ne estis rimarkita de la Eternulo, enviis al Habelo. Kaj la envio de Kaino kreskantis de tago al tago, kaj Kaino komencis malami sian fraton kaj li sopiris pri preteksto ataki kaj mortigi sian fraton.

Iun tagon la du fratoj eliris post sia laboro, kaj dum Kaino plugis, Habelo paŝtis la ŝafojn proksime. Kelkaj ŝafoj el la grego de Habelo envagis la plugitan kampon de Kaino kaj Kaino eligis krion. Li ĵetis sin kontraŭ Habelo kun kunpremitaj pugnoj kaj kolere kriis:

"Kion vi pensas? Ĉu mi prilaboras la kampojn por viaj ŝafoj?"

"Ne koleru," respondis Habelo trankvile, "la ŝafoj ne faris al vi malbonon. Vi profitas de miaj ŝafoj. Ĉu vi ne manĝas ilian viandon? Ĉu vi ne vestas vin per ilia lano?"

ČLOVĚK POPRVÉ ZABIJE ČLOVĚKA A PŘIJME ZA TO TREST

Adamovi a jeho ženě se narodili dva synové. Žena dala staršímu chlapci jméno Kain a mladšímu Ábel, hebrejsky Hebel. Když bratři dorostli, vybral si každý z nich zaměstnání. Kain se stal rolníkem, oral, sel a sklízel. Ábel pásł ovce, staral se o své stádo, a když nadešel čas stříže, stříhal ovcím vlnu.

Celý rok pilně pracovali. Kain sklídil úrodu z polí a Ábelovo stádo se rozmnožilo. Přiblížila se chvíle, kdy bylo třeba přinést Jahvovi zápalnou oběť.

Lstivý Kain položil na obětní kámen, co se mu urodilo nejhoršího. Nejlepší část úrody ukryl sám pro sebe. Nezáłodný Ábel položil na obětní kámen nejuťnějši ovce.

Jahve se zaradoval nad Ábelovou obětí a poslal z nebe oheň, který Ábelovu oběť zažehl a strávil ji. Kainovu oběť nepřijal.

Když Kain uviděl, že dým z Ábelovy oběti stoupá k nebi a jeho oběti si Jahve nevšiml, záviděl Ábelovi. A Kainova závist rostla den ze dne a Kain začal bratra nenávidět a toužil po zámince, aby mohl bratra napadnout a zabít.

Jednoho dne vyšli oba bratři po své práci, a zatímco Kain oral, Ábel pásł nedaleko ovce. Několik ovcí z Ábelova stáda se zatoulalo na Kainovo oraniště a Kain spustil křik. Se zaťatými pěťmi se vrhl proti Ábelovi a zlostně vykřikoval:

„Co si myslíš? Obdělávám snad pole pro tvé ovce?“

„Nezlob se,“ odpověděl klidně Ábel, „ovce ti žádnou škodu neudělaly. Z mých ovcí máš užitek. Nejíš jejich maso? Neoblékáš se do jejich vlny?“

Sed anstataŭ respondi Kaino levis ŝtonon. Larĝfore estas neniuj, li pensis, mi mortigos Habelon kaj neniuj scios tion. Kaj Kaino batis Habelon per ŝtono kaj Habelo defendis sin. Kaino batis Habelon duafoje kaj triafoje. Li serĉis lokon, tra kie eskapas vivo de la homo. Li ankoraŭ ne sciis, kiel oni povas mortigi homon. Ĝis tiam neniuj prenis la vivon de iu ajn, kaj la morto ankoraŭ vizitis neniun homon.

Habelo estis pli juna kaj pli forta. Li sukcesis en la matĉo Kainon alterigi. Kaino sentis sian malvenkon kaj komencis peti:

"Ne batu min, frato."

Habelo lasis Kainon kaj Kaino leviĝis de la tero. Apenaŭ li denove staris, li ĵetis la ŝtonon, kiun li ankoraŭ ne forĵetis. Li frakasis la kapon de Habelo per la ŝtono kaj Habelo falis morta sur la teron.

Silente staris Kaino super la unua morto, elveninta liajn manojn. La sango de Habelo fluis sur argilon, kaj la krustiĝinta tera buŝo avida trinkis ĝin.

En tiu momento flugis tra la aero du birdoj kaj dume unu atakis la alian kaj mortigis ĝin. La mortinta birdo falis teren antaŭ Kaino. Ĝia kunulo descendis al ĝi malsupren, komencis piedgrati kaj kovris la mortan birdon per malpuraĵo kaj polvo. Kaino ekkomprenis. Li fosis kavon kaj entombigis sian mortintan fraton en argilon. Jen estiĝis la unua homa tombo.

Poste Kaino volis eskapi, sed stranga angoro kaptis lin kaj li ne povis forlasi la lokon. Tiam aperis la Eternulo kaj diris:

"Kaino, kie estas Habelo?"

"Mi ne scias," respondis Kaino, "mi ne gardas mian fraton."

"Kaino, Kaino," diriĝis la Eternulo, "mi aŭdas kriadon de la sango de Habelo, ĝi aŭdiĝas el la tero, sur kiun vi faligis lin. Ĉu vi pensas, ke mi ne vidis, ĉu vi pensas, ke mi ne aŭdis kaj ke vi povas trompi min? Pro via ago vi punitos. Vi vivos maltrankvilan kaj necertan vivon, urtikojn kaj kardojn naskos viaj kampoj, kaj ĉio, kion vi havos, estos necerta kaj malstabila kiel via vivo."

Ale Kain mŝto respondi zvedl kámen. Ŝiroko daleko nikdo nenŝ, pomyslil si, zabiju Ábela a nikdo se o tom nedovŝ. A Kain udeřil Ábela kamenem a Ábel se bránil. Kain udeřil Ábela podruhé a poťreťi. Hledal mŝto, kudy uniká z ĉlověka ŝivot. Nevěděl jeřťe, jak mŝže ĉlověka usmrtit. Do té doby nikdo nikoho nezbabel ŝivota a smrt jeřťe nenavřtŝvila ŝádněho ĉlověka.

Ábel byl mladřŝ i silněřŝ. Podařilo se mu Kaina v zápase povalit na zem. Kain ĉitil svou poráŝku a začal prosit:

„Neubliŝuj mi, bratře.“

Ábel pustil Kaina a Kain se zvedl ze země. Sotva stál opěť na nohou, mrřtil kamenem, který doposud neodhodil. Rozbil Ábelovi kamenem hlavu a Ábel klesl mrtev k zemi.

Mlĉky stál Kain nad první smrtŝ, která vyřla z jeho rukou. Ábelova krev stěkala na hlŝnu a okoralá ústa země ji laĉně pila.

V té chvíli leťeli vzduchem dva ptáci a v letu se vrhl jeden na druhého a usmrtil ho. Mrtvý pták dopadl na zem před Kaina. K ptáku se snesl jeho druh, dal se do hrabání a pŝikryl mrtvého ptáka hlŝnou a prachem. Kain pochopil. Vyhlobil jámu a pohřbil mrtvého bratra do hlŝny. To byl první lidský hrob.

Potom ĉtěl Kain utěci, ale zmocnila se ho zvlářtnŝ úzkost a nemohl z mŝsta. Tehdy se objevil Jahve a řekl:

„Kaine, kde je Ábel?“

„Nevŝm,“ odpověděl Kain, „nehlŝdám svěho bratra.“

„Kaine, Kaine,“ řekl Jahve, „slyřŝm volání Ábelovy krve, vycházi ze země, na kterou jsi ho srazil. Mysliřŝ, že jsem neviděľ, myslŝri, že jsem neslyřel a že mě mŝžeř oklamat? Za tvŝj skutek tě stihne trest. Budeř ŝit neklidnŝm a nejistŝm ŝivotem, kopřŝivy a bodláky budou rodit tvoje pole a všechno, co budeř mít, bude jako tvŝj ŝivot nejistě a nestálě.“

“Reganto de la mondo,” teruriĝis Kaino pro tio, kion li faris, “mi faris krimon kaj ĝi estas tiel peza, ke mi ne povas porti ĝin. Ĉiuj vivantaj estaĵoj kulpigos min, persekutos min kaj finfine batos min ĝismorte.”

“Ne, Kaino,” diris la Eternulo, “vi vivos sep generaciojn kaj vagos tra la mondo kun signo sur via frunto, per kiu ĉiuj vin rekonos. Dum sep generacioj neniun povos morte damaĝi vin.”

La Eternulo kreskigis sur la frunto de Kaino kornon. Hodiaŭ oni parolas pri la Kaina signo. Oni konsideras ĝin signo, per kiu markitas mava homo.

Maltrankvila vivo pelis Kainon de loko al loko, kaj kien ajn li venis, la tero tremis sub li kaj la bestoj vidante lin ekstremis. Nenie li trovis certecon, neniun lokon por halti, kaj ĉio, kion li akiris, forlasis lin antaŭ ol li povis ĝoji pri ĝi. Dum sep generacioj li vagis tra la mondo, kaj kiam la sepa generacio naskiĝis kaj kreskis, la tempo de Kaino plenumiĝis, kiel la Eternulo difinis por li.

Tiutempe iris ĉasi maljunulo kaj lia juna filo. La maljunulo ne havis bonan vidkapablon, sed li havis spertan manon, kiu sciis forte streĉi la pafarkan ŝnuron. La knabo vidis perfekte, sed li ne havis la forton tiri la pafarkon. Do ili iradis komune kaj la knabo diradis al sia patro, kie estas besto. Ankaŭ ĉifoje li diris al sia patro:

"Turniĝu tiudirekten, venas iu besto."

Patro etendis la pafarkan ŝnuron kaj lanĉis la sagon. La besto falis kaj ambaŭ rapidis inspekti la predon.

“Ĝi aspektas kiel homo,” miris la knabo, “sed ĝi havas kornon meze de la frunto. Kiel tio eblas?”

La patro kliniĝis super la predo kaj rekonis per la signo sur la frunto, ke li mortpafis per sia sago Kainon, sian prapatron.

Tiel Kaino pereis per perforta morto post maltrankvila vivo.

„Pane sveta,“ zhorzil se Kain toho, co učinil, „spáchal jsem zločin a je tak těžký, že ho neunesu. Všichni živí tvorové mi budou dávat vinu, budou mě pronásledovat a nakonec mě ubijí k smrti.“

„Ne, Kaine,“ řekl Jahve, „budeš žít po sedm pokolení a bloudit po světě se znamením na čele, podle kterého tě každý pozná. Po sedm pokolení ti nesmí nikdo smrtelně ublížit.“

Jahve dal na Kainově čele vyrůst rohu. Podnes se mluví o Kainově znamení. Myslí se tím znamení, kterým je poznamenán zlý člověk.

Neklidný život hnal Kaina z místa na místo, a kam přišel, tam se pod ním chvěla země a zvířata se třásla, když ho spatřila. Nikde nenacházel jistotu, nikde neměl stání a všechno, čeho nabyl, ho opouštělo dříve, nežli se z toho mohl radovat. Po sedm pokolení bloudil světem, a když se narodilo sedmé pokolení a vyrostlo, naplnil se Kainův čas, tak jak mu Jahve předpověděl.

V té době vyšel na lov starý muž s mladým synkem. Starý muž neměl dobrý zrak, ale měl zkušenou ruku, která dovedla pevně napínat tětivu luku. Chlapec znamenitě viděl, ale neměl sílu, aby napjal luk. Vycházeli proto spolu a chlapec říkal starému otci, kde je zvěř. I tentokrát řekl otci:

„Otoč se tím směrem, blíží se nějaké zvíře.“

Otec napjal tětivu luku a vypustil šíp. Zvíře padlo a oba spěchali prohlédnout si kořist.

„Vypadá jako člověk,“ divil se chlapec, „ale má uprostřed čela roh. Jak je to možné?“

Otec se sklonil nad kořistí a poznal podle znamení na čele, že svým šípem zastřelil Kaina, svého prapředka.

Tak zahynul Kain po neklidném životě násilnou smrtí.

PRI LA SENMEZURA DILUVO DE LA MONDO, NOA KAJ LIA ARKEO

Homoj multiĝis sur la tero, sed justeco, toleremo kaj amo kun ili ne multiĝis. Multiĝis maljusto, malamikeco kaj malamo. Frato prirabantis fraton, homo priminacis homon, kaj la juĝistoj, kiuj estu zorgantaj pri justo kaj la leĝoj, mem uzis perforton kaj misuzis sian potencon por turnadi la juston kaj leĝojn kontraŭ tiuj, kiuj ekmalplaĉis al ili.

En tiu tempo vivis justulo Noa. Li estis saĝa kaj helpis homojn. Li inventis rikoltilon kaj hakilon por faciligi al homoj labori sur la kampoj kaj en la arbaroj. Sed homoj ne konis dankemon. Ili mokis al Noa.

"Ne zorgu tiom pri ni," ili diris, "la Eternulo ankaŭ ne zorgas pri ni. Li sendas al ni el la ĉielo nur kelkajn gutojn da pluvo, kaj sen ili ni povas bone vivi. Ni havas sufiĉe da akvo sur la tero eĉ sen li."

Iliajn vortojn aŭdis la Eternulo kaj nubmieniĝis. Li vokis Noa, kiu tiam havis la aĝon de kvincent naŭdek kvin jaroj, kaj diris al li:

"Proksimiĝis la fino de la homaro. Homoj plenigis ĉian angulon de la tero per malbonaj agoj. Ili primokas eĉ la pluvon, kiun mi sendas el la nuboj. Mi atendis sufiĉe longe, sed nun venis la tempo. Mi punos ilin per tio, kion ili primokas. Mi sendos sur ilin tiom da akvo, ke ĝi prenos ilian spiron. Sed mi konservos vin kaj vian familion. Iru al la homoj kaj diru al ili, ke ili forlasu la krimojn, mi avertas ilin lastfoje. Se la vivo sur la tero ne ŝanĝiĝos en cent dudek tagoj, la homaron atingos puno."

Noa iris al la homoj kaj rakontis al ili tion, kion diris al li la Eternulo. Iuj ne aŭskultis lin, iuj ridis kaj neniu kredis al li.

Pasis cent dudek tagoj kaj nenio sur la tero ŝanĝiĝis, unuj subpremis aliajn kaj la vero valoris malpli ol unu sablograjno. Post cent dudek tagoj la Eternulo diris al Noa:

"Dehaku cedrajn trunkojn kaj faru el ilia ligno grandan keston, tricent funtojn longan, kvindek funtojn larĝan kaj tridek funtojn altan.

O NESMÍRNÉ POTOPĚ SVĚTA, NOEMOVI A JEHO ARŠE

Lidé se na zemi rozmnožili, ale nerozmnožila se s nimi spravedlnost, snášenlivost a láska. Rozmnožila se křivda, nepřátelství a nenávisť. Bratr loupil u vlastního bratra, člověk ohrožoval člověka a soudci, kteří se měli starat o právo a zákony, sami používali násilí a zneužívali své moci, aby právo a zákony obraceli proti těm, kteří se jim znelíbili. V té době žil spravedlivý člověk Noe. Byl moudrý a pomáhal lidem. Vynalezl srp i sekeru, aby lidem usnadnil práci na poli a v lese. Ale lidé neznali vděčnost. Posmívali se Noemovi.

„Nestarej se tolik o nás,“ říkali, „Jahve se o nás také nestará. Posílá nám z nebe jen pár kapek deště, a bez těch se obejdeme. Máme na zemi dost vody i bez něho.“

Jejich řeči uslyšel Jahve a zachmuřil se. Zavolal Noema, kterému tehdy bylo pět set devadesát pět let, a řekl mu:

„Přiblížil se konec lidstva. Lidé naplnili zlémi činy kdejaký kout země. Posmívají se i dešti, který sesílám z oblak. Dost dlouho jsem čekal, ale nyní se naplnil čas. Potrestám je tím, čemu se posmívají. Pošlu na ně tolik vody, až jim vezme dech. Ale tebe a tvou rodinu zachovám. Jdi k lidem a řekni jim, ať zanechají zločinů, naposledy je varuji. Jestli se do sto dvaceti dnů nezmění život na zemi, stihne lidstvo trest.“

Noe šel k lidem a vyprávěl jim, co mu Jahve oznámil. Někteří ho nevyslechli, někteří se smáli a nikdo mu nevěřil.

Uplynulo sto dvacet dní a na zemi se nic nezměnilo, jedni utlačovali druhé a pravda měla menší cenu než zrnko písku. Po sto dvaceti dnech řekl Jahve Noemovi:

„Poraz cedrové kmeny a z jejich dřeva postav velikou truhlu, tři sta stop dlouhou, padesát stop širokou a třicet vysokou.

Faru al ĝi pintan tegmenton, kaj obturu ĝin bone per peĉo, por ke eĉ ne guto da akvo eniru ĝin."

Kaj la Eternulo desegnis per la fingro, kiel Noa dividu la keston en tri etaĝojn, kiel li dividu ĝin en ĉambrojn, provizejojn kaj grenejojn.

"En ĉi tiun arkeon vi prenos vian familion kaj el ĉiuj bestoj, birdoj kaj insektoj po paro, kaj vi prizorgos manĝaĵojn por ili. Vi konservos en la arkeo ankaŭ plantsemojn."

Noa obeis kaj komencis kun siaj filoj dehaki arbojn kaj prepari nekutiman konstruaĵon. Homoj venadis kaj miris kaj demandis de Noa, kial li dehakas la cedrojn, kion li konstruas? Noa rakontis al ili la interparolon kun la Eternulo. Homoj nur balancis la kapojn kaj ne kredis al li.

Noa konstruis la arkeon, kaj kiam ĝi estis finita, alkuris ĝin diversaj bestoj. Noa elektis paron de ĉiu speco. Li donis al ĉiu lokon en unu el la tri etaĝoj de la arkeo, kiel difinis la Eternulo. La plej malsuprajn spacojn priligiĝis brutaro kaj faŭno, en la mezaj areoj nestis birdoj kaj en la plej altaj areoj loĝis homoj kaj ĉiaj etaj fibestoj, vermoj kaj cikadoj, papilioj kaj formikoj.

Fine Noa havis en la arkeo ĉiujn kreitaĵojn. Tiam ankaŭ Mensogo alrapidis kaj volis eniri la arkeon.

"Ne, mi ne povas kunakcepti vin," rifuzis Noa, "mi havas paron da ĉio en la arkeo, kaj vi estas sola."

Kaj Mensogo ekiris por trovi iun, kun kiu ŝi povus konsentiĝi por trovi ŝirmejon en la arkeo. Survoje ŝi renkontis Malbenon.

"Iru kun mi," alparolis ŝin Mensogo, "ni estos paro kaj ni povos kaŝi nin de la inundo en la arkeo de Noa."

"Bone, kaj kion vi donos al mi por tio?" demandis Malbeno. "Apartenos al vi ĉio, kion mi akiros," respondis Mensogo. Do Mensogo eniris la arkeon de Noa kun Malbeno, por ke ili supervivu la mondan diluvon. Kaj kion la Mensogo semas, laŭ la interkonsento rikoltas Malbeno.

La tago de kataklismo proksimiĝis. La Eternulo skuis la teron, la sunon ekvalis mallumo, la mondo skuiĝis ĝis siaj fundamentoj kaj fulmoj kaj tondroj anoncantis la komencon de pereco.

Udelej jí špiĉatou střechu a celou jí dobře utěsni smolou, aby do ní nevníkla ani kapka vody.“

A Jahve kreslil prstem, jak má Noe truhlu rozdělit na tři poschodí, jak jí má přehradit na komory, zásobárny a sýpky.

„Do této archy odveď svou rodinu a od všech zvířat, ptáků i hmyzu po páru a postaráš se o zásoby potravy pro ně. Do archy uložíš i semena rostlin.“

Noe poslechl a začal se svými syny kácet stromy a připravovat nezvyklou stavbu. Lidé přicházeli, divili se a ptali se Noema, proč kácí cedry, co bude stavět? Noe jim pověděl o rozmluvě s Jahvem. Lidé jen potřásali hlavami a nevěřili mu.

Noe postavil archu, a když byla hotova, seběhla se kolem ní rozličná zvířata. Od každého druhu vybral Noe po páru. Každému vykázal místo v jednom ze tří poschodí archy, jak určil Jahve. Nejdolejší prostory obýval dobytek a divoká zvěř, v prostředních prostorách hnízdili ptáci a v nejhořejších prostorách bydlili lidé a všelijaká nepatrná havěť, červi a cikády, motýli i mravenci.

Konečně měl Noe v arše všechny tvory. Tu přispěchala i Lež a chtěla také do archy.

„Ne, tebe nemohu vzít s sebou,“ odmítl jí Noe, „od všeho mám v arše po páru, a ty jsi sama.“

I vydala se Lež hledat někoho, s kým by se shodla, aby našla v arše přístřeší. Cestou potkala Kletbu.

„Pojď se mnou,“ oslovila jí Lež, „budeme do páru a můžeme se skrýt před potopou v Noemově arše.“

„Dobrá, a co mi za to dáš?“ otázala se Kletba. „Bude ti patřit všechno, co získám,“ odpověděla Lež. Tak vstoupila Lež s Kletbou do Noemovy archy, aby přežily i potopu světa. A co Lež zaseje, sklízí podle úmluvy Kletba.

Den pohromy se přiblížil. Jahve otrásl zemí, slunce se zastřelo tmou, svět se zachvěl v základech a blesky a hromy ohlašovaly počátek zkázy.

La akvofontoj subite fortiĝis kaj elpaŝis la bordojn, la akvo en la putoj leviĝis kaj superigis la randojn, kaj ĉiuj ĉielaj fenestroj malfermiĝis kaj elfalegis la diluva pluvo.

Noa kaj lia familio rifuĝis en la arkeon kaj la Eternulo fermis la enirejon post ili. Nun la homoj vidis, ke Noa pravis, avertante ilin. Ili alkuris la arkeon kaj ŝatus eniri. Tamen, la arkeo estis firme fermita. Do la homoj alportis hakilojn kaj kuregis al la arkeo por enhakiĝi en ĝin. En tiu momento la Eternulo ordonis al predobestoj ĵeti sin kontraŭ la homojn kaj forkurigi ilin.

La pluvo ne ĉesantis kaj pluvis dum kvardek tagoj kaj kvardek noktoj. La akvoj levis la arkeon de Noa kaj la ŝtormaj ondoj pelis ĝin tien kaj tien, skuante kaj turnante ĝin de flanko al flanko. Interne la leonoj muĝis pro angoro, la lupoj hurlis pro timo, la brutaro timegis, la birdoj albatis la flugilojn kontraŭ la muroj kaj Noa kaj lia familio, ĉiuj veis kaj ploris kaj timis.

La Eternulo aŭdis ilian kriadon kaj indulgiĝis. Li trankviligis la ondojn kaj sendis venton, kiu ne ŝtormis, sed malrapide sekigis la vastan akvonivelon, en kiu ŝanĝiĝis la mondo. Malaperis kampoj kaj urboj, bestoj kaj homoj. Ĉio estis englutita de multaj akvoj kaj morta silento regis super ili.

Pasis dek du monatoj antaŭ ol la arkeo denove tuŝis firman teron. Dum dek du monatoj homoj kaj bestoj vivis interne de grandega kesto, nur granda perlo pendanta de la plafono lumis al ili. Dum la tuta tempo Noa kaj liaj filoj manĝigis la bestojn tage kaj nokte, ĉar iuj bestoj serĉas manĝon tage kaj aliaj eliras por manĝi nokte.

Post dek du monatoj la arkeo kaptiĝis sur malprofundo, kaj tiu estis la pinto de la monto Ararato. Noa malfermis la tegmentolukon de la arkeo kaj aerigis korvon. La korvo forflugis kaj ne revenis. Ĝi trovis en la malprofundaj marĉaj akvoj tiom da putrantaj bestoj, ke ĝi ne apartiĝis de ili. Post ĝi Noa liberigis kolombinon. La kolombino flugantis la tutan tagon kaj vespere revenis al la arkeo, ĉar ĝi ne trovis sekan teron por ripozi. Noa etendis la manon el la lukto, la kolombino sidiĝis sur ĝin kaj li portis ĝin en sekuron. Li atendis pluajn sep tagojn kaj poste liberigis la kolombinon denove.

Prameny náhle zmohutněly a vykročily z břehů, voda ve studnách stoupala a vyvěřela přes okraj a všechna okna nebes se otevřela a vyřítily se z nich déšť potopy.

Noe se uchýlil s rodinou do archy a Jahve za nimi uzavřel vchod. Teď poznali lidé, že měl Noe pravdu, když je varoval. Seběhli se kolem archy a byli by se rádi dostali dovnitř. Archa však byla pevně uzavřena. I přinesli lidé sekery a hnali se k arše, aby si do ní prosekali cestu. V tu chvíli rozkázal Jahve šelmám, aby se vrhly proti lidem a obrátily je na útěk.

Déšť neustával a přelo čtyřicet dnů a čtyřicet nocí. Vody zvedly Noemovu archu a bouřlivé vlny ji hnaly hned sem a hned tam, kymácely jí a převracely ji z boku na bok. Uvnitř řvali lvi úzkostí, vlci strachy vyli, dobytek se plašil, ptáci tloukli křídly do stěn a Noe i jeho rodina, všichni bědovali a plakali a měli strach.

Jahve slyšel jejich nářek a ustrnul se. Uklidnil vlny a poslal vítr, který nebouril, ale zvolna vysušoval obrovskou vodní hladinu, v níž se proměnil svět. Zmizela pole i města, zvířata i lidé. Všechno pohltily spousty vod a mrtvé ticho panovalo nad nimi.

Dvanáct měsíců trvalo, nežli se archa opět dotkla svým dnem pevné země. Po dvanácti měsících žili lidé a zvířata uvnitř obrovité truhly a svítla jim jenom veliká perla zavěšená na stropě. Noe a jeho synové po celou tu dobu krmili zvěř ve dne i v noci, neboť některá zvířata hledají potravu ve dne a jiná vycházejí za potravou v noci.

Po dvanácti měsících se zachytila archa na mělčině a mělčina byl vrchol hory Ararat. Noe otevřel světlík archy a vypustil krkavce. Krkavec odletěl a nevrátil se. Našel v mělkých močálovitých vodách tolik tlejících zvířat, že se od nich neodloučil. Po něm vypustil Noe holubici. Holubice létala celý den a navečer se vrátila zpátky do archy, neboť nenalezla suchou zemi, na které by si odpočinula. Noe vztáhl ze světlíku ruku, holubice mu na ni usedla, a on ji na ruce odnesl do bezpečí. Počkal ještě sedm dní a pak vypustil holubici znovu.

Ĉifoje ĝi alflugis en la arkeon vespere, portante en sia beko olivbranĉon kun verdaj folioj. Noa ĝoje bonvenigis la bonan senditon, kiu alportantis la novaĵon pri la fino de la terura diluvo. Ekde tiuj tempoj, la kolombino memorigas homojn pri la fino de suferoj kaj la sopiratan pacon.

La tero nun rapide sekiĝadis. La fontoj kaj riveroj revenis al siaj bordoj kaj la akvo en la putoj descendis. Noa kun la filoj deprenis la tegmenton de la arkeo, liberigis la birdojn kaj donis liberon al la bestoj. Fine li mem kun sia familio supreniris la teron, kiu estis tiel longe senhoma.

Unue Noa konstruis altaron por danki al la Eternulo per brulofero. Li oferis brutojn kaj ŝafojn kaj kaprojn, kaj ankaŭ kolombojn kaj turtojn. La odoro de la brulofero ascendis kun la fumo ĝis la ĉielo. La Eternulo kun plezuro flaris la agrablan odoron kaj diris al Noa:

"Dum la tero daŭros, ne ĉesos alterni semado kaj rikoltado, malvarmo kaj varmo, somero kaj vintro, nokto kaj tago. Sed mi neniam plu sendos diluvon sur la teron. La pensado de homoj ekde la juneco inklinas al malbono, sed mi neniam plu detruos ĉion vivantan sur la tero. Kresku kaj multiĝu, disvastiĝu sur la tero kaj plenigu ĝin!"

Post tiuj vortoj la Eternulo etendis sian dekstran manon por ĵuri, kaj por konfirmi sian promeson ordonis, ke super la tero disvastiĝu ĉielarko.

En la sunaj radioj eklumis superba ĉielarko, kunligis la ĉielon kaj la teron kaj proklamantis, ke venis la tempo de trankvilo kaj paco.

Tentokrát přiletěla k večeru do archy a nesla v zobáku olivovou snítku se zelenými lístky. Noe s radostí uvítal dobrého posla, který přinášel zvěst o konci hrozného potopy. Od těch dob připomíná holubice lidem konec útrap a vytožený mír.

Země nyní rychle osychala. Prameny a řeky se vrátily do svých břehů a voda ve studnách klesala. Noe snesl se svými syny střechu archy, vypustil ptáky a dal zvěři svobodu. Nakonec vystoupil sám se svou rodinou na zemi, která tak dlouho postrádala člověka.

Nejprve postavil Noe oltář, aby na něm poděkoval Jahvovi zápalnou obětí. Obětoval ze skotu i z ovcí a koz, i holuby a hrdličky. Vůně zápalné oběti stoupala s dýmem k nebi. Jahve se zalíbením čichal příjemnou vůni a promluvil k Noemovi:

„Pokud bude země trvat, nepřestane se střídát setba a žně, chladno a vedro, léto a zima, noc a den. Ale nikdy už nesešlu na zemi potopu. Smýšlení lidí se od mládí kloní ke zlému, proto však už nikdy nezničím na zemi všechno živoucí. Rost'te a množte se, rozšiřujte se po zemi a naplňte ji!“

Po těch slovech vztáhl Jahve pravici k přísaze a na potvrzení svého slibu přikázal, aby se nad zemí rozklenula duha.

V paprscích slunce se rozsvítila nádherná duha, spojila nebe se zemí a hlásala, že nastal čas pokoje a míru.

PRI KONSTRUO DE LA GRANDEGA BABELA TURO KAJ KONFUZO DE LA LINGVOJ

Kiam la diluvakvoj retiriĝis, homplenigis la teron nova homaro. Ĝi estiĝis de la tri filoj de Noa, kies nomoj estis Semo, Hamo kaj Jafeto. Legendo diras, ke la infanoj de Semo kaj lia tuta gento estis brunaj kaj graciaj. La posteuloj de Hamo estis nigraj kiel korvoj kaj priloĝigis la marbordon. La infanoj de Jafeto estis blankaj kaj belaj, kaj ili loĝis sur la kampoj kaj disiĝis eĉ en la dezertoj. Ĉiuj homoj eliris unu familion, parolis la saman lingvon kaj ne sciis, kio estas ne kompreni la lingvon de alia persono.

En tiu tempo edziĝis maljunulo el la domo de Hamo kaj post ioma tempo naskiĝis al lia edzino knabo. La maljuna patro estis tre feliĉa pri la filo kaj nomis lin Nimrodo. Li preparis por li raran donacon. La veston de la prapatro Adamo. Iam, kiam la Eternulo elpelis Adamon el la Edena ĝardeno, li donis al li felan veston. La veston de Adamo savis Noa de la diluvo en la arkeo, kaj Hamo prenis ĝin de Noa. Tiel la memorinda vesto de Adamo venis al la gento de Hamo.

Nimrodo fariĝis svelta junulo. Unuafoje li surmetis la veston de Adamo, kaj tuj kiam la antikva altvalora relikvo tuŝis lian korpon, eniris lin stranga potenco. Ĉiuj bestoj adorkliniĝis antaŭ li kaj la birdoj falantis antaŭ li kaj agnoskis lin sia reĝo. Kiam ajn Nimrodo iris ĉasi, li ĉiam revenis kun riĉa predo. Neniu alportantis pli grandajn kaj pli grasajn kaptajojn ol li. Lia ĉasfamo disvastiĝis malproksimen. Ĉiuj admiris la ĉasiston Nimrodo, lian forton kaj lertecon.

La homamasoj tiam komencis migri al la flanko, de kiu leviĝas la suno, kaj Nimrodo iris kun ili kiel ilia reĝo. Ili longe vojaĝis orienten, ĝis ili haltis sur vasta ebenaĵo. Nimrodo alparolis sian popolon:

"Ni estas en la loko, kie ni konstruos novan hejmon. Ni konstruos grandan urbon kaj ni ĉiuj loĝos en ĝi kune. En la urbo ni konstruos altan turon kaj per ĝi ni atingos la ĉielon."

O STAVBĚ OBROVSKÉ BABYLÓNSKÉ VĚŽE A O ZMATENÍ JAZYKŮ

Když opadly vody potopy, zalidnilo zemi nové lidstvo. Povstalo ze tří Noemových synů, kteří se jmenovali Sem, Ham a Jafet. Pověst vypráví, že Semovy děti a celý jeho rod byl snědý a půvabný. Hamovi potomci byli černí jako havrani a zabydlili mořská pobřeží. Jafetovy děti byly bílé a krásné a osídlily pole a rozptýlily se i po pouštích.

Všichni lidé vyšli z jedné rodiny, mluvili stejnou řečí a nevěděli, co je nerozumět jazyku jiného člověka.

V té době se oženil starý muž z Hamova rodu a po čase se narodil jeho ženě chlapec. Starý otec měl velikou radost ze syna a dal mu jméno Nimrod. Přichystal pro něho vzácný dar. Oděv praotce Adama. Kdysi, když Jahve vyhnal Adama ze zahrady Edenu, dal mu oděv z kůže. Adamův oděv zachránil před potopou Noe v arše a Ham jej vzal Noemovi. Tak se dostal Adamův památný oděv do Hamova rodu.

Nimrod dorostl v štíhlého mladíka. Poprvé oblékl Adamův oděv, a sotva se jeho těla dotkla dávná vzácná památka, vstoupila do něho zvláštní síla. Všechna zvířata se mu klaněla i ptáci před ním padali a uznávali ho za svého krále. Kdykoliv se vydal Nimrod na lov, vždycky se vracel s bohatou kořistí. Nikdo nepřinášel z lovu větší a tučnější úlovky než on. Jeho lovecká sláva se rozkřikla široko daleko. Všichni obdivovali Nimroda lovce, jeho sílu a obratnost.

Zástupy lidí se tehdy začaly stěhovat na stranu, odkud vychází slunce, a Nimrod odešel s nimi jako jejich král. Dlouho putovali k východu, až se zastavili na rozlehlé planině. Nimrod promluvil ke svému lidu: "Jsme na místě, kde si vybudujeme nový domov. Vystavíme veliké město a budeme v něm bydlit všichni pohromadě. Ve městě postavíme vysokou věž a věží dosáhneme až do nebe."

Kaj komenciĝis konstruado de granda urbo. Sed en la pejzaĝo ne estis ŝtono por konstrui domojn kaj turojn. Do ili knedis brikojn el argilo kaj brulbakis ilin, kiel potistoj brulbakas argilajn vazojn. Sur la ebenaĵo kreskis urbo kaj paŝtejoj de antilopoj kaj gazeloj fariĝis stratoj kaj kortoj. Super la domoj kaj kortoj de la urbo komencis leviĝi mirinda strukturo de alta turo. La turo havis du ŝtuparojn. Unu sur la orienta flanko kaj la duan sur la okcidenta flanko. La brikoportantoj iris supren laŭ la orienta ŝtuparo, tiuj malsuprenirantaj por novaj ŝarĝoj uzantis la okcidentan ŝtuparon.

La homoj konstruis turon kaj fanfaronis: "Kiam la turo atingos la firmamenton, ni enfalos ĝin, eltiros niajn pafarkojn, en la pugnoj ekpremos lancojn kaj konkeros la ĉielon per atako. Ni starigos tie niajn diojn kaj kliniĝadoros ilin."

La turo estis jam tiel alta, ke daŭris la tutan jaron supreniri kun brikoj kaj argilo de la tura bazo al tiuj, kiuj laboris supre. Kaj ĉiutage homoj kun ŝarĝoj supreniris je la alton kaj ĉiutage aliaj malsupreniris la duan ŝtuparon, lacaj de la longa vojaĝo. Se falis el ies manoj briko kaj rompiĝis, ĉiuj laboristoj ekploris, se falis en la profundon homo kaj mortis, neniue eĉ retrorigardis. Dum la konstruado ili esplorantis, kiom ankoraŭ restas al la ĉielo, prenis pafarkojn kaj pafadis sagojn en la bluan ĉielon. La sagoj revenadis sangokovritaj.

"Ni mortigis ĉion, kio vivis en la ĉielo", fanfaronis la homoj, "ni ne plu devos batali por regi la ĉielon".

Sed la Eternulo vidis ilin kaj atendis. Li estis tiu, kiu kolorigis iliajn sagojn por konfuzi ilin. Pasis tagoj kaj pasis jaroj. La turo altiĝis sub la homaj manoj kaj ne estis pli alta strukturo en la mondo ol ĝi.

La Eternulo rigardis la urbon kaj la turon kaj diris al siaj sepdek anĝeloj, kiuj ĉirkaŭis lin:

"Estas tempo, por ke ni malsupreniru kaj por ilia fiero konfuzu la lingvojn de la homoj. Ili ne finos sian konstruaĵon."

Kaj okazis, ke de tiu tago homoj forĝesis sian komunan lingvon, la komunan familion, el kiu ili eliris, kaj ĉesis kompreni unu la alian.

A začala stavba velikého města. Ale v krajině nebylo kamene ke stavbě domů a věže. I hnětli cihly z hlíny a vypalovali je, jako hrncíři vypalují hliněné nádoby. Na pláni vyrostlo město a pastviny antilop a gazel se proměnily v ulice a dvory. Nad domy a dvory města se počala zvedat podivuhodná stavba vysoké věže. Věž měla dvě schodiště. Jedno na východní straně a druhé na západní. Ti, kdo nosili cihly nahoru, stoupali po východním schodišti, ti, kdo sestupovali dolů pro nový náklad, používali západního schodiště.

Lidé stavěli věž a vychloubali se: „Až dosáhne věž nebeské klenby, vpadneme do nebe, napneme luky, sevřeme v pěstích kopí a dobudeme nebes útokem. Postavíme tam své bůžky a budeme se jim klanět.“

Věž byla už tak vysoká, že trvalo celý rok, než vystoupil člověk s cihlami a hlínou od úpatí věže k těm, kdo pracovali na vrcholu. A denně se vydávali lidé s nákladem do té výšky a denně sestupovali jiní druhým schodištěm, unaveni dlouhou cestou. Jestliže někomu vypadla z rukou cihla a rozbila se, spustili všichni dělníci náрек, jestliže se zřítíl do hloubky člověk a zabil se, nikdo se po něm neohlédl. Při stavbě zkoušeli, jak daleko je ještě do nebe, brali luky a vystřelovali šípy do modré oblohy. Šípy se vracely zkrvavené zpátky. „Pobili jsme všechno, co bylo v nebi živé,“ vychloubali se lidé, „nebudeme už muset o nebe bojovat.“

Ale Jahve je viděl a vyčkával. To on jim zbarvil šípy, aby je zmátl. Přešly dny a uplynuly roky. Věž vyrostla pod lidskýma rukama vysoko a nebylo na světě vyšší stavby nad ni.

Jahve se díval na město a na věž a promluvil ke svým sedmdesáti andělům, kteří ho obklopovali:

„Je čas, abychom sestoupili a zmátlí lidem za jejich pýchu jazyky. Nedokončí svou stavbu.“

A stalo se, že od toho dne zapomněli lidé na svůj společný jazyk, na společnou rodinu, z níž vyšli, a přestali si rozumět.

Kiam laboristo diris al sia kunlaboranto: "Donu al mi brikon", tiu donis al li argilon, kaj kiam li petis argilon, la kunulo donis al li brikon. Ekplodis kvereloj kaj disputoj kaj neniu trovis komunan temon kun iu ajn. La homoj komencis batali viro kontraŭ viro kaj multaj trovis sian morton en la profundo sub la turo.

La Eternulo punis ĉiujn laŭ iliaj pensoj. Unuj fanfaronis, ke ili portos siajn diojn ĉielen kaj adoras ilin tie. Tiujn li transformis en simiojn kaj elefantojn. Kiuj volis konkeri la ĉielon per pafarkoj kaj sagoj, tiuj mortis en reciprokaj bataloj. Iuj minacis supreniri ĉielon kaj batali kontraŭ la Eternulo. Tiujn la Eternulo diserigis tra la tuta tero.

La loko, kie okazis la konfuzo de lingvoj, ricevis la nomon Babelo aŭ Babilono.

Kaj la tero malfermis grandegan buŝon kaj englutis trionon de la turo, kiun la homoj konstruis. Neniiga fajro falis de la ĉielo kaj avido konsumis la duan trionon. Nur la tria parto de la turo dum iom da tempo konservitis por almemorigi al la homoj la malfeliĉon, kiu trafis ilin. La ruino de la turo laŭdire estis tiel alta, ke ĝi ĵetadis ombbron longan kiel tritaga vojaĝo. Kiu grimpis supren, vidis sub si grandajn arbojn etajn kiel akridoj.

La homoj, konstruintaj la turon, disiĝis tra la tuta tero kiel diversaj nacioj, forgesinte, ke ili eliris de unu familio. Ili diferencis unu de la alia per siaj lingvoj kaj fremda lingvo baldaŭ fariĝis la lingvo de malamiko kaj ilo de subpremanto.

Když řekl dělník svému druhu: „Podej mi cihlu,“ podal mu jeho druh hlínu, a když požádal o hlínu, podal mu jeho druh cihlu. Propukly hádky a spory a nikdo nenacházel s nikým společnou řeč. Lidé začali spolu zápolit muž proti muži a mnoho jich našlo smrt v hlubině pod věží.

Jahve potrestal všechny podle jejich myšlenek. Někteří se chlubili, že vynesou do nebe své bůžky a budou se jim tam klanět. Ty proměnil v opice a slony. Kdo chtěl dobýt nebes luky a šípy, padl v soubojích muže proti muži. Někteří hrozili, že vystoupí do nebe a budou bojovat s Jahvem. Ty rozprášil Jahve po celé zemi.

Místo, kde nastalo zmatení jazyků, dostalo jméno Babel nebo Babylón.

A země otevřela obrovská ústa a pohltila třetinu věže, kterou lidé vystavěli. Z nebe padl zhoubný oheň a chtivě pohltil druhou třetinu. Jen třetí díl věže zůstal nějaký čas zachován a připomínal lidem neštěstí, které je potkalo. Trosky věže byly prý tak vysoké, že vrhaly stín dlouhý na tři dny cesty. Kdo vystoupil nahoru, spatřil pod sebou i veliké stromy maličké jako kobylinky.

Lidé, kteří stavěli věž, se rozptýlili po celé zemi jako rozmanité národy a zapomněli, že vyšli z jedné rodiny. Lišili se navzájem jazykem a cizí jazyk se záhy stal jazykem nepřítele a nástrojem utlačovatele.

PRI LA MIRINDA VIVO DE ABRAHAMO KAJ LIA FILO ISAAKO

Nimrodo estis kruela reĝo kaj la nacioj tremis antaŭ li. Lia militestro nomiĝis Terah. Al Terah naskiĝis filo, kaj li ricevis la nomon Abrahamo.

Kiam Abrahamo naskiĝis, venis al Terah la saĝuloj kaj viziistoj de la reĝo Nimrodo. Ili festenis kun Terah kaj trinkis en lia domo ĝis malfrua nokto. Ili forlasantis en la mallumo la domon de la militestro kaj revenantis hejmen sub la stela ĉielo. Subite oriente aperis granda stelo, flugis trans la ĉielon kaj survoje englutis kvar stelojn, kiuj aperis de la kvar mondodirektoj. La aŭguristoj ekmiris kaj cerbumis, kia saĝo kaŝiĝis en la ĉielan aŭgursignon.

"Certas," ili rezonis, "ke la knabo naskita al Terah estos granda kaj potenca, kaj lia gento skuos reĝajn tronojn kaj reĝojn pereigos."

Matene la aŭguristoj frue leviĝis kaj interkonsiliĝis:

"Hieraŭ ni vidis eksterordinaran stelon, kiu malkovris al ni gravan mesaĝon.

La reĝo ankoraŭ ne scias pri tio, sed se li tion eksciis, li mortpunus nin pro tio, ke ni ne diris tion al li. Ni prefere iru al la reĝo kaj rakontu al li, kio okazis."

Kaj la aŭguristoj venis antaŭ la reĝon, falis antaŭ li kaj ekparolis:

"Reĝo, vivu longe kaj estu sana! Al via militestro hieraŭ naskiĝis filo. Ni estis en lia domo dum festeno. Kiam ni nokte revenantis, aperis sur la ĉielo granda stelo. Ĝi flugis trans la ĉielon de la oriento kaj survoje englutis kvar stelojn, kiuj aperis de la kvar mondodirektoj. Cerbuminte pri la stranga antaŭsigno ni interpretis ĝin tiel: La knabo naskita al via militestro estos nekutime granda kaj potenca, kaj lia gento skuos reĝajn tronojn kaj alportos pereon al reĝoj. Pli bone estus, reĝo, se ni la knabon senvivigus, antaŭ ol plenumiĝos lia sorto."

La reĝo aŭskultis la aŭguristojn, indulgeme foririgis ilin kaj tuj alvokis sian militestron. Terah aperis antaŭ la reĝo kaj la reĝo diris al li:

O PODIVUHODNĚM ŽIVOTĚ ABRAHÁMOVĚ A O JEHO SYNU IZÁKOVI

Nimrod byl krutý král a národy se před ním chvěly. Nimrodův vojevůdce se jmenoval Terah. Terahovi se narodil syn a dostal jméno Abrahám.

Když se Abrahám narodil, přišli k Terahovi mudrci a věštcí krále Nimroda. Hodovali s Terahem a pili v jeho domě hluboko do noci. Za tmy opouštěli vojevůdcův dům a vraceli se domů pod hvězdnatou oblohou. Náhle se objevila na východě veliká hvězda, letěla napříč nebem a cestou polkla čtyři hvězdy, které vyšly ze čtyř světových stran. Věštcí se podivili a rozvažovali, jaká moudrost se skryla do nebeského znamení.

„Jistě,“ usuzovali, „že chlapec, který se Terahovi narodil, bude veliký a mocný a jeho rod oťrese královskými trůny a přinese králům zkázu.“

Ráno věštcí brzo vstali a radili se:

„Včera jsme viděli zvláštní hvězdu, která nám odhalila důležitou zvěst. Král o tom ještě neví, ale kdyby se o tom dověděl, potrestal by nás smrtí, že jsme mu o tom neřekli. Půjďme raději ke králi a povíme mu, co se přihodilo.“

A věštcí předstoupili před krále, padli před ním a promluvili:

„Bud', králi, dlouho živ a zdrav! Tvému vojevůdci se včera narodil syn. Byli jsme v jeho domě na hostině. Když jsme se v noci vraceli, objevila se na nebi veliká hvězda. Letěla po obloze od východu a cestou pohltila čtyři hvězdy, které vyšly ze čtyř světových stran. Uvažovali jsme o podivném znamení a vyložili jsme je takto: Chlapec, který se tvému vojevůdci narodil, bude neobvykle velký a mocný a jeho rod oťrese královskými trůny a přinese králům zkázu. Bylo by, králi, lépe, kdybychom zbavili chlapce života dříve, než se naplní jeho osud.“

Král vyslechl věštcí, vlídně je propustil a poslal ihned pro svého vojevůdce. Terah se objevil před králem a král mu řekl:

„Mi eksciis, ke al vi naskiĝis filo kaj ke sur la ĉielo aperis stranga signo. Donu al mi la filon, por ke mi senvivigu lin antaŭ ol la malbono, kreskonta en li, alportos pereon al mia domo. Mi volas rekompence plenigi vian loĝejon per oro kaj arĝento.“

Terah respondis: "Nia reĝo kaj reganto, mi aŭdis, kion vi diris, kaj kion la reĝo ordonas, lia servanto faros. Sed antaŭ ol mi obeos vin, mi rakontos al vi, kio hieraŭ okazis al mi."

La reĝo instigis lin: "Nur diru."

"Mia najbaro venis al mi hieraŭ nokte kaj diris: "Donacu al mi tiun grandan belan ĉevalon, kiun donis al vi la reĝo. Mi donos al vi por ĝi oron kaj arĝenton, kiom vi volos, kaj mi aldonos ankaŭ pajlon kaj furaĝon, tutan amason, grandan kiel via domo."

Mi diris al li: "Mi diros al la reĝo, mia reganto, pri via peto, kaj kion la reĝo ordonos al mi, tion mi faros."

Aŭdinte la vortojn de Terah, la reĝo ekkoleris: "Ĉu vi estas malsaĝa, aŭ ĉu via prudento forlasis vin, ke vi volas interŝanĝi vian plej bonan ĉevalon kontraŭ oro kaj arĝento aŭ eĉ kontraŭ pajlo? Ĉu vi estas tiel malriĉa, ke vi bezonas oron kaj arĝenton aŭ eble pajlon kaj furaĝon?"

Terah respondis: "Kaj tamen la sinjoro, nia reĝo, parolis simile al sia servanto. Kompatu min, sinjoro, sed ĉu vi parolis al mi alie? Vi diris: "Donu al mi vian filon, ni mortigos lin, kaj mi pagos al vi por li per oro kaj arĝento. Por kio utilis al mi oro kaj arĝento, se mia filo mortos? Kiu estos mia heredanto? Kaj kiam mi mortos, ĉu ĉia oro kaj arĝento ne revenos reen al la reĝo, kiu donis ilin al mi?"

La reĝo pro la parabolo ekkoleris, kaj Terah tion ekkonis. Tial li diris:

"Ĉion, kio estas mia, mi metas en la manojn de la reĝo, kaj kion ajn mia reĝo volas fari, li faru tion. Nur pri unu mi petas. Mia reganto donu al mi ankoraŭ tri tagojn, por ke mi pretigu miajn edzinon kaj familion je tio, kio okazu."

La reĝo donis al sia militestro tri tagojn. Kiam la tria tago pasis, Nimrodo sendis al Terah kaj dirigis al li:

„Dovĉedĉel jsem se, ŝe se ti nardil syn a ŝe se na nebi ukázalo zvláŝtní znamení. Dej mi syna, ať ho zbavím ŝivota dříve, neŝ zlo, které v něm poroste, přinese mému domu záhubu. Chci ti za to naplnit příbytek zlatem a stříbrem.“

Terah odpovĉĉĉel: „Náš králi a pane, slyšel jsem, co jsi řekl, a co král poručí, jeho sluŝebník vykoná. Ale neŝ tě poslechnu, povím ti, co se mi vĉera příhodilo.“

Král ho vybídl: „Jen vyprávĉj.“

„Mŭj soused příŝel vĉera v noci ke mnĉ a řekl: "Daruj mi toho velkého krásného konĉ, kterého ti dal král. Dám ti za něj zlato i stříbro, kolik budeŝ chtít, a přidám ti také slámu a píci, celou hromadu, tak velikou jako tvŭj dŭm."

Povĉĉĉel jsem mu: "Řeknu králi, svĉmu pánu, o tvĉ žádosti, a co mi král rozkáŝe, to uĉiním."

Jakmile král uslyšel Terahova slova, rozhnĉval se: "Jsi bláhový, nebo tě opustil rozum, ŝe chceŝ vymĉnit svĉho nejlepšího konĉ za zlato a stříbro nebo dokonce za slámu? Jsi snad chudý, ŝe je ti třeba zlata a stříbra nebo snad slámy a píce?"

Terah odpovĉĉĉel: „A přece podobně mluvil pán, náš král, ke svĉmu sluŝebníkovi. Bud' mi, pane, milostiv, ale hovořil jsi snad ke mnĉ jinak? Řekl jsi: "Dej mi svĉho syna, zabijeme ho a já ti za něj zaplatím zlatém a stříbrem. Naĉ mi bude zlato a stříbro, když mŭj syn zemře? Kdo bude mým dědicem? A až já zemřu, nevrátí se snad vŝechno zlato a stříbro zpátky ke králi, který mi je dal?"

Nad tím podobenstvím zachvátíla krále zlost a Terah to poznal. Řekl proto:

„Vŝechno, co je mé, skládám do rukou krále, a co mŭj král chce uĉinit, ať uĉiní. Proŝím jen o jedno. Ať mi mŭj pán povolí jeŝtĉ tři dny, abych mohl svou ŝenu a rodinu připravit na to, co se má stát.“

Král povolil svĉmu vojevŭdci tři dny. Kdy minul třetí den, poslal Nimrod k Terahovi a vzkázal mu:

“Donu al mi vian filon por la prezo, kiun mi intertraktis kun vi. Se vi malobeos min, la mortopuno atingos ĉiujn, kiuj estas en via domo, kaj mi lasos neniun vivanta.”

Terah en sia malespero prenis la infanon naskitan samtempe al servistino kaj alportis ĝin al la reĝo. La reĝo ne malkovris la ŝanĝon. Terah sekrete prenis Abrahamon kun liaj patrino kaj vartistino kaj kaŝis ilin en malproksima kaverno. Ĉiumonate li alportadis al ili manĝaĵon kaj zorgis pri ili, ĝis kiam Abrahamo plenkreskis.

La reĝo Nimrodo kaj liaj viziistoj kredis, ke Abrahamo mortis, kaj kiel la jaroj pasis, ili forgesis pri li kaj la ĉielaj signoj.

La Eternulo ekŝatis Abrahamon kaj savis lin kelkfoje de certa morto. Maturiĝinte Abrahamo dum multaj jaroj vivis kaŝite en la familio de Noa. Nur kiam li estis kvindekjara, li vizitis sian patron.

Terah ankoraŭ estis la militestro de Nimrodo kaj vivis laŭ la maniero de sia reĝo. Li havis en sia domo multajn idolojn el ŝtono kaj ligno kaj kliniĝadis al ili.

Abrahamo tamen kredis, ke nur la Eternulo estas la sola vera juda Dio. Tial li etendis la manon je la idoloj de sia patro kaj volis ilin disrompi kaj ĵeti en fajrejon. Dum li detruantis la unuan idolon, surprizis lin la reĝo Nimrodo, ĵus enirinta la domon de Terah.

La reĝo ekkoleris, vidante fremdan viron detruanta la idolojn. Nimrodo adorigadis sin mem kiel la superan dion de siaj regatoj kaj mem decidadis, kiujn idolojn ili starigu en siaj loĝejoj.

"Ĉu vi venis por skui mian tronon?" kriis la reĝo, "ĉu vi estas Abrahamo?"

"Mi estas," sentime konfesis Abrahamo.

Nimrodo ordonis al siaj servantoj kapti Abrahamon kaj ĵeti lin en malliberejon. Neniu rajtis doni al li en la malliberejon panon aŭ akvon.

Sed la Eternulo Abrahamon ne forlasis. Li sendadis al li en la malliberejon panon kaj puran akvon per sia anĝelo dum la tuta jaro.

„Dej mi svého syna za cenu, kterou jsem s tebou vyjednal. Jestliže mě neposlechneš, stihne trest smrti všechny, kdo jsou v tvém domě, a nikoho nenechám naživu.“

Terah vzal ve svém zoufalství dítě, které se narodilo služebné ve stejnou dobu, a odnesl je králi. Král nepoznal záměnu. Terah potají odvezl Abraháma s matkou a chůvou a schoval je ve vzdálené jeskyni. Každý měsíc jim nosil jídlo a staral se o ně, dokud Abrahám nevyrostl.

Král Nimrod a jeho věštcí věřili, že je Abrahám mrtev, a jak mījela léta, zapomněli na něho i na nebeské znamení.

Jahve si Abraháma oblíbil a několikrát ho zachránil před jistou smrtí. Když Abrahám dospěl, žil dlouhá léta ukryt v rodině Noemově. Teprve když mu bylo padesát let, navštívil svého otce.

Terah byl stále ještě vojevůdcem Nimrodovým a žil po způsobu svého krále. Měl v domě plno bůžků z kamene a ze dřeva a klaněl se jim.

Abrahám však věřil, že jenom Jahve je jediný pravý židovský bůh. Proto vztáhl ruku po bůzcích svého otce a chtěl je rozbít a hodit do ohniště. Když ničil prvního bůžka, překvapil ho král Nimrod, který právě vstoupil do Terahova domu.

Král se rozzlobil při pohledu na cizího muže, který ničí bůžky. Nimrod se dával sám uctívat jako nejvyšší bůh svých poddaných a sám rozhodoval, které bůžky mají postavit ve svých příbytcích.

„Přisel jsi, abys otrásl mým trůnem?“ vykřikl král, „nejsi snad Abrahám?“

„Jsem,“ přiznal se neohroženě Abrahám.

Nimrod pokynul svým služebníkům, aby se Abraháma chopili a uvrhli ho do vězení. Nikdo mu nesměl do vězení podat ani chléb, ani vodu.

Ale Jahve Abraháma neopustil. Posílal mu do vězení po svém andělovi chléb i čistou vodu po celý rok.

Post unu jaro Nimrodo konstruigis fajrostakon el ligno, ekbruligis ĝin kaj ordonis ĵeti Abrahamon en la flamojn. Kaj la Eternulo protektis Abrahamon eĉ en la fajro kaj la varmego ne difektis lin. Abrahamo promenis tra la flamoj kvazaŭ tra ĝardeno plena de floroj.

Jen Nimrodo ekmieregis kaj vokis Abrahamon, ke li eliru la fajron. Abrahamo eliris el la flamoj kaj la reĝo Nimrodo antaŭ li falis sur la vizaĝon. Trifoje li provis senvivigi Abrahamon kaj trifoje la Eternulo Abrahamon protektis. Ĉifoje Nimrodo liberigis Abrahamon kaj donacis al li reĝajn donacojn.

Longe vivis Abrahamo kaj la Eternulo havis en li sian plej fidelan kaj obeeman servanton. Li estis jam tre maljuna, kiam lia edzino Sara naskis knabon. Tiu ricevis la nomon Jichak — Isaako, kaj li estis la sola filo de Abrahamo. Kiam Isaako plenkreskis, ŝajnis, ke nenio povas damaĝi la feliĉon de Abrahamo. Sed la Satano, kiu neniam deziris bonon al la homoj, embuskis apud la vojo, tra kie iradis la Eternulo, atendis lin kaj plendis pri Abrahamo:

"Vi havas bonan serviston," diris la Satano al la Eternulo, "ekde kiam li havas la filon Isaako, li zorgas nur pri li kaj vin forgesis."

"Tio ne estas vero," diris la Eternulo, "mi ne havas pli fidelan serviston ol Abrahamo. Se mi ordonus al li: Oferu vian filon kiel bruloferon, li oferus lin al mi."

"Ni vidos," tentis la Satano, "nur ordonu al li oferi Isaakon, nur diru al li, ke li oferu lin, kaj vi tuj ekscios, kian servanton vi havas."

Tiam la Eternulo alvokis Abrahamon, kaj diris al li: "Abrahamo, prenu Isaakon, vian solan filon, kiun vi amas, kaj iru kun li sur monton kaj oferu lin al mi."

Abrahamo ne hezitis. Antaŭ Sara li kaŝis la celon de la vojaĝo kaj iris kun Isaako en la montojn oferi lin.

La Satano alprenis la formon de maljunulo kaj aliĝis al ili. Survoje li sufloris al Abrahamo:

"Ĉu vi senraciigis por fari tian aferon? Ĉu vi vere pensas, ke la Eternulo postulas de vi tian faron?"

Po roco dal Nimrod postavit hranici ze dřeva, zapálil ji a poručil uvrhnout Abraháma do plamenů. A Jahve chránil Abraháma i v ohni a žár mu neublížil. Abrahám se procházel mezi plameny, jako by se procházel zahradou plnou květin.

Tu užasl Nimrod a zavolal na Abraháma, aby vyšel z ohně. Abrahám vyšel z plamenů a král Nimrod před ním padl na tvář. Třikrát usiloval o Abrahámův život a třikrát Jahve Abraháma ochránil. Tentokrát Nimrod Abraháma propustil a obdaroval ho královskými dary.

Dlouho žil Abrahám a Jahve měl v něm svého nejvěrnějšího a nejposlušnějšího služebníka. Byl už velmi starý, když se jeho ženě Sáře narodil chlapec. Dostal jméno Jischák — Izák a byl to Abrahámův jediný syn. Když Izák vyrostl, zdálo se, že nic nemůže pokazit Abrahámovo štěstí. Ale satan, který lidem nikdy nepřál, číhal při cestě, kudy chodil Jahve, počkal na něho a žaloval na Abraháma: „Máš pěkného služebníka,“ řekl satan Jahvovi, „od té doby, co má syna Izáka, dbá jenom o něho a na tebe zapomněl.“

„To není pravda,“ řekl Jahve, „nemám věrnějšího služebníka nad Abraháma. Kdybych mu poručil: Obětuj svého syna jako zápalnou oběť, obětoval by mi ho.“

„Uvidíme,“ pokoušel satan, „jen mu rozkaž, aby obětoval Izáka, jen mu řekni, aby ho obětoval, a poznáš hned, jakého máš služebníka.“

Tu zavolal Jahve Abraháma a řekl mu: „Abraháme, vezmi Izáka, svého jediného syna, kterého máš rád, a vyjdi s ním na horu a obětuj mi ho.“

Abrahám nezaváhal. Zatajil Sáře cíl cesty a odešel s Izákem do hor, aby ho obětoval.

Satan vzal na sebe podobu starého muže a přidružil se k nim. Cestou našeptával Abrahámovi:

„Ztratil jsi rozum, že chceš udělat takovou věc? Opravdu si myslíš, že Jahve žádá od tebe takový skutek?“

Memoru, ke vi havas nur unu filon."

Abrahamo ekkonis, kiu estas antaŭ li. Li kriegis al la Satano kaj la Satano malaperis.

Post iom da tempo, al Abrahamo kaj Isaako aliĝis bela junulo. La Satano denove prenis alian aspekton.

"Ĉu vi scias," li flustris al Isaako, "ke hodiaŭ vi perdos la vivon? Via patro frezeziĝis kaj volas ekzekuti vin."

"Ĉu vi aŭdas, kion diras tiu fremdulo?" demandis Isaako sian patron. "Mi aŭdas," diris Abrahamo, "kaj gardu vin kontraŭ li. Li estas la Satano. Li volas deturni nin de la vojo, kiun la Eternulo ordonis al ni." Kaj Abrahamo kriis al la Satano kaj la Satano malaperis.

Baldaŭ Abrahamo venis al granda akvo. En la forta fluo ŝaŭmis ondoj kaj turnadis sin kirloj. Abrahamo kun la filo enpaŝis la ondojn kaj post kelkaj paŝoj la akvo atingis iliajn gorĝojn. Angoro falis sur la patron kaj la filon.

"Ne timu," diris Abrahamo al Isaako: "mi rekonas la lokon, kie ni estas. Neniam ia rivero fluis ĉi tie." Kaj Abrahamo kriis al la akvo, ĉar la akvo estis nur la Satano, kiu ŝanĝiĝis, kaj la akvo foriĝis kaj patro kaj filo staris sur seka tero.

Fine ili venis en la montojn al loko, super kiu staris nuboj. La Eternulo kovris sin per la nuboj kaj observis la preparojn de Abrahamo por la ofero. Isaako ĉirkaŭrigardis:

"Ni preparas la oferon," li diris, "la ligno, la fajro kaj la tranĉilo estas pretaj, sed mi vidas neniun virŝafon por oferi ĝin."

"La Eternulo volas, ke mi oferu vin," respondis Abrahamo, levante la tranĉilon.

"Haltu," diris tiumomente la Eternulo, kaj la mano de Abrahamo kun la tranĉilo falis. "Mi rekonis vin kiel plej fidelan kaj obeeman serviston, kaj mi ne deziras, ke vi verŝu homan sangon. Oferu al mi la virŝafon, kiun vi ekvidos, kiam vi rigardos malantaŭen, kaj mi akceptos vian oferon."

Abrahamo retrorigardis kaj ekvidis virŝafon, kies kornoj implikiĝis en arbustaro. La Satano lastfoje provis prokrasti la oferon de Abrahamo. Li enplektis la kornojn de la virŝafoj en branĉojn.

Pamatuj, ke vi havas nur unu filon."

Abrahamo poznal, koho má před sebou. Rozkřikl se na satana a satan zmizel.

Za chvíli se k Abrahámovi a Izákovi přidal krásný mladík. Satan vzal na sebe opět jinou podobu.

"Jestlipak víš," našeptával Izákovi, „že se dnes rozloučíš se životem? Tvůj otec ztratil rozum a chce tě popravit.“

„Slyšíš, co říká ten cizí člověk?“ zeptal se Izák otce.

„Slyším,“ řekl Abrahám, „a měj se před ním na pozoru. Je to satan. Chce nás odvrátit od cesty, kterou nám přikázal Jahve.“ A Abrahám se rozkřikl na satana a satan zmizel.

Brzy došel Abrahám k velké vodě. V prudkém proudu se pěnily vlny a točily víry. Abrahám vstoupil se synem do vln a po několika krocích jim voda sahala k hrdlu. Úzkost padla na otce i syna.

„Neboj se,“ řekl Abrahám Izákovi, „poznávám místo, kde jsme. Nikdy tu žádná řeka netekla.“ A Abrahám se rozkřikl na vodu, neboť voda nebyla nic jiného než satan, který změnil podobu, a voda se rozplynula a otec se synem stáli na suché zemi.

Konečně došli do hor na místo, nad nímž stál oblak. Oblakem se zahalil Jahve a přihlížel Abrahámovým přípravám k oběti.

Izák se rozhlížel kolem sebe:

„Připravujeme oběť,“ řekl, „dříví, oheň i nůž je připraven, ale nevidím berana, kterého bychom obětovali.“

"Jahve si přeje, abych obětoval tebe," odpověděl Abrahám a zvedl nůž.

„Zadrž,“ promluvil v tom okamžiku Jahve a Abrahámovi klesla ruka s nožem. „Poznal jsem v tobě nejvěrnějšího a nejposlušnějšího služebníka a nepřejí si, abys proléval lidskou krev. Obětuj mi berana, kterého uvidíš, až se ohlédneš, a já přijmu tvou oběť.“

Abrahám se ohlédl a spatřil berana, kterému se zapletly rohy do houštiny. Satan se naposledy pokoušel zdržet Abrahámovu oběť. Zapletl beranovi rohy do větví.

Abrahamo ĝoje suspiris, liberigis la virŝafon el la arbustaro kaj oferis ĝin al la Eternulo anstataŭ la filo. Dum la fumo de la brulofero supreniris al la ĉielo kaj la Eternulo flaris la agrablan odoron, la Satano kuris al la edzino de Abrahamo. Rapidigis lin kolero pro la malvenko, kiun li suferis. Li trovis Saran hejme kaj vokis ŝin:

"Ĉu vi jam aŭdis, kio okazis? Via edzo Abrahamo mortigis Isaakon kaj oferis lin kiel bruloferon. Kaj Isaako ploris kaj veis kaj nenio helpis al li." Sara atakitis de doloro kiel rabobesto, ŝi ne povis elteni tiom grandan suferon. Ŝia koro haltis kaj ŝia animo forlasis ŝin. Kiam Abrahamo kaj Isaako revenis hejmen, ili trovis Saran morta. La Satano povis ĝoji pri la malĝojo de Abrahamo kaj Isaako.

Pasis jaroj kaj Abrahamo maljuniĝis. En tiuj tagoj, tamen, maljuneco ne videblis sur la homoj. Neniu povis distingi patron de filo laŭ la aĝo. Tial Abrahamo petis la Eternulon: "Reganto de la tuta mondo, estas necese distingi la patron de filo, maljunulon de junulo, por ke la junuloj honoru la maljunecon."

Tiun nokton Abrahamo ekdormis, kaj matene vekiginte li rimarkis, ke liaj haroj kaj barbo dum la nokto blankiĝis. Li fariĝis la unua homo, sur kiun la Eternulo metis la blankan kronon de maljuneco.

Abrahamo vivis cent sepdek kvin jarojn. Li mortis pacan morton kiel homo kun pura konscienco.

La profetaĵo de la stelo estis plenumita pli malfrue. Plenigis ĝin la plej aĝa filo de Isaako. Oni nomis lin Esavo, hebree Esav, kaj oni diras, ke li estis perfortema kaj kovrita per felharoj.

Foje Esavo misvojis en la lokon, kie ĉasis kun sia kompanio la reĝo Nimrodo. Okazis, ke Nimrodo, persekutanta beston, apartigis sin de siaj akompanantoj kaj eniris la arbustaron, kie Esavo embuskis predon. Esavo vidis la maljunan reĝon de proksime kaj ankaŭ vidis lian felan vestaĵon, kiu iam apartenis al Adamo. Prisopirante la miraklan veston, li elkuris la arbustaron kun elingita glavo kaj ekatakis Nimrodon.

Abrahám si radostně oddechl, vyprostil berana z křoví a obětoval ho Jahvovi místo syna. Zatímco stoupal k nebi dým zápalné oběti a Jahve čichal příjemnou vůni, rozběhl se satan k Abrahámově ženě Sáře. Poháněla ho zlost z porážky, kterou utrpěl. Našel Sáru doma a zavolał na ni:

„Už jsi slyšela, co se stalo? Tvůj muž Abrahám zabil Izáka a obětoval ho jako zápalnou oběť. A Izák plakal a nařikal a nic mu to nepomohlo.“ Sáru přepadla bolest jako dravé zvíře, nesnesla tak veliké utrpení. Srdce se jí zastavilo a duše ji opustila. Když se Abrahám s Izákem vrátili domů, našli Sáru mrtvou. Satan se mohl radovat z Abraháмова a Izákova žalu.

Léta plynula a Abrahámovi přibývalo věku. V těch dobách však nebylo stáří na lidech vidět. Nikdo nerozeznal podle věku otce od syna. Proto Abrahám prosil Jahva: „Pane celého světa, je zapotřebí rozlišit otce od syna, starce od mladíka, aby mladí lidé ctili stáří.“

Tu noc ulehl Abrahám k spánku, a když se ráno probudil, poznal, že mu přes noc zbělely vlasy a vousy. Stal se prvním člověkem, kterému Jahve vložil na skráně bílou korunu stáří.

Abrahám žil sto sedmdesát pět let. Zemřel pokojnou smrtí jako člověk čistého svědomí.

Proroctví hvězdy se naplnilo později. Naplnil je nejstarší Izákův syn. Říkali mu Ezau, hebrejsky Esáv, a vypráví se o něm, že byl násilné povahy a po těle porostlý srstí.

Jednou zabloudil Ezau na lovu do končiny, kde lovil král Nimrod se svou družinou. Stalo se, že Nimrod pronásledoval zvěř, odloučil se od svých průvodců a vjel do houštin, kde číhal Ezau na kořist. Ezau uviděl starého krále zblízka a spatřil také jeho kožený oděv, který kdysi patřil Adamovi. Zatoužil po zázračném oděvu, vyběhl z houští s taseným mečem a vrhl se na Nimroda.

Li detranĉis lian kapon kaj prenis de li la altvaloran veston de Adamo. Do la reĝo Nimrodo mortis en alta aĝo kaj la morto venis al li de la idaro de Abrahamo, kiel profetis la stelo, fluganta en la ĉielo.

Uĉal mu hlavu a vzal mu Adamův drahocenný oděv.
I zemřel král Nimrod ve vysokém stáří a smrt na něho přišla z Abrahámová pokolení, jak prorokovala hvězda letící po obloze.

PRI LA SORTO DE LA URBO SODOMO, PATRO LOT, DE LIAJ FILINOJ, KAJ PRI LA TRISTA MARO NOMATA MORTA MARO

Jam foje la Eternulo turnis sian koleron kontraŭ la homoj, kiam li sendis sur la teron diluvon. Kaj denove vivis sur la tero homoj, farantaj krimojn kaj maljustojn. Plej malbone oni agadis en la urboj Sodomo kaj Gomora. La urboj kuŝis en larĝa kaj fekunda valo, la loĝantoj konis nek malsaton nek soifon, kaj kiu ajn vojaĝis tien, ĝojis rigardi la abundajn verdajn montetojn. Sed ve al la vojiranto, se li haltis en Sodomo. Laŭ la ordono de sodoma juĝisto staris sur la stratoj litoj. Sodomanoj kaptis la fremdulon kaj ĵetis perforte sur litojn. Se la novulo estis pli mallonga ol la lito, unuj tiris lin je la kapo kaj la aliaj je la kruroj, ĝis la malfeliĉulo kriis pro doloro. Kiam li estis pli longa ol la lito, unuj kaptis lin de maldekstre, la aliaj de dekstre kaj etendis lin larĝen. Se la fremdulo veis, ili kriis: "Tio okazas al ĉiu, kiu alvenos Sodomon."

Iam alvenis la urbon almozulo. Oni donacis al li oron kaj arĝenton, sed severe malpermesis al ĉiu doni al li panon aŭ trinkaĵon. La malriĉulo kutime mortis elĉerpita, kaj la oron kaj arĝenton de la mortinto oni prenis kaj ankaŭ ties vestaĵon. Alifoje ili kondukis fremdulon al faligota muro kaj ĵetis ĝin sur lin, do li sub la ŝtonoj trovis morton. Tiam ili rabis lian posedaĵon.

En la sodoma regiono juĝis la plej fifamaj juĝistoj. Anstataŭ vero ili starigis mensogon, anstataŭ pravo maljuston. Kiam la sodomanoj batis iun ĝis li sangis kaj li apelaciis al tribunalo, li devis pagi por sangoverŝado. Kiu transiris la ponton en Sodomo, pagis kvar arĝentajn monerojn, kiu transvadis la riveron, pagis ok arĝentajn monerojn. Kiam iu detranĉis oreton de azeno de najbaro kaj la najbaro akuzis ĉe tribunalo, la juĝistoj diris al la posedanto de la azeno: "Donu la azenon al tiu, kiu detranĉis ĝian oreton, kaj ne postulu, ke li redonu ĝin, ĝis ĝia orelo rekreskos."

Ŝtelistoj kaj murdistoj ne havis en la mondo pli bonan hejmon ol en Sodomo, kaj nehomeco estis en Sodomo valora kaj estiminda virto.

O OSUDU MĚSTA SODOMY, OTCI LOTOVI, JEHO DCERÁCH A O SMUTNÉM MOŘI, KTERÉMU SE ŘÍKÁ MRTVÉ MOŘE

Už jednou obrátil Jahve svůj hněv proti lidem, když seslal na zemi potopu. A znovu žili na zemi lidé, kteří se dopouštěli zločinů a bezpráví. Nejhůře si vedli v městech Sodomě a Gomoře. Města ležela v širokém a úrodném údolí, obyvatelé neznali hlad ani žízeň, a kdokoliv tudy cestoval, s potěšením se díval na svěží zelené stráně. Ale běda pocestnému, když se v Sodomě zastavil. Podle rozkazu sodomského soudce stála v ulicích lůžka. Sodomští cizince uchopili a násilím uvrhli na lůžko. Jestliže byl příchozí kratší než lůžko, vytahovali ho jedni za hlavu a druzí za nohy, až nešťastník křičel bolestí. Když byl delší než lůžko, uchopili ho jedni zleva, druzí zprava a natahovali ho do šířky. Když cizinec nařikal, volali: „Tak se děje každému, kdo přijde do Sodomy.“

Někdy přišel do města žebrák. Obdarovali ho zlatem a stříbrem, ale přísně zakázali, aby mu někdo dal chleba nebo napít. Chudák obvykle vysílen zemřel a mrtvému odebrali zlato i stříbro a stáhli mu i oděv. Jindy zavedli cizince ke zdi, kterou chtěli strhnout, a svrhli ji na něho, takže našel pod kameny smrt. Pak ho o jeho majetek obrali.

V sodomském kraji soudili nejhanebnější soudci. Místo pravdy nastolili lež, místo práva křivdu. Když Sodomští někoho zbili, až krvácel, a odvolal se k soudu, musil zaplatit za puštění žilou. Kdo přešel v Sodomě most, zaplatil čtyři stříbrňáky, kdo přebrodil řeku, zaplatil osm stříbrňáků. Když někdo uřízl sousedovu oslu ucho a soused žaloval u soudu, pak řekli soudci majiteli osla: „Dej osla tomu, kdo mu uřízl ucho, a nechtěj ho od něho zpátky dříve, než mu ucho zase naroste.“

Zloději a vrahové neměli na světě lepšího domova než v Sodomě a nelidskost byla v Sodomě vážená a úctyhodná ctnost.

Iam venis en la urbon malriĉulo kaj restis tie dum kelkaj tagoj. Laŭ la sodomana kutimo denove neniŭ donis al li eĉ pecon da pano.

En Sodomo loĝis kun siaj edzino kaj filinoj justa homo Lot. Unu el liaj filinoj, Pilatito, vidis la mizerulon kuŝanta sur la strato, elĉerpita de malsato, kaj ŝian koron kaptis kompatu. Ŝi decidis malriĉan fremdulon helpi. Kiam ajn ŝi iris al la puto por akvo, en kruĉon ŝi metis panon kaj sekrete donis ĝin al la malriĉulo. Do ŝi nutris lin dum multaj tagoj ĝis li reakiris sian forton. La homoj de Sodomo miris, ke la viro povis elteni tiom longan periodon de malsato. Ili suspektis unu la alian, ke iu donas al la fremdulo manĝaĵon kaj trinkaĵon.

Tri sodomanoj kaŝis sin proksime, kie sidis la malriĉulo por kapti la kulpulon. Pilatito venis kiel kutime kaj prenis la panon el la kruĉo. La sodomanoj elkuris el la kaŝejo, forprenis la panon el la manoj de la malriĉulo kaj trenis Pilatito antaŭ la juĝiston. Ili rakontis al la juĝistoj kio okazis kaj petis mallongan proceson. La juĝisto decidis laŭ la leĝo de maljusto.

En la sama tago kolektiĝis la loĝantoj de Sodomo kaj Gomora, en la mezo de la urbo konstruis lignostakon, ekbruligis ĝin kaj ĵetis Pilatito en la flamojn. La mortantino ekkriis al la Eternulo:

"Reganto de la tuta mondo, pagu al ili pro iliaj agoj, kiel ili pagis al mi pro mia ago."

Sed la homamasoj ridis pro tia deziro. Ili ne kredis, ke ili povus esti punitaj. Sed ili ne kredis, eĉ kiam la Eternulo ordonis al la montoj, ke ili ekstremu kaj al la ŝtormaj ventoj peli sin super la lando.

Do la Eternulo trovis Abrahamon, kiu tiutempe ankoraŭ vivis, kaj diris al li: "La maljustoj, okazantaj en Sodomo, vokas al mi en la ĉielon. Mi pereigos Sodomon kaj Gomoran, la tutan kriman regionon kun ĉio, kio tie loĝas kaj kreskas."

Abrahamo rememoris Loton, la filon de sia frato, kiu loĝis kun la familio en Sodomo.

"Reganto de la mondo, kompatu," petegis Abrahamo, "ĉu vi pereigos virtulojn kun maljustuloj?"

Jednu priŝel do meŝta ĉudý ĉlovek a zŭstal tu nekolik dŕnŕ. Podle sodomskŕho zvyku mu opŕt nikdo nepodal ani kousek chleba.

V Sodomŕ žil s manŝelkou a dcerami spravodlivý ĉlovek Lot. Jedna z jeho dcer, Pilatit, spatřila na ulici leŝet uboŝaka vysŕlenŕho hladem a soucit jŕ sevřel srdce. Rozhodla se, ŝe cizŕmu ĉudákovi pomůŝe. Kdykoliv ŝla ke studni pro vodu, položila do dŝbánu chleřb a potajŕ jej nebohŕmu podala. Tak jej ŝivila mnoho dŕnŕ, aŝ opŕt nabyl sŕly. Sodomŝtŕ se divili, ŝe muŝ vydrŝel tak dlouhŕ hladovŕnŕ. Jeden druhŕho podezřŕvali, ŝe dává cizinci najŕst a napŕt.

Třŕ Sodomŝtŕ se ukryli nablŕzku, kde neboŝak sedŕl, aby vinŕka chytili. Pilatit pŕiŝla jako jindy a vyndala ze dŝbánu chleřb. Sodomŝtŕ se vyřtŕli ze skrŕŝe, vytrhli uboŝakovi chleba z rukou a odvlekli Pilatit pŕed soudce. Pověděli soudci, co se pŕihodilo, a ŝádali krátký soud. Soudce rozhodl podle zákona křivdy.

Tentŕž den se seřli lidŕ Sodomy a Gomory, postavili hranici uprostřed meŝta, zapálili ji a uvrhli Pilatit do plamenů. Umŕrajŕcí volala k Jahvovi:

„Pane celŕho svŕta, zaplat' jim za jejich ĉiny, jako oni zaplatili mnŕ za můj ĉin.“

Ale zástupy lidu se takovŕmu pŕání jen smály. Nevěřily, ŝe by je mohl stihnout trest. Ale neuvěřili ani tehdy, kdyŝ Jahve rozkázal horám, aby se chvěly, a bouřlivým větrům, ale se pŕehnalý nad krajinou.

I vyhledal Jahve Abraháma, který tehdy jeŝtŕ žil, a řekl mu:

„Bezprávŕ, které se dŕje v Sodomŕ, volá aŝ ke mnŕ do nebes. Zniĉím Sodomu i Gomoru, celý zloĉinný kraj se všŕm, co tam ŝije a roste.“

Abrahám si vzpomněl na Lotu, na bratrova syna, který žil s rodinou v Sodomŕ.

„Pane svŕta, mŕj slitování,“ prosil Abrahám, „co kdyŝ s nespravodlivými zahubiř i spravodlivŕ lidi?“

"Se estos almenaŭ kvindek virtuloj en Sodomo, mi konservos la urbon kaj ne detruos ĝin," diris la Eternulo.

"Kaj se estos nur dek virtuloj," petegis Abraham, "ĉu dek virtuloj ne meritigas, ke vi kompatu ilin?"

"Bone," diris la Eternulo, "Mi kompatos Sodomon ankaŭ eĉ pro dek virtuloj."

Sed en Sodomo estis eĉ ne dek virtuloj. Nur Lot, lia edzino kaj du filinoj estis justaj. Kaj la Eternulo volis savi ilin de pereco. Li do sendis du anĝelojn en Sodomon al Lot. Lot ne rekonis ilin kaj opiniis, ke ili estas vojaĝantoj. Li sciis, kia sorto atendas la fremdulojn en Sodomo, do li rapide trenis ilin en sian domon, por ke neniu el la sodomanoj povu ilin vidi.

En la domo li ofertis al ili por manĝi kaj trinki la plej bonan, kion li havis sub sia tegmento. La edzino de Lot rimarkis, ke sur la tablo ne estas sufiĉe da salo. Ŝi kuris al la najbarino por salo kaj dirperfidis sin, ke ili havas gastojn. La najbarino kuris kun la informo pluen kaj matene la tuta Sodomo sciis, ke Lot gastigas fremdulojn.

Antaŭ la domon de Lot kolektiĝantis homoj, kriante kaj minacante trakti fremdulojn tiel, kiel estas kutimo en Sodomo. Lot, kiu laŭ la antikva bona kutimo aprezis gastamon, eldomigis siajn du filinojn. Li volis oferi ilin al la venĝema homamaso anstataŭ eksterlandaj vojaĝantoj. Sed la anĝeloj damaĝis la kunvenitan homamason per blindeco. Neniu el la sodomanoj vidis la filinojn de Lot, nek Loton kaj lian edzinon. La anĝeloj gvidis la familion de Lot tra la homamaso, sen ke iu ajn malhelpu ilin.

"Ne rigardu malantaŭen," konsilis la anĝeloj al Lot kaj lia familio, kiam ili forlasis la urbon. "Iru vian vojon kaj ne rigardu malantaŭen. Malantaŭ viaj dorsoj la Eternulo punas Sodomon kaj Gomoran."

Malgaje Lot vojaĝis kun siaj edzino kaj filinoj el la regiono, kie li vivis sian vivon. Post iliaj dorsoj kreskis bruego, muĝado kaj krakado. Sur Sodomon kaj Gomoran kaj sur la tutan kriman regionon falis pluvo da sulfuro kaj fajro.

„Když bude v Sodomě aspoň padesát lidí spravedlivých, zachovám město a nezničím je,“ řekl Jahve.

„A co když bude jenom deset spravedlivých?“ prosil Abrahám, „copak si nezaslouží deset spravedlivých, aby ses kvůli nim slitoval?“

„Dobrá,“ řekl Jahve, „slituji se nad Sodomou i kvůli deseti spravedlivým.“

Ale v Sodomě nebylo ani deset spravedlivých. Spravedlivý byl jenom Lot, jeho žena a dvě dcery. A ty chtěl Jahve zachránit před záhubou. Poslal proto do Sodomy k Lotovi dva anděly. Lot je nepoznal a pokládal je za pocestné. Věděl, jaký osud čeká cizince v Sodomě, a proto je rychle vtáhl do svého domu, aby je nikdo ze Sodomských neviděl.

V domě jim předložil k jídlu a k pití, co měl pod střešou nejlepšího. Lotova žena si všimla, že není na stole dosti soli. Doběhla k sousedce pro sůl a podřekla se, že mají hosty. Sousedka běžela s novinou dál a ráno věděla celá Sodoma, že Lot hostí cizince.

Před Lotův dům se sbíhali lidé, křičeli a hrozili, že s cizinci naloží, jak je v Sodomě zvykem. Lot, který si podle dávného dobrého obyčeje vážil pohostinnosti, vyvedl před dům své dvě dcery. Chtěl je obětovat pomstychtivému davu místo cizích pocestných. Ale andělé ranili shromážděný dav slepotou. Nikdo ze Sodomských nespáčil Lotovy dcery a nespáčil ani Lota a jeho ženu. Andělé vedli Lotovu rodinu středem zástupů, aniž jim kdo bránil.

„Neohlížejte se,“ radili andělé Lotovi a jeho rodině, když vyšli z města. „Jděte svou cestou a neohlížejte se. Jahve trestá za vašimi zády Sodomu a Gomoru.“

Smutně putoval Lot se ženou a dcerami z končiny, kde prožil život. Za jejich zády vzrůstal hřmot, hukot a praskání. Na Sodomu a Gomoru a na celý zločinný kraj se snesl déšť síry a ohně.

La plej belaj kaj plej grandaj domoj ekflamis kiel velkinta arbusto, kaj la riveroj pleniĝis de brulanta peĉo.

La akra brilo de la brulantaj urboj ĵetis ombron antaŭ la familion de Lot. La scivolema edzino de Lot ne povis rezisti kaj turnis sin. Tuj kiam ŝi turniĝis, ŝi fariĝis sala kolono. Petante salon ŝi perfidis la gastojn, nun ŝi mem fariĝis salo.

Lot vagis plu sen edzino kun siaj filinoj.

Malantaŭ ili tertremo malfermis la teron kaj faligis en profundojn cindron kaj ruinrestojn de detruitaj urboj. En la loko de la fruktodona valo kaj de la spektaklodonaj domoj disverŝiĝis akvo, en kiu loĝas neniu fiŝo kaj super kiu flugas neniu birdo. Ĝis hodiaŭ tiu akvo nomiĝas Morta maro.

Nejkrásnější a největší domy vzplanuly jako uschlý keř a řeky se naplnily hořící smolou.

Prudká záře hořících měst vrhla před Lotovu rodinu stín. Tu neodolala zvědavá Lotova žena a otočila se. Jakmile se otočila, proměnila se v solný sloup. Žádostí o sůl prozradila hosty, teď byla sama proměněna v sůl.

Lot putoval bez ženy dále se svými dcerami.

Za nimi otevřelo zemětřesení zemi a svrhlo do hlubin popel a trosky zničených měst. Na místě úrodného údolí a výstavných domů se rozlila voda, ve které nežije žádná ryba a nad kterou nelétá žádný pták. Podnes se té vodě říká Mrtvé moře.

PRI JOZEFO KAJ LIAJ FRATOJ

La impeta kaj perfortema Esavo havis fraton Jakobon. Jakobo estis milda, justa viro kaj havis tiom da filoj kiom estas monatoj en la jaro. El ĉiuj filoj li plej ŝatis Jozefon pro lia honesteco kaj amo al vero. Jozefo havis pli junan fraton, Benjamenon. Benjamenon estis la plej juna el la fratoj kaj neniam konis sian patrinon ĉar ŝi mortis, kiam li naskiĝis. La du plej junaj fratoj, Jozefo kaj Benjamenon, ŝatis unu la alian. La pli maljunaj fratoj tamen enviis la favoron de la patro.

Jozefo eliradis kun siaj fratoj paŝti la ŝafojn de sia patro. Li estis ne pli ol deksejara, kiam lia patro kudrigis por li buntkoloran mantelon. Pro la patra donaco la fratoj Jozefon ekmalamis.

Foje Jozefo havis strangan sonĝon. Li sonĝis, ke li kun siaj fratoj ligas garbojn sur la kampo. Subite lia garbo leviĝis kaj staris kaj la garboj de liaj fratoj lin ĉirkaŭis kaj adorkliniĝis al li.

Li rakontis al siaj fratoj sian sonĝon, kaj ili alkriis lin: "Ĉu vi volas esti nia reĝo kaj regi super ni?"

Alifoje Jozefo sonĝis, ke la suno, la luno kaj dek unu steloj vizitis kaj adoris lin. Kiam li rakontis sian sonĝon al siaj patro kaj fratoj, la patro diris:

"Kion tio signifas? Ĉu mi, mia edzino, kaj viaj dek unu fratoj kliniĝu antaŭ vi?" Kaj la patro longe enpensiĝis kaj cerbumis pri la sonĝo. Sed la fratoj malamis Jozefon eĉ pli. Dum la amo de la patro kreskis, kreskis ankaŭ ilia malamo.

Kiam la fratoj paŝtis la ŝafojn de sia patro sur malproksimaj paŝtejoj, patro tenis Jozefon hejme. Li ne volis apartiĝi de li. Tiam la fratoj restis sur malproksimaj paŝtejoj dum multaj tagoj. Jen la patro instigis Jozefon kontroli ilin kaj rigardi, kiel ili fartas. Jozefo iris post la fratoj, sed li ne tuj trovis ilin, ĉar la fratoj transloĝiĝis kun la gregoj en alian, eĉ pli malproksiman regionon. Fine li vidis malproksime iliajn gregojn kaj la fratoj vidis lin kaj diris unu al la alia: "Vidu, jen venas nia mirakla interpretisto de sonĝoj. Eble ni forigu lin por ĉiam.

O JOSEFOVI A JEHO BRATRECH

Prudký a násilnický Ezau měl bratra Jakoba. Jakob byl mírný, spravedlivý muž a měl tolik synů, kolik je měsíců v roce. Ze všech synů si oblíbil nejvíce Josefa pro jeho upřímnost a lásku k pravdě. Josef měl ještě mladšího bratra, Benjamína. Benjamín byl z bratrů nejmladší a nikdy nepoznal svou matku, neboť zemřela, když se narodil. Oba nejmladší bratři, Josef a Benjamín, se měli rádi. Starší bratři však záviděli Josefovi otcovu přízeň.

Josef vycházel s bratry pást otcova stáda. Nebylo mu víc než šestnáct let, když mu otec dal ušít pestrobarevný plášť. Pro otcův dar začali bratři Josefa nenávidět.

Jednou měl Josef zvláštní sen. Zdálo se mu, že vázal s bratry na poli snopy. Pojednou jeho snop povstal a stál a snopy bratrů ho obstoupily a klaněly se mu.

Pověděl o svém snu bratrům a ti se na něho rozkřikli: „Chceš snad být naším králem a panovat nám?“

Jindy se Josefovi zdál sen, že ho navštívilo slunce, měsíc a jedenáct hvězd a klaněly se mu. Když vyprávěl o svém snu otci a bratrům, řekl otec:

„Co to znamená? Mám se ti snad já, má žena a tvých jedenáct bratrů klanět?“ A otec se zamyslel a dlouho o snu přemýšlel. Ale bratři Josefa nenáviděli ještě víc. Jak rostla otcova láska, rostla i jejich nenávisť.

Když bratři pásli otcova stáda na vzdálených pastvinách, ponechával si otec Josefa doma. Nechtěl se od něho odloučit. I zdržovali se bratři toho času na vzdálených pastvinách mnoho dní. Tu vyběhl otec Josefa, aby se za nimi podíval, jak se jim daří. Josef se vydal za bratry, ale nenašel je hned, neboť bratři přešli se stády do jiné, ještě vzdálenější končiny. Konečně spatřil z dálky jejich stáda a bratři spatřili jeho a povídali si: „Podívejte, přichází náš zázračný vykladač snů. Co kdybychom se ho navždycky zbavili.

Ni mortigos lin kaj ĵetos en malnovan puton. Al la patro ni diros, ke la bestoj disŝiris lin."

Unu el la fratoj, nomata Rubeno, volis Jozefon helpi. Tial li diris:

"Ne mortigu lin, nur ĵetu lin en sekan puton en la dezerto. Vi ne kulpos pri lia sango."

Rubeno pensis: Kiam venos la nokto, mi iros kaj savos Jozefon el la puto kaj sendos lin al la patro.

Apenaŭ Jozefo atingis siajn fratojn, ili tuj kaptis lin, malvestis la belajn vestojn, kiujn donis al li la patro, kaj trenis lin en la dezerton. Tie ili mallevis lin en malnovan puton. En la puto delonge ne estis akvo, funde svarmis serpentoj kaj skorpioj. Jozefo ektimis ilin kaj vokis helpon. Supre la fratoj sidiĝis por manĝi, ignorante lian krion. Sed la serpentoj kaj skorpioj retiriĝis de Jozefo kaj ne difektis lin.

Rubeno ne povis helpi Jozefon antaŭ siaj fratoj, do li preferis foriri.

Manĝinte, la fratoj ripozis kaj rigardis, kiel proksimiĝas al ili komercistoj kun vico da kameloj. La kameloj marŝis malrapide, portante riĉan ŝarĝon da varoj.

La frato de Jozefo, kies nomo estis Jehuda, turnis sin al la aliaj:

"Eble ni vendu Jozefon al la komercistoj. Ili vojaĝas en Egiptujon. En fremda lando li malaperos de nia vido kaj ni havos trankvilon pri li."

La fratoj konsentis. Ili eliris Jozefon el la puto kaj proponis lin al negocistoj. Vidante la junan belan knabon, ili aĉetis lin por dudek arĝentaj moneroj. La karavano daŭrigis sian vojaĝon en Egiptujon kun Jozefo, kaj la fratoj ĝojis, ke ili senigis sin de Jozefo kaj plie gajnis monon.

Nokte Rubeno venis al la puto en la dezerto kaj ne trovis Jozefon en ĝi. Li demandis pri li kaj eksciis, kio okazis. Li afliktiĝis pro la malbona ago de siaj fratoj.

"Kion diros al ni la patro? Kiel ni aperos antaŭ li?"

Sed kiam la fratoj instigis, li promesis ne rakonti pri tio al la patro. La fratoj tiam mortigis ŝafon kaj ŝmiris la vestaĵojn de Jozefo per ĝia sango. La sangajn vestojn ili sendis al la patro Jakobo por konvinki lin, ke lia filo estis disŝirita de bestoj.

Zabijeme ho a hodíme do staré studny. Otcí řekneme, že ho roztrhaly šelmy."

Jeden z bratrů, jmenoval se Ruben, chtěl Josefovi pomoci. Proto řekl: „Nezabíjejte ho, ale jen ho do vyschlé studny v poušti hod'te. Nebudete mít na svědomí jeho krev."

Ruben si myslil: Až se snese noc, půjdu a vysvobodím Josefa ze studny a pošlu ho otcí.

Sotva Josef došel k bratrům, hned se ho chopili, svlékli z krásných šatů, které mu daroval otec, a odvěkli ho do pouště. Tam ho spustili do staré studny. Ve studni dávno nebyla voda, na dně se hemžili hadi a škorpióni. Josef se jich polekal a volal o pomoc. Nahoře se bratři posadili k jídlu a nevsímali si jeho křiku. Ale hadi a škorpióni před Josefem couvli a neublížili mu.

Ruben nemohl Josefovi před bratry pomoci, a proto raději odešel.

Po jídle bratři odpočívali a pozorovali, jak se k nim blíží kupci s řadou velbloudů. Velbloudi šli zvolna, nesli bohatý náklad zboží. Josefův bratr, který se jmenoval Juda, se obrátil k ostatním:

„Co kdybychom Josefa prodali obchodníkům. Cestují do Egypta. V cizině nám zmizí z očí a budeme mít od něho pokoj.“

Bratři souhlasili. Vytáhli Josefa ze studny a nabídli ho kupcům. Když viděli kupci mladého hezkého chlapce, koupili ho za dvacet stříbrných. Karavana pokračovala v cestě do Egypta s Josefem a bratři se radovali, že se Josefa zbavili, a ještě vydělali peníze.

V noci vyhledal Ruben studnu v poušti a Josefa v ní nenašel. Ptal se po něm a dověděl se, co se přihodilo. Zarmoutil se nad zlým činem svých bratrů.

„Co nám řekne otec?“ nařikal. „Jak před něj předstoupíme?“

Ale když bratři naléhali, slíbil, že o tom otcí nepoví. Bratři pak zabili ovci a potřísnili Josefovy šaty její krví. Zkrvavené šaty poslali otcí Jakobovi, aby uvěřil, že jeho syna roztrhaly šelmy.

Jozefon la komercistoj en Egiptujo vendis al Potifar, la komandanto de la reĝa korporado.

Jozefo ĉe Potifar ne fartis malbone. Li zorgis pri la domo kaj kampoj de Potifar, kaj prizorgis ĉion tiel konscie kaj zorgeme, ke lia mastro estis kontenta pri li.

La edzino de Potifar ŝatis la belan junan serviston. La onidiro pri li baldaŭ disvastiĝis kaj noblaj egiptaj virinoj deziris vidi lin. La edzino de Potifar invitis ilin kaj regalis ilin per oranĝoj. Dum la egiptinoj senŝeligantis oranĝojn per tranĉilo, ŝi vokis Jozefon kaj prezentis lin al ili. Oni diras, ke la bela, nobla vizaĝo de Jozefo tiom surprizis la virinojn, ke ĉiu el ili tranĉvundis fingron.

La edzino de Potifar estis fiera pri sia servisto, sed Jozefo ignoris ŝin. Li zorgis pri sia laboro kiel antaŭe, kvankam la edzino de Potifar volis havi lin nur por si. Kiam ŝi foje kaptis lian roborandon por reteno lin, Jozefo fortiriĝis de ŝi kaj al la virino restis la robo en la mano.

Vespere Potifar revenis kaj la virino denunciis lin. Ŝi rakontis:

“Via servisto Jozefo volis brakumi min. Kiam mi forpuŝis lin de mi, li ektimis kaj lasis ĉi tie sian mantelon.”

Potifar kredis al sia edzino, ekkoleris kontraŭ Jozefo kaj ordonis al gardistoj gvidi Jozefon en malliberejon.

Jozefo estis malliberigita, sed eĉ en la karcero li ne fartis malbone. La Eternulo gardis lin. La prizonestro ekŝatis Jozefon kaj konfidis al li kontrolon de la malliberejo.

Baldaŭ poste estis enkarcerigitaj du korteganoj de la egipta reĝo, la faraono, la plej alta kelnero kaj la ĉefbakisto. En la taso, kiun la plej alta kelnero donis al sia reĝo, tiu trovis muŝon. En la pano, kiun la bakisto bakis, la reĝo trovis ŝtonetojn. Iam tempon ili estis malliberigitaj kaj ununokte ili ambaŭ havis sonĝojn. Tiuj estis strangaj kaj ili ne sciis, kiel trakti ilin. Jozefo vidis, ke ili estas malĝojaj, kaj demandis ilin: "Kio okazis al vi, ke vi tiel malĝojas?"

Josefa prodaci kupci v Egiptě Putifarovi, veliteli královské osobní strážce.

Josefovi se u Putifara nedařilo špatně. Měl na starosti Putifarův dům i pole a staral se o všechno tak svědomitě a pečlivě, že jeho pán s ním byl spokojen.

Putifarově ženě se líbil mladý hezký služebník. Pověst o něm se brzy rozkřikla po okolí a vznešené Egyptanky si ho přály spatřit. Putifarova žena je pozvala a pohostila je pomeranči. Zatímco si Egyptanky loupaly nožem pomeranče, dala zavolat Josefa a představila jim ho. Krásná ušlechtilá Josefova tvář prý ženy tak překvapila, že se všechny řízly do prstu.

Putifarova žena byla pyšná na svého služebníka, ale Josef si jí nevíšal. Staral se o svou práci stejně jako dříve, ačkoliv ho Putifarova žena chtěla mít jenom pro sebe. Když ho jednou uchopila za lím roucha, aby ho zadržela, Josef se jí vytrhl a ženě zůstalo roucho v ruce.

Večer se Putifar vrátil a žena mu žalovala. Vyprávěla:

„Tvůj služebník Josef mě chtěl obejmout. Když jsem ho od sebe odstrčila, polekal se a nechal tu svůj plášť.“

Putifar uvěřil manželce, rozhněval se na Josefa a rozkázal strážím, aby Josefa odvedly do vězení.

Josef byl uvězněn, ale ani ve vězení se mu nedařilo zle. Bděl nad ním Jahve. Správce žaláře si Josefa oblíbil a svěřil mu dozor nad věznicí.

Brzy nato byli uvězněni dva dvořané egyptského krále, faraóna, nejvyšší číšník a vrchní pekař. V poháru, který vrchní číšník podal svému králi, našel král mouchu. V chlebu, který pekař upekl, našel kamínky. Nějaký čas byli uvězněni a jedné noci měli oba sny. Byly to podivné sny a nevěděli si s nimi rady. Josef uviděl, že jsou smutni, a zeptal se jich:

„Co se vám přihodilo, že jste tak smutni?“

Kaj la korteganoj respondis:

"Ni havis hieraŭ nokte sonĝon, kaj ĝenas nin, ke ni scias pri neni, kiu interpretus ĝin al ni."

"Rakontu al mi, kia estis la sonĝo," diris Jozefo.

La ĉefa kelnero rakontis:

"Mi vidis en la sonĝo trunkon de vito kun tri branĉoj. Sur tiuj branĉoj maturiĝis tri vinberoj. Mi prenis pokalon de faraono, premis en ĝin vinberojn kaj donis ĝin al faraono."

Jozefo interpretis la sonĝon de la kelnero:

"Tri branĉoj signifas tri tagojn. Post tri tagoj la faraono rememoros vin, vokos vin el la karceroj kaj vi servos al li denove, kiel vi servis. Liberiĝinte ne forgesu min kaj propetu ĉe la faraono, por ke ankaŭ mi estu liberigita el la malliberejo."

Tia interpreto plaĉis al la ĉefbakisto, kaj tial li rapidis ekparoli pri sia sonĝo:

„Mi sonĝis, ke mi portas sur la kapo tri korbojn. En la plej supra korbo estis enmetitaj bakaĵoj. Ĉirkaŭ la korbo flugantis birdoj kaj bekis la bakaĵojn."

Jozefo klarigantis: "Tri korboj signifas tri tagojn. Post tri tagoj la faraono pendumigos vin kaj birdoj vin bekos."

La trian tagon estis la naskiĝtago de la faraono. La faraono prezentigis la kazojn de kaj la kelnero kaj de la bakisto al siaj juĝistoj. La juĝistoj decidis, ke la kelnero estas senkulpa, sed la bakisto estas kulpa. Do la kelnero estis liberigita kaj la bakisto ekzekutita, kiel Jozefo antaŭdiris. Tuj kiam la kelnero estis libera, li forgesis pri Jozefo.

Du jaroj pasis kaj Jozefo ankoraŭ estis en la malliberejo. Post du jaroj la reĝo de Egiptujo havis strangan sonĝon. Li sonĝis, ke li staras ĉe la bordo de rivero. Subite la akvo disigiĝis kaj el la rivero eliris sep grasaj bovinoj kaj ekpaŝtis sin sur abunda verda herbejo. Poste elriveriĝis sep bovinoj malgrasaj, nura ostoj kaj haŭtoj. La maldikaj bovinoj englutis tiujn sep grasajn kaj ili estis same maldikaj kiel antaŭe.

La faraono estis vekita de la stranga sonĝo, kaj kiam li denove ekdormis, li havis alian sonĝon.

A dvořané odpověděli:

„Měli jsme v noci sen a trápí nás, že nevíme o nikom, kdo by nám jej vyložil.“

„Povězte mi, jaký to byl sen,“ řekl Josef.

Nejvyšší číšník vyprávěl:

„Viděl jsem ve snu kmen vinné révy s třemi ratolestmi. Na těch ratolestech uzrály tři hrozny. Vzal jsem faraónovu číši, vylisoval jsem do ní hrozny a číši podal faraónovi.“

Josef vyložil číšníkovi sen:

„Tři ratolesti znamenají tři dny. Až uplynou tři dny, rozpomeně se faraón na tebe, povolá tě z vězení a budeš mu opět sloužit, jako jsi mu sloužil. Až budeš na svobodě, nezapomeň na mě a přimluv se u faraóna, abych se také já dostal z vězení.“

Vrchnímu pekařovi se takový výklad líbil, a proto si pospíšil se svým snem:

„Mně se zdálo, že jsem nesl na hlavě tři koše. V nejhořejším koši bylo narovnané pečivo. Ptáci létali kolem koše a klovali do pečiva.“

Josef vysvětloval: „Tři koše znamenají tři dny. Až uplynou tři dny, dá tě faraón oběsit a ptáci tě budou klovat.“

Třetího dne byly faraónovy narozeniny. Faraón dal předložit případ číšníka i pekaře svým soudcům. Soudci rozhodli, že číšník je bez viny, ale pekař vinen. Tak byl číšník osvobozen a pekař popraven, jak mu Josef předpověděl. Jakmile byl číšník na svobodě, na Josefa zapomněl.

Uběhly dva roky a Josef byl stále ve vězení. Po dvou letech měl zvláštní sen egyptský král. Zdálo se mu, že stál na břehu řeky. Náhle se rozestoupila hladina, z řeky vyšlo sedm tučných krav a popásaly se na svěží zelené louce. Potom se vynořilo z řeky sedm krav hubených, kost a kůže. Hubené krávy pohltily sedm tučných krav a hubené byly jako předtím.

Faraóna podivný sen probudil, a když usnul znovu, měl jiný sen.

Li songĝis, ke sur unu tigo kreskis sep plenaj kaj belaj spikoj. Poste kreskis sep mizeraj spikoj. Tiuj sep spiketoj englutis la sep plenajn kaj riĉajn spikojn.

La reĝo alvokis ĉiujn aŭguristojn kaj saĝulojn kaj rakontis al ili la songojn, sed neniuj kapablis ilin interpreti. Nur nun la kelnero rememoris Jozefon kaj rakontis pri li al la reĝo.

Laŭ ordono de la reĝo oni elkondukis Jozefon el la karcero, tondis liajn harojn, surmetis novajn vestojn kaj alkondukis lin antaŭ la reĝon. La reĝo rakontis al li siajn songojn, kaj Jozefo klarigis ilin:

“Viaj songoj, reĝo, parolas pri la sama afero. Sep grasaj bovinoj kaj sep plenaj spikoj signifas sep fekundajn jarojn. Sep malgrasaj bovinoj kaj sep sekaj spikoj signifas sep senfruktajn jarojn. Unue en Egiptujo estos grandaj rikoltoj dum sep jaroj, kaj post sep jaroj fekundaj estos malsato en Egiptujo kaj ankaŭ ĝi daŭros sep jarojn. Necesas, reĝo, ke vi trovu saĝulon, kiu nomumos oficistojn en ĉiu regiono. La oficistoj veturigis kvinonon de la rikolto dum ĉiuj fekundaj jaroj en grenejojn. Kiam venos malsato, en la grenejoj estos sufiĉe da greno, por ke neniuj devu morti pro malsato.”

Al la faraono plaĉis la saĝa parolo de Jozefo kaj li decidis, ke Jozefo mem zorgu pri oficistoj kaj grenejoj en la egiptaj regionoj. Ĉiuj obeontis lin kiel la plejn altan oficiston. Kaj la reĝo prenis ringon de sia fingro kaj metis ĝin sur la fingron de Jozefo kiel signon de alta honoro. Li vestis lin per reĝaj roboj kaj pendigis oran ĉenon ĉirkaŭ lian kolon. Poste Jozefo veturis tra la urbo en grandioza ĉaro, kaj heroldoj proklamis antaŭ li lian novan rangon kaj la popolo kliniĝadis antaŭ li.

Jozefo akceptis sian taskon kaj kolektis grenon en la grenejoj dum sep jaroj. Kaj estis granda kvanto da troabundoj, kiel da sablo en la maro. La stoko eĉ ne mezureblis kaj neniuj penis ilin kalkuli.

Post sep jaroj venis periodo de mizeraj rikoltoj. La varmega dezerta spiro detruis la semojn en la seka grundo kaj la landon priminacis malsato.

Zdalo se mu, že na jednom stéblu vyrostlo sedm plných a krásných klasů. Potom vyrostlo sedm klasů chudých. Sedm drobných klasů pohltilo sedm klasů plných a bohatých.

Král povolal všechny věštce a mudrce, vyprávěl jim sny, ale nikdo je nedovedl vyložit. Teprve nyní si vzpomněl číšník na Josefa a řekl o něm králi.

Na králův rozkaz vyvedli Josefa ze žaláře, ostříhali ho, oblékli mu nový šat a přivedli před krále. Král mu pověděl své sny a Josef je vyložil:

„Tvé sny, králi, vypovídají o stejné věci. Sedm tučných krav a sedm plných klasů znamená sedm úrodných let. Sedm hubených krav a sedm suchých klasů znamená sedm let neúrodných. Nejdříve bude v Egyptě po sedm let velká úroda a po sedmi letech úrody nastane v Egyptě hlad a bude trvat také sedm let. Je třeba, králi, aby ses postaral o moudrého muže, který ustanoví úředníky v jednotlivých krajích. Úředníci budou odvádět do sýpek pátý díl úrody po všechna úrodná léta. Až nastane hlad, bude v sýpkách dost obilí, aby nemusil nikdo zemřít hlady.“

Faraónovi se líbila moudrá Josefova řeč a určil, aby se Josef sám postaral v egyptských krajích o úředníky a sýpky. Všichni ho měli poslouchat jako nejvyššího úředníka. A král sňal se svého prstu prsten a navlékl jej na Josefův prst na znamení vysoké pocty. Oblékl ho do královského roucha a na krk mu zavěsil zlatý řetěz. Pak projížděl Josef městem v nádherném voze a hlasatelé před ním provolávali jeho novou hodnost a lidé se mu klaněli.

Josef se ujal svého úkolu a po sedm let shromažďoval v sýpkách obilí. A přebytků bylo veliké množství, jako písku v moři. Zásoby se nedaly ani měřit a nikdo se nezdržoval s počítáním.

Po sedmi letech nastalo období neúrody. Žhavý dech pouště zahubil setbu ve vyprahlé půdě a zemi hrozil hlad.

Li mem restis hejme kun nur sia plej juna filo Benjamenon."

"Mi konvinkiĝos, ĉu vi diras la veron," respondis Jozefo. „Mi malliberigos unu el vi, li estos mia ostaĝo. La aliajn mi liberigos, por ke ili veturigu la grenon hejmen. Se estas vera tio, kion vi diras, vi revenos al mi kun via plej juna frato Benjamenon. Mi ne liberigos la ostaĝon ĝis vi revenos.”

Konsiliĝante la fratoj parolis unu kun la alia en sia gepatra lingvo. Ili kredis, ke en Egiptujo neniu komprenas ilian lingvon.

"Ĉi tio estas puno pro tio, ke ni vendis Jozefon je sklaveco," diris unu el ili.

"Kion nun? Kiel ni aperos antaŭ la patro?" diris Ruben.

Jozefo aŭskultis ilin kaj komprenis. Li ne forgesis la lingvon de siaj prapatroj. Ĝi rememorigis al li la hejmon, kaj ĉiuj travivitaj malbonaĵoj estis subite sensignifaj. En li vekigis rememoroj pri lia patro kaj lia plej juna frato, kaj kun ili vekigis sopiro. Li deturnis sin kaj liaj okuloj pleniĝis de larmoj.

La fratoj interkonsiliĝis kaj diris al Jozefo: "Ni ne povas reveni hejmen sen greno. Ni akceptas viajn kondiĉojn, sinjoro."

Jozefo ordonis al servistoj plenigi la sakojn de la fratoj per greno kaj la monon, kiun ili pagis, meti supren en ĉiu sako. Unu el la fratoj, Simeonon, li tenigis ostaĝo.

Dek fratoj ekvojaĝis en Egiptujon kaj hejmen revenis naŭ. Ili venis antaŭ la patron Jakobo kaj metis antaŭ li sakojn da greno. Kiam ili diris al la patro, kion postulas la plej alta oficisto de la faraono, Jakobo ekkriis: „Mi perdis du filojn. Jozefo estis disŝirita de sovaĝaj bestoj, Simeonon englutis egipta malliberejo. Benjamenon mi ne donos al vi."

Ili ne povis kontraŭi la vorton de sia patro. Ili silente malligis la sakojn kaj supre en ĉiu sako ili trovis la monon, kiun ili pagis por la greno en Egiptujo. Ili rigidiĝis kaj ne sciis kiel klarigi la mirindaĵon.

Kaj same kiel estas tempo de espero kaj tempo de malespero, estis ankaŭ tempo por semi kaj tempo por rikolti. Povra spiko ne kreskigis grajnojn kaj mizero denove falis sur la domon de Jakobo.

Sám zůstal doma jen s nejmladším synem Benjamínem.“

„Přesvědčím se, jestli mluvíte pravdu,“ odpověděl Josef. „Jednoho z vás uvězním, ten bude mým rukojmím. Ostatní propustím, aby odvezli domů obilí. Jestli je pravda, co říkáte, vrátíte se ke mně s nejmladším bratrem Benjamínem. Dokud se nevrátíte, nepustím rukojmí na svobodu.“

Bratři se radili a hovořili mezi sebou ve své mateřtině. Domnívali se, že v Egyptě jejich jazyku nikdo nerozumí.

„To je trest za to, že jsme prodali Josefa do otroctví,“ řekl jeden z nich.

„Co teď? Jak předstoupíme před otce?“ řekl Ruben.

Josef jim naslouchal a rozuměl jim. Nezapomněl jazyk svých předků. Připomínal mu domov a všechno zlé, co zažil, bylo náhle nepatrné. Probudily se v něm vzpomínky na otce a na nejmladšího bratra a s nimi se probudil stesk. Odvrátil se a oči se mu naplnily slzami.

Bratři se poradili a řekli Josefovi: „Nemůžeme se vrátit domů bez obilí. Přijímáme tvoje podmínky, pane.“

Josef nařídil služebníkům, aby bratrům naplnili pytle obilím a peníze, které zaplatili, aby jim vložili navrch do každého pytle. Jednoho z bratrů, Simeona, dal pak odvést jako rukojmí.

Do Egypta vyjelo deset bratrů a domů se jich vrátilo devět. Předstoupili před otce Jakoba a složili před ním pytle se zrnem. Když otci pověděli, co žádá nejvyšší faraónův úředník, zvolal Jakob: „Dva syny jsem ztratil. Josefa roztrhaly dravé šelmy, Simeona pohltilo egyptské vězení. Benjamína vám nedám.“

Proti otcovu slovu se nemohli vzepřít. Mlčky rozvázali pytle a navrchu každého pytle našli peníze, které v Egyptě za obilí zaplatili. Strnuli a nevěděli, jak si mají ten div vysvětlit.

A jako je čas naděje a čas zoufalství, byl i čas setby a byl i čas žní. V ubohém klasu nevzešla obilná zrna a bída znovu dolehla na Jakobův dům.

Iun tagon patro Jakobo revenis de la sekiĝintaj kampoj kaj vokis siajn filojn: "Prepariĝu por vojaĝo," li diris al siaj filoj, "katastrofo trafis niajn kampojn kaj la provizejoj estas malplenaj. Iru en Egiptujon kaj alportu grenon."

Jehuda respondis al sia patro: "Ni iros, sed Benjameno devas iri kun ni. Se vi ne lasos lin, ni ricevos nenion. La alta intendanto de la faraono punos nin." "Ĉu mi perdu ankaŭ Benjamenon?" lamentis patro Jakobo.

"Mi garantios por li," diris Jehuda, "mi revenigos lin. Benjameno nin ĉiujn povas savi. Se li ne kuniros, ni mortos de malsato aŭ en egipta malliberejo."

Patro Jakobo longe repensadis. Sed necespremo ordonantis al li, kaj li klinis la kapon. "Iru," li diris al siaj filoj, "iru kaj kunprenu Benjamenon. Donu al la plej alta intendanto donacojn, olibanon, balzamon kaj mielon kaj redonu la monon, kiun vi trovis en la sakoj. Eble lia koro moliĝos."

Matene de la sekvanta tago la fratoj denove eliris el la domo de sia patro kaj pelis siajn azenojn laŭ la konata vojo al Egiptujo.

Jozefo vidante, ke proksimiĝas la fratoj kun Benjameno, ekĝojis kaj ordonis al sia administranto enkonduki ilin en la domon kaj prepari festenon.

Kun angoro en la koroj la fratoj eniris la domon. Ili timis esti juĝataj pro la mono, kiun ili trovis en la sakoj. Tial ili ekdefendis sin tuj en la pordo:

"Reveninte hejmen el Egiptujo ni trovis en la grenaj sakoj monon. Ni ne scias, kiu metis ĝin tien. Fidu nin, ni estas senkulpaĵ."

"Se vi trovis monon en la sakoj, pridonacis vin via dio," diris la intendanto, "vian monon por greno mi akceptis."

Poste eniris la salonon Jozefo kaj la fratoj renkonte portis al li la donacojn, kiujn ili alportis, kaj profunde kliniĝantis antaŭ li.

"Kiel fartas via maljuna patro?" tuj demandis ilin Jozefo. "Ĉu li estas viva kaj sana?"

"Li vivas kaj sanas", konfirmis la fratoj.

Kaj Jozefo rigardis Benjamenon kaj sentis flui larmojn en siaj okuloj. Kaj li eliris kaj lavis la vizaĝon.

Jednogo dne se vřatil otec Jakob z vyprahlých polí a svolal své syny: „Přichystejte se na cestu,“ řekl synům, „neštěstí stihlo naše pole a zásobárny jsou prázdné. Jděte do Egypta a přivezte obilí.“

„Půjdeme,“ odpověděl Juda otci, „ale Benjamín musí jít s námi. Jestli mu nedovolíš, nepořídíme. Nejvyšší faraónův správce nás potrestá.“

„Mám ztratit i Benjamína?“ bědoval otec Jakob.

„Zaručím se ti za něho,“ řekl Juda, „přivedu ho zpátky. Benjamín nás může všechny zachránit. Nepůjde-li s námi, zemřeme hlady nebo v egyptském vězení.“

Dlouho se rozmýšlel otec Jakob. Ale nouze mu rozkazovala a on sklonil hlavu. „Jděte,“ řekl synům, „jděte a vezměte s sebou Benjamína. Nejvyššímu správci odevzdejte dary, kadidlo, balzám a med, a vraťte mu peníze, které jste našli v pytlích. Snad se jeho srdce obměkčí.“

Zrána příštího dne vyrazili bratři znovu z otcovského domu a hnali své osly známou cestou do Egypta.

Jakmile Josef uviděl, že se blíží bratři s Benjamínem, zaradoval se a rozkázal svému správci, aby je uvedl do domu a dal připravit hostinu.

S úzkostí v srdci vstoupili bratři do domu. Báli se, že budou souzeni pro peníze, které našli v pytlích. Proto se začali hájit hned ve dveřích:

„Když jsme se vrátili z Egypta domů, našli jsme v pytlích s obilím peníze. Nevíme, kdo je tam dal. Věř nám, jsme nevinni.“

„Jestli jste našli v pytlích peníze, obdaroval vás váš bůh,“ řekl správce, „já od vás peníze za obilí přijal.“

Pak vešel do síně Josef a bratři mu nesli vstříc dary, které mu přivezli, a hluboce se mu ukláněli.

„Jak se daří vašemu starému otci?“ vyptával se jich hned Josef. „Je živ a zdrav?“

„Je živ a zdrav,“ přisvědčovali bratři.

A Josef pohlédl na Benjamína a cítil, jak mu slzy stoupají do očí. I vyšel a omyl si tvář.

Poste li alvokis servistojn por alkonduki la ostaĝon, la fraton Simeonon. Nun ĉiuj fratoj estis denove kune. Kaj ili estis dek du kiel antaŭ jaroj ĉe la patro Jakobo. Sed neniuj ekkonis Jozefon, eĉ ne Benjamenon.

Jozefo gastigis la fratojn riĉe. La plej bonan parton de ĉio, kio alvenis la tablon, li ofertantis al la plej juna, Benjamenon. Sklavoj portis vinon, plenigadis la pokalojn kaj ĉiu timo falis de la fratoj kaj ili gajniĝis.

En la dua tago Jozefo diris al la administranto de sia domo:

“Plenigu iliajn sakojn per greno kaj supren metu la monon, kiun ili volis pagi al mi. Krome metu en la sakon de tiu plej juna ankaŭ mian arĝentan pokalon.”

Kiam la fratoj foriris de la urbo, Jozefo denove vokis sian administranton kaj diris al li:

“Atingu ilin kun gardistoj kaj retenu ilin. Demandu ilin: Kial vi redonas malbonon por bono? Unu el vi forprenis la pokalon, el kiu mia sinjoro trinkas ĉe festenoj.”

La gardistoj atingis la fratojn proksime de la urbo, kaj la administranto parolis, kiel Jozefo ordonis.

La fratoj defendis sin:

“Kiel ni povus fari tian grandan krimon? Se tio, kion vi diras, estas vera, kaj vi trovos la pokalon de la mastro ĉe unu el ni, tiu, ĉe kiu vi trovos ĝin, mortu. Kaj ni ĉiuj iros al via mastro en sklavecon.”

“Estu kiel vi decidis,” konsentis la administranto kaj traserĉigis iliajn pakaĵojn. Oni komencis ĉe la plej maljuna kaj finis ĉe la plej juna frato. Malliginte la sakon sur la azeno de Benjamenon, ili trovis la perditan arĝentan pokalon engrenigita. Benjamenon estis kaptita kaj prenita reen al la urbo. La malĝojaj fratoj akompanis lin.

“Mi ne sopiras pri la morto de via frato,” akceptis ilin Jozefo, “sed mi retenos lin ĉe mi kaj li estos mia sklavo. Vi ceteraj povas iri hejmen, vi estas liberaj.”

Jen la fratoj falis teren antaŭ Jozefo, kaj Jehuda diris:

“Sinjoro, ne koleru kontraŭ mi pro tio, kion mi diras al vi. Mi garantiis por mia patro pro Benjamenon.

Pak zavalal služebníky, aby přivedli rukojmí, bratra Simeona. Teď byli všichni bratři opět pohromadě. A bylo jich dvanáct jako před lety u otce Jakoba. Ale Josefa nikdo nepoznával, ani Benjamín.

Josef hostil bratry bohatě. Nejlepší díl od všeho, co přicházelo na stůl, předkládal nejmladšímu, Benjamínovi. Otroci nosili víno, plnili poháry a z bratrů spadl všecken strach a rozveselili se.

Druhého dne řekl Josef správci svého domu:

„Dej naplnit jejich pytle obilím a navrch dej peníze, který mi chtěli platit. Nejmladšímu vlož do pytle kromě peněz také můj stříbrný pohár.“

Sotva bratři ujeli kus cesty od města, zavalal Josef svého správce znovu a řekl mu:

„Pusť se za nimi se strážemi a zadržte je. Zeptej se jich: Proč oplácíte dobré zlým? Jeden z vás odnesl číši, z níž o hostinách pije můj pán.“

Stráže dohonily bratry nedaleko města a správce promluvil, jak mu Josef poručil.

Bratři se bránili:

„Jak bychom se mohli dopustit tak velkého zločinu? Jestli je pravda, co říkáš, a najdeš u některého z nás pánovu číši, ať ten, u něhož číši najdeš, zemře. My všichni pak půjdeme k tvému pánu do otroctví.“

„Staň se, jak jste rozhodli,“ souhlasil správce a dal prohledat jejich zavazadla. Začali u nejstaršího a skončili u nejmladšího bratra. Když rozvázali pytel na Benjamínově oslu, našli ztracený stříbrný pohár pohroužený do obilí. Benjamín byl jat a odveden zpátky do města. Zarmoucení bratři ho doprovázeli.

„Netoužím po smrti vašeho bratra,“ přijal je Josef, „ponechám si ho však u sebe a bude mým otrokem. Vy ostatní můžete odejít domů, jste volní.“

Tu padli bratři před Josefem na zem a Juda řekl:

„Pane, nehněvej se na mě za to, co ti povím. Zaručil jsem se otcí za Benjamína.“

Se mi revenos hejmen sen li, la patro ne toleros tian malĝojon kaj mortos. Antaŭ jaroj li perdis sian filon Jozefon, kiun li tre amis, kaj li ne malpli amas Benjaminon, sian plej junan. Se vi ne volas kompati nin, montru gracon al la kompatinda maljunulo. Sendu Benjaminon hejmen kun liaj fratoj kaj anstataŭe kontentiĝu pri mi. Mi estos via fidela sklavo.”

Post tiuj vortoj Jozefo ne plu kapablis subpremi sian kortuŝon. Li sendis la gardistojn kaj ĉiujn egiptojn el la ĉambro. Li soliĝis kun la fratoj kaj ekploris. "Mi estas via frato Jozefo", li prezentis sin al ili.

Kiam la fratoj eksciis, kiu staras antaŭ ili, ili teruriĝis. Ili pensis, ke Jozefo punos ilin por tio, kiel ili traktis lin.

Sed Jozefo estis saĝa, kaj la saĝo amikiĝas kun afableco kaj estas malamiko de venĝosopiro.

“Ne timu,” diris al ili Jozefo, kiam lia menso trankviliĝis, “mi ne koleras kontraŭ vi, ke vi vendis min en Egiptujon. La Eternulo sendis min antaŭ vi en la egiptan landon, por ke mi savu vin. Revenu al la patro, rakontu al li tion, kion vi vidis, prenu viajn posedaĵojn kaj viajn ŝafojn kaj translokiĝu al mi kaj loĝu ĉi tie kun la patro kaj viaj familioj.”

La novaĵo pri la feliĉa renkontiĝo de Jozefo kun siaj fratoj disvastiĝis de buŝo al buŝo, kaj eĉ la faraono eksciis pri tio. Ĉar li ŝatis Jozefon, li ĝojis pro lia ĝojo kun li. Li ankaŭ tuj ordonis, ke la fratoj kunprenu el Egiptujo ĉarojn, sur kiujn ili ŝarĝu siajn familiojn kaj parencojn. Dek azenoj portis donacojn kaj riĉaĵojn de la tuta Egiptujo, kaj dek azeninoj portis manĝaĵojn por la vojaĝo.

La fratoj revenis kun la ĉaroj, donacoj kaj bestoj al patro Jakobo. "Via filo Jozefo vivas," ili diris al li, "li vivas kaj regas la tutan Egiptujon." La maljuna patro Jakobo sentis, kvazaŭ li vekigis el profunda dormo, kaj la sciigo, kiun li aŭdis, ŝajnis aparteni al sonĝo. Sed kiam la filoj montris al li la ĉarojn kaj donacojn, li ekkredis ilian rakontadon.

"Mi iros kun vi," li diris, "kaj ekvidos mian filon antaŭ ol mi mortos."

Do ili ŝarĝis ĉion necesan sur la ĉarojn, grupigis brutojn kaj ekiris al Jozefo en la egiptan landon.

Jestli se vrátím domů bez něho, nesnese otec takový žal a zemře. Před lety ztratil syna Josefa, kterého velice miloval, a Benjamína, svého nejmladšího, nemiluje méně. Nechceš-li prokázat milost nám, prokaž ji ubohému starci. Pošli Benjamína domů s bratry a spokoj se místo něho se mnou. Budu ti věrným otrokem.“

Po těch slovech už nedovedl Josef potlačit své dojetí. Poslal strážce a všechny Egyptany ze síně. Osaměl s bratry a slzy mu vytryskly z očí. „Já jsem váš bratr Josef,“ dal se jim poznat.

Jak se bratři dověděli, kdo před nimi stojí, zhrozili se. Myslili, že je Josef potrestá za to, jak se k němu zachovali.

Ale Josef byl moudrý a moudrost se přátelí s laskavostí a je nepřitelem pomstychtivosti.

„Nebojte se,“ promluvil k nim Josef, když se jeho mysl uklidnila, „nehněvám se na vás, že jste mě prodali do Egypta. To Jahve mě poslal před vámi do egyptské země, abych vás zachránil. Vraťte se k otci, povězte mu, co jste viděli, vezměte svůj majetek a stáda a přestěhujte se ke mně a přebývejte tu s otcem i svými rodinami.“

Zpráva o šťastném shledání Josefa s bratry putovala od úst k ústům a dověděl se o ní i faraón. Protože si Josefa oblíbil, radoval se z jeho radosti s ním. Také hned přikázal, aby bratři vzali z Egypta s sebou vozy, na které by naložili své rodiny a příbuzné. Deset oslů vezlo dary a bohatství celého Egypta a deset oslic neslo pokrm na cestu.

Bratři se vrátili s vozy, dary a zvířaty k otci Jakobovi.

„Tvůj syn Josef žije,“ oznámili mu, „žije a vládne celému Egyptu.“ Starému otci Jakobovi bylo, jako by se probral z hlubokého spánku, a zvěst, kterou uslyšel, jako by patřila ještě snu. Ale když mu synové ukázali vozy a dary, uvěřil jejich vyprávění.

„Půjdu s vámi,“ řekl, „a spatřím svého syna, než zemřu.“

I naložili všechno, co bylo třeba, na vozy, sehnali dobytek do houfů a vydali se za Josefem do egyptské země.

PRI MOSEO, EGIPTAJ BATOJ KAJ LONGA SUFERPLENA VOJAĜO EN LA PROMESITAN LANDON

La Eternulo benis patron de Jozefo Jakobon kaj donis al li novan nomon Izraelo. La nomon akceptis liaj gento kaj popolo. Ili komencis nomi sin Izraelidoj.

La Izraelidoj en Egiptujo ekde la tempo de Jozefo kreskis. Estis ne unu familio, sed centoj kaj miloj da familioj. Al la egiptoj ĉesis plaĉi, ke meze de la egipta nacio kreskas iu fremda. Ili delonge forgesis la bonon, kiun Jozefo faris por Egiptujo. La nova faraono, jam multsekva de la alveno de Jakobo en Egiptujon, pri Jozefo eĉ ne sciis. Sed ne forlasantis lin la timo, ke Izraelidoj ekregos Egiptujon kaj detronigos lin. Li alvokis siajn konsilistojn kaj ili konsilis al li, ke li ĵetu sur Izraelidojn pezan laborŝarĝon.

Izraelidoj en Egiptujo vokatis al plej pezaj laboroj. La gardistoj dividis la familiojn, la virojn sendis labori je unu loko, la virinoj kaj infanoj senditis aliloken. Familioj ofte ne kompletigis dum longa tempo. Sub la manoj de Izraelidoj kreskis urboj dum kriadado kaj batado de la egiptaj gardistoj. Granda estis la malbonfarto de Izraelidoj, kaj la faraono kredis, ke pro la sufero ilia nombro malpliigos. Sed Izraelidoj ne malkreskis kaj la nacio de Izraelo grandiĝadis. La Eternulo protektis ĝin.

La faraono denove alvokis siajn konsilistojn. Kaj la konsilistoj diris: "Ordonu, reĝo, ke estu mortigita ĉiu knabo, kiu naskiĝos en izraelida familio."

Servistoj eliris la palacon de la faraono por serĉi Izraelidojn. Ili flarsekvis stratojn, traserĉadis domojn kaj prenantis knabojn de ties plorantaj patrinoj kaj portadis ilin al Nilo. Laŭ la ordono de la reĝo la knaboj en la akvoj de Nilo trovis morton. Veado kaj plorado plenigis la loĝejojn de Izraelo. Kien la servistoj ankoraŭ ne aliris, patrinoj kaŝadis siajn filojn. Sed la egiptoj uzadis lertaĵon. Ili sendadis siajn edzinojn kun malgrandaj infanoj sur la dorso al izraelidaj loĝejoj. Kiam egipta infano sur la dorso de sia patrino komencis babili, infano en la Izraelida loĝejo reabilantis.

O MOJŜIŜOVI, EGIPTSKÝCH RANÁCH A DLOUHÉ STRASTIPLNÉ CESTĚ DO ZEMĚ ZASLÍBENÉ

Jahve poŝehnal Josefovou otcí Jakobovi a dal mu nové jméno Izrael. To jméno přijal jeho rod a jeho lid. Začali si říkat Izraelci.

Izraelci se od dob Josefových v Egyptě rozrostli. Nebyla jich jedna rodina, ale stovky a tisíce rodin. Egyptanům se znelíbilo, že uprostřed egyptského národa vyrostl cizí národ. Dávno zapomněli na dobro, které Josef Egyptu prokázal. Nový faraón, už kolikátý od příchodu Jakoba do Egypta, o Josefovi ani nevěděl. Neopouštěl ho však strach, že se Izraelci zmocní Egypta a že ho svrhnou z trůnu. Svolal své rádce a ti mu poradili, aby na Izraelce uvrhl těžkou robotu.

Izraelci byli v Egyptě povoláváni k nejtěžším pracím. Strážce rozdělily rodiny, muže poslali pracovat jinam a ženy s dětmi také jinam. Rodiny se často neshledaly po celý dlouhý čas. Pod rukama Izraelců vyrůstala města za křiku a bití egyptských strážců. Veliké bylo strádání Izraelců a faraón věřil, že se utrpením jejich počet zmenší. Ale Izraelských neubývalo a izraelský národ mohutněl. Jahve ho chránil.

Faraón povolal znovu své rádce. A rádcové řekli:

„Poruč, králi, ať propadne smrti každý chlapec, který se narodí v izraelské rodině.“

Z faraónova paláce vyšli služebníci pátrat po izraelských chlapcích. Slídili v ulicích, prohledávali domy a brali chlapce plačícím matkám a odnášeli je k Nilu. Podle králova rozkazu našli chlapci v nilských vodách smrt. Nářek a bědování naplnilo izraelské příbytky. Kam služebníci ještě nedošli, schovávaly matky své syny. Ale Egyptané používali lsti. Posílali své ženy s malými dětmi na zádech k izraelským příbytkům. Když začalo egyptské dítě na matčiných zádech žvatlat, odpovídalo mu žvatláním dítě v izraelském příbytku.

La egiptinoj rakontis pri tio al la reĝo, kaj la reĝo sendis tien servantojn por plenumi lian ordonon.

En tiu malbona kaj malĝoja tempo al izraelida patrino naskiĝis knabo. Je lia naskiĝo la domo pleniĝis de hela lumo, tiel hela, kvazaŭ la suno kaj la luno kunigus siajn brilojn kaj lumus samtempe. La patrino kaŝis la infanon en la plej kaŝita loko de la domo. Sed la reĝaj servantoj spionis tage nokte. Kvankam la patrino portadis la infanon de kaŝejo al kaŝejo, neniuj ŝajnis al ŝi sekura. Tial ŝi plektis korbon el kanoj, ŝmiris ĝin per peĉo, metis en ĝin la infanon kaj kuris kun ĝi al Nilo. Ŝi singarde metis la korbon kun la knabo ĉe la bordo sur la akvon inter kanoj.

En tiu tago la Eternulo sendis grandan varmegon sur Egiptujon kaj la egiptoj venantis al Nilo por bani kaj refreŝigi sin. Ankaŭ filino de la faraono venis al Nilo. Ŝi suferis dum longa tempo de erupcio kaj tial serĉis kun sia akompanaro senhomajn lokojn. Disetendinte kanojn ŝi enpaŝis la akvon por bani sin. Jen ŝi vidis sur la ondoj svingiĝantan korbon kun knabo. Ŝi proksimiĝis al li kaj la knabo ekploris. Ŝi karesis lin por lin trankviligi kaj kiam ŝi tuŝis lin, la erupcio malaperis. La faraona filino havis denove belan glatan haŭton. Surpriziĝinte ŝi diris:

"Certe li estas eksterordinara knabo, kaj la sorto decidis, ke li vivu."

Fratino de la knabo vidis de malproksime, kiel la faraona filino transdonas la korbon al la knabinoj de sia sekvantaro. Ŝi alkuris kaj demandis:

"Ĉu vi serĉas vartistinon por la bebo?"

La filino de la faraono ridetis: "Ĉu vi scias pri iu?"

"Mi scias," kapjesis la knabino kaj algvidis la patrinon de la knabo. Tiel okazis, ke la propra patrino de la bebo estis ties vartistino.

La faraona filino nomis la knabon Moseo, en la hebrea Moŝe, eltirita el la akvo.

Moseo kreskis en la palaco de la faraono kaj sidis ĉe lia tablo. Kiam Moseo estis trijara, li foje sidis sur la sino de la filino de la faraono ĉe la reĝa tablo meze de nobeloj, princoj kaj konsilistoj. Subite li levis la manon al la kapo de la faraono,

Egipt'ankoj o tom vyprávěly králi a král tam posílal služebníky, aby vykonali jeho rozkaz.

V té zlé a smutné době se narodil jedné izraelské matce chlapec. Při jeho narození se naplnil dům jasným světlem, tak jasným, jako by slunce a měsíc spojily svou záři a svítily najednou. Matka dítě ukryla na nejskrytějším místě domu. Ale královi služebníci slídili dnem i nocí. Ať matka přenášela dítě z úkrytu do úkrytu, žádná skrýš se jí nezdála bezpečná. Proto upletla z rákosí košík, vymazala jej smolou, vložila dítě do košíku a běžela s ním k Nilu. Košík s chlapcem položila opatrně blízko břehu na vodu mezi rákosí.

Toho dne seslal Jahve na Egypt veliký žár a Egipt'ané přicházeli k Nilu, aby se vykoupani a osvěžili. K Nilu přišla i faraónova dcera. Trpěla dlouhý čas vyrážkou, a vyhledávala proto se svou družinou odlehlá místa. Rozhrnula rákosí a vstoupila do vody, aby se vykoupana. Tu uviděla, jak se na vlnách houpá košík s chlapcem. Přiblížila se k němu a chlapec se dal do pláče. Pohladila ho, aby ho utišila, a jak se ho dotkla, vyrážka zmizela. Faraónova dcera měla opět krásnou hladkou pleť. Podívala se a řekla:

„To je jistě neobyčejný chlapec a osud o něm rozhodl, aby žil.“

Chlapecova sestra viděla z dálky, jak faraónova dcera předává košík dívkám ze své družiny. Přispěchala a zeptala se:

„Nehledáte snad pro to děťátko chůvu?“

Faraónova dcera se usmála: „Víš o nějaké?“

„Vím,“ přikývlo děvče a přivedlo chlapecovu matku. Tak se stalo, že dítěti byla chůvou vlastní matka.

Faraónova dcera dala chlapci jméno Mojžíš, hebrejsky Móše, vytažený z vody.

Mojžíš vyrůstal v paláci faraónově a sedával u faraónova stolu. Když byly Mojžíšovi tři roky, seděl jednou na klíně faraónovy dcery u královské tabule uprostřed velmožů, knížat a rádců. Pojednou vztáhl ruku po faraónově hlavě,

kaptis la reĝan kronon kaj metis ĝin sur sian propran kapon. La reĝo kaj la korteganoj teruriĝis pro la aŭdaco.

"Kion vi opinias, kiel mi punu la hebrean knabon pro lia aŭdaco?" demandis la faraono.

Magiisto Bileamo respondis:

"Ne pensu, reĝo, ke la infano faris tion, ĉar ĝi estas malgranda kaj senracia. Li estas izraelida knabo kaj saĝa. Li surmetis al si la kronon, ĉar li celas regi super Egiptujo. Plej bone estus preni lian vivon antaŭ ol li plenkreskos."

La faraono vokis juĝistojn kaj saĝulojn por prijuĝi, ĉu li vere devas puni la knabon per morto.

Unu el la juĝistoj respondis: "Juĝu la knabo mem. Alportigu gemon kaj varman karbopeceton. Metu ambaŭ antaŭ la knabon. Se la knabo etendos la manon al la juvelo, ni scios, ke li prenis la kronon intence, kaj li devas morti. Se li mantuŝos ardan karbon, tiam li faris ĉion pro senraciemo kaj li povas vivi."

La faraono ordonis alporti multekostan ŝtonon kaj ardan karbon. La knabo jamjam ekpemis la gemon, sed la Eternulo sendis anĝelon por gvidi la infanan manon. Tial la knabo etendis la manon al la karbo, rapide levis ĝin al la buŝo kaj brulvundis la fingrojn, lipojn kaj langon. De tiam Moseo laŭdire peze parolis. Sed tiu provo savis lian vivon.

Moseo elkreskis je juna viro kaj ekkonadis la suferon de la izraelida nacio. Li amis justecon kaj malfacile toleris la maljuston, kiun la egiptoj faradis al la Izraelidoj.

Foje li vidis egiptan vokton brutale bati israelidan laboriston. Ne povante sin deteni, li alkuris la egipton kaj en kolero mortigis lin. Poste li enfosis lin en la sablo. La sekvan tagon li vidis du izraelidajn virojn batali. Li vokis al ili:

"Ĉu ne sufiĉas, ke vin batas la egiptaj gardistoj?"

Ili respondis al li:

"Kaj kiu destinis vin por juĝi Izraelidojn?"

uchopil královskou korunu a sám si ji posadil na hlavu. Král i dvořané se zděsili nad tou smělostí.

„Co myslíte, jak mám potrestat toho hebrejského chlapce za jeho troufalost?“ otázal se faraón.

Kouzelník Bilám odpověděl:

„Nedomnívej se, králi, že se toho dítě dopustilo, protože je malé a nerozumné. Je to izraelský chlapec a moudrý. Nasadil si korunu, protože usiluje o vládu nad Egyptem. Nejlepší by bylo vzít mu život, dřív než vyroste.“

Faraón zavolal soudce a mudrce, aby posoudili, má-li opravdu chlapce potrestat smrtí.

Jeden ze soudců odpověděl: „Ať chlapec sám nad sebou vyřkne soud. Dej přinést drahokam a žhavý kousek uhlí. Oboje polož před chlapce. Vztáhne-li chlapec ruku po drahokamu, poznáme, že sáhl po koruně s úmyslem, a musí zemřít. Jestli sáhne po žhavém uhlíku, pak udělal všechno z nerozumu a může žít.“

Faraón poručil přinést drahokam a žhavé uhlí. Chlapec užuž sahal po drahokamu, ale Jahve poslal anděla, který vedl dětskou ruku. Proto sáhl chlapec po uhlíku, rychle jej zvedl k ústům a popálil si prsty i rty a jazyk. Od té doby prý Mojžíš ztěžka hovořil. Ale zkouška mu zachránila život.

Mojžíš vyrostl v mladého muže a poznával utrpení izraelského národa. Miloval spravedlnost a těžko snášel křivdu, které se Egyptané dopouštěli na Izraelcích.

Jednou spatřil, jak egyptský dozorce surově bije izraelského dělníka. Neudržel se, vrhl se na Egyptana a ve zlosti ho zabil. Potom jej zahrabal do písku. Druhého dne uviděl, jak se spolu bijí dva izraelští mužové. Zavolal na ně:

„Nestačí vám, že vás bijí egyptští dozorcí?“

Odpověděli mu:

„A kdopak tě určil, abys Izraelce soudil?“

Aŭ ĉu vi volas mortigi ankaŭ nin kiel hieraŭ tiun egipton?'

Moseo ektemis. Li ne sciis, ke homoj parolas pri lia ago. Oni raportis ankaŭ al la faraono, ke Moseo mortigis lian sbiron. Li sendis por Moseo gardistojn. Sed Moseo ne atendis, li jam forkurantis el Egiptujo por eviti punon.

Dum sia fuĝo, li atingis la landon de la maŭroj.

Maŭra reĝo tiam revenantis de milito. Li staris antaŭ la pordegoj de sia sidurbo, sed la urbaj pordegoj ne malfermiĝis antaŭ li. Forirante antaŭ iu tempo li konfidis la administradon de la urbo al la magiisto Bileamo. La magiisto eluzis la foreston de la reĝo, ribeligis la maŭran nacion kontraŭ la reĝo, kaj ekregis mem. Li ordonis ĉirkaŭi la ĉefurbon je du flankoj per novaj altaj muroj. Sur la tria flanko li konservis la malnovajn murojn, sed ordonis fosi profundajn tranĉeojn kaj enkonduki en ilin la akvon de la proksima rivero. Sur la kvara flanko la urbon protektis multaj serpentoj, kiujn li altiris ĉi tien per diversaj magiaĵoj.

Nun la maŭra reĝo staris kun sia armeo antaŭ la urbo kaj ne povis ĝin konkeri. Li provis ataki la urbon trans la ĉirkaŭfosaĵo kaj konstruigis ŝipojn por transiri la akvon. Apenaŭ la ŝipoj kun la militistoj ekvojis al la muroj, la sorĉisto Bileamo ekfunkciigis kaŝitajn muelejojn, kiuj ŝveligis la akvon. Grandegaj ondoj renversis la ŝipojn kaj multaj militistoj dronis.

Moseo venis ĝis la tendaro de la maŭra reĝo. Al la reĝo ekplaĉis la forto de Moseo kaj li alvokis lin helpi dum la sieĝado. Moseo restis en la maŭra tendaro, kaj la reĝo kaj la militistoj baldaŭ rekonis lian kuraĝon kaj saĝon.

La tempo pasis, kaj post naŭ jaroj de vana sieĝado la maŭra reĝo mortis kaj liaj servistoj glorie entombigis lin. Super la tombo estis starigita alta tomboŝtono, kaj sur ĝi skribistoj per surskriboj glorigis ĉiujn kuraĝajn agojn de la reĝo.

Sed oni devis trovi novan reĝon.

Tiam ĉiuj maŭroj demetis siajn vestojn kaj ĵetis ilin sur la teron. Ili kreis grandan amason da vestaĵoj kaj metis sur ĝin Moseon kiel sur tronon.

Nebo nás chceš také zabít jako včera toho Egypt'ana?''

Mojžíš se polekal. Nevěděl, že si o jeho činu lidé povídají. I faraónovi se doneslo, že Mojžíš zabil jeho dozorce. Poslal pro Mojžíše strážce. Ale Mojžíš nečekal, byl už na útěku z Egypta, aby unikl trestu.

Na svém útěku se dostal do země mouřenínů.

Mouřenínský král se tehdy vracel z války. Stanul před bránami svého sídelního města, ale městské brány se před ním neotvíraly. Když před časem odcházel s vojskem do války, svěřil správu města kouzelníkovi Bilámovi. Kouzelník využil královy nepřítomnosti, vzbouřil mouřenínský národ proti králi a sám se zmocnil vlády. Hlavní město kázal obehnat ze dvou stran novými vysokými hradbami. Na třetí straně ponechal staré hradby, dal však vykopat hluboké příkopy a zavést do nich vodu nedaleké řeky. Na čtvrté straně chránily město spousty hadů, které sem přilákal různými kouzly.

Nyní stál mouřenínský král se svým vojskem před městem a nemohl je dobýt. Pokusil se zaútočit na město přes vodní příkop a dal postavit plavidla, která by vodu přeplula. Sotva plavidla s bojovníky zamířila k hradbám, spustil kouzelník Bilám skryté mlýny, které vzdouvaly vodu. Obrovské vlny převrátily plavidla a mnoho bojovníků utonulo. Mojžíš došel až do tábora mouřenínského krále. Králi se zalíbila Mojžíšova síla a vyzval ho, aby pomáhal při obléhání. Mojžíš zůstal v mouřenínském táboře a král a bojovníci brzy poznali jeho odvahu i moudrost.

Čas míjel a po devíti letech marného obléhání zemřel mouřenínský král a služebníci ho slavně pohřbili. Nad hrobem postavili vysoký náhrobek a na něm oslavili písaři v nápisech všechny královy statečné činy.

Ale bylo třeba najít nového krále.

Tu svlékli všichni mouřenínové svůj oděv a odhazovali jej na zem. Nakupili z oděvů velkou hromadu a na ni posadili Mojžíše jako na trůn.

Ili blovis siajn trumpetojn kaj vokis:

"Vivu la reĝo! Vivu la reĝo!"

Ĉiuj ankaŭ la novan reĝon pridonacis. Ili sternis kovrilon antaŭ li kaj ĵetis ĉiujn valoraĵojn, kiujn ili havis, sur ĝin. Iu oran ringon, iu arĝentan moneron, iu gemon.

Post sep tagoj, la nobeluloj de la maŭroj kunvenis ĉe la nova reĝo kaj demandis lin: "Sinjoro, konsilu al ni kiel konkeri la urbojn."

Moseo respondis al ili: "Se vi obeos min kaj faros tion, kion mi ordonos al vi, la urbo falos en viajn manojn. Anoncigu tra la tuta tendaro: Ĉiu, kiu povas, iru en arbaron kaj kaptu tie cikonian idon. Nutru kaj zorgu la junajn cikoniojn ĝis ili plenkreskos kaj trejnu ilin en rapida flugo."

La maŭroj obeis la konsilon de sia reĝo, grimpis je la suproj de cipresoj kaj malsuprenigis junajn cikoniojn. Ili prizorgis ilin kaj trejnis rapide flugi. Kiam la cikonioj plenkreskis, Moseo ordonis lasi ilin dum tri tagoj malsati. Poste li alvokis la militistojn, ke ili alzonigu glavojn, surĉevaliĝu kaj ĉiu kunprenu la edukitan cikonion.

Laŭ la konsilo de Moseo ekatakis la armeo de la flanko, kie la eniron en la urbon gardis serpentoj. Kiam la militistoj alproksimiĝis al la teritorio de la serpentoj, Moseo ekkriis:

"Liberigu la cikoniojn!"

Aro da malsataj cikonioj ĵetis sin sur la serpentojn. Baldaŭ la cikonioj englutis ĉiujn serpentojn. La vojo al la urbo estis libera. La maŭroj invadis la urbon kaj konkeris ĝin. La magiisto Bileamo, kiu ĉion kaŭzis, fuĝis kun siaj filoj kaj fratoj kaj revenis al la faraona kortego.

Moseo supreniris la tronon de la maŭra reĝo kaj regis la maŭran nacion juste. Li regis, ĝis la filo de la mortinta reĝo maturiĝis. Tiam li transdonis la regadon al li kaj forlasis la maŭran landon tiel malriĉa, kiel li venis en ĝin.

Dum sia pilgrimado li envenis la landon Midjan. En la midjana lando vivis maljuna pagana pastro Jitro. Li havis sep filinojn. La filinoj paŝtis la ŝafojn de sia patro kaj ĉiutage venis al puto por ĉerpi akvon por sia ŝafaro.

Vytrubovali na trubky a volali:

„Ať žije král! Ať žije král!“

Každý také nového krále obdaroval. Rozprostřeli před ním příkrývku a házeli na ni, co kdo měl drahocenného. Někdo zlatý prsten, někdo stříbrný peníz, někdo drahokam.

Po sedmi dnech se sešli vznešení mužové mouřenínů u nového krále a žádali ho: „Pane, porad' nám, jak dobýt města.“

Mojžíš jim odpověděl: „Jestli mě poslechnete a uděláte, co vám nařídím, padne město do vašich rukou. Dejte rozhlásit v celém táboře: Ať každý, kdo může, odejde do lesa a chytne tam čapí mládě. Malé čápy opatrujte a pečujte o ně, dokud nevyrostou, a vycvičte je v prudkém letu.“

Mouřenínové poslechlí rady svého krále, vyšplhali se do vrcholků cypřišů a snesli dolů čapí mláďata. Opatrovali je a cvičili v prudkém letu. Když čapí odrostli, poručil Mojžíš, aby je nechali po tři dny hladovět. Potom vyzval bojovníky, aby se opásali meči, vsedli na koně a každý aby vzal s sebou čápa, kterého vychoval.

Na Mojžíšovu radu zaútočilo vojsko ze strany, kde přístup do města hlídali hadi. Když se bojovníci přiblížili k území hadů, zvolal Mojžíš:

„Vypusťte čápy!“

Hejno vyhladovělých čápů se vrhlo na hady. Vkrátku spolykali čapí všechny hady. Cesta k městu byla volná. Mouřenínové vtrhli do města a dobyli je. Kouzelník Bilám, který všechno způsobil, prchl se svými syny a bratry a vrátil se k faraónovu dvoru.

Mojžíš nastoupil na trůn mouřenínského krále a vládl národu mouřenínů spravedlivě. Vládl tak dlouho, dokud nedospěl syn mrtvého krále. Potom mu předal vládu a opustil zemi mouřenínů tak chudý, jak do ní přišel.

Na své pouti došel do země midjánské. V midjánské zemi žil starý pohanský kněz Jitro. Měl sedm dcer. Dcery pásly otcovy ovce a každého dne přicházely ke studni, aby načerpaly vodu pro své stádo.

Ripozante ĉe la puto Moseo vidis ilin veni por akvo kaj midjanaj paŝtistoj malhelpas ilin alveni la puton. Moseo ne toleris maljuston. Li leviĝis kaj helpis la knabinojn. Li forpelis la paŝtistojn kaj trinkigis la ŝafojn. La knabinoj rakontis al sia patro, kiel Moseo intervenis por ili, kaj Jitro invitis lin en sian domon kaj donis al li manĝaĵon kaj trinkaĵon. Moseo rakontis pri sia fuĝo el Egiptujo kaj kiel li vivis en la maŭra lando. Jitro diris al si: Ĉi tiu homo certe forkuris de la maŭroj kaj ili serĉos lin. Mi malliberigos lin kaj favorigos por mi la maŭran reĝon.

Li fermis Moseon en malliberejon, sed unu el la filinoj de Jitro kompatis lin kaj ĉiutage sekrete alportadis al li panon kaj akvon.

Post dek jaroj la filino de Jitro diris al sia patro:

“Neniu serĉas la hebreon, kiun vi malliberigis. Ni rigardu, ĉu li ankoraŭ vivas.”

Jitro ne sciis, ke lia filino alportadis al Moseo manĝaĵon, do li respondis al ŝi:

„La viro estas en malliberejo dek jarojn kaj ricevas nek manĝi nek trinki. Ĉu vi pensas, ke li ankoraŭ povas vivi post tiom da tempo?”

La filino ne volis retiriĝi:

“Ĉu vi ne aŭdis, kiel potenca estas la izraelida Eternulo kaj kiajn miraklojn li povas fari?”

Ili kune iris por vidi la malliberejon de Moseo, kaj efektive, Moseo vivis kaj sanis kaj laŭte laŭdis la dion de siaj prapatroj. Jitro miris pri la miraklo kaj ordonis, ke Moseo estu liberigita, banita kaj pritondata, ke oni donu al li novajn vestojn, sidigu lin al la tablo kaj regaluj. Li akceptis Moseon en sian familion kaj traktis lin amiko.

Moseo restis ĉe Jitro dum multaj jaroj kaj paŝtis liajn ŝafojn.

Foje forkuris kaprido de la grego. Moseo kuris post ĝi kaj trovis ĝin apud rivereto. Ĝi fervore trinkis.

Moseo diris al ĝi ridetante:

“Mi ne sciis, ke vi soifis kaj tial vi forkuris.”

Mojžiŝ odpoĉival u studny a viděl, jak přicházejí pro vodu a jak jim v příchodu ke studni brání midjánští pastýři. Mojžiŝ nesnesl bezpráví. Zvedl se a pomohl dívkám. Zahnal pastýře a napojil ovce. Dívky pověděly otcí, jak se jich Mojžiŝ zastal, a Jitro ho pozval do svého domu a dal mu najíst a napít. Mojžiŝ vyprávěl o svém útěku z Egypta a o tom, jak žil v zemi mouřenínů. Jitro si řekl: Tenhle člověk jistě utekl před mouřeníný a budou ho hledat. Uvězním ho a nakloním si mouřenínského krále.

Uvrhl Mojžiše do vězení, ale jedna z Jitroových dcer se nad ním slitovala a nosila mu denně potají chléb a vodu.

Po deseti letech řekla Jitroova dcera svému otcí:

„Po hebrejském muži, kterého jsi uvěznil, se nikdo neshání. Podívejme se, jestli je ještě naživu.“

Jitro nevěděl, že jeho dcera nosila Mojžišovi potravu, a proto odpověděl:

„Ten člověk je už deset let ve vězení a nedostával jíst ani pít. Myslíš, že po tak dlouhé době může ještě žít?“

Dcera nechtěla ustoupit:

„Copak jsi neslyšel, jak mocný je izraelský Jahve a jaké zázraky dokáže?“

Šli se spolu podívat do Mojžišova vězení a opravdu, Mojžiš byl živ a zdrav a hlasitě chválil boha svých předků. Jitro žasl nad tím divem a poručil, aby Mojžiše vyvedli na svobodu, vykoupali a ostříhali ho, dali mu nové šaty, uvedli ke stolu a pohostili. Přijal Mojžiše do rodiny a choval se k němu jako přítel.

U Jitroa zůstal Mojžiš mnoho let a pásal mu stáda.

Jednou odběhlo ze stáda kůzlátko. Mojžiš se za ním rozběhl a našel je u potoka. Dychtivě pilo.

Mojžiš mu řekl s úsměvem:

„Nevěděl jsem, že jsi mělo žízeň, a že jsi proto odběhlo.“

Kaj li atendis, ĝis la kaprido satrinkos. Poste li prenis la kapridon sur siajn ŝultrojn kaj portis ilin reen al la grego.

La Eternulo tion vidis, kaj diris al Moseo:

“Vi scias, kio estas kunsento kaj kompatato. En viajn manojn mi metos la sorton de mia izraelida anaro.”

Kaj ĉi tie, en la dezerto sub la monto Oreb, aŭ Ĥoreb en la hebrea, Moseo vidis iutage brulantan arbuston. Ĝi brulis, sed ne forbrulis kaj ŝajnis flosi sur akvo, sed la akvo ne damaĝis la flamojn. Moseo volis la strangon, klare brulantan arbustojn trarigardi. Apenaŭ li ekpaŝis, aŭdiĝis el la arbusto la voĉo de la Eternulo:

“Staru, Moseo, staru kie vi estas, kaj ne proksimiĝu. Demetu viajn ŝuojn, vi staras sur sankta loko. Moseo,” aŭdiĝis la voĉo de la Eternulo, “mi vidis, kiel Izraelidoj suferas en Egiptujo. Mi elektis vin elkonduki la izraelan nacion el Egiptujo.”

Moseo defendis sin: “Mondoreganto, mi ne estas tiom forta por elkonduki la Izraelidojn el Egiptujo. Mi eĉ ne estas sufiĉe elokventa, mi malfacile parolas. Kaj mi havas multajn malamikojn en Egiptujo, de kiuj mi forfuĝis.”

La Eternulo en la brulanta arbusto respondis: “Ne timu la malamikojn, ili ĉiuj mortis. Vi elserĉos la faraonon kaj ne bezonas timi.”

Moseo denove defendis sin: “Neniu kredos al mi, ke mi parolis kun vi, kaj neniu min obeos.”

La Eternulo en la ardanta arbusto diris: “Ĵetu vian bastonon sur la teron.”

Moseo ĵetis sian bastonon sur la teron kaj la bastono ŝanĝiĝis je fajra serpento.

Moseo ektimis kaj retiriĝis de ĝi.

“Kaptu la serpenton je la vosto!” ordonis la Eternulo. Moseo kaptis la serpenton je la vosto kaj la serpento denove fariĝis bastono.

“Metu vian manon sur la bruston,” diris la Eternulo. Moseo metis la manon sub la vesto sur la bruston, kaj kiam li eltiris ĝin, ŝi estis blanka kiel neĝo, lepra. Kiam li denove metis ĝin sur sian bruston, ĝi resaniĝis kaj estis kiel antaŭe.

A poŝkal, aŭ se kuzle napoj. Pak vial kuzlatko na ramena a odnesl je zpátky ke stádu.

To spatřil Jahve a pravil Mojžíšovi:

„Víš, co je soucit a milosrdenství. Do tvých rukou vložím osud svého izraelského stáda.“

A zde, v pustině pod horou Oreb, neboli hebrejsky Chóreb, uviděl Mojžíš jednoho dne hořící keř. Keř hořel, ale neshořel a zdálo se, že pluje po vodě, ale voda plamenům neubližovala. Mojžíš si chtěl zvláštní, jasně planoucí keř prohlédnout. Sotva vykročil, ozval se z keře Jahvův hlas:

„Stůj, Mojžíši, stůj tam, kde jsi, a nepřibližuj se. Zuj své střevice, stojíš na posvátném místě. Mojžíši,“ zazníval Jahvův hlas, „viděl jsem, jak trpí izraelský lid v Egyptě. Vyvolil jsem tě, abys vyvedl izraelský národ z Egypta.“

Mojžíš se bránil: „Pane světa, nemám tolik síly, abych mohl vyvést Izraelce z Egypta. Nejsem ani dost výřečný, hovořím ztěžka. A mám v Egyptě plno nepřátel, před kterými jsem uprchl.“

Jahve v hořícím keři odpověděl: „Neboj se nepřátel, všichni jsou mrtvi. Vyhleďš faraóna a nemusíš mít strach.“

Mojžíš se bránil znovu: „Nikdo mi neuvěří, že jsem s tebou hovořil, a nikdo mě neposlechne.“

Jahve v hořícím keři řekl: „Hod' na zem svou hůl.“

Mojžíš hodil svou hůl na zem a hůl se proměnila v ohnivého hada. Mojžíš se ulekl a ustoupil před ním.

„Chyť hada za ocas!“ přikázal Jahve. Mojžíš chytil hada za ocas a had se opět proměnil v hůl.

„Polož svou ruku na hrud',“ řekl Jahve. Mojžíš vsunul ruku pod oděv na hrud', a když ji vytáhl, byla bílá jako sníh, malomocná. Když ji vložil znovu na hrud', uzdravila se a byla jako dřívě.

„Kaj se ili ankoraŭ ne kredos vin, prenu akvon el la rivero kaj verŝu ĝin sur la teron. La akvo sur la tero fariĝos sango.”

Moseo ne plu defendis sin kaj ĉesis dubi, ĉu la Izraelidoj kredos al li, ke li plenumas la ordonon de la Eternulo. Ĉu la arbusto ne estis bildo de Izraelidoj? La arbusto brulis, sed la flamoj ne detruis ĝin. Ankaŭ la Izraelidoj estas afliktataj de la egiptoj, sed eĉ la egiptoj ne sukcesos ekstermi ilin.

Kaj la Eternulo liberigis Moseon kaj sendis renkonte al li Aaronon por helpi lin en lia malfacila laboro.

Moseo kaj lia frato Aarono venis en Egiptujon al la Izraelidoj kaj predikis al ili la mesaĝon de la Eternulo. Izraelidoj ekkredis kaj ĝojis, ke venis fino de malfacilaĵoj kaj suferoj. En la dua tago Moseo kaj Aarono iris viziti faraonon. Estis alia faraono ol tiu, kiun Moseo konis kiel infano. Moseo ĵetis sian bastonon sur la teron kaj la bastono fariĝis serpento. Antaŭ la pordego de la faraona palaco estis ĉenligitaj junaj leonoj. Ili gardis la palacan enirejon, por ke neniu mortemulo povu proksimiĝi al la faraono. Kiam ajn la faraono decidiĝis akcepti iun en sia palaco, li sendis al la enirejo magiistojn, por ke ili trankviligu la bestojn per siaj sorĉoj.

Sed Moseo ne bezonis helpon de egiptaj magiistoj. Li levis sian bastonon super la leonojn kaj deĉenigis ilin. La leonoj sekvis lin, gaje saltante kiel hundoj, kiam ilia mastro revenas. Tiel li venis antaŭ la faraonon. La faraono mirante ekstaris de sia trono.

"Kiu sendas vin ĉi tien?" li demandis Aaronon kaj Moseon.

Ili respondis: "La Eternulo, dio de Izraelo, sendas nin. Liberigu la Izraelidojn, kiuj suferas en via lando."

Faraono diris: "Mi ne konas vian dion. Kaj mi ne liberigos la Izraelidojn. Moseo ĵetis sian bastonon sur la teron kaj la bastono fariĝis serpento. La faraono ekridis: „Ĉu ĉi tio estas signopruvo, kion kapablas via dio? Ĉu vi forgesis, ke en Egiptujo loĝas la plej bonegaj magiistoj?" Kaj li alvokis knabojn kaj infanetojn, kiuj ne estis pli ol kvar aŭ kvinjaraj. La infanoj ĵetis bastonetojn sur la teron kaj la bastonetoj fariĝis serpentoj.

„A kdyby ti ještě nevěřili, naber z řeky vody a vylij ji na zem. Voda se promění na zemi v krev.“

Mojžíš se už nebránil a přestal pochybovat, zda mu Izraelci uvěří, že plní Jahvův příkaz. Nebyl snad hořící keř obrazem izraelského lidu? Keř hořel, ale plameny jej nezničily. Také izraelský lid je sužován Egyptany, ale ani Egyptanům se nepodaří jej vyhladit.

Jahve propustil Mojžíše a poslal mu vstříc Áróna, aby mu v jeho těžkém úkolu pomáhal.

Mojžíš a jeho bratr Árón přišli do Egypta k Izraelským a zvěstovali jim Jahvovo poselství. Izraelští uvěřili a zaradovali se, že nastal konec strádání a útrap. Druhého dne šel Mojžíš s Árónem navštívit faraóna. Byl to jiný faraón, než kterého poznal Mojžíš jako dítě. Mojžíš hodil svou hůl na zem a hůl se proměnila v hada. Před bránami faraónova paláce byli uvázaní na řetězech mladí lvi. Hlídali palácový vchod, aby se k faraónovi nemohl přiblížit žádný smrtelník. Kdykoliv se faraón rozhodl někoho ve svém paláci přijmout, posílal ke vchodu kouzelníky, aby svými kouzly šelmy uklidnili.

Ale Mojžíš nepotřeboval pomoc egyptských kouzelníků. Vztáhl nad lvy svou hůl a odvázal je z řetězu. Lvi ho následovali a vesele poskakovali jako psi, když se jim vrátí pán. Tak přišel před faraóna. Faraón se s údivem zvedl z trůnu.

„Kdo vás sem posílá?“ zeptal se Aróna a Mojžíše.

Odpověděli: „Posílá nás Jahve, izraelský bůh. Propuť izraelský lid, který ve tvé zemi trpí.“

Faraón řekl: „Neznám vašeho boha. A Izraelce nepropustím.“

Mojžíš hodil svou hůl na zem a hůl se proměnila v hada.

Faraón se dal do smíchu: „Tohle je znamení, které dovede tvůj bůh? Zapomněl jsi snad, že v Egyptě žijí nejznamenitější kouzelníci?“ A zavolal chlapce a malé děti, které nebyly starší než čtyři nebo pět let. Děti hodily na zem hůlky a hůlky se proměnily v hady.

Sed la bastono de Moseo, transformita en serpenton, englutis ĉiujn serpentojn de Egiptujo, kaj kiam ĝi fariĝis denove bastono, ĝi ne estis pli forta ol antaŭe. Faraono miris, sed ne faris tion, kion postulis Moseo.

Tiam la Eternulo diris al Moseo: Ŝanĝu ĉian akvon de Egiptujo en sangon."

Moseo defendis sin: "Neniu ĵetas ŝtonon en la puton, el kiu li trinkis. Mi ĵetitis en Nilon kaj la ondoj de Nilo ne pereigis min. Ĉu mi punu ilin por tio?"

"Do Aaronon tion faru," diris la Eternulo. Aaronon frapis la akvon per sia bastono kaj anstataŭ akvo en la fluejo de Nilo fluis sango. Kaj ĉiuj riveretoj kaj lagoj kaj fontoj ŝanĝiĝis en sangon, kaj sango aperis anstataŭ akvo en la kruĉoj kaj en la potoj. Tio estis la unua puno, kiun la Eternulo sendis sur Egiptujon. Sed la faraono la Izraelidojn ne liberigis.

Do la Eternulo sendis je la egiptoj ankoraŭ naŭ plagojn.

La dua egipta plago estis ranoj. Ili eliris el ŝlimejoj kaj kovris la tutan landon, eĉ la loĝejojn, eĉ la palaco de la faraono estis plena de ranoj. Tiam la faraono petis Moseon kaj Aaronon, ke ili forpelu la ranojn el la egipta lando kaj li liberigos Izraelidojn. Moseo plenumis la deziron de la faraono, sed tiu ne plenumis sian promeson.

Egiptujo ricevis do la trian plagon. Aaron frapis la polvon, kiu kovris la vojon, kaj ĉia polvo en la tuta lando egipta fariĝis kuloj, ĝenaj muŝoj kaj pedikoj. Insektoj kovris la teron, paŝtantajn gregojn, turmentis la homojn, kaj ne estis eĉ unu loko, kiun la insektoj ne atingis. La faraono denove vokis Moseon kaj Aaronon por eviti novan suferon de Egiptujo. Sed kiam ili obeis kaj Egiptujo malŝarĝiĝis, la faraono denove ne liberigis Izraelidojn.

Do la insektan plagon sekvis nova plago. Sovaĝaj bestoj inundis Egiptujon, damaĝante kaj brutojn kaj homojn. Sed eĉ tio ne kortuŝis la faraonon. Tiam lepro pereigis la egiptan popolon. Plago sekvis plagon. Bruta pesto detruis la egiptajn gregojn, hajloj batis la rikolton, kaj kion ne batis la hajloj, formanĝis nuboj de akridoj, kiuj descendis sur Egiptujon. Kaj la faraono ĉiam promesis kaj ne plenumis siajn promesojn.

Ale Mojziŝova hŭl promeĉita v hada pohltila vŝechny egyptskŕ hady, a kdyŝ se opŕt stala holŕ, nebyla o nic silnŕjŝŕ neŝ dŕive. Faraŕn se divil, ale neuĉinil, oĉ Mojŝŕŝ ŝadal.

Tu řekl Jahve Mojŝŕŝovi: „Promŕn vŝechnu egyptskou vodu v krev.“ Mojŝŕŝ se brŕnil: „Nikdo nehŕzŕ kŕmen do studny, z které se napil. Byl jsem vhozen do Nilu a vlny Nilu mŕ nepohŕbily. Mŕm je za to potrestat?“

„Ať to tedy uĉinŕ Áron,“ řekl Jahve. Áron udeřil holŕ do vody a mŕsto vody tekla korytem Nilu krev. A vŝechny potoky a jezera a prameny se promŕnily v krev a takŕ ve dŝbŕnech a v hrncŕch se ukŕzala krev mŕsto vody. To byl prvŕnŕ trest, který seslal Jahve na Egypt. Ale faraŕn Izraelce nepropustil.

I poslal Jahve na Egyptŕany jeŝtŕ devŕt ran.

Druhŕ egyptskŕ rŕna byly ŝaby. Vystoupily z baŝin a pokryly celou zemi, i pŕŕbytky, i faraŕnŭv palŕc byl plŕnŕ ŝab. Tehdy faraŕn prosil Mojŝŕŝe i Árona, aby zahnali ŝaby z egyptskŕ zemŕ, ŝe propustŕ izraelskŕ lid. Mojŝŕŝ splnil faraŕnovu pŕŕnŕ, ale faraŕn svŕj slib nedodrŝel.

Tu stihla Egypt tŕetŕ rŕna. Áron udeřil do prachu, který pokrŕval cestu, a vŝechnen prach v celŕ egyptskŕ zemŕ se promŕnil v komŕry, obtŕŝnŕ mouchy a vŝi. Hmyz pokryl zemi, pasouĉŕ se stŕda, suŝoval lidi a nebylo jedinŕho mŕsta, kam by se hmyz nedostal. Faraŕn opŕt zavolal Mojŝŕŝe a Árona, aby odvrŕtili od Egypta novŕ utrpenŕ. Ale kdyŝ poslechli a Egyptu se ulevilo, faraŕn opŕt Izraelce nepropustil.

I vystŕŕdala hmyzŕ pohromu novŕ pohroma. Dravŕ zvŕř zaplavila Egypt a ŝkodila dobytku i lidem. Ale ani to nepohnulo faraŕnem. Potom hubilo egyptskŕ lid malomocenstvŕ. Rŕna stŕhala rŕnu. Dobytĉŕ mor zniĉil egyptskŕ stŕda, kroupy potloukly ŭrodu, a co nepotloukly kroupy, poŝřela mraĉna kobylek, která se snesla na Egypt. A faraŕn stŕle sliboval a svŕ sliby neplnil.

Do ankoraŭ naŭa plago frapis Egiptujon. La tuta Egiptujo vualiĝis en profunda mallumo. La mallumo vekis maltrankvilon kaj timon en la homoj kaj daŭris dum tri plenaj tagoj. Ĝis hodiaŭ ni nomas densan mallumon egipta. Mallumo kuŝis sur ĉio, sed en la loĝejoj de Izraelidoj estis lumo. La faraono eĉ ĉifoje ne lasis Izraelidojn iri. Kaj tial falis sur Egiptujon deka plago, la plej kruela el ĉiuj.

Moseo diris al Izraelidoj: "Buĉu ĉivespere po unu ŝafido por ĉiu familio. Trempu faskon da hisopo en ĝian sangon kaj ŝmiru per la sango la pordokadron de sia domo. Ĉivespere la Eternulo traigos Egiptujon kaj mortigos ĉiujn unuenaskitojn. Kie li vidos sangon sur la pordo, li ne eniros."

Izraelidoj faris, kiel diris al ili Moseo. Je noktomezo la faraono estis vekita per granda krio, kiu leviĝis el ĉiuj domoj de Egiptujo. Estis eĉ ne unu egipta familio, en kiu la unuenaskita filo tiun nokton ne mortis. Eĉ la tomboj de la unuenaskitoj estis ruinigitaj de sovaĝaj hundoj. Eĉ la domon de la faraono la morto ne evitis. Kaj kiel okazas, granda sufero de popolo ne kortuŝis la reganton. Nur kiam malfeliĉo venis eĉ sub la faraonan tegmenton, li alvokis Moseon kaj Aaronon.

Moseo kaj Aaronon venis al li meze de la nokto plena de malĝojo. La faraono haste ordonis al ili: "Foriru rapide el mia lando kun via popolo. Kunprenu viajn gregojn, kiel vi postulis. Nur rapide foriru."

Izraelidoj haste prepariĝis por la vojaĝo kaj eĉ ne sufiĉis la panojn baki. Ili ligis la kneditan paston en mantelojn kaj forportis ilin kun siaj havaĵoj. Jozefo, la antikva prapatro de Izraelidoj, iam antaŭ sia morto petegis sian idaron: Se vi iam forlasus Egiptujon, kunprenu miajn ostojn. Ne lasu ilin en la egipta lando. Post sia morto Jozefo estis entombigita en la teron kaj la kampo ĉirkaŭ lia tombo laŭdire donadis multfojan rikolton. Kiam la egiptoj rimarkis tion, ĉiuj volis havi la ĉerkon de Jozefo enterigita sur sia kampo. Unu de la dua elfosadis ĝin nokte el la tero kaj portadis ĝin al sia terposedo. La tiama reĝo de Egiptujo ankaŭ eksciis pri tio kaj konsultis siajn aŭguristojn, kiel trakti la ĉerkon.

Tak postihla Egiptojn jeŝtĉ devatĉ rĉna. Celĉy Egiptojn se zahalil do hlubokĉ tmy. Tma probouzela v lidech ũzkost a strach a trvala plnĉ tŕi dny. Podnes řikĉme hustĉ tmĉ egiptskĉ tma. Tma spoĉivala na vŝem, ale v pŕibytĉich Izraelĉŭ bylo svĉtlo. Faraŕn nepropustil Izraelce ani tentokrĉt. A proto dopadla na Egiptojn desĉtĉ rĉna, nejkruetĉjŝi ze vŝech.

Mojŝiŝ řekl Izraelskĉm:„Zabijte dnes veĉer pro kaŝdrou rodinu berĉnka. Namoĉte do jeho krve svazeĉek rostliny yzopu a pomaŝte krvĉ veŕeje domovnich dveŕi. Dnes v noci pŭjde Jahve Egiptem a bude pobĉjet vŝechny prvorozenĉ. Kde spatŕi na dveŕich krev, nevstoupĉ.“

Izraelci uĉinili, jak jim Mojŝiŝ poradil. O pŭlnoci probudil faraŕna velikĉ nĉrek, kterĉ stoupal ze vŝech egiptskĉch domŭ. Nebylo jedine egiptskĉ rodiny, aby v nĉ tĉto noci prvorozenĉ syn nezemŕel. I hroby prvorozenĉch pustoŝili divocĉ psi. Smrt se nevyhnula ani faraŕnovu domu. A jak to bĉvĉ, velikĉ utrpenĉ lidu vladaŕem nepohnulo. Teprve kdyŝ neŝtĉstĉ vstoupilo i pod faraŕnovu stŕechu, zavolal Mojŝiŝe a Ārŕna.

Mojŝiŝ a Ārŕn pŕiŝli k nĉmu uprostŕed noci plnĉ zĉrmutku. Faraŕn jim chvatnĉ pŕikĉzal: „Vyjdĉte rychle se svĉm lidem z mĉ zemĉ. Vezmete s sebou i svĉ stĉda, jak jste ŝadali. Jen rychle odejdĉte.“

Izraelci se ve spĉchu pŕichystali na cestu a nestaĉili ani napĉci chlebŭ. Zavĉzali zadĉlanĉ tĉsto do plĉŝtŭ a odnĉseli je se svĉm majetkem.

Josef, dĉvnĉ pŕedek Izraelĉŭ, kdysi pŕed svou smrtĉ prosil potomky: Kdybyste nĉkdy opouŝtĉli Egiptojn, vezmete s sebou mĉ kosti. Nenechte je v egiptskĉ zemi. Po smrti byl Josef pohŕben do zemĉ a pole kolem jeho hrobu nesla pŕy mnohonĉsobnou ũrodu. Kdyŝ si toho Egiptĉanĉ vŝimli, kaŝdĉy ĉtĉl mĉt Josefovu rakev pohŕbenu na svĉm poli. Jeden druhĉmu ji vykopĉval za noci ze zemĉ a odnĉsel na svŭj pozemek. Dovĉdel se o tom i tehdeŝi krĉl Egiptojn a poradil se se svĉymi vĉŝtci, jak by mĉl s rakvĉ naloŝit.

La aŭguristoj kaj sorĉistoj diris: „Nilo estas la patro de rikolto en Egiptujo. La ĉerkon de Jozef ni subakvigas en Nilon, kaj la akvo de la rivero multigos rikoltojn de ĉiuj egiptoj, kaj neniam estos malsato en la lando. Sed ni enriverigos Jozefon sekrete, por ke Izraelidoj ne eksciuj pri lia tombo. Antaŭ sia morto Jozefo igis ilin ĵuri, ke ili ne forlasos Egiptujon sen li. En la ondoj de Nilo li estos antaŭ Izraelidoj bone kaŝita kaj Izraelidoj ne foriros el Egiptujo sen li.”

Jozef estis entombigita en Nilo, sed post longaj kaj longaj jaroj neniuj sciis, kie li kuŝas. Moseo ne volis forlasi Egiptujon sen plenumi la deziron de sia delonga prapatro. Jam antaŭe li serĉis lian tombon kaj ne trovis ĝin. Neniuj konis lian tombon. En la ekscitaj momentoj antaŭ la foriro al Moseo allamis maljuna israelida virino.

“Mi scias, kion vi serĉas, Moseo,” ŝi diris, “neniuj sciis pri la tombo de Jozefo, ĉar neniuj memoras tiom, kiom mi. Sed mi kondukos vin al lia tombo.”

La maljunulino marŝis antaŭ Moseo en la malluma nokto al Nilo. Ŝi montris de la bordo la mallaŭte moviĝantan fluon kaj diris: “Jen la tombo de Jozefo. Mi vidis, kiel en ĉi tiu loko la egiptaj magiistoj ĵetis plumban ĉerkon kun la korpo de Jozefo en la riveron, por ke ĝi neniam elakviĝu.”

Moseo prenis malnovan pokalon de Jozefo kaj rompis ĝin en kvar pecojn. Sur unu peceto li skizis bildon de leono, sur alia de aglo, sur la tria virbovon kaj sur la kvara homan staturon. Tiam li ĵetis la fragmento kun leono en la ondojn kaj kriis:

“Jozefo, nia tempo plenumiĝis. Ni venis plenumi malnovan promeson. Leviĝu el la profundo de Nilo, por ke ni eliru Egiptujon kun vi.”

Sed la ĉerko kun restaĵoj de Jozefo ne aperis. Moseo ĵetis en la riveron la peceton kun la bildo de aglo kaj vokis denove. Eĉ ĉifoje la ĉerko ne floris al la surfaco. Li ĵetis en la ondojn de Nilo plian fragmenton kun bildo de virbovo, kaj eĉ ĉifoje la ĉerko ne aperis. Fine li ĵetis en la riveron la fragmenton kun homa staturo kaj vokis. Nur nun la surfaco moviĝis, la ondoj leviĝis, kaj la akvo malfermiĝis kiel disvolviĝanta floro kaj elportis la ĉerkon de Jozefo al la surfaco.

Veŝtci a kuzelnici řekli: „Nil je otcem egyptské úrody. Spustíme Josefovou rakev do Nilu a voda řeky rozmnoží úrodu všem Egyptanům a v zemi nezavlaďne nikdy hlad. Ale pohřbíme Josefa do řeky tajně, aby se o jeho hrobu nedověděli Izraelci. Josef je před smrtí zapřísáhl, aby bez něho neopouštěli Egypt. V nilských vlnách bude před Izraelskými dobře schován a Izraelci bez něho z Egypta neodejdou.“

Josef byl pohřben v Nilu, ale po dlouhých a dlouhých letech nikdo nevěděl, kde leží. Nyní se přiblížil okamžik, kdy měli Izraelští opustit Egypt. Mojžíš nechtěl odejít z Egypta, aniž splnil přání svého dávného předka. Pátral už dříve po jeho hrobě a nemohl jej najít. Nikdo neznal jeho hrob. Ve vzrušených chvílích před odchodem se přibelhala k Mojžíšovi izraelská stařena.

„Vím, co hledáš, Mojžíši,“ řekla, „nikdo neví o Josefově hrobě, protože nikdo nepamatuje tolik, co já. Ale já tě k jeho hrobu dovedu.“ Stařena kráčela před Mojžíšem temnou nocí k Nilu. Ukázala z břehu na tiše plynoucí proud a řekla: „Tady je Josefův hrob. Viděla jsem, jak na tomto místě vhodili egyptští kouzelníci do řeky olověnou rakev s Josefovým tělem, aby nikdy nevyplula.“

Mojžíš vzal starý Josefův pohár a rozlomil jej na čtyři kusy. Na jeden střep načrtl obraz lva, na druhý orla, na třetí býka, na čtvrtý podobu člověka. Pak hodil do vln střep se lvem a zvolal:

“Josefe, náš čas se naplnil. Přišli jsme splnit dávný slib. Vystup z nilských hlubin, abychom mohli opustit Egypt s tebou.”

Ale rakev s Josefovými pozůstatky se neukázala. Mojžíš hodil do řeky střep s obrazem orla a volal znovu. Ani tentokrát nevyplula rakev na hladinu. Hodil do nilských vln ještě střep s obrazem býka, a ani tentokrát se rakev neobjevila. Nakonec vhodil do řeky střep s podobou člověka a zavolal. Teprve teď se hladina pohnula, vlny se vzpěnily a voda se otevřela jako květ, když se rozvíjí, a vynesla na povrch Josefovou rakev.

Moseo ĝin tiris al la tero kaj prenis kun siaj kunuloj al la Izraelidoj. En la sama nokto Izraelidoj ekvojaĝis el Egiptujo en novan hejmon, kiun la Eternulo promesis al ili. Komenciĝis longa vojaĝo en la promesitan landon.

La nokto pasis kaj la konstruaĵoj, pri kiuj la Izraelidoj laboris, estis unuafoje forlasitaj. Neniu daŭrigis la malfacilan laboron. En plena taglumo la faraono decidiĝis alimaniere. Li ordonis jungi ĉarojn kaj kunvenigi armeon. Li eliris kun la armeo kontraŭ Izraelidojn por revenigi ilin.

Izraelidoj ripozis post longa marŝado ĉe Ruĝa Maro. Subite aperis sur la horizonto polvonubo, en kiu briletis en la sunradioj armiloj kaj kaskoj. Izraelidojn kaptis timo antaŭ la egiptoj kaj ili kriis al Moseo: "Kial vi kondukis nin en la dezerton? Ni povus morti ankaŭ en Egiptujo. Pli bone estas servuti ol pereji ĉi tie."

Moseo diris: "Ne timu; la Eternulo estas kun ni. Rigardu bone la egiptojn, kiuj proksimiĝas al ni, hodiaŭ vi vidas ilin lastfoje."

Kaj Moseo levis sian bastonon super la maron. La akvo ŝaŭmiĝis, la ondoj ektimis, retiriĝis, kaj la maro montris sian fundon. La akvo disiĝis kaj staris senmove kvazaŭ glaciiginta. En la maro leviĝis dek du altaj muroj, kaj inter ili aperis vojoj. Moseo ordonis al Izraelidoj sekvi lin. Li descendis kun ili al la fundo de la maro kaj kondukis ilin inter altajn akvajn murojn. En la muroj estis fenestroj kaj izraelidaj vicoj, transirantaj al la alia bordo povis vidi unu la alian. Tuj kiam la egiptoj kun siaj ĉaroj kaj rajdantoj alvenis la marbordon kaj vidis antaŭ si vojon inter la akvaj muroj, ili alrapidis ĝin.

Izraelidoj eliris el la maro la unuaj. Kiam ili staris sur la bordo kaj rigardis malantaŭen, la egiptoj estis duonvoje. La bruado de radoj, armiloj kaj voĉoj anoncis la alproksimiĝon de la egipta armeo. Moseo denove levis la manon kun la bastono super la maron kaj la akvomuroj komencis kolapsi kaj kraki, la fluanta akvo superfortis la armeon de la faraono, kuŝiĝis sur iliaj ĉaroj kaj rajdantoj, la ondoj kuniĝis en la surfacon kaj la maro fermiĝis tiel rapide kiel ĝi disiĝis.

Mojziŝ ji vytáhl na pevninu a odnesl ji se svými druhy Izraelcům. Ještě tu noc se vydal izraelský lid na cestu z Egypta za novým domovem, který mu Jahve přislíbil. Začala dlouhá pouť do zaslíbené země.

Noc minula a stavby, na kterých Izraelci pracovali, byly poprvé opuštěné. Nikdo nepokračoval v těžké robotě. Za bílého dne se faraón rozhodl jinak. Rozkázal zapřáhnout do vozů a shromáždit vojsko. Vytáhl s vojskem na Izraelce, aby je přivedl zpět.

Izraelci odpočívali po dlouhém pochodu u Rudého moře. Pojednou se objevil na obzoru oblak prachu, v kterém se zableskly v paprscích slunce zbraně a přílby. Strach z Egyptanů zachvátil Izraelské a volali na Mojžiše: „Proč jsi nás zavedl na poušť? Zemřít jsme mohli i v Egyptě. Lepší je robotovat než tady zahynout.“

„Nebojte se,“ řekl Mojžiš, „Jahve je s námi. Dobře se podívejte na Egyptany, kteří se k nám blíží, dnes je vidíte naposledy.“

A Mojžiš zvedl svou hůl nad moře. Voda se vzpěnila, vlny se polekaly, ustoupily a moře ukázalo své dno. Voda se rozestoupila a stála bez pohnutí, jako by zmrzla. V moři povstalo dvanáct vysokých stěn a mezi nimi se ukázaly cesty. Mojžiš pokynul Izraelským, aby ho následovali. Sestoupil s nimi na mořské dno a vedl je mezi vysokými vodními stěnami. Ve stěnách byla okna a izraelské zástupy přecházející k druhému břehu se navzájem viděly. Jakmile se přihnali Egyptané se svými vozy a jezdci na mořské pobřeží a spatřili před sebou cestu mezi vodními stěnami, pustili se chvatně po ní.

Izraelci vystoupili z moře první. Když stanuli na břehu a ohlédli se, byli Egyptané v půli cesty. Lomoz kol, řinčení zbraní a hluk hlasů ohlašoval blížící se egyptské vojsko. Mojžiš vztáhl opět ruku s holí nad moře a vodní zdi se začaly bortit a pukát, řinoucí se voda zavalila faraónovo vojsko, ulehla na jeho vozy a jezdce, vlny se spojily v hladinu a moře se zavřelo stejně rychle, jako se rozestoupilo.

La egiptoj, kiuj nesenteme ĵetadis izraelajn knabojn en akvon, por ke ili mortu, nun en akvo dronis.

De la maro Izraelidoj direktis en la dezerton kaj vagis dum tri tagoj en suna varmego. Ili trinkis la tutan provizon de akvo kaj turmentataj de soifo trenis sin antaŭen. Fine aperis antaŭ ili fonto. Sed la akvo netrinkeblis, ĝi estis amara. Izraelidoj priveadis sian sorton. Moseo ne lamentis. Li rompis branĉojn de proksima arbo kaj metis ilin en la akvon. La ligno prenis la tutan amarecon de la akvo kaj Izraelidoj estingis sian soifon. Ili daŭrigis sian vojaĝon tra la vasta dezerto kaj ekturmentis ilin malsato. Ili ribelis:

„En Egiptujo ni suferis, sed ni ĉiam manĝis. Kial vi kondukis nin en la dezerton, Moseo? Ĉu vi volas mortigi nin per malsato?”

Moseo diris: "Atendu ĝis la vespero. Vespere vi manĝos viandon kaj panon matene. Kaj vi ĉiuj satiĝos."

Vespere Izraelidoj ektendaris en la dezerto. Ili atendis, grumblis kaj dubis pri la vortoj de Moseo. Je la fino de la tago descendis en la tendaron aroj da koturnoj, kiel varma orienta vento kolektas velkintajn florojn de la arboj. Koturnoj kovris la tendaron kaj tiel plenumiĝis, kion Moseo antaŭdiris. Antaŭmatene ekblovis norda vento kaj balais la dezerton, malpeza pluvo lavis la teron ĝis ĝi estis pura kiel tablo, kaj matene, kiam la Izraelidoj vekigis, ĉirkaŭ ili sur la pura tero kuŝis amasoj da io blanka, kio falis sur la teron kun la matena roso. Ĝi aspektis kiel abundo de blankaj semoj.

"Man hu? Kio estas ĉi tio?" ili demandis. "Ĉi tio estas la pano, kiun mi promesis al vi," diris Moseo.

Izraelidoj kolektis la strangan manĝaĵon kaj ĉiu manĝis ĝissate. Ili nomis lin manao. Al junuloj la manao gustumis kiel pano kaj viando, la maljunuloj facile glutadis ĝin kiel oleon, kaj al infanetoj ĝi gustumis dolĉe kiel mielo. Kiam sur la manaon brilis la suno, ĝi degelis kaj manaaj riveretoj fluis malsupren al granda maro. Cervoj, kapreoloj kaj antilopoj kaj aliaj arbobestoj alvenadis la riveretojn de manao kaj trinkis el ĝi. Kiam ĉasisto kaptis beston, kiu trinkis el tiuj riveretoj kaj rostis ĝian viandon,

Egipt'anoj, kiuj necitelnice hĉizis izraelajn knabojn en akvon, por ke ili mortu, nun en akvo dronis.

De la maro Izraelitoj direktis en la dezerton kaj vagis dum tri tagoj en suna varmego. Ili trinkis la tutan provizon de akvo kaj turmentataj de soifo trenis sin antaŭen. Fine aperis antaŭ ili fonto. Sed la akvo netrinkeblis, ĝi estis amara. Izraelitoj priveadis sian sorton. Moseo ne lamentis. Li rompis branĉojn de proksima arbo kaj metis ilin en la akvon. La ligno prenis la tutan amarecon de la akvo kaj Izraelitoj estingis sian soifon. Ili daŭrigis sian vojaĝon tra la vasta dezerto kaj ekturmentis ilin malsato. Ili ribelis:

„En Egiptujo ni suferis, sed ni ĉiam manĝis. Kial vi kondukis nin en la dezerton, Moseo? Ĉu vi volas mortigi nin per malsato?”

Moseo diris: "Atendu ĝis la vespero. Vespere vi manĝos viandon kaj panon matene. Kaj vi ĉiuj satiĝos."

Vespere Izraelitoj ektendaris en la dezerto. Ili atendis, grumblis kaj dubis pri la vortoj de Moseo. Je la fino de la tago descendis en la tendaron aroj da koturnoj, kiel varma orienta vento kolektas velkintajn florojn de la arboj. Koturnoj kovris la tendaron kaj tiel plenumiĝis, kion Moseo antaŭdiris. Antaŭmatene ekblovis norda vento kaj balais la dezerton, malpeza pluvo lavis la teron ĝis ĝi estis pura kiel tablo, kaj matene, kiam la Izraelitoj vekigis, ĉirkaŭ ili sur la pura tero kuŝis amasoj da io blanka, kio falis sur la teron kun la matena roso. Ĝi aspektis kiel abundo de blankaj semoj.

"Man hu? Kio estas ĉi tio?" ili demandis. "Ĉi tio estas la pano, kiun mi promesis al vi," diris Moseo.

Izraelitoj kolektis la strangan manĝaĵon kaj ĉiu manĝis ĝissate. Ili nomis lin manao. Al junuloj la manao gustumis kiel pano kaj viando, la maljunuloj facile glutadis ĝin kiel oleon, kaj al infanetoj ĝi gustumis dolĉe kiel mielo. Kiam sur la manaon brilis la suno, ĝi degelis kaj manaaj riveretoj fluis malsupren al granda maro. Cervoj, kapreoloj kaj antilopoj kaj aliaj arbobestoj alvenadis la riveretojn de manao kaj trinkis el ĝi. Kiam ĉasisto kaptis beston, kiu trinkis el tiuj riveretoj kaj rostis ĝian viandon,

ĝi odoris alimaniere ol rostita viando kaj ĝia delikata gusto ne estis komparebla kun io ajn en la mondo. Izraelidoj manĝis manaon dum longaj jaroj, se priminacis ilin malsato.

Post pena pilgrimado la amasoj de Izraelidoj atingis regionon, kie estis eĉ ne guto da akvo. Turmentataj de soifo ili komencis denove grumbli kontraŭ Moseo. Moseo levis sian bastonon kaj frapis la rokon kaj akvo elfluis el la roko kaj estis sufiĉe por la popolo kaj la ŝafoj.

Ne nur malsato kaj soifo turmentis Izraelidojn en la dezerto. Ili renkontis ankaŭ aliajn danĝerojn. Amalek, ido de Esavo, eksciis pri ilia marŝo tra la dezerto. Li sekvis iliajn vicojn kiel urso, embuskanta malfruulojn. Tiujn, kiuj restis malantaŭe lacaj aŭ forlasis la tendaron individue, Amalek embuskadis kaj buĉadis sen kompatato. Amalek soifis pri sango kiel sovaĝiĝinta hundo kaj li kaj lia popolo ankaŭ kiel la unuaj komencis batalon kun Izraelidoj. Moseo sendis kontraŭ li la plej bravajn homojn kaj staris sur montopinto kun la bastono en la mano. Dum la manoj de Moseo estis etenditaj, Izraelidoj venkantis, sed kiam ili falis de laceco, venkantis Amalek. Do Izraelidoj alsaltis kaj subtenis la etenditajn manojn de Moseo kaj tenis ilin ĝis la sunsubiro. Amalek kun sia popolo perdis la batalon kaj fuĝis.

Trian monaton post la tago, kiam Izraelidoj eliris el Egiptujo, ili venis en la Sinajo-dezerton kaj ektendaris apud la monto Sinajo. Moseo supreniris la monton kaj parolis kun la Eternulo. Kiam li revenis de la monto, li anoncis la volon de Dio al sia popolo.

“Lavvu viajn vestaĵojn,” li diris, “purigu vin kaj vivu modere dum du tagoj. En la tria tago la Eternulo descendos sur la monton Sinajo antaŭ la tuta izraelida popolo. Ne kuraĝu suriri la monton aŭ tuŝi ĝian piedon. Kiu tuŝos la monton, ĉu homo ĉu bruto, estos ŝtonumita aŭ mortigita per sago.”

Izraelidoj obeis Moseon kaj atendis la tagon difinitan de Dio. En la tria tago, kiam tagiĝis, venis densa nuboj kaj kovris la monton kaj en fajro kaj fumo descendantis sur ĝin la Eternulo.

vonĝelo jinak neĝ peĉenĝ maso a jĝho laĝodnĝ ĉuĝ se nedala srovnĝvat s niĉim na svĝtĝ. Izraelci jedli manu dlouhĝ lĝta, kdykoliv jim hrozil hlad.

Po namĝhavĝ pouti se dostaly zĝstupy Izraelskĝch do konĉiny, kde nebyla ani kapka vody. Trĝpeni ŝiznĝi zaĉali znovu reptat proti Mojŝiŝovi. Mojŝiŝ zvedl hĝl, udeřil do skĝly a ze skĝly vytryskla voda a bylo jĝ dost pro lidi i pro stĝda.

Izraelce nesuŝoval na pouŝti jenom hlad a ŝizeň. Setkali se i s jinĝm nebezpeĉim. O jejich pochodu pouŝti se dovĝdĝl Amalek, potomek Ezauĝv. Sledoval jejich zĝstupy jako medvĝd, ĉihajĝci na opozdilce. Ty, kdo zĝstĝvali znaveni pozadu nebo opouŝtĝli jednotlivĝ tĝbor, Amalek bez milosti pŝepadal a pobĝjel. Amalek touŝil po krvi jako zdivoĉelĝ pes a takĝ prvni se svĝm lidem zahĝjil s Izraelci boj.

Mojŝiŝ proti nĝmu vyslal nejstateĉnĝjŝi muŝe a sĝm se postavil na vrchol hory s holĝ v ruce. Dokud mĝl Mojŝiŝ ruce vztaŝenĝ, vĝtĝzili Izraelci, kdyŝ mu vŝak ŝnavou poklesly, vĝtĝzil Amalek. I pŝiskoĉili Izraelŝti a podepŝeli Mojŝiŝovi vztaŝenĝ ruce a drŝeli mu je aŝ do zĝpadu slunce. Amalek se svĝm lidem boj prohrĝl a obrĝtil se na ŝtĝk. Tŝetĝho mĝsĝce od toho dne, kdy opustili Izraelci Egypt, doŝli na Sinajskou pouŝtĝ a utĝbořili se poblĝze hory Sinaj. Mojŝiŝ vystoupil na horu a rozmlouval s Jahvem. Kdyŝ se vrĝtil z hory, oznĝmil svĝmu lidu vĝli boha.

„Vyperte svĝ roucha,“ řekl, „oĉistĝte se a ŝijte po dva dny v stŝĝdmosti. Tŝetĝho dne sestoupĝ Jahve na horu Sinaj pŝed tvĝřĝ veŝkerĝho izraelskĝho lidu. Neopovaŝujte se vstoupit na horu ani se dotknout jejĝho ŝpatĝ. Kdo se dotkne hory, ať ĉlovĝk nebo zviŝe, bude ukamenovĝn nebo zabit ŝĝpem.“

Izraelci uposlechli Mojŝiŝe a vyĉkĝvali den oznaĉenĝ bohem. Tŝetĝ den, sotva se rozednilo, pŝitĝhl hustĝ mrak, zakryl horu a v ohni a kouŝi na ni sestupoval Jahve.

Tondroj skuis la ĉielon kaj la teron kaj fulmo sekvis fulmon, kaj en la bruegon dum alternantaj blindigaj lumoj ekaŭdeblis potenca kornoblovo.

Kaj la Eternulo vokis Moseon, ke li ascendu sur la montosupron. Moseo suriris la supron de Sinajo kaj parolis kun dio. Reveninte de la monto al Izraelidoj li kunvokis la tutan popolon kaj predikis al ili, kiajn ordonojn kaj leĝojn la Eternulo komisiis al li. Laŭ ili Izraelidoj vivu, konservu juron kaj justecon. Kaj la Eternulo kaptis la monton, turnis ĝin kiel barelon kaj lasis ĝin pendi super la homoj. Li ekkriis: "Se vi obeos miajn leĝojn, vi nenion timu; se vi malobeos ilin, mi entombigos vin."

Tiam Moseo denove suriris la monton por akcepti de Dio ŝtonajn tabelojn, sur kiuj la Eternulo per sia fingro skribis la leĝojn.

La nubo sur la montpinto denove kovris Moseon. Kaŝita de homaj okuloj, li restis en la nubo dum kvardek tagoj kaj kvardek noktoj. Dum li parolis kun dio pri la novaj leĝoj, Izraelidoj en la tendaro sub la monto rompis la kontrakton. Kiam Moseo longe ne revenantis, ili ekdubis pri li kaj pri Eternulo. Ili elserĉis Aaronon kaj diris al li: "Mankas al ni dioj por adori ilin. Donu al ni dion."

Aarono ne povis rezisti ilian peton. Li instigis ilin alporti al li orajn orelingojn de siaj edzinoj, filoj kaj filinoj, prenis ilin kaj fandformis el ilia oro statuon de bovido. Kaj la popolo starigis la oran bovidon sur altaron kaj oferis al ĝi kaj festis ĝin kiel dion.

Moseo descendantis de la monto kun du ŝtonaj tabeloj, skribkovritaj ambaŭflanke per leĝoj. Ekaŭdinte kriadon kaj kantadon en la izraelida tendaro, li ekrapidis. Proksimiĝinte al la tendaro, li ekvidis homojn danci ĉirkaŭ la ora bovido. Koleriĝinte li forĵetis la tabulojn kaj frakasis ilin. Kolektiĝinte siajn fidelulojn ĉirkaŭ si li ordonis al ili alzoni la glavojn kaj atakis kun ili kontraŭ tiujn, kiuj ekkredis oran bovidon anstataŭ la Eternulo, la sola izraela dio. La tago de dancado ĉirkaŭ la ora bovido fariĝis la tago de morto. Kiel punantaj anĝeloj, tiuj fidelaj al Moseo disportadis morton en la tendaro. Dudek tri mil Izraelidoj falis en tiu tago.

Hromy otrásaly nebem i zemí a blesk stíhal blesk a do hřmotu a střídajících se oslnivých světél se ozývalo mocné troubení rohu.

Jahve vyzval Mojžíše, aby vystoupil na temeno hory. Mojžíš vystoupil na vrcholek Sinaje a rozmlouval s bohem. Když se pak navrátil z hory k Izraelcům, svolal všechen lid a kázal mu, jaká přikázání a zákony mu svěřil Jahve. Podle nich měli Izraelští žít, udržovat právo a spravedlnost. A Jahve uchoпил horu, obrátil ji jako sud a nechal ji viset nad lidmi. Zvolal: „Uposlechnete-li mých zákonů, nemáte se čeho bát, jestli jich neuposlechnete, pohřbím vás.“

Potom se odebral Mojžíš opět na horu, aby přijal od boha kamenné desky, na které Jahve vlastním prstem napsal zákony.

Mrak na temeni hory Mojžíše opět zahalil. Skryt lidským očím setrval v mraku čtyřicet dní a čtyřicet nocí. Zatímco rozmlouval s bohem o nových zákonech, Izraelci v táboře pod horou porušili úmluvu. Když se Mojžíš dlouho nevracel, začali pochybovat o něm i o Jahvovi. Vyhledali Árona a řekli mu: „Chybějí nám bohové, které bychom mohli uctívat. Dej nám boha.“

Árón se jejich žádostí nemohl ubránit. Vybidl je, aby mu donesli zlaté náušnice svých žen, synů a dcer, vzal je a slil z jejich zlata sochu telete. I postavil lid zlaté tele na oltář a nosil mu oběti a oslavoval je jako boha.

Mojžíš sestupoval s hory se dvěma kamennými deskami, které byly po obou stranách popsány zákony. Zaslechl křik a zpěv v izraelském táboře a chvátal. Jakmile se přiblížil k táboru, spatřil lid tančící kolem zlatého telete. V návalu hněvu odmrštil desky a roztránil je. Shromáždil kolem sebe své věrné, přikázal jim, aby se opásali meči, a vytrhl s nimi proti těm, kteří uvěřili zlatému teleti místo Jahvovi, jedinému izraelskému bohu. Den tance kolem zlatého telete se stal dnem smrti. Jako trestající andělé roznášeli Mojžíšovi věrní smrt v táboře. Dvacet tři tisíce Izraelských toho dne padlo.

La idolon de ora bovido Moseo detruis, forbruligis kaj polvigis ĝin, verŝis ĝin en akvon kaj donis trinki al sia popolo. Tiam, laŭ la ordono de la dio, li skulptis novajn tabelojn kaj la Eternulo skribis la leĝojn sur ili denove. Tiam la Eternulo determinis, ke Moseo metu la leĝojn en specialan keston el altvalora ligno. La kesto estis tegita per oro, ornamita sur la kovrilo per du keruboj kaj en la kvar anguloj havis orajn ringojn, por ke portantoj ŝovu tra ili stangojn. La keston Izraelidoj nomis Arkeo de kontrakto kaj kunportadis ĝin dum sia pilgrimo. Arkeon de kontrakto kovris nubo. Nokte la mirinda nubo similis fajron, matene la nubo ascendis kaj la Izraelidoj iris post ĝi. Ili kampadis, kie ĝi haltis.

Post longa tempo la pejzaĝo antaŭ Izraelidoj ekŝanĝiĝantis. Moseo diris: "Antaŭ ni kuŝas lando, kiun ni ne konas kaj kie ni povus ekloĝi. Ni sendos spionojn por esplori, kia tero ĝi estas, ĉu ĝi estas bona aŭ malbona, kaj kiaj estas la urboj en ĝi kaj ĉu ili havas muregojn."

Dum kvardek tagoj la spionoj de Moseo trapaŝadis la fremdan landon kaj post la kvardek tagoj ili revenis al Izraelidoj. "La lando estas bela kaj fruktodona", ili rakontis kaj montrantis la kolektitajn fruktojn. "Sed loĝas tie multaj homoj kaj la urbomuregoj estas fortaj. Aliaj spionoj diris: "Loĝas tie gigantoj, ni ne povas venki batalon kontraŭ ili."

Izraelidoj aŭdis la spionojn kaj murmuris: "Se ni nur restus en Egiptujo. Nun ni falos, kaj niajn virinojn kaj infanojn fortrenos malamiko. Ni elektu pli bonan estron kaj revenu en Egiptujon."

Izraelidoj senkuraĝiĝis kaj multaj volis ŝtonmortigi tiujn, kiuj elkondukis ilin el Egiptujo. Tiam la Eternulo aperis al ili kaj alparolis ilin:

"Mi promesis al vi fekundan landon, sed vi ne kredis al mi. Do neniue el vi pli ol dudekjara eniros ĝin."

Kaj tiam izraela dio, la Eternulo, dekretis sentrankvilan vagadon de Izraelidoj, kiu daŭris kvardek jarojn. Estis longa vojaĝo, plena de sufero kaj malfacilaĵoj. Multaj Izraelidoj survoje mortis. Aarono, kiu elkondukis sian popolon el Egiptujo kun Moseo, ankaŭ mortis.

Modlu zlatého telete Mojžíš zničil, spálil ji, rozetřel na prach, vsypal do vody a dal pít svému lidu. Potom vytesal na rozkaz boha nové desky a Jahve na ně napsal znovu zákony. Jahve pak určil, aby zákony Mojžíš uložil do zvláštní truhly ze vzácného dřeva. Truhla byla obložená zlatem, na víku ozdobená dvěma cherubíny a ve čtyřech rozích měla zlaté kroužky, aby jimi nosiči provlékli tyče. Truhlu nazvali Izraelci Archou úmluvy a nosili ji na své pouti s sebou. Archu úmluvy zahaloval oblak. V noci se podivuhodný oblak podobal ohni, zrána se oblak vznesl a Izraelští za ním pochodovali. Utábořili se tam, kde se zastavil.

Po dlouhé době se počala krajina před Izraelskými měnit. Mojžíš řekl: „Před námi leží země, kterou neznáme a kde bychom se mohli usadit. Vyšleme vyzvědače, aby vyšetřili, jaká je to země, jestli je dobrá nebo špatná, a jaká jsou v ní města a zda mají hradby.“

Čtyřicet dní chodili Mojžíšovi vyzvědači po cizí krajině a po čtyřiceti dnech se vrátili k Izraelským., Je to nádherná země a úrodná,“ vyprávěli a ukazovali plody, které tam natrhali. „Ale žije tam mnoho lidí a hradby měst jsou pevné.“ Jiní vyzvědači říkali: „Žijí tam obři, nemůžeme nad nimi vyhrát žádnou bitvu.“

Izraelští vyslechli vyzvědače a reptali: „Kdybychom byli raději zůstali v Egyptě. Teď padneme a naše ženy a děti odvede nepřítel do zajetí. Pojděte, zvolíme si lepšího vůdce a vrátíme se do Egypta.“

Izraelský lid propadl malomyslnosti a mnozí chtěli kamenovat ty, kdo je vyvedli z Egypta. Tehdy se jim ukázal Jahve a promluvil k nim:

„Slíbil jsem vám úrodnou zemi, ale nevěřili jste mi. Hle, nikdo z vás, kdo je starší dvacet let, do ní nevejde.“

A tehdy izraelský bůh Jahve rozhodl o neklidném putování izraelského lidu, které trvalo čtyřicet let. Byla to dlouhá cesta, plná utrpení a strádání. Mnoho Izraelských cestou zemřelo. Zemřel i Áron, který vyvedl s Mojžíšem svůj lid z Egypta.

La Eternulo punis Izraelidojn.

Li sendis je ili venenajn serpentojn. Ili postrampantis la taĉmentojn de Izraelidoj kaj eniradis ilian tendaron. Kiu estis pikita, pereis. Ne estis familio, kie serpenta veneno ne mortigis iun. Kiam la plago estis plej malbona, Moseo petis la Eternulon, ke li evitigu la pereon. Kaj la Eternulo aŭdis la petegon de Moseo kaj konsilis al li. Laŭ la konsilo de la Eternulo, Moseo faris kupran serpenton kaj starigis ĝin sur stangon. Al la mordita homo sufiĉis rigardi la kupran serpenton kaj li resaniĝis.

Ofte Izraelidoj devis elbatali la vojon antaŭen tra la teritorio de potencaj reĝoj. Multaj el Izraelidoj falis en la bataloj.

Foje Moseo kaj lia popolo ektenaris antaŭ fremda urbo, fortikigita per dika muro. Izraelidoj intencis la urbon matene militakiri. Frue matene Moseo leviĝis kaj ĉirkaŭrigardis kun miro.

„Mi ne scias,” li diris, „ĉu miaj okuloj min trompas. Ŝajnas, ke dum la nokto la urbanoj konstruis sur la muro ankoraŭ unu. "Kion vi vidas, Moseo," diris la Eternulo, "ne estas nova muro, estas la reĝo Ogo!"

Sur la muro sidis la reĝo Ogo, giganto, kiu regis ĉi tiun pejzaĝon. En lia domo estis nenio el ligno. Nek seĝo, nek benko, nek lito. Ligno ne povis teni lin, ĝi rompiĝadis sub lia pezo. Ĉio, kion li uzis, estis el fero, lia tablo, liaj seĝoj kaj liaj benkoj estis feraj. Kaj li estis tiel forta, ke li kapablis elradikigi eĉ monton.

Ogo diris al si: Mi elradikigos monton grandan kiel la izraela tendaro kaj ĵetos ĝin sur Izraelidojn. Tiel mi pereigos ilin ĉiujn samtempe. Kaj Ogo elŝiris grandan monton de la tero kaj metis ĝin sur la kapon por transporti ĝin. Tiam la Eternulo ordonis al formikoj en la roka monto bori truon. La kapo de Ogo glitis tra la aperturo kaj la monto kaptiĝis ĉirkaŭ lia kolo kiel kolumo. Li volis retiri ĝin super la kapon, penis forigi ĝin, sed de ĉiuj flankoj de lia buŝo elkreskis longaj dentoj, malhelpantaj al li tiri la monton super la kapon.

Moseo kaptis hakilon sur longa tenilo, eksaltis kaj batis Ogon en la maleolon. La giganto falis teren kaj la monto rompita lian kolon.

Jahve trestal Izraelce.

Poslal na ně jedovaté hady. Plazili se za izraelskými zástupy a vnikali do jejich tábora. Koho uštkli, zahynul. Nebylo rodiny, v níž hadí jed někoho neusmrtil. Když byla pohroma nejhorší, prosil Mojžíš Jahva, aby odvrátil zkázu. Jahve vyslyšel Mojžíšovu prosbu a poradil mu. Podle Jahvovy rady zhotovil Mojžíš měděného hada a vztyčil jej na žerdi. Stačilo, aby se uštknutý na měděného hada podíval, a uzdravil se.

Častokrát si musili Izraelci cestu kupředu probíjet územím mocných králů. V bojích padlo množství izraelského lidu.

Jednou se Mojžíš utábořil se svým lidem před cizím městem, opevněným silnou zdí. Izraelští se chystali, že města ráno dobudou. Zrána Mojžíš vstal a užasle se rozhlížel.

„Nevím,“ řekl, „jestli mě neklamou oči. Zdá se, že obyvatelé města přes noc postavili na zdi ještě jednu zeď.“ „To, co vidíš Mojžíši,“ promluvil Jahve, „to není nová zeď, to je král Óg!“

Na zdi seděl král Óg, obr, který vládl této krajině. V jeho domě nebylo nic ze dřeva. Ani židle, ani lavice, ani lůžko. Dřevo ho neuneslo, lámalo se pod jeho tíhou. Všechno, čeho používal, bylo ze železa, jeho stůl, jeho židle i jeho lavice byly železné. A byl tak silný, že dovedl vytrhnout i horu z kořene.

Óg si řekl: Vytrhnu horu velikou jako izraelský tábor a hodím ji na Izraelce. Tak zahubím naráz všechny. A Óg vytrhl ze země velikou horu a dal si ji na hlavu, aby ji přenesl. Tu poručil Jahve mravencům, aby vyvrtali ve skalnaté hoře otvor. Ógova hlava proklouzla otvorem a hora se mu zachytila na krku jako límec. Chtěl si ji přetáhnout zpátky přes hlavu, pokoušel se jí zbavit, ale z úst mu vyrostly na všechny strany dlouhé zuby a bránily mu, aby si horu přes hlavu přetáhl.

Mojžíš uchopil sekeru na dlouhém topůrku, vyskočil a udeřil Óga do kotníku. Obr se zřítíl k zemi a hora mu srazila vaz.

La Izraelidoj tiam konkeris la urbon.

Dum multaj jaroj Moseo kondukis la izraelan popolon en la promesitan landon. Tamen li mem ne eniris ĝin. Li donis al sia popolo multajn saĝajn konsilojn kaj starigis multajn saĝajn leĝojn, sed la morto evitis eĉ ne lin.

Kiam pleniĝis lia tempo, la Eternulo alvokis Moseon, ke li supreniru la monton Nebo.

"Rigardu ĉirkaŭen," diris la Eternulo, "antaŭ vi kuŝas la lando, kiun mi promesis al via popolo. Sed vi jam ne transiros la riveron Jordano kaj ne eniros la promesitan landon."

Malproksimen rigardis la okuloj de Moseo. Li vidis landojn, kie regis paco kaj kie paŝtis grandaj kaj grasaj ŝafgregoj, li vidis konsolplenajn palmarbaretojn, verdajn montetajn vinberejojn, figarbojn ŝarĝitajn per fruktoj kaj brilantajn akvojn de fiŝplenaj riveroj. Li vidis regionojn torturatajn de milito, ruinigitajn urbojn, detruitan rikolton kaj fumon altiĝantan de fajroj. Li vidis la tutan mondon en ĝiaj ĝojoj kaj malĝojoj ekde la tago de la kreo ĝis la lasta tago. Fine, la Eternulo montris al li la ĝardenon Edeno kun la promenantaj justuloj.

Moseo mortis kaj neniuj el la homoj scias, kie estas lia tombo. Sed liaj leĝoj kaj konsiloj ne enkuŝis tombon kun li. Izraelidoj transdonis ilin de generacio al generacio.

Izraelci pak mĉsta dobyli.

Dlouhá léta vedl Mojziŝ izraelský lid do zaslíbené zemĉ. Sám vŝak do ní nevstoupil. Dal svému lidu mnoho rozumný rad a stanovil mnoho moudrý ch zákonů, ale smrt se nevyhnula ani jemu.

Kdyŝ se naplnil jeho ĉas, vyzval Jahve Mojziŝe, aby vystoupil na horu Nebo.

„Rozhlédni se,“ rekl Jahve, „před tebou leŝi zemĉ, kterou jsem slíbil tvému lidu. Ale ty uŝ nepřekroĉiŝ řeku Jordán a nevstoupiŝ do zemĉ zaslíbené.“

Daleko vidĉl Mojziŝuv zrak. Vidĉl krajiny, kde panoval mír a kde se popasala veliká a tuĉna stáda ovcí, vidĉl utĉšene palmové háje, zelenajici se vinice na svazich, fíkovníky obtiŝene ovocem a jiskřící hladiny rybnaty ch řek. Vidĉl konĉiny týrané valvou, mĉsta obrácena v trosky, zpustoŝenou urodu a dým stoupajici z poŝaru. Vidĉl celý svět v jeho radostech i strastech ode dne stvořeni aŝ k poslednímu dni. Nakonec mu Jahve ukázal rajskou zahradu Eden se spravdlivymi, kterí se tam procházeli.

Mojziŝ zemřel a nikdo z lidí neví, kde má hrob. Ale jeho zákony a rady neulehly do hrobu s ním. Izraelsky lid si je předaval z pokolení na pokolení.

PRI LA PLEJ GRANDA IZRAELA FORTULO SAMSONO

Neniam estis lumo sen ombro, neniam Izraelidoj estis sen malamikoj. Kvardek jarojn ili vivis sub la regado de filiŝtoj, siaj najbaroj. En la malbonaj tempoj de premado leviĝis el la nacio de Izraelo la fortulo Samsono por doni kuraĝon al sia popolo kaj fortigi ĝin en la batalo kontraŭ la subpremantoj. Izraelidoj nomis lin Ŝimŝon. En lia nomo ni aŭdas la hebrean nomon de la suno - ŝemeŝ - kaj la nomon de la malnova suna dio Ŝamaŝ. Samson eliris el la nacio de Izraelo, kiel la suno leviĝas de la montoj ĉe la horizonto anoncante tagon.

Antaŭ ol Samsono naskiĝis, lian patrinon vizitis anĝelo kaj anoncis:

"Filo naskiĝos al vi, kaj li helpos Izraelidojn en la batalo kontraŭ iliaj malamikoj. Jam infanece li konsekritis al la Eternulo kaj razilo ne tuŝu liajn harojn."

Samsono kreskis kaj superis ĉiujn homojn. Razilo ne tuŝis lian kapon. Kiam ajn li batalontis, liaj longaj haroj enpuŝante unu la alian sonoris kiel sonoriloj. Iliaj voĉoj aŭdeblis larĝfore. Li donadis kuraĝon al la malfortuloj, rektigadis la humilajn kaj alportadis esperon al la premataj.

Viriĝinte Samsono elektis knabinon el la filiŝta gento kaj volis edziĝi al ŝi. Liaj gepatroj malĝojiĝis.

"Kial vi volas edziĝi kun knabino el la familio de malamikoj?" ili miris kaj persvadis lin forlasi sian intencon.

Sed Samsono ne koncedis. La Eternulo mem elektis lian fianĉinon. Li decidis pere de Samsono puni la filiŝtojn.

Do Samsono ekiris kun siaj gepatroj al la urbo, kie loĝis la knabino, por peti pri ŝi. Paŝante pli rapide ol liaj maljunaj gepatroj, li superpasis ilin kaj atingis vinberejojn antaŭ la urbo antaŭ ili.

Subite elkuris el arbustaro juna leono kaj furioze atakis lin. Samsono kaptis la leonon per la nudaj manoj kaj disŝiris ĝin je kelkajn pecojn.

Post iu tempo li iris tie denove, alrapidante sian edziĝfeston kun la knabino laŭ sia elekto. Ĉe la urbaj vinberejoj, li rememoris la okazaĵon kun la leono.

O NEJVĚTŠÍM IZRAELSKÉM SILÁKU SAMSONOVI

Nikdy nebylo světla bez stínu, nikdy nebyli Izraelci bez nepřátel. Po čtyřicet let žili pod nadvládou Filištinů, svých sousedů. Ve zlých dobách útisku povstal z izraelského národa silák Samson, aby svému lidu dodal odvahy a posílil jej v boji proti utlačovatelům.

Izraelci mu říkali Šimšon. V jeho jméně slyšíme hebrejské jméno slunce — šemeš — i jméno starého slunečního boha Šamaše. Samson vyšel z izraelského národa, jako z hor na obzoru vychází slunce zvěstující den.

Než se Samson narodil, navštívil jeho matku anděl a ohlásil:

„Narodí se ti syn a bude pomáhat Izraelským v boji proti nepřátelům. Už od dětství bude zasvěcen Jahvovi a břitva se nesmí dotknout jeho vlasu.“

Samson vyrůstal a vzrůstem převyšoval všechny lidi. Jeho hlavy se nedotkla břitva. Kdykoli se chystal k zápolení, narážely jeho dlouhé vlasy na sebe a zvonily jako zvonce. Jejich hlas bylo slyšet široko daleko. Slabým dodával odvahy, ponížené napřimoval a utlačeným přinášel naději.

Když Samson dorostl do mužného věku, vybral si dívku z rodu Filištinů a chtěl si ji vzít za ženu. Jeho rodiče se zarmoutili.

„Proč si chceš vzít za ženu dívku z rodu nepřátel?“ divili se a přemlouvali ho, aby od svého úmyslu upustil.

Ale Samson se nedal odradit. Sám Jahve mu vybral nevěstu. Rozhodl se potrestat Samsonem Filištínské.

I vydal se Samson s rodiči do města, kde dívka žila, aby o ni požádal. Kráčel rychleji než starí rodiče, předběhl je a dorazil k vinicím před městem dříve než oni.

Náhle vyběhl z houštiny mladý lev a zuřivě se vrhl proti němu. Samson uchopil lva holýma rukama a roztrhl jej na několik kusů.

Po čase šel tudy zase. Pospíchal na svatbu s dívkou, kterou si vyvolil. U městských vinic si vzpomněl na příhodu se lvem.

Mi rigardos, kio restis el la leono, li pensis. Li deturnis la vojon kaj ekvidis sur la tero restaĵojn de la leono. En ĝiaj makzeloj ekloĝis abela svarmo kaj en ĝia korpo estis mielĉelo. Samsono prenis la mielon, manĝis ĝin survoje kaj tiel alvenis sian geedziĝon.

Dum la festeno, kiun alvenis ankaŭ tridek filistaj junuloj, estis brue kaj gaje. Samsono gajiĝis kaj donis al la junuloj enigmon.

“Se vi sukcesos solvi la enigmon en sep tagoj,” li diris, “mi donos al ĉiu el vi robon kaj ŝuojn. Se vi ne solvos ĝin, vi donos al mi tridek robojn kaj tridek parojn da ŝuoj.”

La fraŭloj, ankaŭ ekscititaj, vokis: "Donu al ni la enigmon, ni vetos, kion vi volas!"

Samsono diris: "El voranto elvenis manĝaĵo, kaj de fortulo venis dolĉeco."

Divenante la junuloj ne sukcesis. Kiam alproksimiĝis la sepa tago, ili ektimis, ke ili perdos la veton. Tial ili vizitis la edzinon de Samsono kaj minacis al ŝi:

“Diru al ni la solvon de la enigmo, aŭ ni forbruligos vian domon kaj vin en ĝi. Ĉu vi invitis nin al la geedziĝo, por ke Samsono prirabu nin?”

La terurita virino petis Samsonon, ke li diru al ŝi la solvon. Poste ŝi tuj kuris al la filistoj kaj rakontis al ili, kion ŝi eksciis. La junuloj elserĉis Samsonon kaj diris al li: “Ni jam konas la sekreton de via enigmo. Kio estas pli dolĉa ol mielo, kaj kio estas pli forta ol leono? Tia estas la solvo de via enigmo.”

Rekoninte, ke la virino trompis lin, Samsono respondis: "Sen mia edzino vi neniam eksciis la sekreton de la enigmo."

Kolerigite, li forlasis la urbon, survoje mortigis tridek filistojn kaj donis iliajn vestojn kaj ŝuojn al la junuloj. Li ne enpaŝis la domon de sia edzino kaj revenis al siaj gepatroj. Baldaŭ poste, lia edzino edziniĝis al unu el la amikoj, kiuj ĉeestis la geedziĝon.

Je la tempo de rikolto Samsono volis viziti denove sian edzinon. Ŝia patro ekbaris al li la vojon.

Podívám se, co ze lva zbylo, řekl si. Odbočil z cesty a uviděl na zemi zbytky lva. V jeho čelistech se usadil roj včel a v jeho těle byl plást medu. Samson vybral med, jedl jej cestou a tak došel na svou svatbu.

Při hostině, na kterou přišlo i třicet filistínských mládenců, bylo hlučno a veselo. Samson se rozjařil a dal mládencům hádanku.

„Jestli se vám podaří do sedmi dnů hádanku rozluštit,“ řekl, „dám každému z vás roucho i obuv. Jestli hádanku nerozluštíte, dáte vy mně třicet rouch a třicet párů obuvi.“

Mládenci, také rozjařeni, volali: „Dej nám tu hádanku, vsadíme se, o co chceš!“

Samson řekl: „Z požírajícího vyšel pokrm a ze silného vyšla sladkost.“

Mládenci hádali a neuhodli. Když se přiblížil sedmý den, dostali strach, že sázku prohrají. Proto navštívili Samsonovu ženu a vyhrožovali jí:

„Řekni nám rozluštění té hádanky, nebo spálíme tvůj dům a tebe v něm. Copak jsi nás pozvala na svatbu, aby nás Samson oloupil?“

Postrášená žena prosila Samsona, aby jí prozradil rozluštění. Potom běžela ihned k Filištínům a oznámila jim, co se dověděla. Mládenci vyhledali Samsona a řekli mu: „Už známe tajemství tvé hádanky. Co je sladšího nad med, a co silnějšího nad lva? Takové je rozluštění tvé hádanky.“

Samson poznal, že ho žena oklamala, a odpověděl: „Bez mé ženy byste se nikdy tajemství hádanky nedověděli.“

Rozezlen odešel z města, cestou pobil třicet Filištínů a jejich oděv a obuv dal mládencům. Do domu své ženy nevkročil a vrátil se k rodičům. Brzy nato si jeho žena vzala za manžela jednoho z přátel, kteří byli na svatbě.

V čase žní chtěl Samson svou ženu opět navštívit. Její otec mu zastoupil cestu.

"Mi pensis, ke vi foririgis vian edzinon," li alparolis Samsonon, "ankaŭ tial mi permesis al ŝi edziniĝi al alia viro."

Kiam Samsono aŭdis tion, li ekkoleris kaj kriis: "De hodiaŭ mi faros nenion krom damaĝi la filiŝtojn."

Li forlasis la urbon kaj kaptis tricent vulpojn. Liginte al iliaj vostoj torĉojn li ĉiujn bruligis. Poste li la vulpojn liberigis. Ili kuris kaŝi sin en la greno de la filiŝtoj, kaj kien ajn ili trenis siajn torĉojn, ili lasis post si fajrospuron. Baldaŭ la tuta rikolto ekbrulis, la flamoj ankaŭ disvastiĝis al vinberejoj kaj olivarbaroj. La filiŝtoj teruriĝis kaj serĉis la kulpulon. Ekkoninte, ke ilia rikolto estis detruita de Samsono kaj eksciinte, kial li detruis ĝin, ili ekbruligis la domon de lia eksedzino. Ŝi brulmortis en ĝi eĉ kun sia patro.

Poste la filiŝtoj ekvojis kun granda armeo kapti Samsonon. La armeo invadis izraelidan landon kaj Izraelidoj demandis: "Kial vi ekmilitis kontraŭ ni?"

La filiŝtoj respondis: "Ni volas kapti Samsonon kaj puni lin."

Izraelidoj elserĉis Samsonon kaj riproĉis lin: "Kion li faris? Vi scias ja, ke la filiŝtoj regas super ni kaj ke ni estas sub ilia potenco. Ni ligos vin kaj transdonos vin al la filiŝtoj."

Samsono ne volis verŝi izraelidan sangon. Li permesis esti katenita kaj Izraelidoj transdonis lin al la filiŝta armeo.

Kiam la filiŝta armeo vidis lin katenita, ili ekkriis de ĝojo. Samsono streĉis la muskolojn sur la brakoj kaj kruroj kaj la ŝnuroj sur li rompiĝis kiel putrinta fadeno. Li ĉirkaŭrigardis la lokon, kie li staris ĉirkaŭita de la filiŝtoj, kaj vidis sur la tero azenan makzelon. Levinte kaj enpremite ĝin en la pugnon li ekbatalis per la azena makzelo kaj mortigis mil malamikojn. Li venkis la filiŝtojn kaj iris al la urbo Gazao por ripozi.

La filiŝtoj eksciis, ke Samsono eniris en la urbon. Dum Samsono dormis en la urbo, la filiŝtoj fermis la pordegon de la urbo kaj starigis gardistojn. Noktomeze Samsono vekigis, leviĝis kaj ekkuris al la pordego.

„Myslil jsem, že jsi svou ženu zapudil,“ oslovil Samsona, i proto jsem jí dovolil, aby si vzala jiného muže.“

Jakmile to Samson uslyšel, rozzlobil se a volal: „Ode dneška budu Filištínským jen a jen škodit.“

Opustil město a nachytil tři sta lišek. Přivázel jim na ohony pochodně a všechny pochodně zapálil. Pak lišky vypustil. Běžely se ukrýt do obilí Filištínských, a kudy vláčely pochodně, zanechávaly za sebou stopu ohně. Brzy hořela celá úroda, plameny se vrhly i na vinice a olivové háje. Filištínští se zděsili a hledali viníka. Když poznali, že jejich úrodu zničil Samson a dověděli se, proč ji zničil, zapálili dům jeho bývalé ženy. Uhořela v něm i se svým otcem.

Potom Filištínští vyrazili s velkým vojskem, aby Samsona polapili. Vojsko přitáhlo do krajiny Izraelských a Izraelští se ptali: „Proč jste proti nám vytáhli?“

Filištínové odpověděli: „Chceme zajmout Samsona a potrestat ho.“

Izraelští vyhledali Samsona a vyčítali mu: „Cos to udělal? Víš přece, že Filištínští nad námi vládnou a že jsme v jejich moci. Svážeme tě a vydáme Filištínským.“

Samson nechtěl prolévat izraelskou krev. Dal se dobrovolně svázat a Izraelci ho vydali filištínskému vojsku.

Když ho filištínské vojsko vidělo spoutaného, dalo se do radostného křiku. Samson napjal svaly na pažích a na nohou a provazy na něm popraskaly jako trouchnivá nit. Obhlédl místo, kde stál obklopen Filištínskými, a spatřil na zemi oslí čelist. Zvedl ji, sevřel v pěsti a oslí čelistí začal bojovat a pobil jí tisíc nepřátel. Zvítězil nad Filištínskými a odešel do města Gázy, aby si odpočinul.

Filištínští se dověděli, že Samson vstoupil do města. Zatímco Samson ve městě spal, uzavřeli Filištínští městskou bránu a rozestavěli stráž. O půlnoci se Samson probudil, vstal a rozběhl se k bráně.

Vidinte ĝin ŝlosita, li tuj deŝiris ambaŭ alojn de la grandega pordego kun la kadro kaj la riglilo, ĵetis ilin sur la ŝultrojn kaj portis ilin sur la supron de proksima monto. La mirigitaj gardistoj ne havis alian eblon ol kunvoki grandan nombron da homoj kaj la pordegon pene porti malsupren de la monto al la urba enirejo.

Per forto neniŭ venkis Samsonon, en batalo neniŭ venkis Samsonon, pli forta ol Samsono estis nur perfido.

Tiutempe li enamiĝis al filiŝtino Dalila kaj edziĝis al ŝi. Kiam la filiŝtoj aŭdis pri tio, ili elserĉis Dalilan kaj persvadis ŝin:

“Demandu de Samsono, kie estas kaŝita lia forto kaj kiel ni povus venki lin. Se vi ekscios tion, ni enarĝentigos vin.”

Dalila, kiu sopiris pri arĝento kaj altvaloraj donacoj, tiun vesperon ridetantis al Samsono, flatis lin kaj fine lin demandis:

“Ĉu vi povas diri al mi, de kie venas via forto? Ĉu vi estas nevenkebla, aŭ eblas iel venki vin?”

Samsono respondis al ŝi: "Se iu ligos min per novaj ŝnuroj, kiujn neniŭ antaŭe uzis, mi malfortiĝos kaj venkitos."

Samson ekdormis. Dalila kuris al la filiŝtoj kaj rakontis al ili, kion ŝi eksciis. La filiŝtoj alportis novajn ŝnurojn, ligis Samsonon, kaj kiam ili ligis lin, Samsono vekigis, disŝiris la ŝnurojn kiel herbotigojn kaj la filiŝtoj forfuĝis. Antaŭ ol Samsono frotis la okulojn, ili jam delonge malaperis. Dalila staris apud lia lito, ridetante kaj riproĉante lin: “Kial vi trompis min? Mi ligis vin prove per novaj ŝnuroj, kaj vi disŝiris ilin. Diru al mi, per kio mi ligu vin, kiajn katenojn vi ne disŝirus?”

Nekonsciante pri ruzo, Samsono ridante diris al ŝi: "Ligu min per branĉoŝnuroj, freŝaj, ankoraŭ malsekaj. Ligita per ili mi eĉ ne moviĝos."

Kiam Samsono ekdormis la duan fojon, Dalila vokis la filiŝtojn kun branĉoŝnuroj. La filiŝtoj ligis Samsonon, kaj apenaŭ li estis ligita, Samsono vekigis, etendiĝis, kaj la ŝnuroj sur li krevis kiel putra fadeno.

Když viděl, že je zamčena, vytrhl obě křídla obrovských vrat i s veřejemi i se závorou na jeden ráz, hodil si je na ramena a odnesl je na vrchol blízké hory. Udiveným strážcům nezbylo nic jiného, než aby svolali velké množství lidí a vrata z hory namáhavě snesli do městské brány.

Silou nikdo nepřemohl Samsona, v boji nikdo neporazil Samsona, silnější než Samson byla jenom zrada.

Zamiloval si v té době ženu z rodu Filištinů, Dalilu, a oženil se s ní. Sotva se o tom doslechli Filištiní, vyhledali Dalilu a přemlouvali ji:

„Vypetej se Samsona, kde je ukryta jeho síla a jak bychom ho mohli přemoci. Jestli to vyzvíš, zahrneme tě stříbrem.“

Dalila, která toužila po stříbře a vzácných darech, usmívala se toho večera na Samsona, lichotila mu a nakonec se ho zeptala:

„Můžeš mi povědět, odkud se bere tvá síla? Jsi nepřemožitelný, anebo je možné nějak tě přemoci?“

Samson jí odpověděl: „Kdyby mě někdo svázal novými provazy, kterých ještě nikdo nepoužil, zeslábnu a budu poražen.“

Samson usnul. Dalila běžela k Filištinským a řekla jim, co se dozvěděla. Filištinští přinesli nové provazy, svázali Samsona, a když ho svázali, Samson se probudil, přetrhl provazy jako stébla trávy a Filištinové se dali na útěk. Nežli si Samson protřel oči, byli dávno titam. U jeho lože stála Dalila, usmívala se a domlouvala mu: „Proč jsi mě podvedl? Svázala jsem tě na zkoušku novými provazy, a tys je přetrhl. Řekni mi, čím bych tě měla svázat, jaké provazy bys nepřetrhl?“

Samson netušil lest a prozradil jí se smíchem: „Svaž mě houžvemi, čerstvými, ještě vlhkými. Svázaný houžvemi se ani nepohnu.“

Když Samson podruhé usnul, zavolala Dalila Filištiný s houžvemi. Filištinové Samsona svázali, a sotva ho spoutali, Samson se probudil, protáhl se a houžve na něm popraskaly jako trouchnivá nit.

La filiŝtoj forkuris, kaj antaŭ ol Samsono frotis la okulojn, ili kaŝis sin en la mallumo.

Dalila riproĉis Samsonon: "Vi nur mensogas al mi. Kial vi ne volas diri al mi, en kio estas via granda forto?"

Kaj Dalila instigis kaj admonadis kaj ne lasis Samsonon ripozi. Malfortigita de laceco, li konfidis al ŝi sekreton: "Mia forto estas en miaj haroj. Dum la tuta vivo razilo ne tuŝis mian kapon. Se iu razus miajn harojn, mia forto forirus kun ili."

Ĉi-foje, kiam Samsono ekdormis, Dalila vokis barbiron kaj ordonis forrazi al sia edzo ĉiujn sep buklojn de liaj haroj. Poste ŝi vokis filiŝtojn. Samsono vekigis, rektigis kaj volis forskui siajn malamikojn. Sed la potenco forlasis lin kun liaj haroj.

La filiŝtoj kaptis lin, ĉenkatenis kaj blindigis lin. Ili prenis lin katenita en Gazaon kaj fermis lin en karceron.

Blinda Samsono pasigis tempon en malliberejo kaj peza laboro. Pasis tagoj kaj lia hararo komencis denove kreski. Ĝuste kiam ili ĝiskreskis, filiŝtaj princoj gloris feston de sia dio. Okazis grandaj oferoj kaj la plej noblaj el la filiŝtoj kolektiĝis en granda palaco por festeni. Ili estis tri mil. Kuraĝigite per manĝado kaj trinkado ili ordonis al la gardistoj venigi Samsonon. Ili volis amuziĝi per rigardo je la kaptita kaj malsovaĝigita fortulo.

La gardistoj alvenigis Samsonon kaj la princoj kaj homoj en la palaco komencis rigardi kaj moki lin. Sed kun la novaj haroj revenis al Samsono nova forto. Apogante sin per la manoj al la du ĉefaj palacaj pilieroj, li ekkriis: "Se mi devas morti, mi mortu kun miaj malamikoj!"

Li skuis unu kolonon per sia dekstra kaj la alian per la maldekstra manoj. La kolonoj rompiĝis kaj falis kaj kun ili la tegmento de la palaco kaj la terasoj, okupitaj de spektantoj.

Tiel forta Samsono mortis kaj trovis komunan tombon kun siaj malamikoj.

Filiŝtinoj se dali na útěk, a než si Samson protřel oči, schovali se ve tmě.

Dalila Samsonovi vyčítala: „Jenom mě obelháváš. Proč mi nechceš povědět, v čem je tvá veliká síla?“

A Dalila naléhala a naléhala a nedopřála Samsonovi klidu. Zesláblý únavou jí svěřil tajemství: „Moje síla je v mých vlasech. Po celý život se nedotkla mé hlavy břitva. Kdyby mi někdo oholil vlasy, odešla by mi s nimi i má síla.“

Tentokrát, když Samson usnul, zavolala Dalila holiče a dala svému muži oholit všech sedm pramenů vlasů. Potom zavolala Filištínské. Samson se probudil, vzepjal se a chtěl nepřátele se sebe setřást. Ale s vlasy ho opustila síla.

Filištínští ho zajali, spoutali řetězy a oslepili. Spoutaného odvedli do Gázy a zavřeli do žaláře.

Slepý Samson trávil čas v žaláři a na těžkých pracích. Dny plynuly a vlasy mu začínaly opět růst. Právě když mu dorostly, oslavovala filištínská knížata svátek svého boha. Konaly se velké oběti a nejvznešenější z Filištínů se sešli ve velikém paláci k hostině. Bylo jich tam na tři tisíce. Rozveseleni jídlem a pitím, poručili, aby stráž přivedla Samsona. Chtěli se pobavit pohledem na zajatého a zkroceného siláka.

Stráže přivedly Samsona a knížata a lid v paláci si ho začali prohlížet a vysmívat se mu. Ale Samsonovi se s novými vlasy vrátila nová síla. Opřel se o oba hlavní palácové sloupy rukama a zvolal: „Když mám umřít, ať umřu se svými nepřáteli!“

Zatřásl jedním sloupem pravicí a druhým levicí. Sloupy praskly a sesuly se a s nimi i střecha paláce a terasy obsazené diváky.

Tak zemřel silný Samson a našel společný hrob se svými nepřáteli.

PRI SAŬLO, KIU SERĈIS AZENINOJN KAJ TROVIS REĜLANDON KAJ PRI LA VIVO DE LA FAMA REĜO DE IZRAELO DAVIDO

Aŭskultu unue pri la mirinda sorto de Saŭlo, kiun la hebreoj nomis Ŝaul.

El grego de la patro de Saŭlo iam forkuris azeninoj. La patro vokis Saŭlon kaj ordonis al li: "Kunprenu la serviston kaj iru kun li serĉi la azeninojn."

Saŭlo kaj la servisto serĉis larĝfore, kaj en valoj kaj en montoj, sed la azeninojn ili trovis nenie. Kiam ili jam delonge survojis, Saŭlo volis reveni, por ke lia patro ne havu zorgojn. Sed la servisto eksciis, ke en la urbon, kiun ili ĝuste trairantis, venis profeto. Tial li diris al Saŭlo: "Ni iru ankoraŭ al la profeto. Ni demandos lin, ĉu li scias ion pri niaj azeninoj."

Saŭlo konsentis. Ili serĉis la straton, kie loĝis la profeto kaj Saŭlo demandis la unuan renkontitan viron: „Ĉu vi povas montri al ni domon de la profeto?"

La viro respondis al Saŭlo: "Mi estas la profeto. Venu kun mi, mi diros al vi, kion mi devas diri. Ne timu pri viaj azeninoj, ili jam trovitas."

Kaj Saŭlo iris kun la profeto, kiu en la hebrea nomiĝis Ŝemuel, Samuelo. Kiam ili eniris la domon, Samuelo diris: "La Eternulo ordonis al mi elserĉi viron, nomatan Saŭlo. Vi estas la elektita inter ĉiuj, kaj laŭ la volo de la Eternulo vi regos super la izraelida popolo kiel ilia unua reĝo."

Kaj Samuelo anoncis la volon de la Eternulo al Izraelidoj kaj sanktoleis Saŭlon reĝo. Tiel okazis, ke Saŭlo serĉis azeninojn kaj trovis reĝlandon.

Saŭlo estis batalema reĝo, kaj kiel estis antaŭdirite, li gajnis venkon super la filištoj kaj aliaj najbaraj nacioj. Sed ju pli leviĝis lia potenco, des malpli li obeantis tiun, kiu elektis lin reĝo de Izraelo. Kaj la Eternulo, kiel la plej granda estro de anĝeloj kaj homoj, malfacile toleris malobeon. Li forturnis sin de Saŭlo kaj ordonis al la profeto Samuelo: „Plenigu kornon per oleo, vi iros, kien mi montros al vi, kaj vi sanktoleos reĝo tiun, pri kiu mi diros al vi."

O SAŬLOVI, KTERÝ HLEDAL OSLICE A NALEZL KRÁLOVSTVÍ A O ŽIVOTĚ SLAVNÉHO IZRAELSKÉHO KRÁLE DAVIDA

Poslyšte nejdříve o podivuhodném osudu Saŭlově, kterému říkali Hebrejci Šaúl.

Ze stáda Saŭlova otce se kdysi zaběhly oslice. Otec zavolał Saula a přikázal mu: „Vezmi s sebou služebníka a vydej se s ním oslice hledat.“ Saul hledal se služebním široko daleko, v údolích i v horách, nikde však oslice nenašli. Když byli už dlouho na cestách, chtěl se Saul vrátit, aby otec neměl starosti. Ale služebník se dověděl, že do města, kterým právě procházeli, přišel prorok. Řekl proto Saŭlovi: „Pojďme ještě k prorokovi. Zeptáme se ho, jestli neví něco o našich oslicích.“

Saul přisvědčil. Vyhledali ulici, kde prorok bydlil, a Saul se zeptal prvního muže, kterého potkal: „Můžeš nám ukázat dům proroka?“

Muž odpověděl Saŭlovi: „Já jsem prorok. Pojď se mnou, oznámím ti, co ti mám oznámit. O své oslice se nemusíš bát, už se našly.“

A Saul šel s prorokem, který se jmenoval hebrejským jménem Šemuel, Samuel. Když vešli do domu, řekl Samuel: „Jahve mi rozkázal, abych vyhledal muže jménem Saul. Jsi vyvolený mezi všemi a budeš z Jahvovy vůle vládnout izraelskému lidu jako jeho první král.“

A Samuel oznámil Jahvovu vůli Izraelcům a pomazal Saula za krále. Tak se stalo, že Saul hledal oslice, a našel království.

Saul byl bojovný král, a jak bylo předpověděno, dobyl vítězství nad Filištinými i nad jinými sousedními národy. Ale čím více stoupala jeho moc, tím méně poslouchal toho, kdo ho vyvolil za izraelského krále. A Jahve jako nejvyšší velitel andělů i lidí těžce nesl neposlušnost. Odvrátil se od Saula a přikázal proroku Samuelovi: „Napln roh olejem, půjdeš, kam ti ukážu, a pomazeš za krále toho, o němž ti povím.“

Samuelo iris tien, kien montris al li la Eternulo.

Jam delonge la Eternulo ŝate rigardis junan Davidon, kiu paŝtis la ŝafojn de sia patro. Saĝe li eligadis paŝti unue la ŝafidojn, por ke ili frandu la herbosuprojn, poste la virŝafojn, kiuj forpaŝtadis la mezan parton de la tigoj, kaj fine la ŝafinojn forpaŝti la plej malaltan parton.

Li prudente zorgas pri siaj ŝafoj, pensis la Eternulo, do li zorgu ankaŭ pri miaj ŝafoj, Izraelidoj.

Samuelo vizitis la patron de Davido kaj petis lin alvoki siajn filojn. Kiam ajn iu filo venis antaŭ la profeton, la profeto supozis, ke li estas tiu sanktoleota reĝo. Ĉiuj estis belkreskaj kaj fortaj. Kiam ajn li levis la kornon kun oleo kaj volis la oleon elverŝi, tiu ne fluis el la korno. Tiam Samuelo demandis la patron de Davido: "Ĉu ĉeestas ĉiuj viaj filoj?"

"Ne," respondis la patro, "mi havas ankoraŭ unu, tiu estas la plej juna. Li paŝtas ŝafojn."

Oni venigis la plej junan kaj alkondukis lin antaŭ Samuelon.

"Ne rigardu la staturon de homo," diris la Eternulo al Samuelo, "ĉu li estas granda aŭ malgranda, kaj ne rigardu lian vizaĝon. Mi ne juĝas laŭ ies aspekto. Homoj vidas la surfacon, mi rigardas en la koron."

Samuelo levis la kornon kun la oleo kaj tiu elfluis. Li sanktoleis Davidon reĝo, kaj kvankam Davido ankoraŭ ne proklamitis reĝo, lia reĝa sorto lin atendis.

Saŭlon la Eternulo punis per malsano. Ĝi ne influis lian korpon, sed deprimis lian animon. Saŭlo prisopiris dolĉan harpoludadon, por ke li malpeziĝu.

Inter la servistoj estis unu, kiu konis Davidon kaj sciis, kiel bone li ludas la harpon. Li rakontis al la reĝo pri Davido kaj Saŭlo alvokigis Davidon.

Kiam ajn atingis Saŭlon malbonaj momentoj, Davido venis kaj ludis harpon kaj Saŭlo trankviliĝantis. Saŭlo ŝatis Davidon kaj Davido fariĝis lia soldato.

Samuel ŝel, kam mu Jahve ukáزال.

Už dlouho se díval Jahve se zalíbením na mladého Davida, jenž pásł stáda svého otce. Moudře vypouštěl na pastvu nejdříve jehňata, aby si pochutnala na vrcholcích trav, pak vypouštěl berany, kteří spásali prostřední část stébel, a nakonec ovce, které spásaly nejdolejší díl.

Rozumně pečuje o své stádo, uvažoval Jahve, ať se tedy ujme i mého stáda, izraelského lidu.

Samuel navštívil Davidova otce a požádal ho, aby zavolal své syny. Kdykoliv předstoupil před proroka některý syn, domníval se prorok, že je to ten, který má být pomazán za krále. Všichni byli urostlí a statní. Kdykoliv pozvedl roh s olejem a chtěl olej vylít, olej z rohu nevytékal. Proto se zeptal Samuel Davidova otce: „Jsou to všichni tvoji synové?“

„Ne,“ odpověděl otec, „mám ještě jednoho, ten je nejmladší. Pase ovce.“

Poslali pro nejmladšího a přivedli ho před Samuela.

„Nehleď na to, jakou má kdo postavu,“ řekl Jahve Samuelovi, „je-li obrovský nebo drobný, a nehleď na jeho tvář. Nesoudím podle toho, jaký kdo má zevnějšek. Lidé vidí povrch, já se dívám do srdce.“

Samuel pozvedl roh s olejem a olej vytékal. Pomazal Davida na krále, a i když nebyl David za krále ještě veřejně prohlášen, čekal ho královský osud.

Saula potrestal Jahve nemocí. Nemoc nezasáhla jeho tělo, ale skličovala mu duši. Saul zatoužil po sladké hře na harfu, aby se mu ulehčilo.

Mezi služebníky byl jeden, který znal Davida a věděl, jak znamenitě hraje na harfu. Pověděl králi o Davidovi a Saul vzkázal pro Davida.

Kdykoliv dolehly na Saula zlé chvíle, přišel David, hrál na harfu, a Saŭlovi se ulehčovalo. Saul si Davida oblíbil a David se stal jeho oděncem.

Tiutempe loĝis en la reĝlando de Saŭlo riĉa vidvino, kiu devis forvojaĝi kaj timis pri sia oro. Do ŝi metis ĉian oron, kiun ŝi havis, en argilajn kruĉojn kaj kovris ĝin per tavolo da mielo. Unuavide ŝajnis, kvazaŭ la kruĉoj estus plenigitaj per mielo. Ŝi konfidis la kruĉojn antaŭ atestantoj al sia najbaro, sed ne informis lin pri la trezoro. Poste ŝi forvojaĝis.

Dum ŝia foresto edziĝantis filo de la najbaro kaj tiu bezonis mielon. Li malsupreniris la kelon por prunti iom da mielo el la gardataj kruĉoj. Enmetinte kuleron en la mielon, li eltiris kun la mielo ormoneron. Ĉar li priavidis oron, li malplenigis ĉiujn kruĉojn, aĉetis mielon kaj plenigis ilin denove per mielo. La oran trezoron li konservis por si.

La vidvino revenis de sia vojaĝo, prenis la kruĉojn de la najbaro kaj hejme tuj komencis esplori ilin. Ekkoninte, ke ŝi trompitis, ŝi ekkuris al juĝisto.

"Ĉu jen estas viaj kruĉoj?" demandis la juĝisto. Ŝi kapjesis. "Ĉu vi havas atestantojn, ke vi metis en la kruĉojn ion alian krom mielon?"

"Pri tio scias neniun," diris la virino. "Filino, kion mi konsilu al vi? Sen atestantoj vi ne atingos rajton. Provu iri al la reĝo Saŭlo, eble li helpos vin."

Sed nek Saŭlo nek la supera tribunalo povis helpi la virinon, kiu ne havis atestantojn. "Se vi permesos al mi, ho reĝo," petis Saŭlon Davido, "mi provos helpi la virinon."

Saŭlo konsentis. Li scivolis, kiel sukcesos la knabo, kie la saĝaj maljunuloj ne povis. Davido instigis la vidvinon alporti la kruĉojn. Li verŝis la mielon el la kruĉoj en potojn kaj disrompis la kruĉojn. Li zorge ekzamenis la pecetojn. Sur unu peceto ekbrilis oro. La mielo algluis du orajn monerojn al la interna surfaco de la kruĉo. La oraj moneroj estis la atestantoj, kiujn la virino bezonis, kaj la najbaro devis redoni, kion li prenis de ŝi.

La tuta popolo laŭdis la saĝon de Davido, eĉ la reĝo Saŭlo miris pri lia saĝo.

Post nelonge komenciĝis nova milito kun la filiŝtoj.

Tehdy žila v Saŭlově království bohatá vdova, která musila odcestovat a bála se o své zlato. Proto uložila všechno zlato, které měla, do hliněných džbánů a zalila je vrstvou medu. Na první pohled se zdálo, jako by džbány byly naplněné medem. Džbány svěřila před svědky svému sousedu, ale o pokladu mu nepověděla. Potom odcestovala.

Zatímco byla pryč, ženil se sousedův syn a soused potřeboval med. Sestoupil do sklepa, aby si vypůjčil trochu medu ze džbánů, které měl v úschově. Jak zajel lžící do medu, vylovil s medem zlaták. Protože byl chtivý zlata, vyprázdnil všechny džbány, nakoupil medu a naplnil je znovu medem. Zlatý poklad si nechal pro sebe.

Vdova se vrátila z cesty, vyzvedla džbány u souseda a doma je začala hned prohlížet. Poznala, že byla ošizena, a rozběhla se k soudci.

„Jsou to tvoje džbány?“ zeptal se soudce. Přisvědčila. „Máš svědky na to, že jsi do džbánů dávala ještě něco jiného kromě medu?“

„O tom nikdo neví,“ řekla žena. „Dcero, co ti mám poradit? Bez svědků nedoješ svého práva. Zkus to, jdi ke králi Saŭlovi, snad ti pomůže.“

Ale ani Saul, ani nejvyšší soud nemohl pomoci ženě, která neměla svědků. „Jestli mi, králi, dovolíš,“ požádal David Saula, „pokusím se té ženě pomoci.“

Saul svolil. Byl zvědavý, jak si chlapec poradí tam, kde neuměli poradit moudří starci. David vybídl vdovu, aby přinesla džbány. Vylil ze džbánů med do hrnců a džbány rozbil. Střepey pozorně prohlédl. Na jednom střepu se zalesklo zlato. Med přilepil dva zlatáky na vnitřní stěnu džbánu. Zlatáky byly svědci, které žena potřebovala, a soused musil vrátit, co jí vzal.

Všichni lidé chválili Davidovu moudrost, i král Saul se jeho moudrosti podívoval.

Zanedlouho vypukla nová válka s Filištinými.

Saŭlo militeliris kun granda armeo kaj ekstendaris kontraŭ la militista tendaro de la filiŝtoj. La du armeoj koncentriĝis sur la kontraŭaj deklivoj kaj inter ili kuŝis valo.

Tiam Davido revenis al sia patro. Sed liaj fratoj vojis batali kun Saŭlo. La patro de Davido hejme ofte rememorantis siajn filojn en la armea tendaro. Iun tagon li diris al Davido: "Mi sendos vin al la fratoj por alporti al ili iom da manĝo."

Li donis al Davido dek panojn kaj fromaĝojn kaj adiaŭis lin. Davido venis en la izraelidan tendaron kaj ekaŭdis kriadon.

Kiel ĉiutage, ankaŭ hodiaŭ suriris la kampon inter la filiŝtoj kaj Izraelidoj grandega Goljato. Goljat, kiel Izraelidoj nomis lin, estis filiŝta batalisto, kiun ĉiuj Izraelidoj timis. Li estis grandega kaj ĉio ĉe li estis grandega, eĉ la kupra kasko kaj la skvama kiraso kaj la kupraj tibiŝirmiloj kaj la kupra ŝildo. Li eliradis la filiŝtan tendaron, mansvingadis la lancon kaj kriis al la izraelida armeo: "Elektu unu el viaj soldatoj, mi volas batali kontraŭ li. Se li venkos min, ni estos viaj regatoj, se mi venkos lin, vi servos al ni."

Goljato primokis Izraelidojn, ĉar li certis pri sia forto. Neniu el Izraelidoj kuraĝis stariĝi kontraŭ li, ili ĉiuj silentis. Al tiu el Izraelidoj, kiu decidus alfronti Goljaton en duelo, la reĝo Saŭlo promesis grandan riĉaĵon, sian filinon kiel edzinon kaj lia patro ĝis sia morto ne pagantus impostojn.

Davido aŭdis, kion krias Goljato, kaj li ankaŭ aŭskultis, kion diras Izraelidoj. Li venis antaŭ la reĝon Saŭlo kaj alparolis lin: "Permesu al mi, ho reĝo, kaj mi iros kontraŭ Goljato en batalon."

Saŭlo rigardis Davidon kaj balancis la kapon, dirante: "Vi estas tro juna por batali kontraŭ Goljato, sperta militisto."

Davido respondis: "Mi ofte defendis la ŝafojn de mia patro kontraŭ leono aŭ urso. Mi sukcesis mortigi kaj leonon kaj urson. Mi ne konas timon. Permesu, kaj mi iros kaj forigos la malhonoron, kiun Goljato ĵetis sur Izraelidojn."

Saul vytáhl do boje s velkým vojskem a rozložil se táborem proti vojenskému táboru Filištínských. Obě vojska se shromáždila na protilehlých stráních a mezi nimi leželo údolí.

David se tehdy vrátil ke svému otci. Jeho bratři však táhli do boje se Saulem. Davidův otec často vzpomínal doma na syny ve vojenském táboře. Jednoho dne řekl Davidovi: „Pošli tě za bratry, abys jim donesl trochu jídla.“

Dal Davidovi deset chlebů a sýry a rozloučil se s ním. David přišel do izraelského tábora a uslyšel křik.

Jako každého dne vyšel i dnes na prostranství mezi Filištínskými a Izraelci obrovský Goliáš. Góljat, jak mu říkali Izraelci, byl filišťínský bojovník, kterého se všichni Izraelci obávali. Byl obrovský a všechno na něm bylo obrovské, i měděná přilba i šupinatý pancíř i měděné holeně i měděný štít. Vycházel z filišťínského tábora, potěžkával kopí a vykřikoval na izraelské vojsko: „Vyberte si někoho ze svých vojáků, chci se s ním bít. Jestliže mě porazí, budeme vašimi poddanými, jestli ho porazím já, budete nám sloužit vy.“

Goliáš se posmíval Izraelským, neboť si byl jist svou silou. Nikdo z Izraelských se mu neodvážil postavit, všichni mlčeli. Tomu z Izraelských, kdo by se rozhodl utkat se s Goliášem v souboji, slíbil král Saul veliké bohatství, za manželku svou dceru a jeho otec neměl do smrti platit daně.

David vyslechl, co Goliáš vykřikuje, a poslechl si také, co říkají Izraelci. Předstoupil před krále Saula a oslovil ho: „Dovol mi, králi, a já půjdu proti Goliášovi do boje.“

Saul pohlédl na Davida a potřásl hlavou: „Jsi příliš mladý, abys bojoval s Goliášem, zkušeným válečníkem.“

David odpověděl: „Často jsem chránil stádo svého otce proti lvu nebo medvědu. Podařilo se mi zabít i lva i medvěda. Neznám strach. Dovol mi a já půjdu a sejmu potupu, kterou Goliáš vrhl na Izraelské.“

Al la reĝo Saŭlo plaĉis la aŭdaca parolo de la juna Davido. Li donis al li sian robon kaj sian kaskon kaj zonis lin per sia glavo. Sed la robo estis granda, Davido stumblantis pro ĝi, la kasko baris lian vidon kaj la glavo implikadis liajn piedojn, ĝenante lin ĉiupaŝe. Tial Davido flankenmetis la robon, la kaskon kaj la glavon kaj eliris kontraŭ Goljaton, kiel li gardadis la ŝafojn de sia patro. Nur kun paŝtista bastono, pendsako kaj ŝtonĵetilo. Li metis kelkajn ŝtonetojn en la mansakon kaj kuraĝe malsupreniris la valon, kie promenis la fanfara Goljato.

Ekvidinte Davidon Goljato ekridis: „Ĉu vi volas bati min per la bastono? Ĉu vi pensas, ke mi estas hundo? Nur venu, por ke ĝoju birdoj kaj bestoj. Mi preparos festenon por ili.”

Goljato paŝis antaŭen kontraŭ Davidon. Davido ne ektimiĝis. Enŝovinte la manon en la mansakon li metis ŝtoneton en la ŝtonĵetilon. Li rotaciigis la ĵetilon kaj la ŝtono trafajfis la aeron. La ŝtoneto trafis Goljaton mezen de la frunto kaj kroĉiĝis tie. La giganto Goljato falis kvazaŭ subhakita. Davido alkuris la kuŝantan Goljaton, eliris lian glavon el la ingo kaj senkapigis lin. Kiam la filiŝta armeo vidis, kio okazis al la plej forta el la filiŝtoj, ĝi konfuzite ekfuĝis. Dume Izraelidoj persekutis ilin kaj diserigis ilin en ĉiujn direktojn.

La izraela armeo revenis hejmen kun granda gloro. El la urboj eliris virinoj kun tamburoj kaj cimbaloj, dancante kaj kantante: "Saŭlo mortigis mil filiŝtojn, sed Davido dek mil."

Saŭlo aŭdis la kanton, lian koron plenigis envio kaj ekregis lin kolero. Li diris al si: Nun mankas al Davido nenio plu krom fariĝi reĝo anstataŭ mi.

Tial li destinis Davidon estro de mil viroj kaj ordonis gardi lin. Li volis scii pri ĉiu lia paŝo. Davido estis modesta, agis saĝe, kaj homoj ĉiam pli preferis lin. Ankaŭ la filino de Saŭlo, Miĥal, amis Davidon.

Eksciinte pri tio Saŭlo, li deziris, ke Davido edziĝu al ŝi. Li sekrete planis pereon de Davido.

Krali Saŭlovi se libila odvážná řeč mladého Davida. Dal mu své roucho a svou přílbu a přepásal ho svým mečem. Ale roucho bylo veliké, David přes ně klopýtal, přílba mu bránila v rozhledu a meč se mu pletl před nohy a vadil mu na každém kroku. Proto David odložil roucho, přílbu a meč a vyšel proti Goliášovi tak, jak hlídával otcova stáda. Jen s pastýřskou holí, mošnou a prakem. Do mošny uložil několik oblázků a srdnatě sestoupil do údolí, kde se procházel chlubitý Goliáš.

Když Goliáš uviděl Davida, dal se do smíchu: „Chceš mi nabít holí? Myslíš, že jsem pes? Jen pojď, ať se zaradují ptáci a šelmy. Připravím jim hostinu.“

Goliáš vykročil Davidovi vstříc. David se nepolekal. Sáhł do mošny pro oblázek a vložil jej do praku. Zatočil prakem a kámen zasvištěl vzduchem. Oblázek zasáhl Goliáše doprostřed čela a uvázł tam. Obrovitý Goliáš padł jako podřátý. David se rozběhl k ležícímu Goliášovi, vytáhl mu z pochvy meč a uťal mu hlavu.

Jakmile filištínské vojsko uvidělo, co se stalo nejsilnějšímu z Filištínů, obrátilo se na zmatený útěk. Izraelci je na útěku pronásledovali a rozprášili je na všechny strany.

Izraelské vojsko se vracelo domů s velikou slávou. Ženy vycházely z měst s bubínky a cimbály, tančily a zpívaly: „Tisíc Filištínů pobil Saul, ale David deset tisíc.“

Saul uslyšel píseň, závist mu naplnila srdce a ovládl ho hněv. Říkal si: Teď nechybí Davidovi už nic, než aby se stal králem místo mne.

Proto ustanovil Davida velitelem nad tisícem mužů a dával ho střežit. Chtěl vědět o každém jeho kroku. David byl skromný, počínal si moudře a lidé ho měli stále raději. I dcera Saŭlova, Michal, Davida milovala.

Když se o tom Saul dověděl, přál si, aby si David vzal jeho dceru za ženu. Potají připravoval Davidovi záhubu.

“Kiel mi povus fariĝi reĝa bofilo,” miris Davido, “mi estas tro sensignifa kaj malriĉa. Mi eĉ ne havas donacojn, kiujn mi alportu al la reĝo.”

“Mi ne bezonas oron kaj arĝenton,” diris Saŭlo, “via donaco estos venko en batalo. Mortigu cent filiŝtojn kaj alportu al mi iliajn kapojn.”

Saŭlo esperis, ke Davido batalante kontraŭ superforto pereos. Sed la Eternulo protektis sian elektiton. Kaj Davido mortigis ducent filiŝtojn kaj alportis iliajn kapojn al la reĝo. Saŭlo devis plenumi la reĝan promeson. Li donis sian filinon al Davido kiel edzinon, sed li ne ĉesis priminaci lian vivon. Kiam la malamo de Saŭlo superkreskis lian prudenton, li vokigis Davidon kaj ordonis, ke li ludu harpon. Dum Davido ludis, Saŭlo kaptis lancon kaj ĵetis ĝin kontraŭ lin.

Davido moviĝis flanken kaj la lanco enpenetris la muron. Ĝi ankoraŭ tremis en la muro, ĵetita de la forta dekstra mano de Saŭlo, kaj Davido jam fuĝantis el la reĝa domo. Saŭlo vokis servistojn kaj ili ekvojis post Davido por mortigi lin.

La servistoj ĉirkaŭis la enirejon de la domo, kie Davido loĝis kun la reĝofilino Miĥal. Miĥal venis al Davido kaj diris: "Ankoraŭ ĉi-nokte vi devas savi vin per forkuro. Kaj vi ne povas eliri tie, kie vi eniris la domon. La servistoj de la reĝo gardas la enirejon."

Miĥal faligis ŝnuron de la malantaŭa fenestro de la domo kaj Davido degrimpis ĝin en la mallumon kaj tiu liveris al li rifuĝejon. Miĥal sur lian liton metis statuon de malnova dio, volvis ĝin en kovrilojn kaj garnis ĝian kapon per peco de kapra felo.

Kiam Davido ne elirantis la domon, la servistoj eniris. Miĥal diris al ili, ke Davido estas malsana. La servistoj rigardis la liton kaj supozis, ke sur la lito kuŝas Davido. Ili revenis al la reĝo kaj diris al li, ke Davido estas malsana.

"Alportu lin al mi eĉ kun la lito!" ekkriis Saŭlo. La servistoj denove vizitis la domon de Davido por preni Davidon kun la lito. Apenaŭ ili levis la liton, la kovrilo forŝoviĝis kaj malkaŝis la statuon. Anstataŭ Davidon oni venigis al Saŭlo lian filinon Miĥal.

„Jak bych se mohl stát královým zetěm,“ podivil se David, „jsem příliš nepatrný a chudý. Nemám ani dary, které bych královi přinesl.“

„Nepotřebuji zlato a stříbro,“ řekl Saul, „tvým darem bude vítězství v boji. Pobij sto Filištinů a přines mi jejich hlavy.“

Saul doufal, že David v boji s přesilou zahyne. Ale Jahve chránil svého vyvoleného. I zabil David dvě stě Filištinů a přinesl jejich hlavy králi. Saul musil splnit královský slib. Dal Davidovi za ženu svou dceru, ale nepřestal usilovat o jeho život.

Když Saŭlova nenávist přerostla jeho rozvahu, dal zavolat Davida a poručil mu hrát na harfu. Zatímco David hrál, Saul uchopil kopí a mrštil je po něm.

David uhnul a kopí se zabodlo do stěny. Ještě se chvělo ve stěně, vrženo silnou pravicí Saŭlovou, a David už prchal z králova domu. Saul svolal služebníky a ti se pustili za Davidem, aby mu přinesli smrt.

Služebníci obklopili vchod domu, v němž David žil s královskou dcerou Michal. Michal vstoupila k Davidovi a řekla: „Musíš se ještě tuto noc spasit útekem. A nemůžeš odejít, kudy jsi do domu vstoupil. Královi služebníci hlídají vchod.“

Michal spustila z okna na zadní straně domu provaz a David po něm sestoupil do tmy a tma mu poskytla útočiště. Michal položila na jeho lože sochu starého bůžka, zabalila ji do pokrývek a hlavu jí přikryla kusem kozí srsti.

Když David nevycházel z domu, vtrhli služebníci dovnitř. Michal jim pověděla, že je David nemocný. Služebníci pohlédli na lůžko a domnívali se, že na lůžku leží David. Vrátili se ke králi a oznámili mu, že je David nemocný.

„Přineste mi ho i s ložem!“ rozkřikl se Saul. Služebníci navštívili znovu Davidův dům, aby odnesli Davida i s ložem. Sotva pozvedli lože, odhrnula se přikrývka a odkryla sochu. Místo Davida přivedli k Saŭlovi jeho dceru Michal.

"Kial vi trompis min? Vi liberigis Davidon, mian malamikon, kaj helpis al li eskapi."

"Mi ne povis alie, li minacis mortigi min," mensogis Miĥal. Ŝi sciis, ke Davido jam forlasis la urbon kaj ke la danĝero preterpasis lin.

De tiu momento Davido devis kaŝadi sin antaŭ la malamo de Saŭlo. En dezertoj, en rokaj montoj kaj en densaj arbaroj li trovis sian novan hejmon. Sescent viroj vojaĝis kun li kaj multaj virinoj, infanoj kaj maljunuloj, kiuj kaŝadis sin antaŭ Saula venĝo.

Eksciinte, kie Davido kaŝas sin, Saŭlo kolektis armeon kaj ekvojis post li. Dum la marŝo li atingis rokan pejzaĝon. La suno varmegis kaj Saŭlo serĉis ombran lokon por ripozi. Li trovis kavernon, kaj ĉar la kavernan enirejon baris araneaĵo, li pensis, ke en la kaverno loĝas neniŭ besto. Li kuŝiĝis en la malvarma ombro de la kaverno kaj ekdormis. Li ne sciatis, ke la kaverno ligitas kun serio de rokaj trairejoj, en kiuj kaŝas sin Davido kaj liaj homoj. La gardoj raportis al Davido, ke en la kaverno dormas la reĝo Saŭlo.

"Ni venkis," ili ĝojis, "sufiĉas, ke la reĝo Saŭlo el la kaverno ne eliru viva." Davido haltigis ilin. Sensone alproksimiĝinte al Saŭlo li detranĉis pecon de lia mantelo. Kiam Saŭlo vekiĝis kaj eliris el la kaverno, Davido eliris la kaŝejon kaj ekkriis, ĝis la eĥo en la rokoj resonigis lian voĉon: "Reĝo, mia reganto, vi estis en mia povo kaj mi faris al vi nenian malbonon. Rigardu, mi detranĉis nur pecon de via mantelo."

Saŭlon ekregis emocio. Li diris: "Vi estas pli justa ol mi, Davido."

Hontite li kun sia armeo foriris, sed liaj konsilistoj kaj suflorantoj ne koncedis al li trankvilon.

"Ĉu vi opinias, ke Davido estas justa, ĉar li ne mortigis vin?" ili diradis al la reĝo, "Davido scias bone, kial li ne faris tion. Se li farus al vi eĉ la plej malgrandan malbonon, ni rekompencus al li centoble."

Ili kaĵolis la reĝon kaj flatis lin. Al la orelo de suvereno kaĵolado kaj flatado estas ĉiam agrabla. Saŭlo lasis sin konvinki kaj denove ekvojis kontraŭ Davidon.

„Proĉ jsi mĉ podvedla? Propustila jsi Davida, mĉho nepřítela, a pomáhala jsi mu při útĉku.“

„Nemohla jsem jinak, hrozil, že mĉ zabije,“ zalhala Michal. Vĉdĉla, že David už opustil mĉsto a že ho nebezpečí minulo.

Od té chvíle se musil David skrývat před Saŭlovou nenávisť. V poušťích, ve skalnatých horách a v hustých lesích našel svůj nový domov. S ním putovalo i na šest set mužů a mnoho žen, dětí a starců, kteří se skrývali před Saŭlovou pomstou.

Jakmile se Saul dovĉdĉl, kde se David ukrývá, sebral vojsko a táhl za ním. Na pochodu se dostal do skalnaté krajiny. Slunce pánilo a Saul hledal stinné místo k odpoĉinku. Našel jeskyni, a protože vstup do jeskyně uzavírala pavuĉina, byl přesvĉdĉen, že v jeskyni neŹije Źádná Źelma. Ulehl do chladného stínu jeskyně a usnul. Netušil, že jeskyně je spojena s řadou skalních chodeb, ve kterých se ukrývá David se svým lidem. Hlídky ohlásily Davidovi, že v jeskyni spí král Saul.

„Zvítěžili jsme,“ radovali se, „staĉí, aby král Saul nevyšel z jeskyně živý.“ David je zadržel. Potichu přistoupil k Saŭlovi a odřizl mu kus pláště. Když se Saul probudil a odcházel z jeskyně, vystoupil David z úkrytu a zavolal, až ozvěna ve skálách vracela jeho hlas: „Králi, můj pane, byl jsi v mé moci a nic zlého jsem ti neudĉlal. Podívej, odřizl jsem ti jen kus pláště.“

Saula se zmocnilo dojetí. Řekl: „Jsi spravedlivĉjší než já, Davide.“

Zahanbenĉ odtáhl se svým vojskem, ale jeho rádci a naŹeptavaĉi mu nedopřávali klid.

„Myslíš, že je David spravedlivý, protože tě nezabil?“ říkali královi. „David dobře ví, proč to neudĉlal. Kdyby ti jen nepatrnĉ ublížil, stonásobnĉ bychom mu oplatili.“

Pochlebovali králi a lichotili mu. Panovníkovu uchu je vĉdy příjemné pochlebování a lichotky. Saul se dal přemluvit a vytáhl znovu proti Davidovi.

Nokte, kiam la militista tendaro de Saŭlo trankviliĝis kaj la reĝo Saŭlo ekdormis post muro de ĉaroj, Davido eniris lian tendaron. Li alŝteliris ĝis tie, kie kuŝis la reĝo, superpaŝis la dormantan generalon Abner, kiu gardu la reĝon, kaj prenis de Saŭlo liajn lancon kaj pokalon. Tiam li supreniris la deklivon de la kontraŭa monto kaj vokis, ĝis la tuta valo pleniĝis de lia voĉo: "Abner, kiel vi gardas vian reĝon? Rigardu, mi forprenis liajn lancon kaj pokalon!"

Konata voĉo vekis Saŭlon: "Ĉu estas vi, Davido?"

"Jes, mi estas Davido, kaj hodiaŭ mi havis vin duafoje en mia povo, sed mi ne damaĝis vin!"

Saŭlo ekhontis. Li retiriĝis kaj ĉesis Davidon persekuti. Tamen, Davido ne fidis Saŭlon kaj foriris kun siaj viroj en pli sekuran lokon.

Post nelonge la filiŝtoj kolektis novan armeon kaj ekmilitis kontraŭ Izraelidoj. Saŭlo ektimis la grandegan filiŝtan armeon. Li elserĉis profetojn por konsulti ilin. Sed la Eternulo deturnis sian vizaĝon de Saŭlo, kaj la profetoj silentis. Kaj Saŭlo turnis sin al sorĉoj kaj magiaĵoj.

Li iam forpelis ĉiujn sorĉistojn el la lando, kaj en la tuta lando restis nur unu virino, kiu kapablis elvokanti spiritojn. Liaj servistoj rakontis al Saŭlo pri la maljunulino. Saŭlo ne atendis, alivestis sin kaj serĉis tuj tiunokte la sorĉistinon.

La sorĉistino timis montri siajn magiaĵojn al nekonata viro. Sed kiam Saŭlo ĵuris, ke li ne perfidos ŝin, ŝi demandis lin: "Kiun el la spiritoj mi alvoku por vi?"

"Alvoku por mi la profeton Samuelo", postulis Saŭlo. La sorĉistino ekelvokantis la spiriton de la profeto Samuelo. Malrapide, kvazaŭ el nebulo, leviĝis antaŭ ŝi la nobla formo de la profeto. La reĝo la spiriton de Samuelo ne vidis, sed li sentis ĝian proksimon.

"Kion vi vidas?" li demandis la sorĉistinon. "Granda maljunulo eliras el la tero," diris la sorĉistino kaj ektimis: "Sed vi estas la reĝo Saŭlo!"

V noci, když Saulův vojenský tábor ztichl a král Saul usnul za hradbou vozů, vypravil se David do jeho ležení. Připlížil se až k místu, kde ležel král, překročil spícího vojevůdce Abnera, který měl krále střežit, a vzal Saŭlovo kopí a číši. Potom vystoupil na svah protější hory a zavolal, až se celé údolí naplnilo jeho hlasem:

„Abnere, jak hlídáš svého krále? Podívej, odnesl jsem mu kopí a číši!“

Známý hlas probudil Saula. „Jsi to ty, Davide?“ zvolal.

„Ano, jsem David a dnes jsem tě měl podruhé v moci, ale neublížil jsem ti!“

Saul se zastyděl. Odtáhl a přestal Davida pronásledovat. David však Saŭlovi nedůvěřoval a odešel se svými lidmi na bezpečnější místo.

Zanedlouho nato shromáždili Filištinští nové vojsko a vytáhli do války proti Izraelským. Saul se polekal obrovského filištinyjského vojska. Vyhledal proroky, aby se s nimi poradil. Ale Jahve odvrátil od Saula svou tvář a prorokové mlčeli. Proto se Saul obrátil ke kouzlům a čárům.

Kdysi vyhnal ze země všechny čaroděje a v celé zemi zbyla jen jediná žena, která uměla vyvolávat duchy. O té stařeně pověděli Saŭlovi jeho služebníci. Saul nemeškal, přestrojil se a vyhledal čarodějkou ještě té noci.

Čarodějka se bála ukazovat své čary neznámému muži. Ale když se Saul zapřísahal, že ji neprozradí, zeptala se ho: „Koho z duchů ti mám vyvolat?“

„Vyvolej mi proroka Samuela,“ požádal ji Saul. Čarodějka začala vyvolávat ducha proroka Samuela. Zvolna jako z mlhy vyrůstala před ní vznešená podoba proroka. Král Samuelova ducha neviděl, ale tušil jeho blízkost.

„Co vidíš?“ zeptal se čarodějky. „Ze země vystupuje mohutný stařec,“ řekla čarodějka a vyděsila se: „Ale vždyť ty jsi král Saul!“

"Mi estas la reĝo Saŭlo, sed ne timu, mi ne lasos vin puni pro via sorĉado." La sorĉistino vidis Samuelon, la reĝo ne vidis lin, sed li aŭdis lian voĉon.

"Reĝo, kial vi ne deziras al mi pacon, kial vi alvokas min?"

"La filiŝtoj eliris kun granda armeo, mi bezonas konsilon, kaj mi havas neniun por tio."

"Vi vekis la koleron de la Eternulo," diris Samuelo. "La Eternulo donis al Izraelo alian reĝon, Davidon. Morgaŭ vi kaj viaj tri filoj falos en batalo kontraŭ la filiŝtoj kaj Izraelidoj perdos la batalon."

Saŭlo foriris malĝoje al la izraelida armeo kaj atendis la matenon de la sekvanta tago.

La sekvan tagon okazis batalo. Terura estis la atako de la filiŝtoj. Izraelidoj forkuris kaj tre multaj mortis. Inter ili la tri filoj de Saŭlo. Saŭlo, mem grave vundita, petis sian soldaton, kiu batalis apud lia flanko: "Trapiku min, por ke mi ne falu en la manojn de la malamiko, por ke ili ne mortigu min malhonore."

Sed la militisto malvolontis mortigi sian reĝon. Tiam Saŭlo kaptis la glavon, impete apogis sin sur ĝin kaj mortigis sin. Kiam la lojala servisto de Saŭlo vidis, ke la reĝo mortis, ankaŭ li eltiris sian glavon kaj sekvis sian reĝon eĉ en morto.

Estas homoj, kiuj provas transformi eĉ la morton de aliaj en avantaĝon por si mem. La morton de Saŭlo vidis iu junulo. Kaj li kuris al Davido por informi lin la unua. Li anstataŭigis la veron per mensogo kaj esperis, ke Davido riĉe rekompencos lin.

Li diris al Davido: "Mi hazarde estis en la montoj kaj mi vidis Saŭlon, kiam la malamiko proksimiĝis al li. Li vokis min al si kaj petis, ke mi trapiku lin, ĉar li timis la filiŝtojn. Li donis al mi la glavon kaj mi faris al li la servon. La reĝo Saŭlo mortis."

Kiam Davido kaj liaj homoj aŭdis, ke Saŭlo mortis, ili disŝiris siajn vestojn por montri funebbron, veis kaj ploris: "Kiel vi povis kuraĝi," diris Davido, "etendi la manon kontraŭ vian reĝon?"

„Jsem král Saul, ale neboj se, nedám tě za tvoje čarování potrestat.“ Čarodějka Samuela viděla, král ho neviděl, slyšel však jeho hlas.

„Králi, proč mi nepřeješ klidu?“ ozval se Samuel, „proč mě vyvoláváš?“

„Filištinští vytáhli s velkým vojskem, potřebuji se poradit, a nemám s kým.“

„Probudil jsi Jahvův hněv,“ promluvil Samuel. „Jahve dal Izraelským už jiného krále, Davida. Zítřa padneš v boji s Filištinými ty i tři tvoji synové a Izraelští prohrají bitvu.“

Saul se odebral zarmoucen k izraelskému vojsku a očekával ráno příštího dne.

Nazítří se strhla bitva. Nápor Filištiných byl hrozný. Izraelci se dali na útek a přemnoho jich padlo. Mezi nimi i tři Saŭlovi synové. Saul, sám těžce raněn, prosil svého oděnce, jenž bojoval po jeho boku: „Probodni mě, ať nepadnu nepřátelům do rukou, ať mě potupně nezabijí.“

Ale bojovník se zdráhal zabít svého krále. Tu uchopil Saul meč, prudce na něj nalehl a sám se usmrtil. Když Saulův věrný oděnc viděl, že je král mrtev, nalehl také na svůj meč a následoval svého panovníka i v smrti.

Jsou lidé, kteří se snaží i cizí smrt proměnit ve výhodu pro sebe. Svědkem Saŭlovy smrti byl jakýsi mladík. I rozběhl se k Davidovi, aby byl první, kdo mu zprávu přinese. Pravdu nahradil lží a doufal, že se mu David bohatě odmění.

„Byl jsem náhodou v horách,“ vyprávěl Davidovi, „a viděl jsem Saula, když se k němu blížil nepřítel. Zavolał mě k sobě a požádal, abych ho probodl, neboť se bál Filištiných. Podal mi meč a já mu tu službu prokázal. Král Saul je mrtev.“

Když David a jeho lidé uslyšeli, že Saul je mrtev, roztrhli na znamení smutku svá roucha a nařikali a plakali. „Jak ses mohl opovážít,“ řekl David, „vztáhnout ruku na svého krále?“

Kaj li vokis serviston kaj ordonis al li: „Punu lin. Li pagu la vivon per vivo.”

Post la morto de Saŭlo armeestro Abner proklamis reĝo la filon de Saŭlo, kaj kiam la nova reĝo estis mortigita de siaj propraj homoj, la reĝo estiĝis Davido, kiel la Eternulo ordonis kaj kiel la profetoj profetis.

La regado de Davido estis glora. Li venkis ĉiujn malamikojn de Izraelo kaj etendis la limojn de sia regno de Eufrato ĝis Egiptujo. Li regis juste, kaj tamen li ne evitis plene maljustecon.

Iun tagon la reĝo Davido promenis sur la teraso de sia palaco kaj kontraŭe en najbareco ekvidis Batŝeban, la edzinon de Urija. Urija iris en la armeo de Davido en batalon kaj Batŝeba restis hejme sola.

Kiam Davido ekvidis ŝin, li sentis sin soifanto, malkovrinta puran fonton meze de dezerto. Ŝia beleco alradiis lin, kvazaŭ en malluma nokto al vaganto leviĝus stelo.

Davido volonte edziĝus al ŝi, sed ŝi estis edzino de Urija. Dum Urija vivis, li ne povis edziĝi al ŝi. Tial li skribis leteron al la ĉefkomandanto de sia armeo: „Sendu Urijan en lokon, kie furiozos la plej brutala batalo. En oportuna momento forlasu lin, por ke li falu kaj pereu.”

La ĉefa armeestro obeis Davidon kaj Urija falis en batalo. Nun Davido povis edziĝi kun Batŝeba.

Kaj la Eternulo ĉion tion vidis kaj forte ekkoleris kontraŭ Davido. Li sendis sur lin punon en formo de la filoj. Kaj la morto eniris la domon de Davido kaj prenis la filon, kiun li tiom longe sopiris. Kaj la filo Abŝalomo, kiu ĝisvivis la viraĝon, kaŭzis al Davido multe da sufero.

Abŝalomo, nomata same en la hebrea lingvo, estis la plej bonkreska el Izraelidoj. Li estis fiera pri sia staturo, sia vizaĝo kaj siaj longaj haroj kaj li volis nenion alian ol fariĝi reĝo anstataŭ Davido. Li provis favorigi Izraelidojn per superbeco kaj modesteco. Kiam li ekvojis la stratojn, kvindek viroj kuris antaŭ li, por ke ĉiuj sciu, ke ekveturis Abŝalomo.

A zavalal služebníka a přikázal mu: „Potrestej ho. Ať zaplatí život životem.“

Po smrti Saŭlově prohlásil vojevůdce Abner za krále Saŭlova syna, a když byl nový král vlastními lidmi zbaven života, stal se králem David, jak určil Jahve a jak proroci prorokovali.

Slavné bylo Davidovo panování. Porazil všechny nepřátele Izraelských a rozšířil hranice svého království od Eufratu až po Egypt. Vládl spravedlivě, a přece se neubráníl nespravedlnosti.

Jednoho dne se král David procházel po terase svého paláce a spatřil naproti v sousedství Uriášovu ženu Batšebu. Uriáš odtáhl s Davidovým vojskem do boje a Batšeba doma osaměla.

Když ji David spatřil, bylo mu jako žíznivému, jenž objeví čistý pramen uprostřed pouště. Její krása mu zazářila, jako by za tmavé noci vzešla hvězda bloudícímu poutníkovi.

David by si ji byl rád vzal za ženu, ale byla manželkou Uriáše. Dokud Uriáš žil, nemohl si ji za ženu vzít. Proto napsal vrchnímu vojevůdci svého vojska list: „Postavte Uriáše na místo, kde bude zuřit nejkrutější boj. V příhodném okamžiku ho opusťte, aby padl a zahynul.“

Vrchní vojevůdce Davida uposlechl a Uriáš v boji padl. Nyní si mohl David vzít Batšebu za ženu.

Jahve to vše viděl a velmi se na Davida rozhněval. Seslal na něho trest v podobě synů. I vstoupila smrt do Davidova domu a vzala mu synka, po němž tak dlouho toužil. A syn Absolón, který se dožil mužného věku, způsobil Davidovi mnoho utrpení.

Absolón, hebrejsky zvaný Abšalom, byl nejurostlejší z izraelských mužů. Chlubil se svou postavou, tváří a dlouhým vlasem a nepřál si nic jiného toužebněji, než stát se králem místo Davida. Snažil se naklonit si Izraelce nádherou i skromností. Když vyjel do ulic, běželo před ním padesát mužů, aby všichni věděli, že si vyjel Absolón.

Alifoje li staris modeste ĉe pordego kaj alparolis ĉiun, kiu venis al la kortego de Davido. Li aŭskultis la lamentojn kaj plendojn, proklamantis la homojn pravaj kaj diradis: "Via afero estas justa, sed ne ekzistas juĝisto por juĝi ĝin juste. Se juĝas mi, vi certe venkus."

Do Abŝalomo enrudigadis sin al la popolo flatante ĝin, mienante simpatia kaj amikeca, kaj promesante ŝanĝon je pli bona farto, kiam li, Abŝalomo, transprenos la regadon. Li sendis ankaŭ konspirantojn en ĉiujn regionojn de Izraelo por instigi la popolon kontraŭ sia patro Davido. Disvolviĝis granda konspiro, kaj regiono post regiono aliĝadis al Abŝalomo kaj proklamadis lin sia reĝo.

Kiam kurieroj alportis al Davido la novaĵon, ke Abŝalomo kun sia armeo marŝas kontraŭ Jeruzalemon, la reĝo Davido cedis antaŭ la superforto kaj forlasis kun siaj fideluloj la jeruzaleman palacon. Plorante kaj kun la kapo kovrita, la maljuna reĝo piede eliris la urbon. Ne longe poste eniris la pordegon de la urbo la venka Abŝalomo.

La homoj, kiuj nur hieraŭ rekonadis Davidon sia reĝo, glore salutis Abŝalomon nova kaj sola reganto.

Abŝalomo tuj ordonis kolekti eĉ pli grandan armeon. Li preparantis venki sian patron Davido en decida batalo. Ankaŭ Davido kolektantis armeon por defendi sin kontraŭ atako de Abŝalomo.

Alvenis la tago de la batalo, kaj Davido kunvokis siajn estrojn kaj ordonis al ili: "Se vi kaptos Abŝalomon, pritraktu lin bone por mi."

Tiam li enpaŝis kun siaj trupoj la batalon kaj konfrontis la armeon de Abŝalomo en arbaro. La arbaro kaj ĉiuj densejoj tremis pro krio, bruego de armiloj kaj veado de vunditoj. Multajn militistojn mortigis glavo, sed pli multaj laŭdire pereis en la arbaro. Tamen la Eternulo favoris la armeon de Davido kaj la popolo de Abŝalomo retiriĝadis. Abŝalomo mem fuĝantis laŭ arbaraj padoj. Rajdante sur hino kaj rapidante li devojiĝis kaj kaptiĝis je sia longa fluanta hararo en branĉoj de larĝforma kverko. Li pendis inter la ĉielo kaj la tero kaj la timigita hino subkuris lin kaj kuris plu.

Jindy zase postával skromně u brány a oslovoval každého, kdo přicházel k Davidovu soudu. Poslouchal nářky a stížnosti, dával lidem za pravdu a říkal: „Tvoje věc je spravedlivá, ale není soudce, který by ji spravedlivě posoudil. Kdybych soudil já, jistě bys při vyhrál.“

Tak se Absolón vkrádal do přízně lidu tím, že mu lichotil, že se tvářil soucitně a přátelsky a že sliboval změnu k lepšímu, až se on, Absolón, ujme vlády. Vyslal také do všech izraelských krajů spiklence, kteří měli pobuřovat lid proti Davidovi, jeho otci. Rozmohlo se veliké spiknutí a kraj po kraji se přidával k Absolónovi a provolával ho svým králem.

Když poslové donesli Davidovi zprávu, že Absolón s vojskem táhne na Jeruzalém, ustoupil král David přesile a opustil se svými věrnými jeruzalémský palác. S pláčem a zahalenou hlavou ubíral se starý král pěšky z města. Zanedlouho po něm vjížděl do městské brány vítězný Absolón.

Lidé, kteří ještě včera uznávali Davida za svého krále, vítali se slávou Absolóna jako nového a jediného panovníka.

Absolón hned nařídil shromažďovat ještě větší vojsko. Chystal se v rozhodném boji porazit svého otce Davida. I David sbíral vojsko, aby se bránil Absolónovu útoku.

Den bitvy nadešel. David svolal své velitele a rozkázal jim: „Kdybyste zajali Absolóna, dobře mi s ním zacházejte.“

Pak vytrhl se svými zástupy do boje a střetl se s Absolónovým vojskem v lese. Hvozd a všechna houští se otřásala křikem, řinčením zbraní a nářkem raněných. Mnoho bojovníků pobíl meč, ale víc jich prý zahubil les. Jahve však obdařil přízní vojsko Davidovo a Absolónův lid ustupoval. Absolón sám prchal po lesních stezkách. Ujížděl na mezku, a jak spěchal, sjel ze stezky a uvázl svými dlouhými vlajícími vlasy ve větvích košatého dubu. Visel za ně mezi nebem a zemí a vyplašený mezek jej podběhl a utíkal dál.

La militestro de Davido vidis la malamikon pendanta je la haroj sur kverko, alsaltis kaj trapikis lin.

Oni baldaŭ alportis la novaĵon pri la morto de Abŝalomo al la reĝo Davido. Granda malĝojo surfalis Davidon meze de la triumfa jubilo de la armeo. Li reakiris sian regnon, sed perdis sian filon.

Vojevŭdce Davidova vojska uvidel nepřitele viset za vlasys na dubu, přiskočil a probodl ho.

Brzy donesli zprávu o Absolónově smrti králi Davidovi. Veliký zármutek padl na Davida uprostřed vítězného jásotu vojska. Dobil zpátky své království, ale ztratil syna.

PRI LA SAĜO DE LA IZRAELA REĜO SALOMONO, PRI KONSTRUO DE LA JERUZALEMA TEMPLO KAJ PRI LA REĜO DE LA SPIRITOJ ASMODEO

La plej saĝa el ĉiuj reĝoj de Izraelo estis la reĝo Salomono, kies hebrea nomo estis Ŝelomo, la filo de la reĝo Davido. Oni diradis, ke li havas en la manoj grandan ŝlosilon, per kiu li malŝlosas ĉiujn pordegojn de la saĝo. Li komprenis la parolon de birdoj, malsovaĝaj kaj sovaĝaj bestoj. Li povis paroli ĉiujn lingvojn parolatajn de homoj sur la tero. Kaj li ankaŭ regis la demonojn.

Jam en la infanaĝo evidentiĝis lia dokteco. Kiam Salomono estis ankoraŭ knabo, la reĝo Davido endirektis militon. Dume Salomono lernis kun sia instruisto, kiu multon konis kaj sciis. Iutage la knabo demandis sian instruiston: "Vi estas saĝa kaj klera, ĉu vi kapablas diri al mi, ĉu mia patro venkos la militon kaj revenos hejmen sana?"

La klera viro respondis: "Via demando responditos nur estonte, la malamiko estas forta."

Salomono ne plu demandis kaj diligente serĉis sciojn, pri kiuj aliaj homoj ne konjektas.

Kaj okazis, ke la reĝo Davido en la batalo preskaŭ ne eskapis de morto, kaj la malamika reĝo falis teren kvazaŭ trafita de fulmo. Liaj lastaj vortoj estis: "Salomono sendis morton sur min, ĉion kulpas Salomono!"

Tiam Izraelidoj unuafoje konstatis, ke Salomono estas pli saĝa ol liaj instruistoj. Ili ekatakis la malamikon, konfuzitan de la morto de la reĝo, kaj gajnis la militon.

Post la morto de Davido regis Salomono. En sonĝo aperis al li la Eternulo, kaj diris: "Petu, kion vi volas, kaj mi donos tion al vi!"

Salomono petis: "Donu al mi, mi petas, prudentan koron, por ke mi ĉiam povu distingi inter bono kaj malbono, kaj juĝi juste."

"Ĉiuj petas de mi," diris la Eternulo, "riĉon aŭ longan vivon, ĉiuj petas, ke mi ekstermu ties malamikojn. Vi estas la sola, kiu petis min pri saĝo. Mi aldonos al vi riĉon kaj gloron kaj longan vivon."

O MOUDROSTI IZRAELSKÉHO KRÁLE ŠALOMOUNA, O STAVBĚ JERUZALÉMSKÉHO CHRÁMU A O KRÁLI DUCHŮ ASMODEOVI

Nejmoudřejším ze všech izraelských králů byl král Šalomoun, hebrejským jménem Šelómó, syn krále Davida. Říkalo se o něm, že má v rukou veliký klíč, kterým odmyká všechny brány moudrosti. Rozuměl řeči ptáků, krotkých i divokých zvířat. Dovedl hovořit všemi jazyky, kterými lidé na zemi hovořili. A vládl i démonům.

Už v dětství se ukázala jeho učenost. Když byl Šalomoun ještě chlapcem, vytáhl král David do války. Šalomoun se zatím učil se svým učitelem, který mnoho znal a uměl. Jednoho dne se chlapec zeptal svého učitele: „Jsi moudrý a učený, dovedl bys mi povědět, jestli můj otec vyhraje válku a vrátí se zdrav domů?“

Učený muž odpověděl: „Odpověď na tvou otázku dá teprve budoucnost, nepřítel je silný.“

Šalomoun se už nevyptával a pilně pátral po vědomostech, o nichž ostatní lidé nemají tušení.

A stalo se, že král David unikl v bitvě jen o vlásek smrti a nepřátelský král padl k zemi jako raněn bleskem. Jeho poslední slova byla: „Šalomoun poslal na mě smrt, to všechno zavinil Šalomoun!“

Izraelci tehdy poprvé poznali, že je Šalomoun moudřejší než jeho učitelé. Vrhli se na nepřitele zmateného královou smrtí a vyhráli válku.

Po Davidově smrti vládl Šalomoun. Ve snu se mu ukázal Jahve a řekl: „Žádej, co chceš, a já ti to dám!“

Šalomoun prosil: „Dej mi, prosím, rozumné srdce, abych vždy rozeznával správně dobro a zlo a spravedlivě soudil.“

„Všichni mě žádají,“ řekl Jahve, „o bohatství nebo o dlouhý věk, všichni mě žádají, abych zahubil jejich nepřátele. Ty jediný jsi mě požádal o moudrost. Přidám ti bohatství a slávu i dlouhý věk.“

Kaj Salomono fariĝis kaj fama kaj riĉa. Pro lia saĝo serĉadis lin ĉiuj homoj, kiuj suferis de maljusteco, kaj Salomono helpis ilin al juro. Ĉiuj humiligaj kaj maljuste traktitaj konis la vojon al lia trono.

La trono de Salomono estis grandega kaj grandioza, tute el pura oro, ornamita per multekostaj ŝtonoj kaj alabastro, kaj ornamita per raraj perloj. Neniu reĝo iam havis tian tronon. Al la trono kondukis ses ŝtupoj. Sur ĉiu ŝtupo kaŭris sin unu kontraŭ la alia du oraj bestoj. Virbovo kaj leono, lupo kaj ŝafo, pantero kaj kamelo, aglo kaj pavo, kato kaj koko. La lasta ŝtupo estis ornamita per ora akcipitro kaj ora kolombino.

Kiam Salomono volis iĝi ie, la trono portis lin tiuloken propraforte. Kiam li supreniris la unuan ŝtupon de la trono, la ora virbovo levis lin al la dua ŝtupo, kaj la oraj bestoj helpis lin de ŝtupo al ŝtupo, kaj sur la lasta ŝtupo ekprizorgis lin la reĝaj agloj, kiuj descendis de la trono, akceptis lin sur siaj flugiloj kaj portis lin sur la tronon. Kiam Salomono sidiĝis, alflugis la plej granda el la agloj kaj alportis la kronon de la reĝo kaj metis ĝin sur lian kapon. Kiam ajn homoj venis por atesti aŭ akuzi, ekmoviĝis kaŝita maŝino kaj bovoj kaj leonoj, panteroj, kameloj kaj pavoj kaj kokoj, ĉiuj bestoj kaj birdoj kriis, ĉiu per sia voĉo, tiel, ke la koroj de la akuzantoj kaj atestantoj malfermiĝu kaj parolu la puran veron.

Foje aperis antaŭ la trono de Salomono du virinoj. La unua el ili diris: "Prijuĝu nin, mi petas, nia reĝo kaj reganto. Ni ambaŭ loĝis en la sama ĉambro kaj ni ambaŭ naskis knabon. Hodiaŭ nokte ĉi tiu virino dormante premsufokis sian bebon. Dum mi dormis, ŝi prenis mian sanan bebon kaj metis en ĝian lokon sian propran, kiun ŝi sufokis. Mi leviĝis matene por nutri mian filon, kaj tiam mi konstatis, kio okazis."

La alia virino kontraŭdiris ŝin: "Ne kredu ŝin, reĝo, ŝi ne diras la veron, ŝia filo mortis kaj ne mia."

Kaj la virinoj diskutis antaŭ Salomono, kiu pravas. Salomono vokis serviston kaj ordonis al li alporti glavon. La servisto alportis glavon kaj la reĝo decidis:

A Ŝalomoun se stal i slavným, i bohatým. Pro jeho moudrost ho vyhledávali všichni lidé, kteří trpěli bezprávím, a Ŝalomoun jim dopomohl k právu. Všichni ponížení a ukřivdění znali cestu k jeho trůnu.

Ŝalomounův trůn byl mohutný a velkolepý, celý z čistého zlata, posázený drahokamy a alabastrem a zdobený vzácnými perlami. Žádný král neměl nikdy takový trůn. K trůnu vedlo šest stupňů. Na každém stupni se choulila proti sobě vždy dvě zvířata ze zlata. Býk a lev, vlk a ovce, panter a velbloud, orel a páv, kočka a kohout. Poslední schod zdobil zlatý jestřáb a zlatá holubice.

Když se chtěl Ŝalomoun někam dostat, odnesl ho na to místo trůn sám svou silou. Když vstoupil na první schod trůnu, zvedl ho zlatý býk na druhý schod a zlatá zvířata mu pomáhala ze stupně na stupeň a na posledním stupni se ho ujali zlatí orlové, kteří slétli z trůnu, přijali ho na své perutě a vynesli na trůn. Když se Ŝalomoun posadil, přiletěl největší z orlů, přinesl královskou korunu a posadil mu ji na hlavu. Kdykoliv přicházeli lidé, aby svědčili nebo žalovali, dal se do pohybu skrytý stroj a býci a lvi, panterí, velbloudí i pávi a kohouti, všechna zvířata i ptáci křičeli, každý svým hlasem, aby se srdce žalobců a svědků otevřela a mluvila čistou pravdu.

Jednou předstoupily před Ŝalomounův trůn dvě ženy. První z nich řekla: „Rozsud' nás, prosím, náš králi a pane. Bydlely jsme obě v jedné místnosti a oběma se nám narodili chlapci. Dnes v noci zalehla tahle žena své dítě ve spánku. Zatímco jsem spala, vzala mi mé zdravé dítě a položila místo něho své, které zadusila. Ráno jsem vstala, abych dala svému synu najíst, a tu jsem poznala, co se přihodilo.“

Druhá žena jí odporovala: „Nevěř jí, králi, nemluví pravdu, její syn zemřel a ne můj.“

A ženy se před Ŝalomounem přely o to, která má pravdu. Ŝalomoun zavolal služebníka a nařídil mu, aby přinesl meč. Služebník přinesl meč a král rozhodl:

"Se vi ne povas konsentiĝi, al kiu apartenas la vivanta infano, mi duonigos ĝin kaj vi dividiĝu pri ĝi."

Tuj kiam la unua virino aŭdis, kion intencas la reĝo, ŝi ĵetis sin sur la genuojn kaj petis Salomonon: "Ne mortigu la infanon, reĝo, prefere donu ĝin al la virino vivanta."

La alia virino kriis: "Nur dividu ĝin, ĝi estu nek mia, nek ŝia!"

Aŭdinte tion la reĝo diris: "Donu la infanon al tiu virino, kiu timis pri ĝia vivo. Ŝi estas ĝia patrino, ĉar ŝi kompatis ĝin."

La informo pri la saĝa juĝo disvastiĝis tra la lando, kaj ĉiuj laŭdis la saĝon de Salomono.

En tiu tempo trapasantis la regionon tri vojaĝantoj. Kiam alproksimiĝis vespero, ili trovis lokon por tranokti sub la libera ĉielo. Ĉiu el ili havis saketon da mono kaj ili timis, ke iu povus nokte ŝteli ilian monon. Tial ili decidis enterigi la saketojn por la nokto en la sama loko. Tamen unu el ili dum la nokto vekigis, elfosis la saketojn kaj kaŝis ilin aliloke. La sekvantan matenon ili volis daŭrigi sian vojaĝon kaj serĉis la lokon, kie ili vespere deponis la monon. La saketoj malaperis. Do ili komencis kvereli kaj akuzi unu la alian pri ŝtelo. Ili ne povis interkonsenti, do ili elserĉis la reĝon Salomono. Ili rakontis al li, kio okazis al ili kaj plendis pri sia sorto.

Salomono aŭskultis ilin silente kaj longe cerbumis, kiel kapti la ŝteliston. Fine li diris: "Venu morgaŭ, morgaŭ mi decidis, kiu estas kulpa."

Matene de la dua tago la tri vojaĝantoj denove aperis antaŭ Salomono. "Antaŭ ol mi juĝos vin," diris Salomono, "mi rakontos al vi historion. Aŭskultu bone. En unu urbo vivis knabo kaj knabino. La knabo petis la knabinon: "Promesu al mi, ke vi iam edziniĝos al mi. Sed se vi ne povus plenumi tion, ĵuru, ke vi ne edziniĝos kun alia, ĝis vi petos mian permeson." La knabino ĵuris. La knabo transloĝiĝis de la urbo, kaj dum la jaroj pasis, li fariĝis viro. La knabino estis plenkreska kaj venis al ŝi alia svatanto. La knabino konfidis al li, ke ŝi iam ĵuris al alia. "Venu," diris la nova svatanto, "ni iros al li kaj petos, ke li nuligu la ĵuron."

„Když se nemůžete dohodnout, komu patří živé dítě, dám je rozpúlit a rozdělte se o ně.“

Jakmile uslyšela první žena, co král zamýšlí, vrhla se na kolena a prosila Šalomouna: „Nezabíjej dítě, králi, raději je dej té ženě živé.“

Druhá žena volala: „Jen je rozděl, ať není moje ani její!“

Když to král uslyšel, řekl: „Dejte dítě ženě, která se bála o jeho život. Je to jeho matka, protože se nad ním slitovala.“

Zpráva o moudrém rozsudku se rozšířila po celé zemi a všichni velebili Šalomounovu moudrost.

V té době putovali krajem tři pocestní. Když se schylovalo k večeru, našli si místo, kde by pod širým nebem přespali. Každý z nich měl měšec s penězi a báli se, že by jim v noci mohl někdo peníze ukrást. Proto si řekli, že je přes noc zahrabou na stejném místě. V noci se však jeden z nich probudil, měšce vyhrabal a ukryl je jinde. Druhého dne ráno chtěli pokračovat v cestě a prohledali místo, kam večer peníze uložili. Měšce zmizely. Tu se začali hádat a obviňovali z krádeže jeden druhého. Nemohli se nijak dohodnout, a tak vyhledali krále Šalomouna. Vyprávěli mu, co se jim přihodilo, a stěžovali si na svůj osud.

Šalomoun je mlčky vyslechl a dlouho uvažoval, jak polapit zloděje. Nakonec řekl: „Přijďte zítra, zítra rozhodnu, kdo je vinen.“

Druhého dne ráno se objevili tři poutníci opět před Šalomounem. „Než vás rozsoudím,“ řekl Šalomoun, „povím vám příběh. Dobře poslouchajte. V jednom městě žili chlapec a dívka. Chlapec požádal děvče: „Slib mi, že si mě jednou vezmeš za muže. Kdyby sis mě však nemohla vzít, přísahaj, že si nevezmeš jiného, dokud mě nepožádáš o svolení.“ Děvče přísahalo. Chlapec se odstěhoval z města, a jak léta ubíhala, stal se z něho muž. Dívka dospěla a ucházel se o ni jiný nápadník. Dívka mu svěřila, že kdysi přísahala jinému. „Pojď,“ řekl nový nápadník, „půjdeme za ním a požádáme ho, aby zrušil přísahu.“

Kaj la svatanto prenis oron kaj arĝenton kaj multekostajn vestojn kaj ŝarĝis ilin sur azenojn. Li volis mildigi la nekonatan sokon per donaco. Post kelkaj tagoj ili atingis la urbon, kie loĝis tiu, al kiu la knabino sin promesis. Ŝi iris al li kaj rakontis al li pri la nova svatanto kaj petegis lin akcepti la donacojn kaj liberigi ŝin de la promeso. La viro respondis al ŝi: "Ĉar vi plenumis vian ĵuron, mi nuligas vian promeson. Kaj kunportu viajn donacojn. Vi estas libera." La knabino feliĉe revenis al sia svatanto kaj ili komencis sian revojaĝon. En dezerta regiono priatakis ilin maljuna rabisto. Preninte ĉian oron kaj arĝenton li fortirontis la knabinon. La timigita knabino petegis la rabiston aŭskulti. La rabisto cedis al la petado kaj aŭskultis ŝian rakonton. Fine la knabino diris: "Se mia ekfianĉo, kiu amis min, povis liberigi min kaj akceptis de mi nenan donacon, ankaŭ vi liberigu min kaj mian fianĉon. Ni lasos al vi ĉion, kion ni havas, kiel pentopagon." La rabisto ekhontis kaj mildiĝis. Li liberigis ŝin kaj ŝian fianĉon kaj redonis ĉion, kion li prenis de ili. Do ili ambaŭ feliĉe revenis hejmen.

Kaj nun mi volus demandi vin," turniĝis Salomono al la tri pilgrimantoj, "diru al mi, kiu el la tri meritas la plej grandan laŭdon? Ĉu la knabino, ŝia ekfianĉo, aŭ la maljuna rabisto?"

La unua pilgrimanto diris: "Mi pensas, ke la knabino meritas la plej grandan laŭdon. Ŝi fidele plenumis sian ĵuron."

La dua diris: "Mi opinias, ke la fianĉo, kiu rezignis sian rajton, meritas la plej grandan laŭdon."

La tria pilgrimanto diris: "Mi ne miras pri la knabino aŭ ŝia fianĉo. Sed mi miregas, ke la rabisto liberigis kaj la knabinon kaj la fianĉon kaj redonis al ili ĉian oron kaj arĝenton. Tiu rabisto meritas la plej altan laŭdon."

"Vi estas la kulpulo!" montris Salomono al la tria vojaĝanto. "Kiam mono, kiun vi neniam vidis kaj nur aŭdis pri ĝi, ŝajnas al vi tiel grava, kiel vi verŝajne deziris la monon de viaj kunuloj, kiujn vi havis antaŭ la okuloj." Kaj la reĝo ordonis katenigi kaj forkonduki la kulpulon.

A nápadník vzal zlato, stříbro a drahocenné oděvy a naložil je na osly. Chtěl neznámého soka obměkčit darem. Po několika dnech dojeli do města, kde bydlel ten, kterému se dívka zaslíbila. Šla za ním a pověděla mu o novém nápadníkovi a prosila ho, aby přijal dary a zprostil ji slibu. Muž jí odpověděl: „Protože jsi dodržela svou přísahu, ruším tvůj slib. A své dary si vezmi s sebou. Jsi volná.“ Dívka se s radostí vrátila ke svému nápadníkovi a nastoupili zpáteční cestu. V pusté končině je přepadl starý loupežník. Vzal ženichovi všechno zlato a stříbro a chystal se dívku odvléci. Ustrašená dívka prosila loupežníka, aby jí vyslyšel. Loupežník se dal uprosit a vyslechl její příběh. Nakonec dívka řekla: "Když mě mohl propustit můj bývalý snoubenec, který mě měl rád, a nepřijal ode mne žádný dar, propust' mě a mého ženicha i ty. Necháme ti jako výkupné všechno, co máme." Loupežník se zastyděl a obměkčil se. Propustil jí i jejího ženicha a vrátil všechno, co jim vzal. Tak se dostali oba šťastně domů.

A teď bych se vás rád zeptal," obrátil se Šalomoun ke třem poutníkům, „řekněte mi, kdo z těch tří si zaslouží největší chválu? Jestli dívka, její bývalý snoubenec, nebo starý loupežník?“

První poutník řekl: „Myslím, že nejvíc chvály zaslouží dívka. Dodržela věrně svou přísahu.“

Druhý řekl: „Já myslím, že nejvíc chvály zaslouží snoubenec, který se vzdal svého práva.“

Třetí z poutníků řekl: „Nedivím se dívce ani jejímu snoubenci. Ale žasnu, že loupežník propustil dívku i ženicha a že jim vrátil všechno zlato a stříbro. Ten loupežník zaslouží největší chválu.“

„Ty jsi viník!“ ukázal Šalomoun na třetího poutníka. „Když se ti zdají peníze, které jsi nikdy neviděl a o kterých jsi jen slyšel, tak důležitými, jak jsi asi toužil po penězích svých druhů, které jsi měl před očima.“ A král poručil viníka spoutat a odvést.

En la epoko de la reĝo Salomono ankaŭ tri fratoj iris al Jeruzalemo por lerni saĝon de Salomono.

Ili restis en lia palaco, aŭskultante liajn juĝojn kaj servante al li kiel oficistoj. Post kelkaj jaroj da servo la fratoj volis rigardi hejmen.

"Ni jam longe servas al vi, reĝo, kaj longe lernas saĝon ĉe via kortego", ili alparolis Salomonon. "Ni ŝatus viziti niajn familiojn kaj petas vin liberigi nin."

Salomono alportigis tricent orajn monerojn kaj diris: "Elektu. Ĉiu el vi aŭ ricevos cent orajn monerojn, aŭ mi konfidos al li tri valorajn konsilojn por la vivo."

La fratoj manprenis la oron kaj ekveturis hejmen. Kiam ili havis la urbon de Salomono Jeruzalemon post la dorsoj, la plej juna el ili audiĝis: "Ni ne elektis bone. Ĉu ni venis al Salomono por riĉiĝi? Ni reiru al la palaco, anstataŭ monon Salomono donu al ni saĝajn konsilojn."

"Se vi volas," respondis la fratoj, "iru kaj interŝanĝu viajn orajn monerojn kontraŭ tri konsiloj. Ni nian oron kontraŭ saĝo ne interŝanĝos."

Do la plej juna frato revenis al la palaco sola.

"Sinjoro," li diris al la reĝo, "mi venis en Jeruzalemon por saĝo, ne por oro. Bonvolu preni miajn cent ormonerojn kaj doni al mi viajn bonajn konsilojn."

La reĝo konsentis kaj konsilis: „La unua konsilo, kiun mi donos al vi, mia filo, estas jena: Se vi ekiros vojon, penu komenci ĝin tuj kiam vi vidis leviĝi la sunon. Ne serĉu lokon por ripozi nur vespere, en mallumo, sed serĉrigardu ĝin dum plena taglumo. La dua konsilo estas jena: Ne volu transvadi riveron, kiam ĝi superverŝiĝas, sed atendu, ĝis la alta akvo retiriĝos. Kaj la tria konsilo: Neniam konfidu vian sekreton al virino, eĉ se ŝi estas via edzino.”

La junulo atente aŭskultis la konsilojn, surĉevaliĝis kaj ekiris post siaj fratoj. Li baldaŭ atingis ilin. La fratoj tuj demandis lin: "Do, kion utilan vi lernis?"

La plej juna frato respondis: "Kion mi lernis, tion mi konservas por mi."

Za časů krále Šalomouna se také vydali do Jeruzaléma tři bratři, aby se u Šalomouna učili moudrosti.

Zůstali v jeho paláci, naslouchali jeho rozsudkům a sloužili mu jako úředníci. Po několika letech služby se chtěli bratři podívat domů.

„Už ti, králi, sloužíme dlouhý čas a dlouho se u tvého dvora učíme moudrosti,“ oslovili Šalomouna. „Rádi bychom navštívili své rodiny a prosíme tě, abys nás propustil.“

Šalomoun dal přinést tři sta zlatáků, a řekl: „Vyberte si. Každý z vás dostane buď sto zlatáků, nebo mu svěřím tři cenné rady pro život.“

Bratři sáhli po zlatě a rozjeli se domů. Když měli Šalomounovo město Jeruzalém za zády, ozval se nejmladší z nich: „Nevybrali jsme si dobře. Copak jsme přišli k Šalomounovi, abychom zbohatli? Vraťme se do paláce, ať nám Šalomoun místo peněz raději dá moudré rady.“

„Jestli chceš,“ odpověděli bratři, „jdi si a vyměň své zlatáky za tři rady. My svoje zlato za moudrost nevyměníme.“

Nejmladší bratr se tedy vrátil do paláce sám.

„Pane,“ řekl králi, přišel jsem do Jeruzaléma pro moudrost a ne pro zlato. Vezmi si, prosím, mých sto zlatáků a dej mi své dobré rady.“

Král souhlasil a poradil: „První rada, kterou ti, synu, dám, zní: Máš-li nastoupit cestu, snaž se, abys ji nastoupil, jakmile spatříš vycházet slunce. Místo k odpočinku nehledej až večer, za tmy, ale rozhlédni se po něm ještě, dokud je bílý den. Druhá rada je taková: Nechtěj přebrodit řeku, když je rozvodněná, ale počkej, až vysoká voda odpadne. A třetí rada: Nikdy nesvěřuj své tajemství ženě, i kdyby to byla tvá manželka.“

Mladík pozorně rady vyslechl, vsedl na koně a vyrazil za bratry. Brzy je dohonil. Bratři se ho hned vyptávali: „Tak copak ses dověděl užitečného?“

Nejmladší bratr odpověděl: „Čemu jsem se naučil, to si ponechám pro sebe.“

Ili kune pasigis grandan vojoparton kaj alvenis lokon taŭgan por tranokti. La plej juna frato diris: "Ni povus ripozi ĉi tie. Estas ĉi tie akvo kaj arboj kaj herbejo, kie ni povus paŝti niajn ĉevalojn. Ni tranoktu ĉi tie kaj morgaŭ matene ni povos foriri."

La fratoj nur ekridis: "Vi estas malsaĝa. Jam kiam vi reportis la monon al la reĝo ni sciis, ke ne estas ĉio en ordo ĉe vi. Ankoraŭ estas ja frue kaj antaŭ la nokto ni povos iĝi malproksime."

La plej juna frato diris: "Faru, kion vi volas, sed mi restos ĉi tie."

La pli maljunaj fratoj spronis la ĉevalojn kaj daŭrigis sian vojon. La plej juna deĉevaliĝis. Kolektinte lignon li faris fajron, dehakis kelkajn arbojn kaj el la trunkoj kaj branĉoj kreis budon por si kaj sia ĉevalo. Antaŭ ol noktiĝis, la besto paŝte satiĝis. Tiam li prenis ĝin sub la ŝirmejon kaj dormis kun ĝi ĝis la mateno.

La fratoj, rapidante, atingis dezerton, kie ne estis paŝtejo por la ĉevaloj kaj kie estis nek arboj nek ligno por ekbruligi fajron. Dum la nokto neĝis kaj ambaŭ fratoj dormante frostiĝis.

Al la plej juna sub la ŝirmejo okazis nenio. Matene li selis la ĉevalon kaj ekvojis post siaj fratoj. Trapasinte iom da vojo, li trovis ilin mortaj. Li ekploris super ili, enterigis ilin kaj elserĉis iliajn forvagintajn ĉevalojn. Li ŝarĝis ilin per la havaĵo de la mortintoj kaj daŭrigis sian vojon.

Post nelonge li alvenis riveron. La nokta neĝo en la sunradioj degelis kaj la rivereto superfluis la bordojn. Ĝia fluo estis potenca kaj perforta. La plej juna frato deĉevaliĝis kaj atendis pacience, ĝis la akvo retiriĝos. Baldaŭ ĉe la rivero aperis du reĝaj servistoj kun kameloj, ŝarĝitaj per oro kaj volis transiri la riveron. Ili demandis la plej junan fraton: „Ĉu vi volas iri kun ni al la alia flanko? Ne timu, ni transkondukos vin."

Li respondis al ili: "Mi transiros, kiam la akvo descendos. Nun ĝi estas tro profunda kaj perforta. Vi preferu atendu kun mi sur la bordo."

La servistoj ne akceptis la konsilon kaj iris en la akvon. Kiam ili atingis la riveretan mezon, la akvo kaptis ilin kaj la ondoj ilin entombigis.

Ujeli spolu velký kus cesty a dorazili k místu, které se hodilo k přenocování. Nejmladší bratr řekl: „Tady bychom si mohli pěkně odpočinout. Je tu voda i stromy i louka, kde se mohou napást naši koně. Přenocujme tu a zítra za svítání můžeme vyrazit.“

Bratři se jen zasmáli: „Jsi pošetilý. Už když jsi nesl králi zpátky peníze, tak jsme poznali, že to s tebou není v pořádku. Vždyť je ještě světlo a než se snese noc, můžeme být hezky daleko.“

Nejmladší bratr řekl: „Dělejte, co chcete, ale já tu zůstanu.“

Starší bratři pobídli koně a pokračovali v cestě. Nejmladší s koně sestoupil. Nasbíral dříví, rozdělal oheň, pokácel několik stromků a zhotovil z kmenů a větví přístřešek pro sebe i svého koně. Nežli se snesla noc, napáslo se zvíře dosyta. Potom je vzal pod přístřešek a spal s ním do rána.

Bratři, kteří pospíchali, se dostali za soumraku do pustiny, kde nebyla pro koně pastva a kde nebyly stromy ani dříví, aby si zapálili oheň. V noci napadl sníh a oba bratři ve spánku zmrzli.

Nejmladšímu se pod přístřeškem nic nestalo. Zrána osedlal koně a vyrazil za bratry. Když ujel kus cesty, našel je mrtvé. Dal se nad nimi do pláče, pohřbil je a vyhledal jejich zatoulané koně. Naložil na ně majetek mrtvých a pokračoval v cestě.

Zanedlouho přijel k řece. Noční sníh zatím v paprscích slunce roztál a říčka se vylila z břehů. Její proud byl mohutný a prudký. Nejmladší bratr sestoupil s koně a trpělivě čekal, až voda opadne. Brzy se objevili u řeky dva královi sloužící s velbloudy naloženými zlatem a chtěli říčku přebrodit. Zeptali se nejmladšího bratra: „Nechceš s námi na druhou stranu? Neboj se, převedeme tě.“

Odpověděl jim: „Přejdu, až voda opadne. Teď je příliš hluboká a prudká. Počkejte raději se mnou na břehu.“

Sloužící si nedali poradit a pustili se do vody. Když došli do poloviny proudu, strhla je voda a vlny je pohřbily.

La plej juna frato atendis sur la bordo, ĝis la rivero revenis al siaj bordoj.

Poste li transvadis ĝin kaj kunprenis la oron de la dronintaj servistoj. Li revenis hejmen riĉulo.

La edzinoj de la du pli maljunaj fratoj demandis la plej junan, kie estas iliaj edzoj. Ne volante kaŭzi al ili doloron, li respondis: "Ili estas ankoraŭ en Jeruzalemo."

Kaj la plej juna aĉetis kampojn kaj vinberejojn, konstruis al si palacon kaj provizis grandajn bovogregojn. Lia edzino scivolemis, kie li akiris tiom da mono kaj pridemandadis lin.

Rememorinte la konsilon de Salomono la viro ne volis diri al ŝi, kie li akiris la oron. Sed la virino insistis kaj insistis, ĝis li lasis sin konvinki kaj rakontis al ŝi ĉion.

Sed foje okazis, ke li ekkverelis kun sia edzino, kaj tiu ekkriis al li: "Ĉu ne sufiĉas, ke vi mortigis viajn fratojn, ĉu vi volas preni ankaŭ mian vivon?"

La edzinoj de la du pli maljunaj fratoj estis proksime, aŭdis la krion, kaj akuzis la plej junan fraton ĉe la reĝo Salomono. Salomono ordonis alkonduki la kulpulon al si. La plej juna frato atingis la reĝan palacon en Jeruzalemo.

„Mia reĝo kaj sinjoro,“ li ĵetis sin vizaĝaltere antaŭ Salomono, „mi estas unu el la tri fratoj, kiuj servis al vi antaŭ jaroj. Miaj fratoj ricevis de vi orajn monerojn, kaj mi ricevis tri bonajn konsilojn. Viaj konsiloj savis mian vivon kaj riĉigis min.” Kaj la plej juna frato rakontis al Salomono, kiel ĉio okazis kaj kial li venis eĉ antaŭ la juĝon de Salomono.

Salomono ekkonis, ke la junulo diras la veron, kaj diris: "Ne timu, via saĝeco permesis al vi postvivi viajn fratojn. Vi prave heredis ilian havaĵon kaj la oron de miaj malprudentaj servistoj. Oro alportas malfeliĉon al malsaĝulo. Iru, revenu hejmen, kaj ĝuu vian racion kaj vian posedaĵon.“

Nejmladŝi bratr ĉekal na bŕehu, dokud se řiĉka nevrátila do svýĉ bŕehŭ.

Pak ji pŕebrodil a vzel s sebou zlato utopenýĉ sluŕebníkŭ. Vrátil se domŭ jako boháĉ.

Ŗeny obou starŝiĉ bratrŝi se nejmladŝiĉo vŕptávaly, kde jsou jejich mužové. Nechtĕl jim zpŭsobit bolest a odpovĕdĕl: „Zŭstali jeŝtĕ v Jeruzalĕmĕ.“

A nejmladŝi si koupil pole a vinice, postavil si palác a opatrŝil si veliká stáda. Jeho ŕena byla zvĕdavá, odkud má tolik penĕz, a vŕptávala se ho.

Muŕ si pŕipomnĕl Ŗalomounovu radu a nechtĕl jí prozradit, odkud má zlato. Ale ŕena nalĕhala a nalĕhala, aŝ se dal pŕemluvit a vŝechno jí povĕdĕl.

Jednou se vŝak pŕihodilo, ŕe se dostal se svou ŕenou do hádky a ŕena se na něho rozkřikla: „Nemáŝ dost na tom, ŕe jsi zabil své bratry, chceŝ pŕipravit o ŕivot také mě?“

Ŗeny obou starŝiĉ bratrŭ byly nablízku, uslyŝely křik a zaŕalovaly nejmladŝiĉo bratra u krále Ŗalomouna. Ŗalomoun poruĉil, aby mu viníka pŕivedli. Nejmladŝi bratr se dostal do Jeruzalĕma do královskĕho paláce.

„Mŭj králi a pane,“ padl pŕed Ŗalomounem na tvář, „jsem jeden ze tŕi bratrŭ, kteŕí ti pŕed lety slouŕžili. Moji bratrŝi pŕijali od tebe zlatáky a já tŕi dobré rady. Tvoje rady mi zachránily ŕivot a získaly mi bohatství.“ A nejmladŝi bratr vyprávĕl Ŗalomounovi, jak se vŝechno zbĕhlo a proč se dostal aŝ pŕed Ŗalomounŭv soud.

Ŗalomoun poznal, ŕe mladík mluví pravdu, a řekl: „Neboj se, tvoje moudrost ti dopŕála, abys pŕeŕžil své bratry. Práve m jsi zdĕdil jejich majetek i zlato mýĉ nerozváŕných sluŕebníkŭ. Zlato pŕináŝí nemoudrému neŝtĕstí. Jdi, vrať se domŭ a uŕívej svĕho rozumu i svĕho majetku.“

La reĝo Salomono famiĝis ĉe la nacio de Izraelo ne nur pro sia saĝeco, sed ankaŭ pro la konstruo de la granda kaj superba templo en Jeruzalemo. Oni diradis, ke la izraela lando kuŝas en la koro de la mondo, Jeruzalemo en la koro de la izraela lando, kaj la templo en la koro de Jeruzalemo.

Salomono invitis multajn artistojn kaj metiistojn por konstrui la templon. Tio postulis multe da ŝtono, kaj oni ne rajtis prilabori ĝin per feraj iloj. Tiel iam ordonis la Eternulo al Moseo sur la monto Sinajo. Salomono demandis la saĝulojn: "Ĉu eblas prilabori ŝtonon sen feraj iloj?"

La saĝuloj respondis: "En la mondo vivas mirinda vermo, kiun neniuj ŝtonoj kaj roko povas rezisti. La nomo de la vermo estas Ŝamiro. Ĝi estas malgranda kiel hordea grajno, kaj se vi metus ĝin sur roko, ĝi traboriĝos ĝis ĝia bazo kaj disfendos ĝin."

"Kaj kie mi trovos la vermon Ŝamiro?"

"Kaptu iun demonon," konsilis la saĝuloj, "katenu lin kaj ne lasu lin liberiĝi ĝis li diros al vi pri Ŝamiro."

Salomono faris tion, kion la saĝuloj konsilis al li, sed la demonoj ne sciis pri Ŝamiro kaj referencis al Salomono sian reĝon Asmodeo.

"Kaj kie mi trovos vian reĝon?" demandis ilin Salomono.

La demonoj respondis: "Asmodeo loĝas ene de monto, li fosis tie kavon, plenigis ĝin per akvo, kovris per ŝtono kaj premis sur ĝin sian sigelon. Ĉiutage li eliras la kavon kaj ascendas al la ĉielo. Revenante al sia kaverno li zorgeme esploras la sigelon, ĉu iu el la homoj rompis ĝin. Poste li levas la ŝtonon, trinkas akvon, malsupreniras kaj fermas malantaŭ si la aperturon per la ŝtono."

Salomono alvokis sian plej bonan konsiliston, Benaju, donis al li ĉenon kaj ringon kaj ornamis ambaŭ per sanktaj simboloj. Al tio li aldonis iom da lano kaj felsakon da vino. Benaja iris al la monto, kie loĝis Asmodeo. Li atendis, ĝis Asmodeo forlasis sian loĝejon kaj unue fosis kavon sub la kaverno de la fantoma reĝo. En la kaverton li boris truon kaj lasis la akvon el la kaverno de Asmodeo elflui en la kavon, kiun li fosis.

Král Šalomoun proslul u izraelského národa nejen moudrostí, ale také stavbou velikého a nádherného jeruzalémského chrámu. Říkalo se, že izraelská země leží v srdci světa, Jeruzalém v srdci izraelské země a chrám v srdci Jeruzaléma.

K stavbě chrámu sezval Šalomoun mnoho umělců a řemeslníků. Potřeboval spoustu kamene a k jeho zpracování se nesmělo použít železných nástrojů. Tak rozkázal kdysi Jahve na hoře Sinaj Mojžíšovi. Šalomoun se zeptal mudrců: „Je možné zpracovat kámen bez železných nástrojů?“

Mudrci odpověděli: „Na světě žije podivuhodný červ, kterému neodolá žádný kámen a žádná skála. Červ se jmenuje Šamir. Je malý jako zrnko ječmene, a kdybys ho položil na skálu, provrtá se až k jejímu úpatí a rozpoltí ji.“

„A kde najdu červa Šamira?“ vyptával se Šalomoun.

„Chyť nějakého démona,“ radili mudrci, „spoutej ho a nepuť dřívě na svobodu, dokud ti o Šamirovi nepoví.“

Šalomoun učinil, co mu radili mudrci, ale démoni o Šamirovi nevěděli a odkázali Šalomouna na svého krále Asmodea.

„A kde najdu vašeho krále?“ otázal se jich Šalomoun.

Démoni odpověděli: „Asmodeus sídlí uvnitř hory, vyhloubil si tam jámu, naplnil ji vodou, přikryl kamenem a na kámen přitiskl svou pečeť. Každého dne vystupuje z jámy a vznáší se k nebi. Kdykoliv se vrací do své jeskyně, přezkoumává pečlivě pečeť, jestli ji někdo z lidí neporušil. Potom zvedne kámen, napije se vody, sestoupí dolů a otvor za sebou uzavře kamenem.“

Šalomoun povolal svého nejlepšího rádce Benaju, dal mu řetěz a prsten a oboje opatřil posvátnými znaky. K tomu přidal trochu vlny a měch vína. Benaja odešel k hoře, kde sídlil Asmodeus. Počkal, až Asmodeus opustí svůj příbytek a vyhloubil nejdříve jámu pod jeskyní krále duchů. Do jeskyně vyvrtil otvor a nechal vodu vytéci z Asmodeovy jeskyně do jámy, kterou vyhloubil.

La truon, tra kiu forfluis la akvo, li ŝtopis per lano. Poste li fosis alian kavon super la kaverno de Asmodeo kaj verŝis en ĝin vinon. La vino tuj tralikiĝis en la kavernon. Benaja denove ŝutfermis ambaŭ kavojn. Puriginte ĉiujn ilojn li grimpis sur arbon kaj atendis, ĝis Asmodeo revenos.

Veninte la reĝo de la spiritoj esploris la sigelon kaj trovis ĝin sendifekta. Li forŝovis la ŝtonon, descendis en la kavernon kaj ekkonis, ke anstataŭ akvon li havas en la kavo vinon. Komence li ne volis trinki ĝin, sed soifo devigis lin trinki. Li trinkis, la vino superfortis lin kaj Asmodeo ekdormis.

Benaja degrimpis la arbon, alŝteliris la dormantan fantoman reĝon, ĵetis ĉirkaŭ lian kolon la ĉenon kaj firme streĉis ĝin. Vekiĝinte Asmodeo vane penis eltiri la kapon el la maŝo. Li estis kaptito de Benaja. Li ŝirmoviĝantis kaj furiozis, sed li povis nenion kontraŭ la sanktaj simboloj sur la ĉeno. Benaja instigis lin kaj ili ekiris al la korto de la reĝo Salomono.

Survoje ili alvenis arbon, Asmodeo frotis la manojn sur la ŝelon kaj la arbo falis. Ili venis al domo, Asmodeo tuŝis ĝin kaj la domo falis. Ili alvenis kabanon de malriĉa vidvino, ŝi eliris kaj petegis Asmodeon ne tuŝi ŝian kabanon. La fantoma reĝo evitis ŝian kabanon kaj dume rompis al si oston. Ili ankaŭ renkontis blindulon, kiu perdis la vojon. Asmodeo levis lin alte super la kapon kaj starigis lin sur la ĝustan vojon. Ili renkontis ebriulon, ankaŭ li misvojis kaj ankaŭ tiun Asmodeo enkondukis sur la ĝustan vojon. Ili renkontis grupon de gajaj nuptogastoj kaj la fantoma reĝo rigardante ilin ekploris. Preterpasante butikon de flikisto ili aŭdis viron mendi ŝuojn, kiuj funkciu al li sep jarojn. Asmodeo ekridis. Poste ili vidis sorĉiston prezenti sian arton kaj Asmodeo denove ridis.

Fine ili atingis la palacon de Salomono, sed Salomono Asmodeon ne akceptis. La reĝo de la spiritoj demandis, kial la reĝo ne volas akcepti lin. Tiam oni sugestis al li, ke Salomono multe trinkis. Asmodeo prenis brikon kaj metis ĝin sur alian brikon. Oni rakontis tion al Salomono. Salomono diris: "Per tio Asmodeo volis indiki, ke vi donu al mi trinki plie."

Otvor, kterým voda vytekla, ucpal vlnou. Potom vyhloubil jinou jámu nad Asmodeovou jeskyní a nalil do ní víno. Víno hned prosakovalo do jeskyně. Obě jámy Benaja opět zasypal. Když uklidil všechny nástroje, vyšplhal na strom a čekal, až se Asmodeus vrátí.

Král duchů přišel, přezkoumal pečeť a shledal, že je neporušená. Odsunul kámen, sestoupil do jeskyně a poznal, že má v jámě místo vody víno. Zprvu nechtěl víno pít, ale žízeň ho přinutila, aby se vína napil. Napil se, víno ho přemohlo a Asmodeus usnul.

Benaja sešplhal se stromu, připlížil se k spícímu králi duchů, hodil mu řetěz kolem krku a pevně jej utáhl. Když se Asmodeus probudil, marně se snažil vyvléknout hlavu ze smyčky. Byl Benajovým zajatcem. Trhal sebou a zuřil, ale proti posvátným znakům na řetězu nic nezmohl. Benaja ho pobídl a vyrazili ke dvoru krále Šalomouna.

Cestou přišli ke stromu, Asmodeus si třel ruce o kůru a strom se skácel. Přišli k domu, Asmodeus se ho dotkl a dům se zřítíl. Došli k chatrči chudé vdovy, vdova vyšla a prosila Asmodea, aby ušetřil její chatrč. Král duchů se vyhnul její chatrči a zlomil si přitom kost.

Potkali také slepce, který zbloudil. Asmodeus ho zdvihl vysoko nad hlavu a postavil na správnou cestu. Setkali se s opilcem, i on bloudil a Asmodeus ho také uvedl na správnou cestu. Potkali houf veselých svatebčanů, a král duchů se při pohledu na ně rozplakal. Když míjeli ševcovskou dílnu, zaslechli muže, který si objednával střevíce, takové, aby mu vydržely sedm let. Asmodeus se dal do smíchu. Potom spatřili kouzelníka předvádějícího své umění a Asmodeus se znovu zasmál.

Konečně došli k Šalomounovu paláci, ale Šalomoun Asmodea nepřijal. Král duchů se zeptal, proč ho král nechce přijmout. Tu mu namluvili, že Šalomoun mnoho pil. Asmodeus zvedl cihlu a položil ji na jinou cihlu. Pověděli o tom Šalomounovi. Šalomoun řekl: „Tím chtěl Asmodeus naznačit, abyste mi dali ještě pít.“

La duan tagon Asmodeo denove demandis, kial Salomono ne akceptas lin. Oni respondis al li same kiel hieraŭ. Ĉifoje Asmodeo prenis la brikon de la briko kaj metis ĝin sur la teron. Oni diris tion al Salomono, kaj li diris: "Per tio Asmodeo volis indiki, ke vi donadu al mi malpli da manĝo kaj vino."

Post tri tagoj Asmodeo rajtis aperi antaŭ la reĝo. La reĝo de la spiritoj prenis kvarulnan bastonon kaj ĵetinte ĝin antaŭ Salomonon ekkriis: "Mortinte homo ne okupas plian lokon. Sed vi, Salomono, venkis la tutan mondon, kaj tamen vi ne kontentas. Vi volas eĉ min igi via sklavo."

"Mi volas nenion pli," diris Salomono, "ol ke vi alportu al mi Ŝamiron, kiu kapablas ronĝi kaj ŝiri ŝtonojn."

Asmodeo ekparolis: "La vermo Ŝamiro ne apartenas al mi, sed al la princo de la maro. Tamen li pruntedonis ĝin al tetro, kiu ĵuris redoni ĝin al li."

"Por kio tetro bezonas Ŝamiron?" ekmiris Salomono.

"La tetro metas Ŝamiron sur nudajn rokojn, kie kreskas neniuj arboj aŭ herbo. La vermo en la rokon ronĝas fendon, en kiun la tetro verŝas semojn. El la fendo elkreskos plantoj kaj tiel la tetro trovos manĝaĵon."

Salomono sendis servistojn serĉi la tetron. La servistoj serĉis kaj trovis la neston de la tetro. En ĝi estis nur la idoj, la tetro ĵus forflugis. La servistoj de Salomono kovris la neston de la tetro per vitropeco, por ke la tetro povu vidi siajn idojn, sed ne atingi ilin. La tetro revenis, ekvidis la vitran platon kaj forflugis alporti Ŝamiron. Tiu ronĝintu la vitroplaton. Apenaŭ la tetro proksimiĝis kun Ŝamiro en la beko, la servistoj de Salomono ekkriis, la tetro ektimis kaj faligis Ŝamiron teren. La servistoj prenis la vermon kaj portis ĝin al la reĝo.

Sed Benaja ne povis elkapigi la strangan konduton de la reĝo de la spiritoj, do li demandis lin: "Kial vi helpis al la blindulo trovi la ĝustan vojon?"

La demono respondis: "Ĉar li estis justulo."

"Tiu ebruiĵo certe ne estis justulo, kaj tamen vi ankaŭ lin ne lasis misvoje vagi."

"La drinkulo estis malbona homo kaj nenio krom puno atendas lin."

Druhého dne se zeptal Asmodeus opět, proč ho Šalomoun nepřijímá. Odpověděli mu stejně jako včera. Tu sejmul Asmodeus cihlu z cihly a položil ji na zem. Pověděli o tom Šalomounovi a Šalomoun řekl: „Tím chtěl Asmodeus naznačit, abyste mi dávali méně jídla a vína.“

Po třech dnech směl Asmodeus předstoupit před krále. Král duchů vzal hůl, dlouhou čtyři lokte, hodil ji před Šalomouna a zvolal: „Když člověk zemře, nezabere víc místa. Ale ty, Šalomoune, jsi dobyl celý svět, a ještě nemáš dost. I ze mne chceš udělat svého otroka.“

„Nechci nic víc,“ řekl Šalomoun, „než abys mi přinesl Šamira, který dovede hledat a trhat kameny.“

Asmodeus promluvil: „Červ Šamir nepatří mně, nýbrž knížeti moře. Ten ho však půjčil tetřevovi, který přísahal, že mu ho vrátí.“

„Nač potřebuje tetřev Šamira?“ podivil se Šalomoun.

„Tetřev pokládá Šamira na holé skály, kde neroste strom ani tráva. Červ vyhlodá do skály trhlinu, do které tetřev nasype semena. Z trhliny vypučí rostliny a tak najde tetřev potravu.“

Šalomoun vyslal služebníky, aby po tetřevovi pátrali. Služebníci hledali a našli tetřevovo hnízdo. Byla v něm jenom mláďata, tetřev právě odletěl. Šalomounovi služebníci přikryli hnízdo tetřeva kusem skla, aby tetřev mohl svá mláďata vidět, ale nemohl k nim. Tetřev se vrátil, uviděl skleněnou desku a rozletěl se, aby přinesl Šamira. Šamir mu měl desku rozhodat. Sotva se blížil se Šamirem v zobáku, dali se služebníci Šalomounovi do křiku, tetřev se polekal a pustil Šamira na zem. Služebníci červa zvedli a odnesli ke králi.

Benajovi však nešlo z hlavy zvláštní chování krále duchů, a proto se ho otázal: „Proč jsi pomáhal slepci, aby našel správnou cestu?“

Démon odpověděl: „Protože byl spravedlivý člověk.“

„Ten opilec jistě nebyl spravedlivý člověk, a přece jsi ho také nenechal bloudit.“

„Opilec byl zlý člověk a nečeká ho nic jiného než trest.“

Tial mi donis al li almenaŭ unu brilan momenton."

"Kaj kial vi ploris," demandis Benaja, "kiam vi renkontis la gajajn nuptogastojn?"

"Ĉar la fianĉo mortos post tridek tagoj kaj la fianĉino devos atendi dek tri jarojn, por ke lia pli juna frato edziĝu al ŝi. Fari tion devigas ŝin leĝo."

"Sed kial vi ridis al tiu homo ĉe la flikisto kaj al la magiisto?"

"La viro deziris ŝuojn por sep jaroj kaj lia vivo destinitis por sep tagoj. Kaj la magiisto faris sorĉojn kaj dume sidis sur la tero, kiu kaŝantis oran kaj arĝentan trezoron. Se li nur uzus sian magion por ekscii, kio estas kaŝita sub li en la argilo!"

Benaja pensis pri la vortoj de la reĝo de la spiritoj kaj venis en lian kapon, ke tio, kio nekompreneblas por homoj, estas komprenebla por demonoj.

Asmodeo vivis ĉe la kortego de la reĝo Salomono la tutan tempon, ĝis kiam la konstruado de la templo finitis. Salomono kaj Asmodeo ofte interparolis. Foje Salomono kverelis kun Asmodeo pri avantaĝoj de demonoj. "Mi ne scias," miris Salomono, "kial la Eternulo tiom fieras pri vi."

Asmodeo ekridetis: "Forigu mian ĉenon kaj donu al mi vian ringon kaj mi montros al vi mian forton."

Salomono obeis. Tuj kiam Asmodeo liberigis, li rektiĝis en sia tuta granda, englutis la reĝon kaj tuŝante per unu flugilo la teron kaj per la alia la ĉielon, elspiris tiel forte, ke Salomono forflugis el lia buŝo kvarcent mejlojn malproksimen.

Salomono iĝis en lando, kie neniu konis lin. Li iris de pordo al pordo rakontante ĉie, ke li estas la reĝo de Izraelo, kaj neniu kredis lin. Ĉiuj lin primokantis. Asmodeo surprenis la aspekton de la reĝo Salomono. En la palaco neniu havis eĉ ideon, ke ili obeas la fantoman reĝon.

Dume Salomono serĉis la vojon al Jeruzalemo kaj vane apelaciis al justeco. Nur Benaja trovis stranga, ke la reĝo ne plu konsultas lin. Kaj la servistoj, ke ili neniam vidas la reĝon nudpieda.

Proto jsem mu daroval aspoň jeden světlý okamžik.“

„A proč jsi plakal,“ ptal se Benaja, „když jsi potkal veselé svatebčany?“

„Protože ženich zemře po třiceti dnech a nevěsta bude muset třináct let čekat na jeho mladšího bratra, aby si ho mohla vzít za muže. K tomu ji zavazuje zákon.“

„Ale proč ses smál tomu člověku u ševce a tomu kouzelníkovi?“

„Ten člověk chtěl boty na sedm let a jeho život byl vyměřen na sedm dní. A kouzelník čaroval a seděl na zemi, která skrývala zlatý a stříbrný poklad. Kdyby byl raději svých kouzel použil, aby se dověděl, co je ukryto pod ním v hlíně!“

Benaja se zamyslel nad slovy krále duchů a napadlo mu, že to, co bývá nesrozumitelné lidem, bývá srozumitelné démonům.

Asmodeus žil u dvora krále Šalomouna po celou dobu, dokud nebyla dokončena stavba chrámu. Šalomoun a Asmodeus spolu často rozmlouvali. Jednou se Šalomoun přel s Asmodeem o přednostech démonů. „Nevím,“ divil se Šalomoun, „proč se vámi Jahve tak chlubí.“ Asmodeus se usmál: „Sejmi mi řetěz a dej mi svůj prsten a ukážu ti svou sílu.“

Šalomoun poslechl. Jakmile byl Asmodeus volný, vztyčil se v celé své velikosti, pohltil krále, a dotýká se jedním křídlem země a druhým nebes, vydechl tak mocně, že mu Šalomoun vyletěl z úst čtyři sta mil daleko.

Šalomoun se ocitl v krajině, kde ho nikdo neznal. Ubíral se od dveří ke dveřím a všude vyprávěl, že je izraelský král, a nikdo mu nevěřil. Všichni se mu posmívali. Asmodeus vzal na sebe podobu krále Šalomouna. V paláci ani netušili, že poslouchají krále duchů.

Šalomoun zatím hledal cestu do Jeruzaléma a marně se dovolával spravedlnosti. Jen Benajovi bylo divné, že se král s ním už neradí. A služebnictvu, že krále nikdy nevidí bosého.

Tiam la saĝuloj ekcerbumis kaj diris: "Eblas tamen, ke la homo, kiu laŭdire vojaĝas de domo al domo kaj konvinkas homojn, estas Salomono. Tiu, kiu en la palaco ŝajnigas esti la reĝo, ne aperas sen ŝuoj. Kaj nur la diablo kaŝas siajn piedojn, ĉar ili similas ungegojn de koko."

La saĝuloj alvenigis Salomonon, kaj kiam la senditoj alkondukis lin kaj Asmodeo lin ekvidis, li leviĝis kaj forflugis kaj neniu plu revidis lin.

Poste Salomono vivis ankoraŭ multajn jarojn meze de sia riĉeco kaj juste juĝis.

Kiam li mortis, restis post li tio, kio restas post justa homo. Bona nomo.

Tu začali mudrci uvažovat a řekli: „Je přece jen možné, že muž, který prý putuje od domu k domu a přesvědčuje lidi, je Šalomoun. Ten, kdo se vydává za krále v paláci, se neukazuje bez obuvi. A jenom ďábel skrývá své nohy, protože se podobají kohoutímu pařátu.“

Mudrci vzkázali pro Šalomouna, a když ho poslové přivedli a Asmodeus ho uviděl, vznesl se, odletěl a už ho nikdo nespatrił.

Šalomoun potom žil ještě mnoho let uprostřed svého bohatství a spravedlivě soudil.

Když zemřel, zbylo po něm, co zbývá po spravedlivém člověku. Dobré jméno.

PRI JONA, KIU FUGĪS ANTAŬ ORDONO DE LA ETERNULO, ENGLUTITIS DE GRANGA FIŜO KAJ PREDIKIS EN LA URBO NINEVO.

La granda dio de Izraelo, la Eternulo, ekkoleris kontraŭ la urbo Jeruzalemo. Li ordonis al sia profeto Jona iri al Jeruzalemo kaj profeti la detruon de la urbo. La loĝantoj de Jeruzalemo pro la profetaĵo de Jona ektimis kaj forlasis sian ekstravagancan kaj maljustan vivon. Tial la Eternulo kompatis ilin kaj ne sendis pereon sur la urbon.

Kiam la Izraelidoj ekkonis, ke la profetaĵo de Jona ne plenumiĝis, ili nomis Jona falsa profeto.

Post iom da tempo la Eternulo ordonis al Jona iri al la urbo Ninevo kaj anonci la detruon de ĉi tiu urbo, se ĝiaj loĝantoj ne revenos al la vojo de virto kaj ordo. Jona cerbumis: La loĝantoj de Ninevo korektos sin, la Eternulo pardonos ilin, kaj ili denove nomos min falsa profeto. Ne sufiĉas, ke Izraelidoj nomas min falsa profeto, baldaŭ ĉiuj nacioj de la tero rigardos min mensoganto. Mi prefere fuĝos al la fino de la mondo, ien, kien la Eternulo ne povos vidi.

Jona suriris la unuan ŝipon, kiu albordiĝis en la haveno Jafo. La maristoj diris al li: "Ni vojaĝas al malproksimaj insuloj en la maro. Ĉu vi volas kun ni je tiel longa vojo?"

Li respondis al ili: "Mi volas ĝuste tien, tre malproksimen." Li tiel ĝojis, ke li anticipis pagis al ili la vojaĝon, kvankam tiam oni pagis nur forlasante la ŝipon.

Dum unu tago la ŝipo kun Jona kaj pasaĝeroj el sepdek nacioj survojis. Jen leviĝis ventego, la trankvila maro ŝtormsovaĝiĝis kaj ondoj altaj kiel turoj minacis la ŝipon kaj dekstre kaj maldekstre. Ĉiuj pasaĝeroj de ĉiuj sepdek nacioj kaptis siajn diojn kaj vokis ilin helpi. Sed neniu el la dioj kompatis ilin. Tiutempe Jona kuŝis sub la ferdeko kaj dormis. Jen rudristo trovis lin kaj kriis: "Kiel vi povas dormi? Ni estas pli proksimaj al morto ol al vivo, kaj vi trankvile kuŝas. Al kiu nacio vi apartenas?"

O JONÁŠOVI, KTERÝ PRCHAL PŘED ROZKAZEM BOHA JAHVA, BYL POHLČEN OHROMNOU RYBOU A KÁZAL V MĚSTĚ NINIVE.

Veliký izraelský bůh Jahve se rozhněval na město Jeruzalém. Rozkázal svému proroku Jonášovi, aby odešel do Jeruzaléma a prorokoval zánik města. Obyvatelé Jeruzaléma se zalekli Jonášova proroctví a upustili od rozmařilého a nespravedlivého života. Proto se Jahve nad nimi slitoval a neseslal na město zkázu.

Když Izraelci poznali, že se Jonášovo proroctví nenaplnilo, nazvali Jonáše falešným prorokem.

Po čase rozkázal Jahve Jonášovi, aby odešel do města Ninive a hlásal zkázu tohoto města, jestliže se jeho obyvatelé nevrátí na cestu ctnosti a pořádku. Jonáš rozvažoval: Obyvatelé Ninive se napraví, Jahve jim odpustí a mně budou zase říkat, že jsem falešný prorok. Ne dost na tom, že mě nazývají falešným prorokem Izraelští, brzy se na mě budou všechny národy země dívat jako na lháře. Raději uprchnu na konec světa, někam, kam Jahve nedohledne.

Jonáš nastoupil na první loď, která kotvila v přístavu Jóppe. Lodníci mu řekli: „Plavíme se na daleké ostrovy v moři. Chceš s námi na tak dalekou plavbu?“

Odpověděl jim: „Chci právě tam, hodně daleko.“ Měl takovou radost, že jim zaplatil za cestu předem, ačkoliv se tehdy platilo až při opuštění lodi.

Už den byla loď s Jonášem a s cestujícími ze sedmdesáti národů na cestě. Tu se zvedla vichřice, klidné moře se rozbouřilo a vlny vysoké jako věže ohrožovaly loď zprava i zleva. Všichni cestující všech sedmdesáti národů svírali v rukou své bůžky a volali je na pomoc. Ale žádný z bohů je nevyslyšel. V té době ležel Jonáš v podpalubí a spal. Zde ho našel kormidelník a rozkřikl se: „Jak můžeš spát? Máme blíž k smrti než k životu, a ty si klidně ležíš. Ke kterému národu patříš?“

Mi estas Izraelido," diris Jona. "Mi aŭdis, ke la izraela Eternulo estas potenca dio. Leviĝu kaj petu lin, eble li alprenos nin kaj faros miraklon, kian li faris por Izraelidoj, kiam li antaŭ ili disigis la Ruĝan Maron."

"Mi diros al vi la veron", diris Jona, "la malfeliĉo trafis vian ŝipon pro mi. Ĵetu min en la akvon kaj la maro ĉesos furiozi."

La boatistoj hezitis ĵeti Jona en la ŝtormajn ondojn. Ili unue ĵetis en la ondojn ilojn kaj kargoparton por malpezigi la ŝipon. Sed la ŝtormo ne haltantis kaj kun bruego pelis la ŝipon jen sur la ondokrestojn, jen en la akvajn abismojn. La boatistoj ekdecidis lote, kiu el la homoj sur la boato oferitu al la maro. La lotito iĝis Jona. Embarasite la boatistoj ĉirkaŭis lin, sed Jona instigis ilin: "Mi kulpas pri la ŝtormo, ĵetu min en la maron!"

Jen ili kaptis Jona kaj trempis liajn piedojn en la akvon. La maro tuj trankviliĝis. Do ili eltiris lin ferdeken kaj la ŝtormo denove ekfuriozis. Ili mergis Jona en la akvon ĝis la kolo kaj la maro denove trankviliĝis. Sed tuj kiam ili levis lin, denove la ventego kontraŭapogadis la ondojn kaj la ŝipo tremis kvazaŭ disromponte.

La boatistoj ektimis, ĵetis Jona en la ondojn, kaj la maro trankviliĝis kaj la ŝipo rapide kaj pace veturis al la celo.

Sed la Eternulo sendis al Jona grandan fiŝon. La grandega fiŝo malfermis la buŝon kaj Jona englutis. Jona eniris la ventron de la granda fiŝo, kvazaŭ li enirus domon. Li povis stari en ĝi kaj moviĝi kiel en ĉambro. La okuloj de la grandega fiŝo estis kiel fenestroj, kaj tra ili internen falantis lumo tiel, ke Jona ne vivis en mallumo. Iuj diras, ke interne de la granda fiŝo brilis perlo de nekutima grandeco, elsendanta tiom da lumo kiel tagmeza suno. En ĝia brilo Jona vidis ĉion, kio okazadis en la maro kaj en la profundo de la tero.

La granda fiŝo alparolis Jona: "Hodiaŭ estas la tago, kiam min manĝos la leviatano."

"Ne timu," respondis Jona, "kaj naĝu renkonte al ĝi." Kiam la leviatano alproksimiĝis al la fiŝo, Jona diris al la monstro: "Pro vi mi malsupreniris en la profundon de la maro."

Jsem Izraelec," reki Jonáš. „Slyšel jsem, že izraelský Jahve je mocný bůh. Vstaň a pros ho, snad se nás ujme a udělá div, jako udělal Izraelcům, když dal před nimi rozestoupit Rudému moři.“

„Povím vám pravdu," reki Jonáš, „neštěstí postihlo vaši loď kvůli mně. Hod'te mě do vody a moře přestane bouřit.“

Lodníci se rozpakovali hodit Jonáše do rozbouřených vln. Hodili do vln nejdříve náradí a část nákladu, aby lodi ulehčili. Ale bouře neutichala a s burácením hnala loď brzy na hřebeny vln a brzy do vodních propastí. Lodníci začali metat los, kdo z lidí na lodi má být obětován moři. Los padl na Jonáše. Lodníci ho v rozpacích obstoupili, ale Jonáš je pobídl: „Jsem vinen tou bouří, hod'te mě do moře!“

Tu uchopili Jonáše a ponořili mu nohy do vody. Moře se ihned utišilo. Vytáhli ho tedy na palubu a bouře se rozběsnila znovu. Ponořili Jonáše do vody až po krk a moře se znovu utišilo. Jakmile ho však pozvedli, opět se vichřice opřela do vln a loď se otřásala, jako by se měla rozpadnout.

Lodníci se poděsili, hodili Jonáše do vln a moře se uklidnilo a loď plula rychle a pokojně ke svému cíli.

Ale Jahve poslal Jonášovi velikou rybu. Ohromná ryba otevřela tlamu a Jonáše polkla. Jonáš vstoupil do břicha veliké ryby, jako by vstoupil do domu. Mohl v ní stát a pohybovat se jako v místnosti. Oči obrovské ryby byly jako okna a dopadalo jimi dovnitř světlo, takže Jonáš nežil ve tmě. Někteří říkají, že uvnitř velké ryby svítala perla nezvyklé velikosti a vydávala tolik světla jako polední slunce. V její záři viděl Jonáš všechno, co se dělo v moři i v hlubinách země.

Velká ryba promluvila k Jonášovi: „Dnes nadešel den, kdy mě pozře leviatan.“

„Neměj strach," odpověděl Jonáš, „a vypluj mu naproti.“ Když se leviatan přiblížil k rybě, reki Jonáš netvorovi: „Kvůli tobě jsem sestoupil do mořských hlubin.“

Mi destinitis prepari vin por granda festeno de ĉiuj virtuloj, kiam venos la mondofino."

Tuj kiam la leviatano rimarkis, ke en la ventro de la granda fiŝo estas la profeto Jona, ĝi kredis tion, kion Jona elpensis kaj fuĝis.

"Mi savis vin de la leviatano," diris Jona al la fiŝo. "Permesu al mi por tio vidi la maron kaj subakvajn mondojn."

Antaŭ Jona disetendiĝis bildo de la senfinaj akvoj de la oceano, li vidis la Ruĝan maron, kiun transpaŝis Izraelidoj sen malsekiĝi, li vidis la fonton, el kiu ŝpruckreskas la maro kaj la lokon, kie naskiĝas la ondoj. Li ekvidis la pilierojn de la tero kaj lia rigardo penetris la submondon kaj inferon.

Jona pasigis tri tagojn en la ventro de la granda fiŝo kaj forgesis pri la Eternulo. La Eternulo diris al si: Mi donis al li en la granda fiŝo tro da loko, li fartas tro bone, tial li forgesis min.

Kaj la Eternulo sendis alian fiŝon, kies ventro plenis de malgrandaj fiŝoj kaj ordonis al la granda fiŝo elĵeti Jona. Apenaŭ la granda fiŝo elbuŝigis lin, englutis lin la fiŝo, sendita de la Eternulo.

En la ventro de tiu ĉi fiŝo malmultis loko kaj mallumis kaj angoro kaptis la koron de Jona. Rememorinte la Eternulon li ekpetis lin. La Eternulo kompatiĝis. Li ordonis al la fiŝo ĵeti Jona sur la teron. La fiŝo elĵetis lin kaj Jona flugis naŭcent sesdek kvin mejlojn, ĝis li alfalis firman teron.

Nun Jona obeis la Eternulon kaj iris en Ninevon por profeti kaj prediki, kiel ordonis al li la Eternulo.

Ninevo estis grandega urbo en Mezopotamio, kvardek mejlojn larĝa kaj kvardek mejlojn longa, kun dek du foirejoj kaj dek du ĉefaj stratoj, kaj ĉiun ĉefstraton elirantis dek du flankaj stratoj. Ĉiu flanka strato havis dek du kortojn, ĉiun korton ĉirkaŭis dek du domoj.

Jona eniris foirplacon kaj anoncantis la urbodetruon. Lia voĉo penetradis ĉiujn foirejojn, ĉiujn stratojn kaj kortojn kaj domojn de la urbo. Kaj la Ninevanoj pentis pri siaj agoj kaj forigadis la maljustaĵojn.

Bylo mi uloženo, abych tě pripravil pro všechny spravedlivé na velikou hostinu, až nastane konec světa."

Jakmile leviatan poznal, že je v břiše velké ryby prorok Jonáš, uvěřil tomu, co si Jonáš vymyslel, a uprchl.

„Zachránil jsem tě před leviatanem,“ řekl Jonáš rybě. „Dopřej mi, abych si za to prohlédl mořský i podmořský svět.“

Před Jonášem se rozprostřel obraz nekonečných vod oceánu, spatřil Rudé moře, kterým prošli Izraelští, aniž si smočili patu, spatřil pramen, z kterého vyvěrá moře, a místo, kde se rodí vlny. Uviděl pilíře země a jeho pohled pronikl do podsvětí i do pekla.

Tři dny strávil Jonáš v břiše veliké ryby a zapomněl na Jahva. Jahve si řekl: Daroval jsem mu příliš mnoho místa ve veliké rybě, má se příliš dobře, proto na mne zapomněl.

A Jahve vyslal jinou rybu, v jejímž břiše bylo plno malých ryb, a poručil, aby velká ryba Jonáše vyvrhla. Sotva velká ryba Jonáše vyvrhla, polkla ho ryba, kterou Jahve vyslal.

V břiše této ryby bylo málo místa a tma a úzkost sevřela Jonášovo srdce. Vzpomněl si na Jahva a začal ho prosit. Jahve se ustrnul. Poručil rybě, aby Jonáše vyvrhla na břeh. Ryba Jonáše vyvrhla a Jonáš letěl devět set šedesát pět mil, až dopadl na pevnou zemi.

Nyní poslechl Jonáš Jahva a odebral se do Ninive, aby tam prorokoval a kázal, jak mu Jahve nařídil.

Ninive bylo ohromné město v Mezopotámii, široké čtyřicet mil a čtyřicet mil dlouhé, mělo dvanáct tržišť a dvanáct hlavních ulic a z každé hlavní ulice vycházelo dvanáct vedlejších ulic. Každá vedlejší ulice měla dvanáct dvorů, každý dvůr obklopovalo dvanáct domů.

Jonáš vstoupil na tržiště a hlásal zkázu města. Jeho hlas pronikal na všechna tržiště, do všech ulic a dvorů a domů města. A lid v Ninive litoval svých činů a odstraňoval bezpráví.

Se ili trovis eĉ nur dek ŝtelitajn brikojn enigitajn en doma muro, ili malkonstruis la domon kaj resendis la brikojn al la posedanto. Ili indulgis eĉ ne la reĝan palacon, se ili trovis en ĝi ian rabitaĵon.

Malsuprenrigardinte je Ninevo kaj vidinte tiel sinceran honestecon, la Eternulo decidiĝis prokrasti la punon pri kvardek jaroj.

Jona afliktite forlasis la urbon kaj kuŝiĝis en senhoma loko. Dum li dormis, la Eternulo faris miraklon. Super la ŝtona lito de Jona ĝismatene elkreskis mirinda ombrodona arbo. Vekiĝinte, la profeto ekĝojis, ĉar la vasta arba krono protektis lin kontraŭ la varmego de la suno. Sed la Eternulo sendis vermon, kiu en unu nokto sufokis la florantan vivon de la arbo. La sekvan tagon Jona vekigis kaj la arbo estis seka kaj velkitaj folioj falantis. La suno trapasantis la nudajn branĉojn kaj Jona turmentatis de varmego. Kaj la profeto lamentis kaj ploris pro la detruita arbo. Tiam la Eternulo ekparolis: "Ĉu ne estas strange, ke vi bedaŭras arbon, kiun vi ne plantis, ne sterkis kaj ne akvumis, arbon, kiu en unu nokto kreskis kaj en unu nokto mortis? Kaj ĉu mi ne kompatu la vastan urbon Ninevo?"

Jona ekhontis kaj ĉesis plori kaj la aflikto forlasis lin. Li ekkomprenis, ke egoismo kaj vanteco lamentis en li.

Jestliĝe ve stĕnĕ nĕkterĕho domu naŝli vestavĕno i jen deset kradenĕch cihel, zbořili dŭm a cihly vrátili majiteli. Neušetřili dokonce ani královský palác, jestliĝe v něm naŝli nĕjakou uloupenou věc.

Když Jahve shlĕdl na Ninive a vidĕl tak upřimnou poctivost, rozhodl se, že trest odloží o čtyřicet let.

Jonáš rozmrzele odešel z města a ulehl v pustinĕ. Zatímco spal, učinil Jahve zázrak. Nad Jonášovým skalnatým ložem vyrostl do rána podivuhodný stinný strom. Když se prorok probudil, zaradoval se, neboť košatá koruna stromu ho chránila před slunečním žářem. Ale Jahve poslal červa, který za jedinou noc zardousil kvetoucí život stromu. Druhého dne se Jonáš probudil a strom byl suchý a zvadlé listí opadávalo. Slunce procházelo holým větrovím a Jonáše trýznil úpal. I nařikal prorok a plakal nad zničeným stromem. Tu promluvil Jahve: „Není to zvláštní, že lituješ strom, který jsi nesázal, nehnojl a nezaléval, strom, který za jedinou noc vyrostl a v jediné noci odumřel? A já se nemám slitovat nad rozlehlým městem Ninive?“

Jonáš se zastydĕl a přestal nařikat a rozmrzelost ho opustila. Pochopil, že v něm nařikalo sobectví a ješitnost.

PRI LA BRAVA KNABINO JUDITA, KIU EKVOJIS POR SAVI SIAJN LANDANOJN DE POTENCA MALAMIKO

Neniu homa epoko forpasis sen milito. Malgrandaj reĝoj volis pli da potenco, pli grandaj reĝoj volis vastigi sian potencon kaj la plej grandaj penis regi la tutan mondon.

La potenco reĝo de Babilono, Nebukadnecaro, alvokis la superan estron de sia armeo, Holofernon, kaj ordonis al li: "Iru okcidenten, indulgu nenium regnon kaj subigu ilin ĉiujn ĝis la lasta urbo."

Holoferno kun grandega armeo ekvojis okcidenten. Granda nombro da kameloj portis provizojn por la soldatoj kaj paŝtistoj pelis kun la armeo gregojn da bovoj kaj ŝafoj. Ĉaroj, rajdistoj kaj pafarkistoj kovris la landon kiel svarmo da akridoj.

Kelkajn regnojn subigis Holoferno en batalo, aliaj kapitulacis antaŭ li, tuj kiam spionoj informis siajn reĝojn pri la inundo de malamikoj. Tra kie iris Holoferno, tie iris pere. Li bruligadis maturiĝantan grenon, ordonadis forhaki fruktarbojn, arbaretojn kaj vinberĝardenojn. Antaŭ li kuŝis floranta lando, malantaŭ li kreskis dezerto. Li enfajrigadis kaj detruis ĉe urbojn, kiuj kapitulacis antaŭ li. Fumo de pere kaj ruinoj ĝojigadis lian kruelan militistan koron.

Izraelidoj eksciis pri la alvenanta malamiko kaj komencis fortikigi siajn urbojn kaj okupi la montopintojn kaj transpasejojn. Holoferno, eksciinte, ke Izraelidoj pretas kontraŭstari lin, furioziĝis kaj alvokis princojn de la okupataj regnoj kaj kolere demandis ilin: "Diru al mi, pri kia nacio temas, ke ĝi kuraĝas bari nian vojon?"

La princo Aĥioro respondis lian demandon: "La nacio, pri kiu vi demandas nin, venis en sian landon el Mezopotamio. Dum granda malsato Izraelidoj foriris el siaj hejmoj en Egiptujon, kie ili dum kvarcent jaroj tiom multiĝis, ke la reĝo de Egiptujo komencis ilin timi kaj subpremadi. Li sendadis ilin servute labori, mortigadis iliajn infanojn kaj ne permesadis al ili forlasi Egiptujon.

O STATEĈNÉ DÍVCE JUDITĚ, KTERÁ SE VYDALA ZACHRÁNIT SVÉ KRAJANY PŘED MOCNÝM NEPŘÍTELEM

Nebylo lidského věku, aby uplynul bez války. Malí králové toužili po větší moci, větší králové toužili svou moc rozšířit a největší usilovali o vládu nad celým světem.

Mocný babylónský král Nabukadnesar povolal nejvyššího velitele svého vojska Holoferna a přikázal mu: „Vytáhni na západ a nešetři žádné království a podmaň si je všechna až do posledního města.“

Holofernes se vydal na západ s nesmírným vojskem. Ohromné množství velbloudů neslo pro vojáky zásoby a s vojskem hnali honáci stáda hovězího dobytka a ovcí. Vozy, jezdci a střelci pokryli zemi jako hejno kobylek.

Některých království se Holofernes zmocnil bojem, jiná království se mu vzdávala, jakmile vyzvědači oznámili svým králům záplavu nepřátel. Kudy šel Holofernes, tudy šla zkáza. Zapaloval zrající obilí, rozkazoval posekat ovocné stromy, háje a vinice. Před ním ležela rozkvetlá země, za ním rostla poušť. Zapaloval a bořil i města, která se mu vzdávala. Dým záhuby a trosky lahodily jeho krutému srdci válečníka.

Izraelci se dověděli o postupujícím nepříteli a začali opevňovat svá města a obsadili vrcholky hor a průsmyky. Jakmile se Holofernes dověděl, že se Izraelci chystají postavit se mu na odpor, rozzuřil se a povolal knížata obsazených zemí a zlostně se jich vypyťoval: „Povězte mi, co je to za národ, že se opovažuje stavět se nám do cesty?“

Na Holofernovu otázku odpověděl kníže Achior: „Národ, na který se nás vypyťáváš, přišel do své země z Mezopotámie. Za velkého hladu odešli Izraelci ze svých domovů do Egypta, kde se ve čtyřech stech letech tak rozmnožili, že se jich začal egyptský král bát a utiskoval je. Posílal je na robotu, pobíjel jim děti a nedovoloval jim vystěhovat se z Egypta.“

Tiam la izraela dio sendis sur Egiptujon dek plagojn por mildigi la koron de la egipta reĝo. Izraelidoj eliris Egiptujon, sed la egiptoj persekutis ilin. La izraela dio malfermis la maron por Izraelidoj kaj Izraelidoj transiris de unu bordo al la alia sur la marfundo. Tamen, super la egipta armeo la maro fermiĝis. Post longa danĝeroplana vagado ili venis en ĉi tiun landon kaj ekloĝis ĉi tie."

Aĥioro finparolis, sed Holoferno kaj liaj komandantoj ekkoleris kontraŭ li. Holoferno diris: „Se Izraelidoj havas dion, kiu protektas ilin kaj kiu estas pli forta ol Nebukadnecaro, li protektu ilin. Sed ni sendos vin al la urbo, kiu kuŝas antaŭ ni, kaj ni transdonos vin al Izraelidoj. Kiam ni akiros la urbon, vi falos sub asiria glavo kiel ĉiuj en la urbo."

La servistoj de Holoferno prenis Aĥioron antaŭ la izraelidan urbon Betulio kaj ligis lin al arbo je la manoj kaj piedoj kaj foriris. Izraelidoj vidis el la urbo, kio okazis al Aĥioro, malligis lin kaj venigis lin en Betulion. Aĥioro komentis en la urbo, kial Holoferno ligigis lin antaŭ la urbomuroj. La loĝantoj konsolis lin, plenaj de espero, ke la milita feliĉo kliniĝos je ilia flanko.

Holoferno preparantis sieĝon. Li malkovris la tubaron, tra kiu fluis akvo en la urbon kaj tranĉompigis ĝin. La putojn proksime de la muregoj li gardigis per siaj militistoj. La loĝantoj ne povis uzi ilin kaj en la urbo ekmankis la akvo. Ĉiutage oni porciumis tion, kio ankoraŭ restis en la urbaj cisternoj, por ke ĉiuj ricevu.

Turmentataj pro soifo, la loĝantoj de Betulio kolektiĝis kaj petegis siajn ĉefojn fini la vanan lukton kontraŭ la superforto kaj kapitulaci antaŭ Holoferno. Pli bone estas, ili diris, se ni forirus en kaptitecon ol morti pro soifo kaj vidi mortantaj pro soifo niajn edzinojn kaj infanojn.

La urbogvidantoj respondis al ili: "Ni atendu ankoraŭ kvin tagojn. Eble la Eternulo kompatos kaj helpos nin. Se ne venos helpo post kvin tagoj, ni kapitulacos antaŭ la malamiko."

Tehdy poslal izraelský bůh na Egypt deset ran, aby obměkčil srdce egyptského krále. Izraelci se z Egypta vystěhovali, ale Egypťané je pronásledovali. Izraelský bůh otevřel Izraelcům moře a Izraelci přešli z jednoho břehu na druhý po mořském dnu. Nad egyptským vojskem se však moře zavřelo. Po dlouhém putování plném nebezpečí došli do této krajiny a usadili se zde.“

Achior domluvil, ale Holofernes a jeho velitelé se na něho rozzlobili. Holofernes řekl: „Jestliže mají Izraelci boha, který se jich ujímá a který je silnější než Nabukadnesar, ať se jich ujme. Tebe však pošleme do města, které leží před námi, a vydáme tě Izraelcům. Až města dobudeme, padneš pod ranou asyrského meče jako všichni ve městě.“ Holofernovi služebníci odvedli Achiora před izraelské město Betulii a přivázali ho ke stromu za ruce a za nohy a odešli. Izraelci viděli z města, co se Achiorovi přihodilo, rozvázali ho a přivedli do Betulie. Achior vykládal ve městě, proč ho Holofernes dal odvést před městské hradby. Obyvatelé ho těšili, byli plni naděje, že se válečné štěstí přikloní na jejich stranu.

Holofernes se chystal na obléhání. Objevil potrubí, kterým přitékala do města voda, a dal je zpřetrhat. Studny blízko hradeb dal strážit bojovníky. Obyvatelé nemohli ke studnám a ve městě nastal nedostatek vody. Co ještě v městských nádržkách zbylo, odměřovali každého dne tak, aby se dostalo na všechny.

Trápení žízni, shromáždili se obyvatelé Betulie a žádali své předáky, aby skončili marný boj s přesilou a vzdali se Holofernovi. Lépe bude, říkali, odejdeme-li do zajetí živí, než abychom umírali žízni a viděli umírat žízni své manželky a děti.

Předáci jim odpověděli: „Počkejme ještě pět dní. Snad se nad námi Jahve smiluje a pomůže nám. Jestliže nepřijde v pěti dnech pomoc, vzdáme se nepříteli.“

La vortojn, kiuj decidis la sorton de Betulio aŭdis ankaŭ juna virino Judita. Ĉiuj urbanoj respektis ŝin pro ŝia simpla kaj sobra vivo. Kiam Holoferno altiris al la urbo, ŝi estis jam tri jarojn kaj duonon vidvino. Ŝia edzo mortis pro varmege en rikoltotempo kaj lasis al ŝi grandan riĉaĵon, servistaron kaj multajn gregojn de bovinoj kaj ŝafoj. Ŝi ankaŭ al kutimiĝis ne meti la zorgon pri sia propra sorto sur fremdajn lumbojn. Ŝi ne atendis eksteran helpon kaj ne intencis cedi al malbono. Ŝi kredis, ke la Eternulo helpas nur tiujn, kiuj trovas kuraĝon agi. Tial ŝi alvokis la estrojn de la urbo, kaj diris al ili: "Vi donis al la urbo kaj al la Eternulo tempolimon de kvin tagoj. Sed la Eternulo mezuras tempon por homo, kaj ne homo por la Eternulo. Mi ne volas atendi en la urbo kun kunplektitaj brakoj, ĝis malforta espero transformiĝos en seniluziigo. Ĉinokte stariĝu ĉe la urbopordego, por ke neniu malhelpu min foriri kun servistino el la urbo. Ne esploru, kion mi decidiĝis fari. Mi mem ĝustatempe anoncos, ĉu mi indis savi mian urbon."

La estroj foriris kaj Judita surmetis krintolan veston, surŝutis la kapon per cindro kaj longe en humileco kaj malĝojo petegis dion, ke li donu al ŝia koro konstantecon kaj kuraĝon.

Antaŭ ol vesperiĝis, ŝi lavis sin, ŝmiris sin per bonodora mirha ŝmiraĵo, kombis la harojn, surmetis solenan robon kaj ŝuojn kaj ornamis sin per braceletoj, orelingoj kaj ringoj. Al sia servistino ŝi donis felsakon da vino, kruĉon da oleo, figojn, panon kaj fromaĝon por kunporti dum la vojaĝo.

Je la krepusko Judita kaj la servistino venis al la urba pordego. La urbogvidantoj miregis pri la beleco de Judita. Ili ne scietis, ke ŝi portas sian belecon en batalon kiel soldato armilon.

Judita kaj ŝia servistino descendis laŭ la deklivo de la urbomuroj kaj baldaŭ surtrafis spionojn de Holoferno.

"Kiu vi estas kaj de kie kaj kien vi iras?"

"Mi apartenas al Izraelidoj," diris Judita, "mi forfuĝis de ili. Mi scias, ke ili venkitos, ĉar ili spitis vian venkan armeon. Konduku min al Holoferno, mi alportas al li bonan novaĵon."

Slova, kteraŭ decidis o osudu Betulie, uslyŝela i mladaŭa ŝena Judit. Vŝichni obyvatelŝe mŝesta si jŝi vŝazili pro jejŝi prostŝy a strŝidmŝy ŝivot. Kdyŝ Holofernes prŝitŝhl k mŝestu, byla uŝ tŝri a pŝl roku vdovou. Jejŝ muŝ zemŝrel na ŝupal v ŝase ŝnŝi a zanechal jŝ velikŝe bohatstvŝi, mnoho ŝeledi a poŝetnŝa stŝada krav a ovci. I zvykla si nevkldat starost o vlastnŝi osud na cizŝi bedra. Neŝekala pomoc zvenŝi a nemŝnila ustupovat zlu. Vŝerila, ŝe Jahve pomŝhŝa jen tomu, kdo v sobŝe najde odvahu k ŝinu. Pozvala proto k sobŝe prŝedŝky mŝesta a rŝekla jim: „Dali jste mŝestu i Jahvovi lhŝtu pŝeti dnŝ. Ale Jahve vymŝruje ŝas ŝlovŝeku, a ne ŝlovŝek Jahvovi. Nechci ŝekat ve mŝestŝe se zaloŝenŝyma rukama, aŝ se slabŝa nadŝje promŝnŝi ve zklamŝnŝi. Postavte se dnes v noci u brŝny, aby mi nikdo nebrŝnil vyjŝt se sluŝebnou z mŝesta. Nepŝtrejte po tom, co jsem rozhodnuta uŝinit. Sama vŝas oznŝmŝm, jestli jsem byla hodna zachrŝnit svŝe mŝesto.“

Pŝedŝci odeŝli a Judit oblkla ŝinŝnŝe roucho, posypala si hlavu popelem a dlouho v pokoŝe a v smutku prosila boha, aby dal jejŝmu srdci stŝlost a odvahu.

Neŝli nadeŝel veŝer, umyla se, pomazala vonnou myrhovou mastŝi, rozŝesala si vlasy, oblkla slavnostnŝi roucho a obula si stŝevŝiŝky, ozdobilala se nŝramky, nŝuŝnicemi a prŝteny. Sluŝebnŝe dala mŝech vŝna, dŝzbŝn oleje, fŝky, chlbŝ a sŝyr, aby je vzala s sebou na cestu.

Za soumraku prŝiŝla Judit se sluŝebnou k mŝestskŝe brŝnŝ. Pŝedŝci uŝasli nad Juditinou krŝasou. Netuŝili, ŝe nese svou krŝasu do boje jako vojŝk zbraŝn.

Judit sestoupila se sluŝebnou po svahu od mŝestskŝy chradeb a zanedlouho narazila na Holofernovy vyzvŝedaŝe.

„Kdo jsi a odkud a kam jdeŝ?“

„Patŝm k Izraelcŝm,“ rŝekla Judit, „utekla jsem od nich. Vŝm, ŝe budou poraŝeni, protoŝe se zpupnŝe postavili vaŝemu vŝtŝznŝmu vojsku. Dovedte mŝ k Holofernovŝi, nesu mu dobrou zprŝvu.“

La skoltoj forkondukis ŝin al la bivakfajro, kaj kiam la helaj flamoj prilumigis ŝin, ili rigidiĝis mirante pri ŝia beleco. Senprokraste ili anoncis ŝin al sia militĉefo.

Judita eniris la tendon, kie Holoferno sidis sur tapiŝo teksita el purpuraj kaj oraj fadenoj kaj surmetita per smeraldoj kaj valoraj ŝtonoj.

Ŝi surfalis la vizaĝon antaŭ li. "Aŭskultu, sinjoro, vian servistinon," ŝi diris. "La urbo, kiun vi sieĝas, ekstermotas. Ĝi suferas pro malsato kaj akvomanko. La Eternulo deturnis de ĝi sian vizaĝon. Aŭdinte, ke homoj en la urbo volas manĝi kaj trinki el la provizoj oferotaj al la Eternulo, mi forkuris el la urbo. Puno falos sur Izraelidojn kaj teruros. Mi preferas helpi vin kaj vian reĝon Nebukadnecaro, regantan super homoj kaj bestoj. Mi bone konas la urbon kaj difinos al vi la ĝustan tempon ekataki."

Al Holoferno plaĉis la parolo de Judita. Li neniam renkontis tiel belan kaj elokventan virinon. En sia tendaro li disponigis por ŝi tendon por loĝi kaj ordonis al la servistoj forkonduki ŝin al ĝi. Judita nur petpostulis, ke ŝi povu nokte libere forlasadi la tendaron kaj paroli kun sia dio, kiu anoncos al ŝi la ĝustan tempon por ekataki la urbon. Holoferno ordonis al la gardistoj ne ĝeni ŝin.

Dum tri tagoj Judita eliradis en la betulian valon kaj preĝis al dio kaj fortigantis sian decidon. En la kvara tago Holoferno invitis Juditan vespere festeni kun li.

Ĉiuj komandantoj de Holoferno sidis tiun vesperon en la tendo, tre ĝoje manĝante kaj trinkante. Judita manĝis kaj trinkis kun ili, sed nur el siaj propraj provizoj, tion, kion la servistino preparis por ŝi. Holoferno tostis la belecon de Judita kaj trinkis pli da vino ol kutime. Kiam la festenintoj disiĝis kaj Judita restis en la tendo sola kun Holoferno, la vino la militestron de Nebukadnecaro tiom superfortis, ke li ekdormetis. Neniu kuraĝis eniri la tendon, se Holoferno ne vokis. Judita sciis pri tio. Ŝi atendis ankoraŭ momenton, ĝis Holoferno profunde ekdormis.

Vyzvědači ji odvedli k táborovému ohni, a když ji ozářily jasné plameny, strnuli v údivu nad její krásou. Bez meškání ji ohlásili u svého vojevůdce.

Judit vstoupila do stanu, kde seděl Holofernes na koberci utkaném z purpuru a zlatých nití a posázeném smaragdy a drahým kamením.

Padla před ním na tvář. „Vyslechni, pane, svou služebnici,“ řekla. „Město, které obléháš, stojí před záhubou. Trápí je hlad a nedostatek vody. Jahve odvrátil od něho svou tvář. Když jsem uslyšela, že lidé ve městě chtějí jíst a pít ze zásob určených Jahvovi k obětem, utekla jsem z města. Trest padne na Izraelské a bude strašný. Chci raději pomáhat tobě a tvému králi Nabukadnesarovi, který kraluje lidem i zvěři. Znam dobře město a povím ti o vhodné chvíli k útoku.“

Holofernovi se Juditina řeč líbila. Nesetkal se ještě s tak krásnou a výmluvnou ženou. Vykázal jí k obývaní stan ve svém táboře a poručil služebníkům, aby ji do stanu odvedli. Judit si jen vyžádala, aby mohla za noci volně opouštět tábor a rozmlouvat se svým bohem, který jí prozradí vhodnou chvíli k útoku na město. Holofernes rozkázal, aby si strážce Judit nevšímaly.

Po tři dny vycházela Judit do betulského údolí a modlila se k bohu a posilovala se ve svém rozhodnutí. Čtvrtého dne pozval Holofernes Judit, aby s ním večer hodovala.

V Holofernově stanu seděli toho večera všichni jeho velitelé, jedli a pili s velikou chutí. Judit jedla a pila s nimi, ale pouze z vlastních zásob to, co jí služebná připravila. Holofernes připíjel na Juditinu krásu a vypil vína více než jindy. Když se hodovníci rozešli a Judit zůstala ve stanu sama s Holofernem, zmohlo víno Nabukadnesarova vojevůdce natolik, že začal podřimovat. Nikdo se neodvážil vstoupit do stanu, pokud ho Holofernes nezavolal. Judit o tom věděla. Počkala ještě chvíli, dokud Holofernes tvrdě neusnul.

Tiam ŝi malligis la glavon de la militestro, ligitan al la tendostango, elŝiris ĝin el la glavingo, kaptis Holofernon je la haroj kaj per du batoj forhakis lian kapon. Ŝi kaŝis la kapon de Holoferno en pecon da ŝtofo kaj kun la servistino forlasis la malamikan tendaron. La gardistoj ignoris ilin, opiniante, ke ili iras paroli kun sia dio.

Antaŭ la urba pordego Judita vokis la izraelidan patrolon malfermi por ŝi. La patrolo vokis la gvidantojn de la urbo, kaj ĉiuj loĝantoj, vekitaj de la novaĵo, ke Judita revenis viva kaj sana, rapidis bonvenigi ŝin. Alkuris ankaŭ Aĥioro, al kiu Holoferno antaŭdiris morton. Judita elprenis la kapon de Holoferno el la ŝtofo, montris ĝin al ĉiuj, kaj multaj venkitis de angoro pro la nura rigardo mortan vizaĝon de la kruela militestro. "Prenu la kapon kaj pendigu ĝin sur la urbomuroj," diris Judita, "kaj matene, dum la sunleviĝo, elvenu la urbon kaj ekataku la malamikon. La malamikaj gardistoj kuros por veki la militĉefon kaj trovos lin senkapa. Teruro kaj konfuzo kaptos la tutan malamikan armeon. Batu ilin kaj vi ilin forfuĝigos."

Je la tagiĝo Izraelidoj amase elvenis la urbon, armilojn enmane, kaj kriante, kun tintego kaj bruego kuris malsupren de la deklivo en la valon. La asirianoj rapidis por veki Holofernon, sed trovis lin morta kaj vidis lian kapon sur la muroj de la urbo Betulio. Konjektinte, kiu faris tiun ĉi agon, perdinte la prudenton kaj terurite ili turniĝis por fuĝi antaŭ la atakantaj Izraelidoj. Dum tridek tagoj Izraelidoj kolektantis militpredon kaj ĝojis kaj festis sian venkon. Ekde tiam ili ĉiujare gloris tiun tagon festo.

Tiel venkis Izraelidoj dank'al la kuraĝa Judita, kiu ne cedis timide al malbono kaj fidis sian propran forton.

Potom odvázala vojevůdcův meč, přivázaný k stanovému sloupu, vytrhla jej z pochvy, uchopila Holoferna za vlasy a dvěma ranami mu sťala hlavu. Holofernovu hlavu skryla do kusu plátna a opustila se služebnou nepřátelský tábor. Stráže si jich nevšímaly, domnívaly se, že jdou rozmlouvat se svým bohem.

Před městskou bránou zavolala Judit na izraelské hlídky, aby jí otevřely. Hlídky zavolaly předáky města a všichni obyvatelé probuzeni zprávou, že se Judit vrátila živa a zdráva, se seběhli, aby ji přivítali. Přiběhl i Achior, kterému Holofernes předpověděl smrt. Judit vyňala Holofernovu hlavu z plátna, ukázala ji všem a mnohé přepadla úzkost při pouhém pohledu na mrtvou tvář krutého vojevůdce. „Vezměte hlavu a zavěste ji na městských zdech,“ řekla Judit, „a ráno, za svítání, vytáhněte z města a zaútočte na nepřítele. Nepřátelské stráže poběží probudit vojevůdce a najdou ho bez hlavy. Hrůza a zmatek se zmocní celého nepřátelského vojska. Udeřte na ně a obraťte je na útěk.“

Izraelští se za svítání vyhrnuli z města se zbraní v ruce a s křikem a řinčením a hřmotem se rozběhli se svahu do údolí. Asyřané spěchali probudit Holoferna, ale našli ho mrtvého a jeho hlavu spatřili na hradbách města Betulie. Domyslili si, kdo spáchal tento čin, pozbyli rozvahy a v hrůze se obrátili na útěk před postupujícími Izraelci. Po třicet dní sbírali Izraelští kořist a radovali se a oslavovali své vítězství. Od těch dob slavili každého roku tento den jako svátek.

Tak zvítězili Izraelci zásluhou statečné Judit, která neustupovala malomyslně zlu a spoléhala na své síly.

PRI LA MALGAJA FINO DE LA URBO JERUZALEMO, LA PROFETO JEREMIO, PRI LA BABILONA KAPTITECO, LA REĜO NEBUKADNECARO KAJ LA PROFETO DANIELO

Longe la akvo sublavas rokan bordon, ĝis unutage la bordo enfalos la ondojn. Same la loĝantoj de Jeruzalemo jam longajn jarojn preparantis detruon de sia urbo. Ili ne kredis siajn profetojn, fieriĝis kaj leĝerigadis gravajn aferojn kaj male konsideris sensignifajn aferojn gravaj. La virinoj de Jeruzalemo servis super ĉio al sia vanteco. Ili tenis la kapojn fiere rektigitaj por altiri atenton per brileto de juveloj kaj subruĝigadis siajn okulojn. Malaltaj knabinoj surmetadis ŝuojn kun dikaj plandumoj por ŝajnigi sin pli altaj ol envere. En siajn rimensuojn ili ankaŭ enmetadis kavajn ovojn, plenigitajn per balzamo, kaj renkontate ŝatatan junulon ili piedfrapis, la ovo en la ŝuo rompiĝis kaj ĉirkaŭ ili ekŝvebis ravigaodoro. Neniu povis rezisti la odoron.

Sub Sedeĥio, la reĝo de Judujo, pleniĝis la tagoj de Jeruzalemo. Vane predikis la profeto Jeremio kontraŭ maljustoj, miskonduto al sklavoj, kontraŭ malŝparemo, li vane profetis al la reĝo Sedeĥio, ke lin atendas babilona kaptiteco kaj ke Jeruzalemo cindriĝos. Neniu atentis liajn profetaĵojn kaj liajn konsilojn.

Tiutempe la potenco babilona reĝo Nebukadnecaro cerbumis, ĉu militiri kontraŭ Jeruzalemon.

Iam la asiria reĝo Sinaĥeribo jam milite ekspediciis kontraŭ Jeruzalemon. Tiam li ordonis al la grandega amaso de siaj militistoj: "Ĉiu el vi alportu al mi plenmanon de polvo el la urbo Jeruzalemo. Tiel vi disportos la urbon per manplenoj kaj ni forviŝos ĝian nomon."

Alveninte kun sia armeo Jeruzalemon, li konstruigis por si observatorion, de kie li povis rigardi la tutan urbon. "Kiom malgranda estas tiu Jeruzalemo," li balancis la kapon, "kial mi marŝis kun tiel granda armeo kontraŭ tiom malgranda urbo?"

O SMUTNĚM KONCI MĚSTA JERUZALĚMA, PROROKU JEREMIÁŠOVI, O BABYLÓNSKĚM ZAJETÍ, KRÁLI NABUKADNESAROVI A PROROKU DANIELOVI

Dlouho podemílá voda skalnatý břeh, až se jednoho dne břeh zřítí do vln. I obyvatelé Jeruzaléma připravovali po dlouhá léta zkázu svému městu. Nevěřili svým prorokům, zpyšněli a zlehčovali důležité věci a nevýznamné věci naopak pokládali za důležité. Jeruzalémské ženy sloužily ze všeho nejvíce své marnivosti. Nosily hrdě vztyčenou hlavu, aby na sebe upozornily leskem šperků, a podmalovávaly si oči červení. Dívky menšího vzrůstu obouvaly střevíce s tlustou podešví, aby se zdály vyššími, než byly. Do střevíců také vkládaly dutá vajíčka naplněná balzámem, a když je potkal mladík, který se jim líbil, duply nohou, vajíčko ve střevíci se rozbilo a kolem nich se rozlila omamná vůně. Nikdo nemohl té vůni odolat.

Za judského krále Sedechiáše se naplnily dny Jeruzaléma. Marně kázal prorok Jeremiáš proti nespravedlnosti, křivdám na otrocích, proti rozmařilosti, marně prorokoval králi Sedechiášovi, že ho čeká babilónské zajetí a Jeruzalém že lehne popelem. Nikdo nedbal na jeho proroctví a na jeho rady.

V té době rozvažoval mocný babilónský král Nabukadnesar, má-li vytáhnout proti Jeruzalému.

Už kdysi vytáhl na válečnou výpravu proti Jeruzalému asyrský král Sinacherib. Přikázal tehdy ohromým zástupům svých bojovníků: „Ať mi každý z vás přinese hrst prachu města Jeruzaléma. Tak roznesete město po hrstech a vymažeme jeho jméno.“

Když dorazil se svým vojskem před Jeruzalém, dal si postavit pozorovatelnu, odkud mohl přehlédnout celé město. „Jak je ten Jeruzalém malý,“ potřásl hlavou, „proč jsem přitáhl s takovým velkým vojskem proti tak malému městu?“

La militistoj de Sanĥeribo volis tuj ataki la urbomurojn, sed Sanĥeribo prokrastis la atakon ĝis la venonta tago, kiam ili ripozitos. Kaj nokte malsupreniris la asirian tendaron la anĝelo de la Eternulo kaj malfermis la orelojn de ĉiuj soldatoj, ili do aŭdis la kantadon de la ĉielaj bestoj, kaj ĝis la lasta mortis. Nur kvin homoj restis el la grandega armeo, inter ili Sanĥeribo. Nebukadnecaro sciis pri la fatala ekspedicio de Sanĥeribo kaj tial konsultis sorĉojn kaj magion. Li skribis nomojn de multaj urboj, etendis pafarkon kaj pafadis sagojn al la nomoj. Li alpafis la nomon de la urbo Antioĥio kaj la sago rompiĝis. Kiam li pafis sagon al la nomo de la urbo Tiro, ankaŭ ĝi rompiĝis. Sed kiam li pafis sagon kontraŭ la nomo Jeruzalemo, la sago enpikiĝis kaj ne rompiĝis. Tiel li sciis, ke li konkeru Jeruzalemon. Li militis kaj esperis, ke la militkampanjo ne daŭros longe. Sed Jeruzalemo rezistis. Tri jarojn la jeruzalemaj defendis sian urbon kaj heroigadis unu la alian. Jeruzalema heroo Abuko agis plej kuraĝe. Li supreniris la urbajn murojn kaj kiam la babilonanoj ĵetadis ŝtonojn al la urbo, li frapadis la ŝtonojn sub la murojn per sia kalkano. La ŝtonoj surfaladis la ĵetintojn. La babilonanoj do celis pli alte super la muro, kaj kiam Abuko provis piede forpuŝi flugantan ŝtonon, li falis inter la eksterajn kaj la internajn murojn de Jeruzalemo. La jeruzalemaj civitanoj teruriĝis, vidante, ke ilia heroo falis. Sed Abuko vokis al ili: "Ne zorgu, nenio okazis al mi." Tiam oni mortigis virbovon, la tutan rostis kaj prezentis ĝin al Abuko. Manĝinte Abuko fortigis sin kaj denove surgrimpis la muregon kaj batalis kiel antaŭe. Sed la Eternulo ne volis savi urbon, kie la leĝoj plenumatis nur per vortoj kaj ne per agoj. Tial li sendis ventegon, kiu forbalais Abukon de la remparo. Abuko demuriĝis kaj la impeta falo senvivigis lin. Dum la longa sieĝo ekregis en la urbo malsato. Komence estis por pelvo da oro pelvo da tritiko, poste por ora pelvo nur pelvo da sekalo, kaj pli poste nur pelvo da hordeo kaj fine nur pelvo da pajlo. Oni kuiris pajlon kaj manĝis pajlan supon.

Sinacheribovi bojovnici ĉetli hnd na meŝtské hradby zaútoĉit, ale Sinacherib odložil útok na druhý den, až si odpoĉinou. A v noci se snesl na asyrský tábor Jahvův anděl, otevřel všem vojákům uši, takže uslyšeli zpěv nebeské zvěře a do jednoho zemřeli. Z obrovského vojska zbylo jenom pět lidí, mezi nimi Sinacherib.

Nabukadnesar věděl o nešťastné výpravě Sinacheribově, a poradil se proto s kouzly a čary. Napsal jména mnohých měst, napjal tětivu luku a vystřeloval na jména šípy. Střelil šípem po jménu města Antiochie a šíp se zlomil. Když vystřelil šíp na jméno města Tyru, zlomil se také. Ale když vystřelil šíp proti jménu Jeruzalém, zabodl se šíp pevně a nezlomil se. Tak poznal, že má dobýt Jeruzaléma. Vytáhl do války a doufal, že válečné tažení nepotrvá dlouho. Ale Jeruzalém odolával.

Po tři roky bránili Jeruzalémští své město a posilovali se navzájem v hrdinství. Nejstatečněji si vedl jeruzalémský hrdina Abuka. Vystoupil na mětské hradby, a když Babyloňané metali na město kameny, srážel kameny patou pod hradby. Kameny dopadaly na ty, kdo je vyslali. Babyloňané proto mířili výš nad hradbu, a jak chtěl Abuka nohou odrazit letící kámen, spadl mezi vnější a vnitřní jeruzalémskou zeď.

Občané Jeruzaléma se zděsili, když viděli, že jejich hrdina padl. Abuka na ně však volal: „Nebojte se, nic se mi nestalo.“

Tu zabili býka, upekli ho celého a předložili ho Abukovi. Abuka se najedl, posílil se a vystoupil znovu na hradbu a bojoval jako dříve. Ale Jahve si nepřál zachránit město, v němž se dodržovaly zákony pouze slovy, a nikoliv činy. Proto poslal vichřici, která smetla Abuku z hradeb. Abuka se zřítíl a prudký pád ho zbavil života.

Za dlouhého obléhání propukl v městě hlad. Zpočátku byla za mísu zlata mísa pšenice, potom byla za mísu zlata jen mísa žita a pak už jen mísa ječmene a nakonec jen mísa slámy. Vařili slámu a jedli polévku ze slámy.

Homoj vagadis tra la urbaj stratoj, malsato elsekigadis iliajn korpojn, ili brakumadis la kolonojn, apogadis sin kontraŭ la muroj por ne alteriĝi pro malforteco, kaj tamen ĉiuj stratoj plenis de mortintoj. Katastrofo superplenis Jeruzalemon kiel maro. Tiuj, kiuj manĝadis la plej bonajn bongustaĵojn, dum tutaj tagoj ne vidis pecon da pano. Kaj tiujn, kiuj iam regis, nun priregantis malsato. La jeruzalemaj batalantoj, falintaj per glavo, sortis pli bone ol la loĝantoj, mortontaj de malsato. Sodomo renversitis tuj, sed la puno, sendita sur Jeruzalemon, progresadis malrapide kaj tial pli terure.

Kiam la malespero, malsato kaj sufero de la jeruzalema popolo estis plej grandaj, la babilonanoj trarompis por si vojon en la urbon. La militistoj de Jeruzalemo dum la nokto retiriĝis, kaj la reĝo retiriĝantis kun ili laŭ la vojo kondukanta de la urbo en senvivejon. Sed babelanoj postkuris la reston de la jeruzalemaj, kiu fuĝantis kun la reĝo Sedeĥio. La babilonanoj kaptis Sedeĥion kaj mortigis liajn soldatojn.

La Eternulo vidis svingoflugi la flamojn el la ruinigita Jeruzalemo. Kun la fumo leviĝis la krio de la vunditoj kaj torturatoj kaj la veo de la kaptitoj. Malĝoje kaj plorante la Eternulo rigardis malsupren je la pereco de la urbo. Li diris al si: La mezuro de severeco estas pli potenca ol mi.

Dume la profeto Jeremio rapidis al Jeruzalemo. Iam, kiam Jeremio estis ankoraŭ juna kaj Nebukadnecaro ankoraŭ ne estis reĝo, ili promenis kune, kaj Nebukadnecaro diris al Jeremio: "Ho, se mi estus reganto de la tuta mondo! Mi marŝus sur Jeruzalemon kaj detruus la urbon kaj ĝian templon."

La profeto Jeremio petegis Nebukadnecaron indulgi Jeruzalemon. Kaj Nebukadnecaro respondis al li: "Ĉio, kion vi savos el la urbo ĝis la vespero, estos savita."

Tial la profeto Jeremio rapidis al Jeruzalemo por atingi ĝin antaŭ la vespero. Sed kiam li atingis la lokon, la vesperaj ombroj jam disvastiĝis sur nenio krom cindro kaj ruinoj. Kaj li vidis malfeliĉon kaj pereon grandan kiel la maro, nesaniĝeblan kaj neripareblan.

Lidé bloudili ulicemi města, hlad jim vysušoval těla, objímali sloupy, opírali se o zdi, aby se nezhroutil k zemi slabostí, a přece všechny ulice byly plné mrtvých. Pohroma jako moře zavalila Jeruzalém. Ti, kdo jídali nejvybranější lahůdky, neviděli po celé dny kousek chleba. A těm, kdo dříve vládli, vládl nyní hlad. Lépe bylo jeruzalémským bojovníkům, kteří padli mečem, než obyvatelům zmořeným hladem. Sodoma byla vyvrácena naráz, ale trest seslaný na Jeruzalém postupoval pomalu, a proto byl hroznější.

Když bylo zoufalství, hlad a utrpení jeruzalémského lidu největší, prolomili si Babyloňané cestu do města. Jeruzalémští bojovníci se dali za noci na ústup a s nimi ustupoval i král po cestě vedoucí z města do pustiny. Ale Babyloňané pronásledovali zbytek Jeruzalémských, kteří utíkali s králem Sedechiášem. Nepřítel byl rychlejší než orel vrhající se na kořist. Babyloňané zajali Sedechiáše a pobili jeho vojáky.

Jahve viděl- plameny šlehající ze zpusťového Jeruzaléma. S dýmem stoupal křik raněných a mučených a nářek zajatců. Smutně a s pláčem shlížel Jahve na zkázu města. Řekl si: Míra přisnosti je mocnější než já.

Zatím pospíchal prorok Jeremiáš do Jeruzaléma. Kdysi, když byl Jeremiáš ještě mladý a Nabukadnesar nebyl králem, procházeli se společně a Nabukadnesar řekl Jeremiášovi: „Ach, kdybych byl pánem celého světa! Táhl bych na Jeruzalém a zničil bych město i jeho chrám.“

Prorok Jeremiáš prosil Nabukadnesara, aby Jeruzalém ušetřil. A Nabukadnesar mu odpověděl: „Co zachrániš z města do večera, to bude zachráněno.“

Proto pospíchal prorok Jeremiáš do Jeruzaléma, aby tam byl před večerem. Ale když doběhl na místo, večerní stíny už se prostíraly jen na popel a trosky. A viděl pohromu a zkázu velikou jako moře, nezhojitelnou a nenapravitelnou.

Plenlacigita de la vojaĝo kaj la funebra spektaklo li sidiĝis kaj prilamentadis la detruon de la urbo. Li profetis ĝin jam longe, sed neniuj kredis lin. La veado de Jeremio leviĝantis al la nokta ĉielo.

“Rememoru, Dio,” li petegis, “rigardu nian malgloron. Fremduloj ricevis nian heredaĵon, ĝojo forlasis niajn korojn. Memoru nin kaj ne forlasu vian popolon.”

Sed la Eternulo silentis. Nokta silento disflugiliĝis super la loko, kie anstataŭ muroj kaj turoj krutis nur rubamasoj, kaj kie anstataŭ la fiera templo de Salomono leviĝadis el la fajrigita ligno nur fumeto de la forbrulejo.

Nur sur la vojo de Jeruzalemo al Babilono estis vigle. La armeo de Nebukadnecaro forkondukantis amasojn da Izraelidoj en kaptitecon.

Dum Nebukadnecaro estis en la izraela lando, li ne permesis al la kaptitoj ripozi. Li timis, ke la dio, detruinta la armeon de Sanheribo, regas en ilia lando kaj eble kompatos la kaptitojn. Tamen, tuj, kiam la armeo envenis kun la kaptitoj la babilonan landon, ili povis ripozi. Multaj soifantaj Izraelidoj kuregis al la bordo de Eŭfrato kaj trinkis la akvon, kiun ili tiel longe malhavis. Ĝis nun ili trinkis nur akvon el fontoj aŭ akvon, kiu pluvis el la ĉielo. Tamen, la akvo de Eŭfrato enkaŝantis morton. Ĝi mortigis multajn kaptitojn kaj da mortintoj estis pli ol da mortigitoj dum la sieĝo de Jeruzalemo. Izraelidoj ankoraŭ priplorantis la mortintojn, falintajn per la malamikaj armiloj, malsato kaj elĉerpiĝo survoje, kaj jam funebris la novajn mortintojn, kiuj trinkis morton el la ondoj de Eŭfrato.

Post la sufera vojaĝo la sporadiĝintaj izraelidaj trupoj alvenis Babilonon, la ĉefurbon de la babilona imperio. Kun ili alvenis la malfeliĉa reĝo Sedeĥio, kiun Nebukadnecaro post la konkero de Jeruzalemo blindigis. Nebukadnecaro volis juĝi Sedeĥion antaŭ la trono de Salomono, kiu tiam staris en la palaco de Nebukadnecaro.

Jam antaŭ longe la trono de Salomono forlasis Jeruzalemon. Ĝin forveturigis en Egiptujon venkinta faraono. Sed la faraono ne sciis pri la maŝino, kaŝita en la trono.

Usedl schvácen cestou i truchlivou podívanou a hořekoval nad zkárou města. Dávno ji prorokoval, ale nikdo mu nevěřil. Jeremiášův pláč stoupal k noční obloze.

„Rozpomeň se, bože,“ prosil, „pohleď na naši pohanu. Cizáci dostali naše dědictví, radost opustila naše srdce. Rozpomeň se na nás a nezavrhuj svůj lid.“

Ale Jahve mlčel. Noční ticho rozestřelo perutě nad prostranstvím, kde místo hradeb a věží čněly jen hromady sutin a kde místo hrdého Šalomounova chrámu se vinul z ohořelých dřev tenký dým spáleniště. Jenom na cestách z Jeruzaléma do Babylónu bylo živo. Nabukadnesarovo vojsko odvádělo s sebou do zajetí zástupy Izraelců. Dokud byl Nabukadnesar v izraelské zemi, nedopřával zajatcům odpočinku. Báł se, že v jejich zemi vládne bůh, který zahubil Sinacheribovo vojsko a mohl by se nad zajatci slitovat. Jakmile však dorazilo vojsko se zajatci do babylónské země, mohli si odpočinout. Mnoho žíznivých Izraelců se vrhlo k břehům Eufratu a pili vodu, kterou tak dlouho postrádali. Dopusud pili jen vodu z pramenů nebo vodu, která přšla z oblohy. Voda z Eufratu však v sobě skrývala smrt. Zahubila mnoho zajatců a mrtvých bylo víc než pobitých při obléhání Jeruzaléma. Izraelci ještě oplakávali mrtvé, kteří padli nepřátelskými zbraněmi, hladem a vysílením cestou, a už oplakávali nové mrtvé, kteří pili smrt z vln Eufratu.

Po strastiplné cestě dorazily prořídle zástupy Izraelců do hlavního města babylónské říše, do Babylónu. S nimi dorazil i nešťastný král Sedechiáš, jehož dal Nabukadnesar po dobytí Jeruzaléma oslepit. Sedechiáše chtěl Nabukadnesar soudit před Šalomounovým trůnem, který tehdy stál v Nabukadnesarově paláci.

Už dávno opustil Šalomounův trůn Jeruzalém. Kdysi jej dal odvézt vítězný faraón do Egypta. Ale faraón nevěděl o stroji ukrytém v trůnu.

Post kiam li ascendis sur la ŝtupoj por sidiĝi, piedbatis lin leono, ornamanta la tronon. La faraono de tiam lamis. Ankaŭ Nebukadnecaro ne sciis pri la maŝino, kaŝita en la trono de Salomono. Kiam li volis sidiĝi sur la loko, kie sidadis la saĝa reĝo Salomono, la leono surmetis je li sian piedon kaj batis lin, ĝis li falis sur la ŝtupojn de la trono. La leona bato dolorigis lin ĝis la morto.

Tiutempe vivis en Babilono izraelida profeto Danielo. La babilonanoj jam antaŭe altrenis lin ĉi tien kiel ostaĝon.

Okazis, ke Nebukadnecaro nokte sonĝis kaj li teruritis kaj ne trovis pacon. Tial li alvokis ĉiujn magiistojn kaj aŭguristojn por interpreti la sonĝon. Tamen neniu sciis interpreti ĝin, kaj la impulsiĝema Nebukadnecaro ekkoleriĝinte ordonis, ke ĉiuj magiistoj kaj aŭguristoj ekzekutitu. Danielo diris al la reĝa militestro, plenumonta la ordonon: "Prokrastu la punon de la aŭguristoj kaj konduku min al la reĝo. Mi klarigos al la reĝo la sonĝon."

Alkondukite antaŭ Nebukadnecaron Danielo diris: "Vi vidis, ho reĝo, grandan statuon. La kapo de la statuo estis el pura oro, la brusto kaj ŝultroj el arĝento, la ventro kaj lumboj el kupro, la femuroj el fero, kaj la piedoj estis parte fero kaj parte argilo. Subite de ie fortiĝis ŝtono, frapis la kruojn de la statuo kaj disprenis ilin. La statuo falis, kaj fero, argilo, kupro, arĝento kaj oro, ĉio frakasiĝis kaj kirlis en la aero kiel grajnoŝeloj sur draŝejo, forblovataj de la vento. La ŝtono, kiu frakasis la statuon, fariĝis granda monto kaj plenigis la tutan teron. Vi, reĝo, kaj via regno estas la ora kapo, post vi leviĝos pli malgranda regno, arĝenta, kaj post ĝi alia, kupra. La kvara regno estos kiel fero miksitaj kun argilo. Ĝi havos iom el la forto de fero kaj iom el la fragileco de argilo. Tial ĝi ne havos koherecon kaj disfalos."

Nebukadnecaro kontentiĝis pri la interpreto de Danielo kaj altigis lin super ĉiuj viziistoj kaj saĝuloj, loĝantaj en Babelo.

Nebukadnecaro poste farigis oran statuon kaj ordonis: "Tuj kiam miaj regatoj ekaŭdos la sonon de korno, pipo aŭ alia muzikilo,

Když vystoupil po stupních, aby se posadil, udeřil ho tlapou lev, který zdobil trůn. Faraón od té doby kulhal. Také Nabukadnesar nevěděl o stroji ukrytém v Šalomounově trůnu. Když chtěl usednout na místo, kde sedával moudrý král Šalomoun, vztáhl na něho lev tlapu a udeřil ho, až padl na stupně trůnu. Lví úder mu působil až do smrti bolest.

V Babylóně žil v těch časech izraelský prorok Daniel. Babyloňané ho sem zavekli už dříve jako rukojmí.

Stalo se, že měl Nabukadnesar v noci sen a poděsil se a nemohl najít klid. Proto svolal všechny kouzelníky a věštcy, aby mu sen vyložili. Nikdo z nich však nedovedl sen vyložit a prchlivý Nabukadnesar se rozhněval a rozkázal, aby všichni kouzelníci a věštcy byli popraveni. Daniel řekl veliteli královského vojska, který měl rozkaz vykonat: „Odlož trest nad věštcy a uveď mě ke králi. Vyložím králi jeho sen.“

Když uvedli Daniela před Nabukadnesara, řekl: „Viděl jsi, králi, velikou sochu. Hlava sochy byla z ryzího zlata, hrud' a ramena ze stříbra, břicho a bedra z mědi, stehna ze železa a nohy byly zčásti železné a zčásti hliněné. Náhle se utrhł odněkud kámen, udeřil sochu do nohou a rozdrtil je. Socha se zřítíla a železo, hlína, měď, stříbro i zlato, všechno se roztříštilo a zavířilo vzduchem jako plevy na mlatě, když je odnáší vítr. Z kamene, který roztříštil sochu, se stala veliká hora a naplnila celou zemi. Ty, králi, a tvé království jsou ta zlatá hlava, po tobě povstane menší království, stříbrné, a po něm jiné, měděné. Čtvrté království bude jako železo smíšené s hlinou. Něco bude mít z pevnosti železa a něco z křehkosti hlíny. Proto nebude mít soudržnost a rozpadne se.“

Nabukadnesar byl s Danielovým výkladem spokojený a povýšil jej nad všechny věštcy a mudrce, kteří v Babylóně žili.

Nabukadnesar dal potom udělat zlatou sochu a rozkázal: „Jakmile uslyší moji poddaní zvuk rohu, píšťaly nebo jiného hudebního nástroje,

ili falu kaj adorkliniĝu al la ora statuo, kiun mi realigis, ĉar la ora statuo estas dio."

Tuj kiam eksonis la sonoj de kornoj kaj pipoj, ĉiuj regatoj kliniĝis antaŭ la ora statuo. Nur tri junuloj, la amikoj de Danielo, kiuj iam venis kun li en Babilonon, antaŭ la ora statuo ne kliniĝis. La babilonanoj akuzis ilin ĉe la reĝo. Nebukadnecaro ekkoleris kaj alvenigis la junulojn.

"Kial vi ne kliniĝis antaŭ la ora statuo? Ĉu vi ne konas mian ordonon?" kriis Nebukadnecaro. "Ni ne scias hipokriti," respondis la junuloj, "ni ne povas adori ion, pri kio ni ne kredas. Ni ne konvinkitas, ke en la ora statuo estas kaŝita dio kaj tial ni ne povas adori ĝin."

Pro sia incitemo Nebukadnecaro ordonis al gardistoj kapti la junulojn, hejti fornon kaj ĵeti ilin en ĝin.

Do oni fajrigis la fornon, ĝis ĝi ruĝiĝis, ligis la junulojn kaj ĵetis ilin en la varmegon. La flamoj estis tiel furiozaj kaj la varmego tiel potenca, ke la servistoj, ĵetintaj la junulojn en la fornon, surloke forbrulis je cindro. Tamen la Eternulo ne lasis pereigi junulojn honestajn kaj justajn. Li sendis en la fornon sian anĝelon. La anĝelo fridigis la varmegon ene de la forno tiel, ke la junuloj sentis, kvazaŭ ili promenus sur rosplena herbejo en matena venteto. Nur iliaj katenoj forbrulis. Ili leviĝis kaj promenis en la forno, kiu interne estis malvarmeta kaj ekstere varmegis. Novaĵo pri la miraklo atingis Nebukadnecaron. Li kuris al la forno por mem vidi tion, kion li aŭdis. Vidante la junulojn en la forno vivantaj, li ekkriis: "Kiel potenca estas la izraelida dio, ke li kapablas savi homojn el la flamoj."

Kaj li altrangiĝis la tri junulojn, kiuj trapasis la fajroprovon ne difektitaj. Sed la aroĝemo kaj krueleco Nebukadnecaron neniam forlasis.

Je la fino de lia vivo la Eternulo punis Nebukadnecaron pro tio, ke li atentis nek diajn, nek homajn leĝojn. Liaj aspekto, menso kaj parolo ŝanĝiĝis. La supra duono de lia korpo fariĝis virbovo, kaj tiu malsupra prenis leonan formon. Li manĝis herbon kiel virbovo, sed ankaŭ disŝiradis homojn kiel besto. Poste li denove fariĝis homo, mallongan tempon regis plu kaj mortis.

at' padnou a klaní se zlaté soše, kterou jsem dal postavit, neboť zlatá socha je bůh."

Jakmile se ozvaly zvuky rohů a píšťal, všichni poddaní se klaněli zlaté soše. Jenom tři mladíci, Danielovi přátelé, kteří s ním kdysi přišli do Babylónu, se zlaté soše nepoklonili. Babyloňané žalovali na mladíky králi. Nabukadnesar se rozzlobil a dal si mladíky předvést.

„Proč jste se neklaněli zlaté soše? Neznáte můj rozkaz?“ rozkřikl se Nabukadnesar. „Nedovedeme se přetvařovat,“ odpověděli mladíci, „nemůžeme se klanět něčemu, čemu nevěříme. Nejsme přesvědčeni, že ve zlaté soše se skryl bůh, a proto se jí nemůžeme klanět.“

Nabukadnesar ve své prchlivosti poručil strážím, aby se mladíků chopily, roztopily pec a uvrhly je do ní.

I roztopili pec, až byla rozžhavená doběla, spoutali mladíky a uvrhli je do žáru. Plameny byly tak prudké a žár tak mocný, že služebníci, kteří uvrhli mladíky do pece, na místě shořeli na popel. Jahve však nedal poctivým a spravedlivým mladíkům uhořet. Poslal do pece svého anděla. Anděl ochladil uvnitř pece žár tak, že mladíkům bylo, jako by se procházeli na orosené louce za jitřního vánku. Jen pouta jim shořela. Vstali a procházeli se v peci, která uvnitř chladila a zvenčí sálala horkem. Zpráva o tom divu se donesla k Nabukadnesarovi. Rozběhl se k peci, aby se přesvědčil na vlastní oči o tom, co slyšel. Když uviděl v peci mládence živé, zvolal: „Jak mocný je izraelský bůh, když dovede zachránit lidi z plamenů.“

A povýšil ty tři mládence, kteří prošli zkouškou ohněm, aniž jim oheň ublížil. Ale zpupnost a krutost Nabukadnesara nikdy neopustila.

Na sklonku života potrestal Jahve Nabukadnesara za to, že nedbal božích ani lidských zákonů. Nabukadnesarovo vzezření, rozum i řeč se proměnily. Horní polovinou těla se proměnil v býka a dolní dostala podobu lví. Živil se trávou jako býk, ale trhal i lidi jako šelma. Pak se opět proměnil v člověka, ještě krátký čas vládl a zemřel.

Danielo postvivis Nebukadnecaron. Ankaŭ la sekvaj babilonaj reĝoj vokis lin por helpo, kiam iliaj saĝuloj senkonsilis.

La babilona reĝo Belŝacaro invitis nobelulojn kaj estrojn al glora festeno. La servistoj ne sufiĉis alportadi kruĉojn da vino kaj plenigadi pokalojn. La festeno ŝanĝiĝis je drinkado ĝis profunda nokto. La bruon kaj kriadon de la manĝantoj interrompis voĉo de Belŝacaro: "Alportu la orajn kaj arĝentajn vazojn, kiujn mia prapatro Nebukadnecaro alveturigis el la detruita templo de Jeruzalemo."

La servistoj alportis orajn kaj arĝentajn vazojn kaj la reĝo ordonis verŝi en ilin vinon kaj trinkis el ili la reĝo kaj ranguloj kaj la kunĝojantaj virinoj.

Subite ĉiuj en la bankedhalo eksilentis. En la kandela lumo aperis sur la kontraŭa muro mano de nevidebla homo. La senkorpa mano skribis misteran surskribon. Timo falis sur la reĝon Belŝacaro kaj li ekstremis. La mano malaperis, sed la surskribo daŭris.

Ankoraŭ nokte kuris mesaĝistoj por alkonduki la plej famajn aŭguristojn kaj magiistojn. Neniu el la sorĉistoj sciis legi la surskribon. La patrino de la reĝo rememoris Danielon. Oni vokis la profeton Danielo, kaj Danielo legis la nekonatan skribaĵon: "Mene, mene, tekél, ufarsín. La surskribo, ho reĝo, signifas: mi sumigis, kalkulis, pesis kaj mi dividis. La Eternulo kalkulis la tagojn de via regno kaj finis ĝin. Pesinte viajn agojn li trovis vin malpeza. Via regno dividitos inter medoj kaj persoj."

Aŭskultinte la interpreton de Danielo, la reĝo vestigis la maljunan profeton per purpuro kaj pendigis ĉirkaŭ lia kolo oran ĉenon kiel signon de honoro.

Tiun nokton la reĝo eliris el sia dormoĉambro. Dum la reveno liaj gardistoj en la mallumo konsideris lin entrudiĝinto, intencanta damaĝi la reĝon, kaj mortigis lin.

Danielo postvivis ankaŭ Belŝacaron kaj vivis eĉ sub la reĝo de la medoj, Dario, kiu ekregis Babelon. Respekto por Danielo kreskis grandege kaj li manĝadis kun la reĝo Dario.

Daniel Nabukadnesara preĝis. I jiní králové babylónští ho volali na pomoc, když si jejich mudrci nevěděli rady.

Babylónský král Belsazar sezval své velmože a velitele na slavnou hostinu. Služebníci nestačili nosit džbány vína a plnit poháry. Hostina se proměnila v pitku hluboko do noci. Hluk a křik stolovníků přerušil Belsazarův hlas: „Přineste zlaté a stříbrné nádoby, které můj předek Nabukadnesar přivezl ze zbořeného jeruzalémského chrámu.“

Služebníci přinesli zlaté a stříbrné nádoby a král poručil nalít do nich víno a pil z nich král i velmoži i ženy, které se s nimi veselily.

Náhle všichni v hodovní síni zmlkli. Ve světle svícňů se objevila na protější stěně ruka neviditelného člověka. Ruka bez těla psala záhadný nápis. Na krále Belsazara padl strach a začal se chvět. Ruka zmizela, ale nápis trval.

Ještě v noci se rozběhli poslové, aby přivedli nejvyhlášenější věštce a kouzelníky. Nikdo z kouzelníků nedovedl nápis přečíst. Králova matka si vzpomněla na Daniela. Zavolali proroka Daniela a Daniel neznámé písmo přečetl: „Mené, mené, tekél, ufarsín. Ten nápis, králi, znamená: Sečetl jsem, sečetl, zvážil a rozdělují. Jahve sečetl dny tvého království a učinil mu konec. Zvážil tvé skutky a byl jsi shledán lehkým. Tvoje království bude rozděleno Médům a Peršanům.“

Král vyslechl Danielův výklad a dal starého proroka obléknout v purpur a na znamení pocty mu zavěsil na hrdlo zlatý řetěz.

Té noci vyšel král ze své ložnice. Při návratu ho spatřily strážce, pokládaly ho v nočním šeru za vetřelce, který chce králi uškodit, a zabily ho.

Daniel přežil i Belsazara a žil i za médského krále Daria, který se zmocnil Babylónu. Úcta k Danielovi vzrostla nesmírně a stoloval s králem Dariem.

Alproksimiĝis la tago, kiam Dario kaj babilonanoj gloris sian idolon, la statuon de dio Bel. La reĝo preparis oferon por Bel. Virbovon, dek virŝafojn, cent kolombinojn, sepdek kukojn kaj dek kruĉojn da vino. Tia estis la kutimo. "Danielo, kial ankaŭ vi ne kliniĝas antaŭ Bel?" demandis la reĝo.

"Mi ne adoras senvivajn idolojn faritajn de homa mano."

"Ĉu Bel ne vivas?" diris la reĝo. "Ĉu vi ne vidas, kiom multe li manĝas kaj trinkas?"

Danielo ridetis: "Kiel, ho reĝo, statuo farita el argilo kaj kupro povus manĝi kaj trinki? Ĉiujn oferojn manĝos kaj fortrinkos la pastroj de Bel. Lasu min agi, mi konvinkos vin pri tio."

La reĝo konsentis. Danielo fermigis ĉiujn templajn pordojn krom tiu, tra kiu eniradis la reĝo. Poste li alportis delikatan cindron kaj aspergis ĝin sur la tegolojn de la templo ĉirkaŭ la tablo, sur kiu kuŝis la oferoj. Li invitis kunlabori neniun, por ke la pastroj de Bel ne eksciuj, kio okazis. Forlasinte la templon tra la reĝa enirejo li fermis ĝin kaj la reĝo sigelis la pordon per sia sigelo.

La sekvan tagon la reĝo kaj Danielo aliris la templon kaj la sigeloj sendifektis. Ili malfermis la pordon kaj la tablo, kie hieraŭ kuŝis la oferoj, estis malplena. Ĉiuj manĝaĵoj malaperis, kaj viando kaj pano kaj vino. Vidante la malplenan tablon, la reĝo ĵetis sin teren antaŭ la idolo. Sed Danielo diris: "Atendu, ho reĝo, kaj prefere rigardu ĉirkaŭ vi, rigardu la cindron, kiun mi disĵetis ĉirkaŭ la tablo."

Ĉirkaŭrigardante la reĝo vidis multajn piedsignojn de viroj, virinoj kaj infanoj. La pastroj de Bel kun la familioj ĉi tie tutnokte festenis. La reĝo venigis ilin kaj ili devis montri al li la sekretajn koridorojn, tra kie ili alvenadis la tablon de Bel. Poste li ruinigis la templon de Bel kaj detruigis la idolon.

Sed la babilonanoj havis ankoraŭ alian dion, grandan drakon, kiu loĝis en kaverno. Ĉiutage ili alportis al ĝi amasojn da manĝaĵo kaj la drako englutis ĉion, kion ĝi trovis antaŭ la kaverno. "Danielo," demandis la reĝo, "kial vi ne adoras ĉi tiun dion? Li ja vivas."

Pribliĝis se den, kdy Darius a Babyloňané oslavovali svou modlu, sochu boha Béla. Král připravil Bélovi oběť. Býka, deset beranů, sto holubic, sedmdesát koláčů a deset džbánů vína. Takový byl zvyk. „Danieli, proč se neklaníš Bélovi i ty?“ zeptal se král.

„Nectím neživé modly, vyrobené lidskou rukou.“

„Copak není Běl živý?“ řekl král. „Copak nevidíš, kolik toho sní a vypije?“

Daniel se usmál: „Jak by mohla, králi, socha z hlíny a mědi jíst a pít? Všechny oběti snědí a vypijí Bélovi kněží. Nech mě jednat, přesvědčím tě o tom.“

Král svolil. Daniel dal uzavřít všechny dveře do chrámu kromě jediných, kterými vcházel král. Pak přinesl jemný popel a posypal jím chrámové dlaždice kolem stolu, na kterém ležely obětiny. Nikoho k té práci nepřizval, aby se Bélovi kněží nedověděli, co se stalo. Chrám opustil královským vchodem, uzavřel jej a král dveře zapečetil svou pečetí.

Druhého dne vyšel král s Danielem k chrámu a pečetě byly neporušené. Otevřeli dveře a stůl, na kterém ležely včera obětiny, byl prázdný. Všechny pokrmy zmizely, maso i chléb i víno. Jakmile král uviděl prázdný stůl, vrhl se před modlou k zemi. Ale Daniel řekl: „Počkej, králi, a raději se rozhlédni kolem sebe, podívej se na popel, který jsem rozsypal kolem stolu.“

Král se rozhlédl a uviděl spoustu mužských, ženských a dětských stop. Bélovi kněží tu hodovali po celou noc i se svými rodinami. Král pro ně poslal a musili mu ukázat tajné chodby, kterými přicházeli k Bélovu stolu. Potom dal Bělův chrám strhnout a modlu zničit.

Babyloňané však měli ještě jiného boha, velikého draka, který bydlil v jeskyni. Každého dne mu nosili celé hromady potravy a drak spolykal všechno, co našel před jeskyní. „Danieli,“ zeptal se král, „pročpak se neklaníš tomuto bohu? Je přece živý.“

“Reĝo, la drako, kiun vi nomas dio, vivas kiel ĉiu alia besto kaj estas senpova. Se vi permesos, mi mortigos ĝin sen glavo aŭ ajna alia armilo.”

La reĝo konsentis. Danielo ligis pintajn ferajn najlegojn tiel, ke iliaj pintoj elstarantis ĉiudirekten, ŝmiris ilin per sulfuro, kungluis ilin per peĉo kaj kovris ĉion per graso. De ekstere la aĵo, kiun Danielo faris, aspektis normala ofero. Danielo ĵetis la mortigan manĝaĵon en la malfermitan buŝon de la drako. La vorema drako la graskovritan globon tuj englutis. La graso en la internaĵoj de la monstro degelis, la peĉo moliĝis kaj la akraj pintoj de la najlegoj tiel vundis ĝin, ke ĝi mortis. Kiam la babilonanoj venis al la kaverno por nutri la drakon, ili trovis la drakon morta.

La indignigitaj babilonanoj marŝis al la reĝa palaco. "Donu al ni Danielon," ili kriis, "li detruis Bel, li mortigis la drakon." Ĉu regas Danielo aŭ vi? Donu al ni Danielon.”

Dario cedis al la koleriĝintaj homamasoj kaj transdonis Danielon al ili. La homamaso forkondukis Danielon al leonkavo, kie babilonanoj gardis sep leonojn. Tiutage la leonoj ankoraŭ ne ricevis viandon kaj furiozis kaj roris. La babelanoj kaptis Danielon kaj ĵetis lin en la kavon inter leonojn.

Post sep tagoj la reĝo venis al la leona kavo, enrigardis ĝin kaj ekmiregis. Danielo sidis inter la leonoj vivanta kaj sana. Do li eltirigis lin kaj demandis, kiel eblas, ke li inter la leonoj ne pereis.

"Reĝo, nia izraelida dio, la Eternulo sendis sian anĝelon, kaj la anĝelo fermis la buŝojn de la leonoj, kaj ili ne faris al mi malbonon."

La reĝo ĝojis, ke lia plej bona konsilisto eskapis el tia granda danĝero. La oficistoj de la reĝo ĵaluzis pri la favoro de Danielo ĉe Dario. Ili venis antaŭ Darion kaj asertis: "Danielon ne savis la Eternulo, kiel li diras. Ni scias, ke Danielo venadis nutri la leonojn, tial ili konis lin kaj faris al li nenion."

Dario diris: "Do iru kaj ankaŭ nutru ilin."

Kaj kiam la oficistoj kelkan tempon la leonojn nutris, la reĝo ordonis ĵeti ilin al la leonoj en la kavon.

„Králi, drak, kterého nazýváte bohem, je živý jako každé jiné zvíře a je bezmocný. Když dovolíš, zabiji ho bez meče a bez jakékoliv jiné zbraně.“

Král svolil. Daniel svázal špičaté železné hřeby tak, aby jejich špičky trčely do všech stran, potřel je sírou, olepil smolou a všechno obalil tukem. Navenek vyhlížela věc, kterou Daniel vyrobil, jako obvyklá oběť. Zhoubný pokrm vmetl Daniel drakovi do otevřené tlamy. Nenasytný drak okamžitě spolkl kouli obalenou tukem. V útrokách netvora tuk roztál, smola změkla a ostré špičky hřebů ho ranily tak těžce, že zhytnul. Když Babyloňané přišli k jeskyni, aby podali drakovi potravu, našli draka mrtvého.

Pobouření Babyloňané táhli ke královskému paláci. „Vydej nám Daniela,“ volali, „zničil Béla, zabil draka. Vládne Daniel, nebo ty? Vydej nám Daniela.“

Darius ustoupil pobouřeným zástupům a Daniela jim vydal. Zástup odvedl Daniela ke lví jámě, ve které Babyloňané chovali sedm lvů. Toho dne nedostali lvi ještě maso a zuřili a řvali. Babyloňané uchopili Daniela a hodili ho do jámy mezi lvy.

Po sedmi dnech přišel ke lví jámě král, pohlédl do ní a užasl. Daniel seděl mezi lvy živ a zdrav. I dal jej vytáhnout nahoru a vyptával se ho, jak je možné, že mezi lvy nezahynul.

„Králi, náš izraelský bůh Jahve poslal svého anděla a anděl zavřel tlamy lvům a neškodili mi.“

Král měl radost, že jeho nejlepší rádce vyvázl z tak velkého nebezpečí. Královi úředníci záviděli Danielovi Dariovu přízeň. Předstoupili před Daria a vykládali: „Daniela nezachránil Jahve, jak vypráví. Víme, že Daniel chodil lvy krmit, proto ho znali a nic mu neudělali.“

Darius řekl: „Tak jděte a krmte je také.“

A když úředníci nějaký čas lvy krmili, kázal král vhodit úředníky ke lvům do jámy.

Sed la leonoj disŝiris ilin, apenaŭ ili atingis la fundon de la kavo.
Danielo ne pereis en la leona kavo, nek Izraelidoj pereis en la lando Babelo.
La tempo pasadis kaj regantoj ŝanĝiĝadis. Post sepdek jaroj da kaptiteco la Eternulo instigis la persan reĝon Ciron, ke li la Izraelidojn liberigu.
Kaj Izraelidoj revenis en sian landon por rekonstrui siajn urbojn kaj loĝejojn kaj templojn, kultivi siajn kampojn kaj planti fruktojn kaj vinberĝardenojn.
Sed la sufero de Izraelidoj ne finiĝis per tio. Ĝi transpaŝadis de idaro al idaro ĝis la sojlo de niaj tagoj.

Ale lvi je roztrhali, sotva dopadli na dno jámy.
Daniel ne zahynul ve lví jámě, ani Izraelci ne zahynuli v babylónské zemi. Čas mýjel a vladaři se střídali. Po sedmdesáti letech zajetí vybídl Jahve perského krále Kyra, aby Izraelce propustil.
I vrátili se Izraelci do své země, aby znovu vybudovali svá města a osady a chrámy, aby obdělali pole a založili sady a vinice. Ale utrpení izraelského lidu tím neskončilo. Přecházelo z potomků na potomky až na práh našich dnů.

Rakontoj pri la kreado de la mondo, pri Adamo kaj Eva,
Kaino kaj Habelo, pri la diluvo de la mondo, Moseo,
eta Davido kaj la grandega Goliato, pri la reĝo Salomono...
En kompleksa realiĝo, taŭga ne nur por plenkreskuloj
sed ankaŭ por junuloj, la fama traktado de la okazaĵoj
de antikva Israelo venas denove al la legantoj.

MITOJ DE LA MALNOVA IZRAELO

proksimigas unu el la ĉefaj fontoj de eŭropa kulturo.

La escepta libro de Petiška estas ne nur frukto
de studo kaj majstra rakontado, sed ankaŭ de amo al homa lernado
kaj admiro al homa laboro.
František Hrubín (ĉeĥa poeto)

Per sia majstra plumo Eduard Petiška kaptis rakontojn,
kies valideco estas sentempa...

Monsinjoro ThDr. Josef Hermách (ĉeĥa teologo)

Vyprávění o stvoření světa, o Adamovi a Evě, Kainu
a Ábelovi, o potopě světa, o Mojžíšovi, malém Davidovi
a obru Goliášovi, o králi Šalamounovi. . .
Ve vytříbeném zpracování, vhodném nejen pro dospělé
ale i pro mládež, přichází po více než dvou desítkách let opět
ke čtenářům proslulé zpracování dějů starého Izraele.

PŘÍBĚHY STARÉHO IZRAELE

přibližují jeden z hlavních pramenů evropské kultury.

Petiškova vzácná kniha je nejen plodem studia
a vypravěčského umění, ale i lásky k lidské vzdělanosti
a obdivu k lidskému dílu.
František Hrubín

Svým mistrným perem zachytil Eduard Petiška příběhy,
jejichž platnost je nadčasová. . .

monsignore ThDr. Josef Hermach